

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta ja kumottavaksi voimassa oleva samanniminen laki. Esityksessä ehdotetaan lisäksi muutettaviksi osakeyhtiölakia, osuuskuntalakia sekä Finanssivalvonnasta annettua lakia. Lisäksi ehdotetaan teknisiä muutoksia arvo-osuustileistä annettuun lakiin, arvopaperitileistä annettuun lakiin, eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annettuun lakiin, sijoituspalvelulakiin, sijoitusrahastolakiin, rahoitusvakuuslakiin, rahoitusvälineiden kaupankäynnistä annettuun lakiin, Finanssivalvonnan valvontamaksusta annettuun lakiin, Rahoitusvakuusviraston hallintomaksusta annettuun lakiin, rahoitusvakuusviranomaisesta annettuun lakiin sekä luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annettuun lakiin.

Esityksen tarkoituksena on tehdä pääosin Euroopan unionin niin sanotun arvopaperikeskusasetuksen voimaantulosta johtuvia muutoksia kansalliseen lainsäädäntöön. Asetus tuli voimaan syksyllä 2014. Asetus yhtenäisti arvopaperikauppojen selvitystoiminnan ja arvopaperikeskustoiminnan sääntelyä. Asetuksen nojalla arvopaperikeskukset voivat myös tarjota palveluja rajan yli niin sanotulla EU-passilla. Yksi keskeisimmistä asetuksen tuomista muutoksista on se, että arvopaperin liikkeeseenlaskijalla on oikeus valita käyttämänsä arvopaperikeskus Euroopan unionin alueella hyväksytyistä arvopaperikeskuksista. Suomalaisen yhtiön osakkeet voidaan siten liittää myös ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Lisäksi arvopapereita voidaan siirtää arvopaperikeskusten välisten linkkien avulla arvopaperikeskuksesta toiseen.

Asetuksen mukaan arvopaperikeskuksen osapuolten on tarjottava sijoittajille sekä yhteisasiakaseroteltua säilytystiliä että yksilöllisesti asiakaseroteltua säilytystiliä. Yhteisasiakaserottelu tarkoittaa sitä, että arvopaperikeskuksen osapuoli voi pitää yhdellä arvo-osuustilillä eri asiakkailleen kuuluvia arvopapereita. Yksilöllinen asiakaserottelu puolestaan tarkoittaa sitä, että arvopaperikeskuksen osapuolen on eroteltava kunkin asiakkaansa arvopaperit. Yksilöllisesti asiakaseroteltu arvo-osuustili voi olla joko asiakkaan nimissä oleva suora arvo-osuustili tai osapuolen nimissä oleva, mutta vain yhden asiakkaan lukuun hallittava arvo-osuustili. Niin sanottujen suorien asiakkaiden nimiin arvopaperikeskuksessa pidettävien arvo-osuustilien tarjoamisesta asetuksessa ei nimenomaisesti säädetä eikä asetusta muutoinakaan sisällä säännöksiä arvo-osuustilimalleista ja niihin liittyvistä hallintaketjuista.

Asetuksessa on poikkeussääntö, jonka mukaan yksilöllistä asiakaserottelua voidaan tietyin edellytyksin vaatia jäsenvaltiossa pakollisena. Esityksessä ehdotetaan, että asetuksen sallimaa poikkeussääntöä käytetään Suomessa, jotta säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena olevien osakkeiden yleisöjulkisuus voidaan ylläpitää Suomessa vähintään nykytasolla. Esityksessä ehdotetaan siten, että suomalaisen yhtiön Suomessa toimivassa arvopaperikeskuksessa liikkeeseen laskemat osakkeet tulee jatkossakin kirjata suoralle arvo-osuustilille, jos osakkeet ovat suomalaisen luonnollisen henkilön tai suomalaisen yhteisön taikka säätiön omistamia.

Lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2016.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
Sisällys.....	2
Yleisperustelut.....	5
1 Johdanto.....	5
2 Nykytila.....	6
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	6
2.1.1 Yleistä.....	6
2.1.2 Arvopaperikaupankäynnin vaiheet ja arvopaperinvälittäjät.....	7
2.1.3 Selvitys- ja säilytysjärjestelmät.....	8
2.1.4 Arvopaperiomistuksen julkisuus.....	9
2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö.....	11
2.2.1 Ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö.....	11
2.2.2 Ruotsi.....	13
2.2.3 EU:n arvopaperikeskusasetus.....	13
2.3 Nykytilan arviointi.....	16
3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset.....	18
3.1 Keskeiset ehdotukset.....	18
3.2 Toteuttamisvaihtoehdot.....	23
4 Esityksen vaikutukset.....	24
4.1 EU:n arvopaperikeskusasetuksen taloudelliset vaikutukset.....	24
4.2 Poikkeussäännön soveltamisen taloudelliset vaikutukset.....	26
4.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	28
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset.....	29
5 Asian valmistelu.....	30
6 Riippuvuus muista esityksistä.....	32
Yksityiskohtaiset perustelut.....	33
1 Lakiehdotusten perustelut.....	33
1.1 Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta.....	33
I OSA YLEISET SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRITELMÄT.....	33
1 luku Yleiset säännökset.....	33
II OSA ARVOPAPERIKESKUKSEN, KESKUSVASTAPUOLEN, SELVITYSOSAPUOLEN JA TILINHOITAJAN TOIMINTA.....	35
2 luku Arvopaperikeskuksen toimilupa, omistajat, hallinto ja toiminta sekä keskusvastapuoli.....	35
3 luku Selvitysosapuoli ja tilinhoitaja.....	39
III OSA ARVO-OSUUSJÄRJESTELMÄ.....	41
4 luku Arvo-osuusjärjestelmä, hallintarekisteröinti sekä kirjaus- ja selvitysrahasto.....	41
5 luku Arvopaperin ja rahoitusvälineen liittäminen arvo-osuusjärjestelmään.....	42
6 luku Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet ja osuudet.....	44
IV OSA ARVOPAPERIKESKUKSEN ELVYTYS- JA KRIISINRATKAISU.....	46
7 luku Arvopaperikeskuksen elvytys- ja kriisinratkaisu.....	46
V OSA ERINÄISET SÄÄNNÖKSET.....	49
8 luku Erinäiset säännökset.....	49
1.2 Osakeyhtiölaki.....	53
3 luku Osakkeet.....	54
5 luku Yhtiökokous.....	59

HE 28/2016 vp

16 luku	Sulautuminen	59
17 luku	Jakautuminen	60
20 luku	Yhtiön purkaminen	60
25 luku	Rangaistussäännökset	60
1.3	Laki arvo-osuustileistä	60
1.4	Laki arvopaperitileistä	61
1.5	Laki Finanssivalvonnasta	61
1.6	Laki eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista	64
1.7	Sijoituspalvelulaki	64
1 luku	Yleiset säännökset	64
2 luku	Oikeus tarjota sijoituspalvelua	65
9 luku	Asiakasvarojen säilyttäminen ja muu käsittely	65
1.8	Sijoitusrahastolaki	65
1.9	Rahoitusvakuuslaki	66
1.10	Osuuskuntalaki	66
4 luku	Osuudet, osuuspääoma, osakkeet ja osakepääoma	66
5 luku	Osuuskunnan kokous ja edustajisto	68
20 luku	Sulautuminen	68
21 luku	Jakautuminen	69
23 luku	Osuuskunnan purkaminen	69
27 luku	Rangaistussäännökset	69
1.11	Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä	69
2 luku	Pörssitoiminta	69
4 luku	Monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä	70
1.12	Laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta	70
1.13	Laki Rahoitusvakausraston hallintomaksusta	70
1.14	Laki rahoitusvakausranomaisesta	71
1 luku	Yleiset säännökset	71
1.15	Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta	71
1 luku	Yleiset säännökset	71
2	Voimaantulo	71
3	Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys	71
Lakiehdotukset		74
Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta		74
Laki osakeyhtiölain muuttamisesta		106
Laki arvo-osuustileistä annetun lain muuttamisesta		114
Laki arvopaperitileistä annetun lain 2 §:n muuttamisesta		116
Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta		117
eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annetun lain muuttamisesta		122
Laki sijoituspalvelulain muuttamisesta		123
Laki sijoitusrahastolain muuttamisesta		125
Laki rahoitusvakuuslain 3 §:n muuttamisesta		126
Laki osuuskuntalain muuttamisesta		127
Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain muuttamisesta		135
Laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta		137
Laki Rahoitusvakausraston hallintomaksusta annetun lain muuttamisesta		143

HE 28/2016 vp

Laki rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain muuttamisesta.....	145
Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain muuttamisesta.....	146
Liite	147
Rinnakkaistekstit.....	147
Laki osakeyhtiölain muuttamisesta	147
Laki arvo-osuustileistä annetun lain muuttamisesta.....	160
Laki arvopaperitileistä annetun lain 2 §:n muuttamisesta	163
Laki Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta	164
Laki eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annetun lain muuttamisesta.....	172
Laki sijoituspalvelulain muuttamisesta	174
Laki sijoitusrahastolain muuttamisesta	176
Laki rahoitusvakuuslain 3 §:n muuttamisesta	178
Laki osuuskuntalain muuttamisesta	179
Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain muuttamisesta	192
Laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta	194
Laki Rahoitusvakausviraston hallintomaksusta annetun lain muuttamisesta.....	200
Laki rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain muuttamisesta.....	203
Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain muuttamisesta.....	204

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Euroopan komission tavoitteena on ollut jo pidemmän aikaa arvopaperimarkkinoiden avaaminen ja lisäharmonisointi. Yhtenäisen eurooppalaisen ja laajemmin kansainvälisen sääntelyn haasteena ovat erityisesti hajautunut kansallinen lainsäädäntö ja markkinoiden erilaiset järjestelmäratkaisut. Keskeiset muutostarpeet yhteismarkkinoiden saavuttamiseksi arvopaperien selvitystoiminnassa on kuvattu jo niin sanotun Giovannini-ryhmän raportissa vuodelta 2001. Kansainväliset arvopaperien selvitystoiminnan sääntelyhankkeet ovat edenneet erityisesti finanssikriisin seurauksena.

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 23 päivänä heinäkuuta 2014 asetuksen (EU) N:o 909/2014 arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksesta ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta, jäljempänä *EU:n arvopaperikeskusasetus*. EU:n arvopaperikeskusasetus tuli voimaan 17 päivänä syyskuuta 2014. EU:n arvopaperikeskusasetus yhtenäistää arvopaperien selvitystoimintaa luomalla yhteisiä toimintasääntöjä ja standardeja. Asetuksen tavoitteina on parantaa rajat ylittävien tapahtumien turvallisuutta ja tehokkuutta sekä varmistaa arvopaperikeskustoiminnalle tasapuoliset toimintaedellytykset yhteismarkkinoilla. Muita tavoitteita ovat muun muassa rajat ylittävän toiminnan yksinkertaistaminen, selvitystoimintaa koskevien sääntelyerojen poistaminen, määritelmien yhtenäistäminen arvopaperikeskusten palveluille, selvityspalveluiden pirstoutuneisuuden vähentäminen sekä kansallisten arvopaperikeskusten kilpailun lisääminen heikentämällä markkinoiden riippuvuutta yksittäisestä arvopaperikeskuksesta. EU:n arvopaperikeskusasetus ei sinällään säätele arvo-osuustilimalleja ja niihin liittyviä hallintaketjuja eikä yhtiö- tai esineoikeutta eikä myöskään sisällä säännöksiä verotuksesta tai sen toteuttamisesta.

Arvopaperien selvitystoimintaa yhtenäistää myös Euroopan keskuspankin keskuspankkirahassa toimiva arvopaperien selvityspalvelu, TARGET2-Securities, jäljempänä *T2S*, joka poistaa toiminnalliset esteet selvitystoiminnan väliseltä kilpailulta arvopaperikeskusten välillä. T2S-hanke on merkittävä rakenteellinen uudistus kohti selvitysjärjestelmäinfrastruktuurin yhtenäistämistä ja kansallisista erillisratkaisuksista luopumista. T2S tehostaa siten arvopaperikauppojen selvitystoimintaa ja edistää keskuspankkirahan käyttöä. Suomessa T2S-järjestelmään ollaan siirtymässä syksyllä 2017.

Arvopaperien selvitys- ja säilytystoimintaa on käsitelty valtiovarainministeriön työryhmämuistiossa *Arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuudistus* (VM 12/2011) sekä professori Eva Liljeblomin raportissa *Arvopaperien moniportaisen hallinnan ja hallintarekisteröinnin laajentamisen taloudellisista vaikutuksista. Selvityshenkilön raportti* (VM 32/2010). Arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuudistuksen yhteydessä on laadittu laaja kansainvälinen vertailu arvopaperien selvitys- ja säilytystoiminnasta. Kansainvälistä vertailua on täydennetty ja päivitetty EU:n arvopaperikeskusasetuksen kansallista täytäntöönpanoa valmistelleen työryhmän hallituksen esityksen muotoon laaditussa muistiossa (*Arvopaperien säilytysmallien laajentamisen ja yhdentyvien markkinarakenteiden toteutumisen arviointi sekä arvopaperikeskusasetuksen täytäntöönpanon valmistelu*. Työryhmämuistio VM 033:00/2014). Kansainvälinen vertailu on pohjana myös tälle hallituksen esitykselle.

Esitys on annettava kiireellisenä, sillä arvopaperikeskuksen on haettava uutta toimilupaa EU:n arvopaperikeskusasetuksen 69 artiklan 2 kohdan nojalla. Ajankohta, jolloin toimilupaa on haettava, on riippuvainen asetuksen 17, 26, 45, 47 ja 48 artiklan sekä tarvittaessa 55 ja 59 artiklan nojalla hyväksytyjen teknisten sääntelystandardien voimaantulosta. Kyseiset tekniset sääntelystandardit ovat esitystä annettaessa Euroopan komission käsiteltävänä ja niiden odotetaan tulevan voimaan kesän 2016 aikana. Tällöin myös kansallinen lainsäädäntö on oltava voimassa, jotta arvopaperikeskuksen toimilupahakemus voidaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen 69 artiklan 2 kohdan edellyttämällä tavalla käsitellä. Tästä syystä lakien ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2016.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

2.1.1 Yleistä

Arvopaperikeskusten toiminta ja arvopaperien selvitystoiminta ovat yleisesti sujuneet ilman merkittäviä häiriöitä myös finanssikriisin aikana.

Kansainväliset arvopaperien selvitystoimintaa koskevat lainsäädäntöhankkeet pyrkivät yhdenmukaistamaan hajautunutta selvitystoiminnan sääntelyä ja käytäntöjä jäsenvaltioissa. Keskeinen lähtökohta monissa Euroopan unionin, jäljempänä *EU*, laajuisissa arvopaperien selvitystä ja säilytystä koskevissa säädösehdotuksissa on yleiseurooppalainen arvopaperien moniportainen säilytysmalli, vaikkakin ehdotuksissa tunnustetaan myös mahdollisuus arvopaperien suoraan hallintaan. Kansainvälisessä keskustelussa on kuitenkin noussut aiempaa voimakkaammin esiin arvopaperitilien ja säilytysten erotteluvaatimus sijoittajansuojan parantamiseksi ja toisaalta varsinaisten loppusijoittajien tunnistaminen muun muassa veronkierron, rahanpesun estämisen ja muiden mahdollisten väärinkäytösten vähentämiseksi.

Sijoittaja antaa arvopaperinsa säilyttäjän säilytettäväksi, jolloin säilyttäjä voi lainsäädännön nojalla käyttää joitakin sijoittajalle kuuluvia oikeuksia. Säilyttäjiä voivat olla esimerkiksi luotolaitokset, sijoituspalveluyritykset ja arvopaperikeskus. Säilyttäjä voi antaa arvopaperit edelleen säilytettäväksi niin sanotulle alisäilyttäjälle, jolloin säilyttäjiä on ketjussa useita (niin sanottu arvopaperien moniportainen säilytys). Hallintarekisteröinti eli arvo-osuuden kirjaaminen hallintarekisteröinnin hoitajan nimiin omistajan sijaan arvo-osuusjärjestelmään on arvopaperien moniportaista hallintaa.

Arvopaperien sijoitustoiminta on luonteeltaan kansainvälistä ja pääomat liikkuvat rajojen yli sekä EU:ssa että sen ulkopuolella. Arvopaperien moniportaisen hallinnan keskeinen elementti on sijoitusvarallisuuden hallinnointi valtioiden rajojen yli säilyttäjien avulla. Jos kaikkialla olisi käytössä ainoastaan arvopaperien suora hallinta, sijoittaja joutuisi avaamaan arvopaperitilin kaikissa niissä arvopaperikeskuksissa, joissa liikkeeseen laskettuihin arvopapereihin hän haluaa sijoittaa. Lisäksi hän voisi käyttää arvopapereiden säilytykseen vain sellaista säilyttäjä, joka on osapuolena edellä mainitussa arvopaperikeskuksessa. Kun käytössä on hallintarekisteröinti, sijoittaja voi hyödyntää omaa säilyttäjäpankkiaan, joka voi puolestaan oman säilytysketjunsä kautta ohjata sijoituksen mihin tahansa. Näin sijoittaja voi omistaa ja hallinnoida arvopapereita ympäri maailmaa käyttäen yhtä säilyttäjä.

EU:n arvopaperikeskusasetuksessa säädetään, että kaikki arvopaperikeskukset ja niiden osapuolet tarjoavat asiakkaiden valittavaksi yhteisasiakaserotteluun tai yksilölliseen asiakaserotteluun perustuvia tilimalleja. Yhteisasiakaserottelu merkitsee sijoittajien arvopaperien hallintarekisteröintiä selvitysosapuolen nimissä olevalle asiakasomistuksien yhteistilille arvopaperi-

keskuksessa, jolloin kaikki osapuolen asiakkaiden omistukset on kirjattu yhdelle arvo-osuustilille. Yksilöllisessä asiakaserottelussa osapuoli erottelee sijoittajan pyynnöstä kyseisen sijoittajan omistukset arvopaperikeskuksessa. Asetuksessa ei kuitenkaan säädetä erilaisista säilytysmalleista, jolloin kansallisessa lainsäädännössä tulee määritellä, mitä erotteluvaatimuksilla tarkoitetaan. Asetus antaa sijoittajille mahdollisuuden valita tarjolla olevien säilytysmallien välillä, koska valinnat vaikuttavat suoraan sijoittajien maksamiin palvelumaksuihin ja asiakkaan säilytysmalliriskeihin. Tämän vuoksi asetuksessa edellytetään, että osapuolet kertovat asiakkaille vaihtoehtoihin liittyvistä kustannus- ja riskieroista.

Euroopassa Suomen lisäksi Norjassa, Bulgariassa, Kreikassa, Maltalla, Sloveniassa, Bosnia-Herzegovinassa, Montenegrossa, Makedoniassa, Serbiassa sekä Turkissa on edellytetty arvopaperien suoraa hallintaa eli kotimaisten sijoittajien arvopaperit on kirjattava sijoittajan omalla nimellä arvo-osuustilille arvopaperikeskuksessa, kun arvopaperi on kotimaisen yhtiön tai yhteisön liikkeeseen laskema. EU:n arvopaperikeskusasetus sisältää poikkeussäännön, jonka perusteella poikkeussääntöä käyttävien maiden kansalaisille on tarjottava yksilöllisesti eroteltuja tilejä kaikissa arvopaperikeskuksissa. Tällöin arvopaperikeskuksen osapuolten on eroteltava kyseisten maiden lainsäädännön alla liikkeeseen lasketut arvopaperit, jos näin edellytetään kyseisen maan lainsäädännössä. Asetuksessa ei kuitenkaan määritellä, mitä yksilöllinen asiakaserottelu tarkoittaa, jolloin sen tarkempi sisältö jää kansallisessa lainsäädännössä määriteltäväksi.

2.1.2 Arvopaperikaupankäynnin vaiheet ja arvopaperinvälittäjät

Arvopaperikaupankäynnin ketju muodostuu arvopaperin liikkeeseen laskeneesta liikkeeseenlaskijasta, markkinapaikasta, sijoittajasta ja tämän mahdollisesti käyttämästä arvopaperinvälittäjästä, arvopaperikaupan selvityksen osapuolista ja arvopaperin säilytyksestä.

Jäljempänä tässä esityksessä viitataan 1 päivänä tammikuuta 2013 voimaan tulleen arvopaperimarkkinalainsäädännön kokonaisuudistuksen osiin seuraavasti: arvopaperimarkkinalaki (746/2012), jäljempänä *AML*, sijoituspalvelulaki (747/2012), jäljempänä *SipaL*, laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä (748/2012), jäljempänä *RKL*, laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta (749/2012), jäljempänä *AOJL*, laki arvopaperitileistä (750/2012), jäljempänä *ATL*. Lisäksi kokonaisuudistuksessa muutettiin lakia arvo-osuustileistä (827/1991), jäljempänä, *AOTL* ja lakia Finanssivalvonnasta (878/2008), jäljempänä *FivaL*.

Arvopaperipörssien ja arvopaperinvälittäjien toiminnasta säädetään EU:ssa muun muassa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä 2004/39/EY rahoitusvälineiden markkinoista sekä neuvoston direktiivien 85/611/ETY ja 93/6/ETY ja Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/12/EY muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 93/22/ETY kumoamisesta, jäljempänä *MiFID*.

Sijoittaja tekee arvopaperikauppoja pääsääntöisesti antamalla arvopaperikaupasta toimeksiannon arvopaperinvälittäjälleen, joka pyrkii toteuttamaan kaupan toimeksiannon mukaisesti. Pörssikaupankäynti jakaantuu Euroopassa karkeasti pääomamarkkina- (osake- ja osakeliitännäiset sekä vieraan pääoman -ehtoiset arvopaperit) ja johdannaiskaupankäyntiin.

Arvopaperinvälittäjä tarjoaa asiakkaalleen sijoituspalvelua ja toteuttaa asiakkaansa kannalta edullisimman toimeksiannon ja välittää tiedot edelleen selvitystoimintaa harjoittavalle yhteisölle. Arvopaperien omistusmuutosta ja rahansiirtoa koskevat tiedot kirjataan edelleen sen arvopaperikeskuksen arvo-osuusjärjestelmään, johon arvopaperin liikkeeseenlaskija on arvopaperin liittänyt. Moniportaisessa säilytyksessä olevien arvopaperien sijoittajakohtaiset merkinnot toteutetaan säilyttäjän tasolla.

SipAL:n 9 ja 10 luvussa säädetään asiakasvarojen säilyttämisestä ja asiakassuhteissa noudatettavista menettelytavoista. Arvopaperien säilytys on luvanvaraisen sijoituspalvelun tarjoamista Suomessa.

Arvopaperinvälittäjät voivat MiFID:n nojalla tarjota palveluja rajan yli EU-jäsenvaltiosta toiseen niin sanotun yhden toimiluvan periaatteen nojalla. Finanssivalvonta ylläpitää internetsivuillaan ajantasaista luetteloa suomalaisista arvopaperinvälittäjistä ja niistä ulkomaisista arvopaperinvälittäjistä, jotka ovat ilmoitusmenettelyä noudattaen ilmoittaneet tarjoavansa palvelua rajan yli Suomeen tai sivuliikkeessä Suomessa. Sijoittaja voi lisäksi ryhtyä sellaisen ulkomaisen arvopaperinvälittäjän asiakkaaksi, jolla ei ole toimintaa Suomessa. Helsingin Pörssissä toimi joulukuussa 2015 yhteensä 65 arvopaperinvälittäjää, joista ulkomaisia etävälittäjiä oli 41. Ulkomainen arvopaperinvälittäjä (niin sanottu *etävälittäjä*), joka tarjoaa sijoituspalvelua rajan yli, toimittaa kaupparaportointitiedot oman sijoittautumisvaltionsa valvontaviranomaiselle

EU:ssa arvopaperikauppoja koskevat tiedot välitetään kaupparaportoinnin muodossa välittäjän omalle kansalliselle valvontaviranomaiselle. Kaupparaportoinnin tarkoituksena on erityisesti turvata valvontaviranomaisen mahdollisuudet valvoa arvopaperinvälittäjien toimintaa ja markkinoiden väärinkäytöksiä, myös silloin kun kaupat on toteutettu säännellyllä markkinalla Suomen rajojen ulkopuolella. Arvopaperinvälittäjän, jolla on Suomessa yhtiöoikeudellinen kotipaikka tai sivuliike, on ilmoitettava tiedot kaikista liiketoimista valvontaviranomaiselle riippumatta siitä, millä säännellyllä markkinalla liiketoimi on toteutettu. Finanssivalvonta saa tiedot liiketoimista välittömästi tai seuraavana pankkipäivänä.

Arvopaperinvälittäjien valvonta muun arvopaperikaupan valvonnan ohella edistää sijoittajien ja erityisesti ei-ammattimaisten sijoittajien suojaa. Sijoittajansuojan kannalta on olennaista saada varmuus siitä, että tehdyt arvopaperikaupat ja arvopapereihin liittyvät oikeudet ja velvollisuudet ovat lopullisia ja tehokkaita. Sijoituspalveluuryityksellä on SipAL:n 10 luvun 5 §:n 2 momentin nojalla velvollisuus antaa riittävät tiedot asiakkaalleen hyvissä ajoin ennen sijoituspalvelun tai oheispalvelun antamista muun muassa asiakasvarojen säilyttämisestä sekä siihen liittyvistä riskeistä. SipAL:n 9 luvun 1 §:ssä säädetään asiakasvarojen säilyttämisestä. Sijoituspalveluuryityksen on pidettävä asiakasvarat erillään sijoituspalveluuryityksen omista varoista ja asiakasvarat riittävästi eriteltyinä muiden asiakkaiden varoista. SipAL:n 9 luvun 2 § koskee sijoituspalveluuryityksen asiakkaan varojen säilyttämistä ulkomaisen säilyttäjän hallussa. Sijoituspalveluuryityksen asiakasvarojen erilläänpitovelvollisuutta, ulkomaisen säilyttäjän valintaan liittyviä edellytyksiä ja säilytystoiminnan luvanvaraisuutta ei ehdoteta tässä esityksessä muutettavaksi.

2.1.3 Selvitys- ja säilytysjärjestelmät

Arvopaperikeskuksen tehtävänä on AOJL:n 2 luvun 16 §:n mukaan hoitaa arvo-osuusjärjestelmän yleisiä tehtäviä, kuten vastata arvo-osuusjärjestelmän toiminnan edellyttämien keskustietojärjestelmien ylläpitämisestä, valvoa, että arvo-osuustileille kirjattujen arvo-osuuksien määrä vastaa arvo-osuusjärjestelmässä liikkeessä olevaa määrää, toimia selvitysyhteisönä ja huolehtia arvo-osuuksiin liittyvien yhtiötapauksien sekä tuotonmaksujen edellyttämistä arvo-osuusjärjestelmän kannalta yhteisistä järjestelyistä arvopaperikeskuksen sääntöjen mukaisesti. Suomessa AOJL:n mukaisena arvopaperikeskuksena ja selvitysyhteisönä toimii Euroclear Finland Oy, jäljempänä *EFi* ja vastaavasti ulkomaisena keskusvastapuolena hollantilainen European Central Counterparty N.V, jäljempänä *EuroCCP*.

Arvopaperinvälittäjä välittää asiakkaidensa toteutuneet kauppätiedot edelleen kyseisen arvopaperikeskuksen ja/tai keskusvastapuolijärjestelmän selvittäväksi, eli pääsääntöisesti Suo-

nessa joko EFi:lle tai EuroCCP:lle. Arvopaperikaupan selvityksessä arvopaperikauppaa koskevat oikeudet määritetään (kenelle kuuluvat velvollisuudet toimittaa varat ja kenelle vastaavat arvopaperit) ja toteutetaan (varat kirjataan myyjän tilille ja arvopaperit ostajan tilille suoraan tai moniportaisesti). Koska keskusvastapuolen toimintaan kuuluu pelkkä toimitusvelvoitteiden määrittäminen ja netottaminen, EuroCCP ja muut keskusvastapuolet ainoastaan määrittävät mutta eivät toteuta arvopapereilla tehtyjä kauppvoja. Arvopaperikeskuksessa arvopaperikaupoista johtuvat oikeudet ja velvollisuudet voidaan sekä määrittää että toteuttaa. Suomessa arvopaperikeskuksessa selvitettyjen kauppvojen markkina-arvo oli 27,42 miljardia euroa ja lukumääräisesti niitä oli 623 285 kappaletta joulukuussa 2015.

Suomalaisten sijoittajien omistamat suomalaisen liikkeeseenlaskijan liikkeeseen laskemat osakkeet saadaan kirjata ainoastaan sijoittajan omalla nimellä olevalle arvopaperikeskuksen järjestelmässä olevalla arvo-osuustilille. Arvopaperien suorien omistajakohtaisten tilien etuna on pienempi säilytysketjusta johtuva riski ja osakemuotoisten arvopaperiin liitännäisten oikeuksien ja velvollisuuksien oikeusvarmuus (varmuus kirjausten oikeellisuudesta ja oikea-aikaisuudesta esimerkiksi säilyttäjän tai alisäilyttäjän maksukyvyttömyysmenettelyssä). Kun Suomessa toimii yksi arvopaperikeskus, suomalaisten pörssiyhtiöiden kotimaisista omistajista on myös mahdollista ylläpitää keskitettyä ja lähes reaaliaikaista kattavaa osakasluetteloa, joka on ollut edellytys voimassa olevan lainsäädännön edellyttämälle laajalle suomalaisten sijoittajien osakeomistuksen julkisuudelle. Reaaliaikainen ja kattava osakasluettelo helpottaa eri tahojen tiedonsaannin ja raportoinnin järjestämistä. Suomalaisten sijoittajien omistamia muita arvopapereita ja ulkomaisten liikkeeseenlaskijoiden liikkeeseen laskemia osakkeita saadaan kuitenkin kirjata hallintarekisteröidylle arvo-osuustilille.

Rahoitusvälineiden säilytystä voi Suomessa SipaL:n mukaisesti tarjota sijoituspalveluyritys ja ATL:ssa tarkoitettu säilyttäjä, joka voi olla sijoituspalveluyrityksen lisäksi myös luottolaitos, arvopaperikeskus tai keskusvastapuoliyhteisö. Se, milloin säilyttäjän katsotaan toimivan Suomessa ja milloin toimijaan sovelletaan Suomen lainsäädäntöä, eroaa näiden kahden lain välillä. Säilytettävät arvopaperit voidaan laskea liikkeeseen Suomessa tai ulkomailla ja ne voivat kuulua arvo-osuusjärjestelmään tai olla sen ulkopuolella.

Arvopaperikeskuksen arvo-osuusjärjestelmässä oli joulukuussa 2015 yhteensä 207 osakkeiden liikkeeseenlaskijaa. Ulkomaisten sijoittajien omistusosuus näissä yhtiöissä oli kesäkuussa 2015 noin 46 prosenttia, josta hallintarekisteröityjen omistajien osuus omistuksesta oli 43 prosenttiyksikköä, suomalaisten kotitalouksien 22 prosenttia, yhtiöiden 16 prosenttia ja julkisyhteisöjen 8 prosenttia. Arvo-osuustilejä oli lähes 1,37 miljoonaa. Ulkomaalaisomistuksen vaihteluväli oli joulukuun 2015 lopussa 0—97 prosenttia yhtiön osakekannasta, ja esimerkiksi Nokia Oyj:ssä ulkomaaisia omistajia oli 80,58 prosenttia ja Stora Enso Oyj:ssä 68,08 prosenttia. Ne yhtiöt, joissa ulkomaalaisomistusta ei ollut, eivät olleet kaupankäynnin kohteena päälisillä. Suomalaisomistuksen painoarvo on erityisen korkea muissa kuin päälisillä kaupankäynnin kohteena olevissa yhtiöissä.

2.1.4 Arvopaperiomistuksen julkisuus

Arvopaperiomistuksen julkisuus voidaan jakaa viranomaisjulkisuuteen, liikkeeseenlaskijajulkisuuteen ja yleisöjulkisuuteen. Arvopaperiomistuksen viranomaisjulkisuus perustuu eri viranomaisten toimintaa koskevaan erityislainsäädäntöön ja arvopaperimarkkinatoimijoita koskevaan lainsäädäntöön. Viranomaisilla on lähtökohtaisesti oikeus saada tehtäviensä suorittamista varten tietoa suomalaisten arvopaperien omistajista ja suomalaisten sijoitusten omistuksista sekä Suomessa olevista säilytyksistä. Tietojen saanti suomalaisten sijoittajien ulko-

mailla säilytettävistä arvopapereista perustuu lähinnä kansainvälisiin viranomaisten välisiin tietojenvaihtosopimuksiin.

Arvo-osuusjärjestelmään kirjatun osakkeen haltija ei voi käyttää osakeyhtiölain (624/2006), jäljempänä *OYL*, 4 luvun 2 §:n nojalla osakkeeseen liittyviä yhtiöoikeudellisia oikeuksia ennen kuin hänet on kirjattu yhtiön osakasluetteloon. Voimassa olevan lain mukaan osakasluetteloa pidetään *OYL*:n 4 luvun 3 §:n nojalla arvopaperikeskuksessa arvo-osuustilitietojen pohjalta automaattisesti. Osakkeeseen perustuvia oikeuksia ovat esimerkiksi oikeus saada osakkeeseen liittyviä suorituksia, kuten osinko, oikeus osallistua yhtiökokoukseen ja oikeus saada osakkeita osakeannissa. Ulkomaisen sijoittajan sijaan osakasluetteloon voidaan merkitä hallintarekisteröinnin hoitaja, jos osaketta hallitaan muun kuin sijoittajan toimesta tämän lukuun. Osakasluetteloon merkitään *OYL*:n 4 luvun 3 §:n mukaan osakkeenomistajan tai hallintarekisteröinnin hoitajan nimi, henkilötunnus taikka muu yksilöintitunnus, yhteys-, maksu- ja verotustiedot, osakkeiden lukumäärä osakelajeittain sekä se tilinhoitaja, jonka hoidossa olevalle arvo-osuustilille osakkeet on kirjattu. Liikkeeseenlaskijajulkisuus on merkittävä myös liikkeeseenlaskijalle asetettujen velvollisuuksien, kuten tiedonantovelvollisuuden, täyttämisen turvaamiseksi.

OYL:n 4 luvun 5 §:n nojalla jokaisella on oikeus tutustua osakasluetteloon arvopaperikeskuksessa sekä, jos yhtiöllä on pääteyhteys arvopaperikeskukseen, yhtiön pääkonttorissa. Oikeus koskee sekä yksityisten että julkisten yhtiöiden osakasluetteloja, kun yhtiö on liittynyt arvopaperinsa arvo-osuusjärjestelmään. Tiedonsaantioikeus ei kuitenkaan koske henkilötunnusta, maksu- tai verotustietoja tai sitä, mille kaupintatilille osakkeenomistajan myytäviksi antamat osakkeet on kirjattu. Osakasluettelon tiedot ovat siis liikkeeseenlaskijajulkisia sekä viranomais- ja yleisöjulkisia.

Osakeomistuksen yleisöjulkisuus koskee lähinnä suomalaisia sijoittajia, jotka omistavat suomalaisten yhtiöiden arvopaperikeskuksessa liikkeeseen laskemia osakkeita. Suomalaisten sijoittajien ulkomailla liikkeeseen laskettujen ulkomaisten yhtiöiden osakeomistus ei ole julkista, koska näihin osakkeisiin tai yhtiöön ei sovelleta Suomen lainsäädäntöä. Ulkomaisten sijoittajien suomalaisten osakkeiden omistus on pääsääntöisesti hallintarekisteröity.

Laaja pörssiosakkeiden omistuksen yleisöjulkisuus on pääsääntö lähinnä Pohjoismaissa. Muualla osakkeiden ja osakkeisiin liittyvien johdannaisrahoitusvälineiden omistustiedot ovat julkisia vain niin sanottujen liputusrajojen puitteissa sekä lähipiirin (sisäpiirin) omistukset kokonaan. Liputusvelvollisuudesta on säädetty EU:ssa Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivissä (2004/109/EY) säännellyillä markkinoilla kaupankäynnin kohteeksi otettavien arvopapereiden liikkeeseenlaskijoita koskeviin tietoihin liittyvien avoimuusvaatimusten yhdenmukaistamisesta ja direktiivin 2001/34/EY muuttamisesta, jäljempänä *avoimuusdirektiivi*. Suomessa liputusilmoituksen alaraja on avoimuusdirektiivin mukaisesti viisi prosenttia kohdeyhtiön äänimäärästä tai osakkeiden kokonaismäärästä. Raja vaihtelee EU:ssa jonkin verran ja eräissä suurissa jäsenvaltioissa raja on tätä alempi. Pörssiyhtiön lähipiirin omistusten ja kauppohenkilöiden julkisuus perustuu EU:ssa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) N:o 596/2014 markkinoiden väärinkäytöstä (*markkinoiden väärinkäyttöasetus, jäljempänä MAR*).

Omistustietoja on hyödynnetty muun muassa akateemisissa, kansainvälisesti poikkeuksellisesti sijoittajakäyttäytymistutkimuksissa ja valtaa käyttävien tahojen väärinkäytösten esiintuomisessa. Osakeomistuksen yleisöjulkisuudella ja väärinkäytösten esiintulon pelolla on nähty olevan myös rikollista käyttäytymistä ennalta estävä vaikutus. Toisaalta sijoittajat, jotka haluavat piilottaa omistuksiaan, saattavat jo nykyään ovat hyödyntää kansainvälisiä sijoitusyhtiöketjuja tai välikäsiä kauppohenkilöiden julkisuusvaatimusten kiertämiseksi. Lisäksi markkinoiden

väärinkäyttöä voi tapahtua muun muassa päivänsisäisin kaupoin ja muilla tavoilla, joiden ilmitykseen osakeomistuksen julkisuus ei vaikuta.

2.2 Kansainvälinen kehitys sekä ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

2.2.1 Ulkomaiden ja EU:n lainsäädäntö

Euroalueen keskuspankkien TARGET2 Securities -hanke

Euroalueen keskuspankkien keskuspankkirahassa toimiva arvopaperien selvityspalvelu, T2S, poistaa toiminnalliset esteet selvitystoiminnan väliseltä kilpailulta arvopaperikeskusten välillä. Kyseessä on kesäkuussa 2015 käyttöön otettu tekninen alusta, johon arvopaperikeskukset ulkoistavat oman selvitystoimintansa. Selvitys tapahtuu kuitenkin edelleen järjestelmään liittyneen arvopaperikeskusten kotivaltion lainsäädännön mukaisesti EU:n arvopaperikeskusasetuksen selvitystä koskevia määräaikoja noudattaen. Tekninen selvitysalusta ja siihen liittyvät arvopaperikeskukset muodostavat yhtenäisen järjestelmäkokonaisuuden. T2S-hanke on merkittävä rakenteellinen uudistus kohti selvitysjärjestelmäinfrastruktuurin yhtenäistämistä ja kansallisista erillisratkaisuksista luopumista. Merkittävin uudistus on, että T2S-alustalla voidaan selvittää arvopaperikauppoja eri arvopaperikeskusten välillä, mikä palvelee erityisesti rajat ylittävää kaupankäyntiä.

T2S:llä parannetaan selvitystoiminnan vakautta ja vähennetään vastapuoliriskiä, kun arvopaperikauppojen selvitys tapahtuu aina keskuspankkirahassa. Myös rajat ylittävissä arvopaperikaupoissa selvitys toteutetaan reaaliaikaisesti keskuspankkirahassa selvityspäivän aikana. Yhteisen selvitysalustan luomisella pyritään myös selvitysketjujen lyhenemiseen.

Nykyisin kansainvälisillä rahoitusmarkkinoilla toimivilla yhteisöillä on mahdollisuus hankkia suomalaisia arvopapereita koskevat selvitys- ja säilytyspalvelut joko ostamalla niitä koskevat palvelut Suomessa toimivilta luottolaitoksilta tai hakeutumalla suoraan selvitysosapuoleksi Suomessa toimiluvan saaneeseen arvopaperikeskukseen EFi:in. Lisäksi suomalaiset arvopaperit voidaan siirtää arvopaperikeskuslinkkien kautta toiseen arvopaperikeskukseen ja tämän lisäksi suomalaisilla yhtiöillä on oikeus laskea liikkeeseen kaikki arvopaperinsa valitsemassaan EU-arvopaperikeskuksessa. Jatkossa T2S:ään liittyneet arvopaperikeskukset muodostavat tehokkaine linkkijärjestelyineen yhtenäisen kokonaisuuden. Siten T2S tarjoaa pankeille mahdollisuuden päästä kaikille T2S-järjestelmään kuuluville markkinoille yhden ja saman arvopaperikeskuksen kautta.

Uusi rahoitusvälineiden markkinoista annettu direktiivi ja sitä koskeva asetus

Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2014/65/EU rahoitusvälineiden markkinoista sekä direktiivin 2002/92/EY ja direktiivin 2011/61/EU muuttamisesta, jäljempänä *MiFID II*, sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 600/2014 rahoitusvälineiden markkinoista sekä asetuksen (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta, jäljempänä *MiFIR*, annettiin 15 päivänä toukokuuta 2014. MiFID II:n ja MiFIR:n keskeisiin tavoitteisiin kuuluu sen varmistaminen, että kaikki organisoitu kaupankäynti tapahtuu säännellyissä kauppapaikoissa, joita ovat säännellyt markkinat, monenkeskiset kaupankäyntijärjestelmät (*multilateral trading facility, MTF*) ja organisoidut kaupankäyntijärjestelmät (*organised trading facility, OTF*). OTF kattaa kaupankäynnin velkakirjoilla, strukturoiduilla rahoitustuotteilla, päästöoikeuksilla ja johdannaisrahoitusvälineillä. Kaikkiin näihin kauppapaikkoihin sovelletaan samoja kauppaa edeltäviä ja sen jälkeisiä avoimuusvaatimuksia. Vastaavasti kaikkiin kolmeen kauppapaikkaan sovelletaan lähes identtisiä toiminnan järjestämistä ja markkinavalvontaa koskevia vaatimuksia. Näin voidaan turvata tasapuoliset edellytykset toiminnallisesti samankaltaisille toimintoil-

le, joissa kootaan yhteen kolmansien osapuolten kaupankäynti-intressejä. Luomalla uudentyyppinen järjestäytynyt kaupankäyntijärjestelmä voidaan paremmin saattaa aiemmin nimettömänä käytyä kauppaa sääntelyn piiriin.

MiFID II muuttaa sijoituspalvelujen tarjoamista koskevia erityisvaatimuksia, kauppapaikkojen toiminnan järjestämiseen liittyviä vaatimuksia ja toimivaltaisten viranomaisten valtuuksia. MiFID II:n voimaantulon jälkeen arvopaperitilien säilytyksen tarjoaminen olisi edelleen oheispalvelua, vaikka se on muun muassa Suomessa säädetty toimiluvanvaraiseksi palveluksi. MiFID II -asetuksessa asetetut vaatimukset liittyvät erityisesti selvitysjärjestelmien syrjimättömyttä käyttöä haittaavien esteiden poistamiseen ja eri markkinatoimijoiden avoimuusvaatimusten lisäämiseen. Kauppapaikkoja olisi vaadittava tarjoamaan pääsy, mukaan lukien tiedonsaanti, avoimin ja syrjimättömin perustein keskusvastapuolille, jotka ovat halukkaat selvittämään kauppapaikassa toteutettuja liiketoimia.

Eurooppalainen yhtiöoikeus sekä yritysten hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä

Komissio julkaisi 12 päivänä joulukuuta 2012 toimintasuunnitelman eurooppalaisesta yhtiöoikeudesta sekä yritysten hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä eli yhtiöiden hyvästä hallintotavasta (*Toimintasuunnitelma: eurooppalainen yhtiöoikeus sekä yritysten hallinnointi- ja ohjausjärjestelmä – nykyaikainen oikeudellinen kehys aiempaa sitoutuneemmille osakkeenomistajille ja kestäväää liiketoimintaa harjoittaville yrityksille*). Toimintasuunnitelma sisältää ehdotuksen sijoittajien läpinäkyvyyden lisäämisestä osana arvopaperitilejä koskevaa lainsäädäntöehdotusta.

Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi (KOM (2014) 213 lopullinen) direktiivin 2007/36/EY muuttamisesta osakkeenomistajien pitkäaikaiseen vaikuttamiseen kannustamisen osalta sekä direktiivin 2013/34/EU muuttamisesta hallinnointi- ja ohjausjärjestelmää koskevan selvityksen tiettyjen osien osalta, jäljempänä *SHRD*, annettiin 9 päivänä huhtikuuta 2014. Komission ehdotuksen lähtökohtana on liikkeeseenlaskijan yleinen velvollisuus tuntea osakkeenomistajansa. Ehdotuksen mukaan jäsenvaltioiden olisi jatkossa säädettävä, että yhtiöllä on oikeus tietää, keitä sen osakkeenomistajat ovat. Arvopaperin säilyttäjän olisi yhtiön pyynnöstä toimitettava osakkeenomistajan yksilöintitiedot yhtiölle.

FATCA ja verotietojen vaihto EU:ssa

Foreign Account Tax Compliance Act, jäljempänä *FATCA*, on Yhdysvaltojen käynnistämä hanke verotustietojen keräämisestä ulkomailta. *FATCA*:n seurauksena rahoitusalan yritykset lähes kaikissa maissa ilmoittavat Yhdysvalloissa yleisesti verovelvollisten sijoituksista ja säilytyksistä. Tietojenkeruu on osittain vastavuoroista, jolloin Verohallinto saa myös tietoja Yhdysvalloista Suomessa yleisesti verovelvollisten sijoituksista.

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö, Organisation for Economic Co-operation and Development, jäljempänä *OECD*, on laatinut *FATCA*:n pohjalta yhteisen tietojenvaihdon mallin (Common Reporting Standard, jäljempänä *CRS*). Sen pohjalta lokakuussa 2014 tehtyyn monenkeskiseen toimivaltaisten viranomaisten sopimukseen finanssilitietojen automaattisesta vaihtamisesta monenkeskiseen sopimukseen (SopS 62/2015) on liittynyt Suomen lisäksi jo yli 60 valtiota tai lainkäyttöaluetta. Tietojenvaihto alkaa vuoden 2017 alussa koskien verovuoden 2016 verotustietoja. Näistä lainkäyttöalueista 10 aloittaa kuitenkin tietojenvaihdon 2018 koskien verovuoden 2017 verotustietoja.

Lisäksi EU:ssa on joulukuussa 2014 hyväksytty muutos neuvoston direktiiviin hallinnollisesta yhteistyöstä verotuksen alalla (2011/16/EU), jäljempänä *virka-apudirektiivi*, johon sisältyy

CRS:n malli. Sen mukaan automaattinen tietojenvaihto alkaa jäsenvaltioiden välillä vuonna 2017 koskien verovuotta 2016. Jäsenvaltioista Itävalta aloittaa tietojenvaihdon kuitenkin vuonna 2018 koskien verovuotta 2017. Kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat myös mukana edellä mainitussa monenkeskisessä sopimuksessa.

Monenkeskinen sopimus yhdessä virka-apudirektiivin muutoksen kanssa mahdollistaa sen, että Suomi tulee saamaan Suomessa verotuksellisen kotipaikan omaavien henkilöiden tilitiedot sopimusvaltioissa tai EU:n alueella kotipaikan omaavista ulkomaisista rahoituslaitoksista. Kyseiset tiedot sisältävät finanssilaitoksessa olevien tilien saldotiedon 31.12. ja tilillä säilytyksessä oleville varoille kalenterivuonna maksettujen osinkojen, korkojen, myynti- ja lunastushintojen sekä muiden tuottojen yhteismäärätiedot. Verohallinto ei saa automaattisen tietojenvaihdon kautta tietoja siitä, mitä suomalaisen yhtiön osakkeita henkilö omistaa tai minkä verran hän on saanut tuottoja näiltä yhtiöistä. Tiedot saadaan tapahtumavuotta seuraavan syyskuun loppuun mennessä.

2.2.2 Ruotsi

Ruotsissa hallituksen esitys EU:n arvopaperikeskusasetuksesta annettiin marraskuussa 2015. Esityksen lait tulevat voimaan maaliskuussa vuonna 2016. Ruotsin hallituksen esityksen keskeiset muutokset keskittyvät kahteen eri lainsäädäntöön; arvo-osuuksia koskevaan lainsäädäntöön (*Lag om kontoföring av finansiella instrument*) ja osakeyhtiölakiin (*Aktiebolagslagen*). Tilin tarjoamista koskevaan lakiin ehdotetaan uusia hallinnollisia velvoitteita valvoville viranomaisille. Osakeyhtiölakia ehdotetaan muutettavaksi siltä osin, että ruotsalainen liikkeeseenlaskija saa valita minkä tahansa arvopaperikeskuksen ETA-alueella. Lisäksi osakeyhtiölakia ehdotetaan muutettavaksi osakasluettelon ylläpitämisen vastuun osalta siten, että liikkeeseenlaskijan on tehtävä sopimus arvopaperikeskuksen kanssa, että se ylläpitää ruotsalaisen yrityslainsäädännön mukaista osakasluetteloa ruotsalaisen liikkeeseenlaskijan osakkeista. Tällä tavoin liikkeeseenlaskija vapautuu päivittämästä ja ylläpitämästä osakasluetteloa, eikä sille aiheudu sen ylläpidosta taakkaa.

Näiden ehdotettujen muutosten esityksessä lisäksi ehdotetaan, että ulkomaisen arvopaperikeskuksen täytyy noudattaa ruotsalaisten liikkeeseenlaskijoiden suhteen ruotsalaista vero- ja yrityslainsäädäntöä. Ruotsissa voi jo tällä hetkellä omistaa osakkeita suoraan tai hallintarekisterin kautta.

2.2.3 EU:n arvopaperikeskusasetus

Arvo-osuusmuotoisuus, toimitusaikataulut ja -kuri

Arvopaperit liikkeeseen laskevan yhtiön kotivaltion viranomaiset velvoitetaan huolehtimaan siitä, että paperimuotoiset arvopaperit on muutettava arvo-osuusmuotoon viimeistään vuonna 2025, jos niillä käydään kauppaa säännellyillä markkinoilla, monenkeskisissä kaupankäyntijärjestelmissä tai organisoituissa kaupankäyntijärjestelmissä.

Arvopaperikauppaan liittyvien velvoitteiden selvityspäivä on EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukaan viimeistään toisena pankkipäivänä kaupantekopäivän jälkeen. Vaatimus koskee siirtokelpoisia arvopapereita, rahamarkkinavälineitä, yhteissijoitusyritysten osuuksia ja päästöoikeuksia koskevia velvoitteita.

Arvopaperikeskuksilta edellytetään selvityskurisääntöjä, joilla varmistetaan, että osapuolet suorittavat velvoitteensa selvityspäivänä. Lisäksi arvopaperikeskusten tulee luoda järjestelmä, jolla selvityksen oikeellisuutta voidaan valvoa ja havaituista poikkeamista tulee laatia raportit.

Arvopaperikeskusten tulee määritellä ainakin myöhästymissakot sekä korvausostokäytännöt ja niihin liittyvät hinnat, joiden tulee muodostaa riittävän voimakas pelote selvitysviiveiden vähentämiseksi.

Arvopaperikeskuksen toimilupa ja valvonta

Arvopaperikeskustoiminnan harjoittaminen edellyttää, että arvopaperikeskus saa toimiluvan jäsenvaltionsa toimivaltaiselta viranomaiselta ennen toiminnan aloittamista. Hakemuksessa ja myönnettävässä toimiluvassa on määriteltävä ne EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukaiset ydin- ja oheispalvelut sekä pankkipalvelut, joita kyseinen arvopaperikeskus voi tarjota. Arvopaperien selvitystoiminta edellyttää arvopaperikeskuksen toimilupaa. Euroopan arvopaperimarkkinaviranomainen, jäljempänä *ESMA*, ylläpitää luetteloa toimiluvan saaneista arvopaperikeskuksista ja toimilupiin liittyvistä ydin- ja oheispalveluista.

EU-passi ja kolmansien maiden arvopaperikeskusten EU-toimiluvat

Arvopaperikeskus saa tarjota yhden toimiluvan nojalla palveluita sivuliikkeessä ja rajan yli toisiin jäsenvaltioihin. Arvopaperikeskuksen, joka aikoo tarjota palveluja tai muuttaa palveluntarjontaansa toisessa maassa, tulee ilmoittaa tästä kotivaltionsa viranomaiselle, jolla on velvollisuus tarkistaa arvopaperikeskuksen palvelukyky isäntävaltiossa. Isäntävaltion viranomaisilla on oikeus pyytää arvopaperikeskusta raportoimaan toiminnastaan isäntävaltiossa. Kotivaltion ja isäntävaltion viranomaisten tulee sopia valvontayhteistyöstä tilanteissa, joissa arvopaperikeskuksen toiminta on laajuudeltaan merkittävää isäntävaltiossa. Jos arvopaperikeskus toimii isäntävaltiossa sääntöjen vastaisesti, isäntävaltion viranomainen ilmoittaa tästä kotivaltion viranomaiselle tilanteen oikaisemiseksi.

Kolmansien maiden arvopaperikeskukset voivat tarjota palveluita EU-alueella, kun *ESMA* on tunnustanut ne, ja komissio antanut tarvittavat täytäntöönpanosäädökset. Kolmansien maiden arvopaperikeskusten kotivaltioiden lainsäädännössä on oltava EU:n arvopaperikeskusasetusta vastaavat velvoitteet ja säännöt, ja viranomaisvalvonnan on oltava EU:n arvopaperikeskusasetuksessa vaaditulla tasolla.

Arvopaperikeskuksen toiminnan järjestäminen

Arvopaperikeskuksen toiminnan järjestämisestä koskevat vaatimukset käsittävät yleiset säännökset, hallinnolliset vaatimukset, käyttäjäkomitean, tietojen säilyttämisen ja ulkoistamisen. Arvopaperikeskuksella tulee olla selkeät ja julkiset hallintoperiaatteet.

Arvopaperikeskus voi ulkoistaa palveluiden tuottamisen kolmannelle osapuolelle, jos arvopaperikeskuksen vastuut sekä sen kontrolli- ja tiedonsaantimahdollisuudet sekä viranomaisten valvontamahdollisuudet säilyvät muuttumattomina. Lisäksi arvopaperikeskuksen tulee säilyttää riittävää omaehtoista osaamista ja varmistaa, että ulkoistusosapuoli täyttää toiminnalle asetettavat oikeudelliset ja muut vaatimukset. Ulkoistusvaatimuksia ei tarvitse noudattaa, kun arvopaperikeskus ulkoistaa palveluja julkiselle taholle, jonka palveluista on sovittu arvopaperikeskuksen ja valvontaviranomaisten kesken. Kansallisessa lainsäädännössä voidaan myös määritellä, että muut osapuolet, esimerkiksi tilinhoitajat, ylläpitävät arvopaperikeskuksessa olevia arvo-osuustilejä lakisääteisten vaatimusten mukaisesti.

Arvopaperikeskuksen liiketoiminnan harjoittamista koskevat säännöt käsittävät yleiset säännöt, vaatimukset osapuolille, läpinäkyvyys säännöt sekä arvopaperikeskusten välisiä linkkejä koskevat säännöt. Arvopaperikeskuksella tulee olla selkeät käyttäjiä tukevat tavoitteet ja

konkreettisia mitattavia tavoitteita palvelutasolle sekä riskeille. Osapuolille asetettavien kriteerien tulee olla julkisia ja tasapuolisia.

Arvopaperikeskuksella tulee olla julkiset hinnoitteluperiaatteet peruspalveluille, joista se ei voi poiketa ja osapuolille on tiedotettava palveluihin liittyvistä riskeistä.

Arvopaperikeskuksen riskienhallinta

EU:n arvopaperikeskusasetuksessa säädetään yksityiskohtaisesti oikeudellisista, liiketoiminnallisista, operatiivisista ja sijoittamisen riskeistä sekä pääomavaatimuksista. Arvopaperikeskuksella tulee olla asiakkaiden sekä toimilupa- ja valvontaviranomaisten näkökulmasta selvät säännöt ja sopimukset, jotka kattavat kaikki kansalliset toimintaympäristöt ja joissa on rajoitettu mahdollisesti ristiriidassa olevista lainsäädäntökäytännöistä aiheutuvat riskit. Arvopaperikeskuksen tulee voida tarvittaessa testattuja varajärjestelmiä käyttäen saattaa arvopaperikauppojen toteutus loppuun määräpäivänä. Arvopaperikeskuksen sijoitusten on oltava keskuspankeissa tai hyvin suojatuissa yksityisissä likvideissä sijoituskohteissa, joiden käyttöönotto on tarvittaessa nopeaa.

Arvopaperikeskusten väliset yhteentoimivat linkit ovat toimiluvanvaraisia ja niiden on oltava riittävän turvallisia ja varustettu toimivilla täsmäytyskäytännöillä. Linkitetyissä järjestelmissä tapahtumien lopullisuuden tulee toteutua koordinoitusti ja sen tulee tarvittaessa sisältää toimitus maksua vastaan -periaatteen mukainen toiminnallisuus.

Liikkeeseenlaskijan valintaoikeus

Liikkeeseenlaskijalla on oikeus valita arvopaperikeskus EU-alueella sekä ESMA:n hyväksymä kolmannen maan arvopaperikeskus. Liikkeeseenlaskun valintaoikeus koskee arvopapereita, jotka on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyillä markkinoilla tai monenkeskisissä kaupankäyntijärjestelmissä tai joilla käydään kauppaa kauppapaikoilla. Liikkeeseenlaskuun ja arvopapereihin sovelletaan jatkossakin kansallisen yhtiölainsäädännön ja muun vastaavan lainsäädännön säännöksiä. Arvopaperikeskus voi kieltäytyä liikkeeseenlaskusta vain perusteelliseen riskianalysiin perustuen tai jos se ei tarjoa tarvittavia liikkeeseenlaskupalveluita.

Arvopaperikeskusten ja muiden infrastruktuurien väliset liittymät

Arvopaperikeskusten ja muiden infrastruktuurien välillä on oltava toimivat ja turvalliset liittymät, joiden hinnoittelun on oltava kohtuullista. Markkinapaikkojen, keskusvastapuolijärjestelmien, selvitysjärjestelmien ja arvopaperikeskusten välillä on oltava avoimet liittymät tapahtumien välittämiseksi. Kieltäytyminen liittymän avaamisesta on mahdollista vain riskiperusteilla, jotka annetaan tarvittaessa viranomaisten arvioitaviksi. Linkkien avulla arvopapereita voidaan siirtää arvopaperikeskuksesta toiseen.

Liitteessä oleva luettelo arvopaperikeskuspalveluista

EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteen jaksossa A on määritelty arvopaperikeskusten ydinpalvelut, joita ovat arvopaperien ensimmäinen kirjaaminen arvo-osuusjärjestelmään, arvopaperitilien pito ylimmällä tasolla sekä arvopaperien selvitysjärjestelmän ylläpito.

Liitteen jaksossa B on kuvattu arvopaperikeskusten muut kuin pankkipalvelujen kaltaiset ydinpalveluihin liittyvät valinnaiset oheispalvelut, joilla lisätään arvopaperimarkkinoiden luotettavuutta, tehokkuutta ja avoimuutta. Tällaisia ovat esimerkiksi arvo-osuuksien säilyttäminen, osakasluettelon ylläpito sekä verotus- ja tilastotietojen kerääminen.

Liitteen jaksossa C on kuvattu pankkipalvelujen kaltaisia oheispalveluita, joiden toimittamiseen arvopaperikeskukselta vaaditaan pankkitoimilupa. Tällaisia palveluja ovat arvopaperiselvitykseen liittyvät pankkipalvelut, kuten rahatilien pito, rahatalletuksien vastaanotto, rahaluottojen myöntäminen ja muihin oheispalveluihin liittyvät pankkipalvelut, arvopaperien lainak-sianto ja -otto arvopaperitilien haltijoille sekä yhtiö- ja verotapahtumiin liittyvä väliaikainen rahoitus.

EU:n arvopaperikeskusasetuksen 38 artikla

EU:n arvopaperikeskusasetus tunnistaa sekä suoran että moniportaisen hallinnan mallien ole-massaolon, mutta se ei pidä sisällään säännöksiä suoran omistuksen mallista tai muistakaan säilytysmalleista. Koska EU:n arvopaperikeskusasetus koskee pääosin vain arvopaperikeskus-ta, ei asetuksessa edes tulisi säätää mitään arvopaperien säilytyksestä tai arvo-osuustilien kir-jauksista. Asetuksen johdantolauseessa 42 todetaan, että asetus ei itsessään edellytä minkään tietyn arvopaperien säilytysjärjestelmämuodon käyttöä vaan jäsenvaltiot voivat jatkaa nykyis-ten säilytysmallien käyttöä. Perusteena voivat olla esimerkiksi yhteiskuntapolitiikkaan ja eri-tyisesti tehokkaaseen ja avoimeen verojen keräämiseen liittyvät vaatimukset. Vaikka asetus ei sisällä suoranaisia säännöksiä arvopaperien säilytysmalleista, on kuitenkin sen 38 artiklalla välitöntä vaikutusta arvopaperien säilytysjärjestelmiin. Artikla 38 koskee arvopaperikeskuksen osapuolten ja niiden asiakkaiden arvopaperien suojaamista arvopaperien moniportaisessa säi-lytyksessä tapahtuvalla erottelulla. Asetus velvoittaa tarjoamaan asiakaskohtaisesti eroteltuja tilejä, jotka voivat olla moniportaisessa hallinnassa asiakaskohtaisesti eroteltuja tilejä. Asetus ei velvoita tarjoamaan suoraan hallittuja tilejä niissä maissa, joissa suoran omistuksen järjes-telmä ei ole käytössä. Suomen lainsäädännöllä ei voida säännellä tai rajoittaa muissa maissa käytössä olevia arvopaperien säilytysjärjestelmiä eikä muutoinkaan estää säilyttämästä suoma-laisia arvopapereita. Asetus ei myöskään pakota tarjoamaan muissa jäsenvaltioissa suoran omistuksen järjestelmää, vaan yksilöllisen asiakaserottelun tarkempi sisältö riippuu kunkin jä-senvaltion kansallisesta lainsäädännöstä.

Euroopassa toimivien arvopaperikeskusten yhdistys (*European Central Securities Deposito-ries Association, jäljempänä ECSDA*) julkaisi lokakuussa raportin erilaisista asiakasvarojen erottelumalleista Euroopassa. Raportin mukaan asiakasvarojen erottelu voidaan toteuttaa useilla eri tavoilla. Asetuksen 38 artiklassa tarkoitettu yksilöllisesti asiakaseroteltu tili voi olla myös arvopaperikeskuksen osapuolen yhden asiakkaansa nimiin avaama tili, jolta ei ole saata-villa loppuasiakaskohtaisia asiakastietoja ja lisäksi yksilöllisesti asiakaskohtaisesti eroteltu tili voi olla myös suoraan loppuasiakkaan nimissä oleva tili. Euroopassa Suomen lisäksi Norjassa, Bulgariassa, Kreikassa, Maltalla, Sloveniassa, Bosnia-Herzegovinassa, Montenegrossa, Ma-kedoniassa, Serbiassa ja Turkissa on edellytetty arvopaperien suoraa hallintaa eli kotimaisten sijoittajien arvopaperit on kirjattava sijoittajan omalla nimellä arvo-osuustilille arvopaperikes-kuksessa, kun arvopaperi on kotimaisen yhtiön tai yhteisön liikkeeseen laskema.

2.3 Nykytilan arviointi

Arvopaperien selvitys- ja säilytystoiminta

Arvopaperikeskus toimii Suomessa selvitysyhteisönä. Arvopaperien selvitystoiminta eli arvo-paperikaupoista johtuvien velvoitteiden määrittäminen ja toteutus on jakautunut siten, että Suomes-sa liikkeeseen lasketut arvopaperit, jotka ovat säännellyllä markkinalla kaupankäynnin koh-teena, määritetään EuroCCP:ssä Suomen rajojen ulkopuolella. Arvopaperikauppojen toteutus tapahtuu kuitenkin aina Suomessa.

Arvopaperikeskuksen toiminta on ollut Suomessa kansallisesti tarkoin säänneltyä jo ennen EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantuloa. Rahoitusmarkkinoiden vakauden ja luotettavuuden turvaamiseksi arvopaperikeskuksen toiminnalle on asetettu lukuisia erityisedellytyksiä. Arvopaperikeskuksen tulee varmistaa arvo-osuusjärjestelmässä olevien tietojen säilyttäminen mahdollisimman häiriöttömästi myös poikkeusoloissa Suomessa olevilla riittäväillä tietojärjestelmillä. Tilinhoitajalle AOTL:ssa säädetyn vahingonkorvausvastuun täyttämisen turvaamiseksi on arvopaperikeskuksen hallituksen perustettava rahasto. Lisäksi selvitysyhteisönä toimivalla arvopaperikeskuksella on oltava selvitysrahasto, jos sen toiminnassa nettoutetaan arvopaperien toimitus- tai maksuvelvoitteita eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annetussa laissa (1084/1999) tarkoitetulla tavalla. Selvitysrahastoa saadaan käyttää selvitystoiminnasta aiheutuvien selvitysyhteisön tappioiden kattamiseen sekä selvitysyhteisön tai selvitysosapuolen selvitystoiminnasta johtuvan velvoitteen täyttämiseen, jollei selvitysyhteisö tai selvitysosapuoli itse täytä velvoitetta.

Finanssikriisistä huolimatta arvopaperikeskus on toiminut luotettavalla tavalla Suomessa. Yhtenä syynä luotettavaan toimintaan voidaan yllämainittujen erityisvaatimusten lisäksi pitää suoria omistajakohtaisia tilejä, joilta omistukset ovat luotettavalla ja nopealla tavalla selvitettävissä.

Suomessa liikkeeseen lasketut arvopaperit säilytetään arvopaperikeskuksessa tilinhoitajien ylläpitämällä niin sanotuilla suorilla omistajakohtaisilla tileillä tai hallintarekisteröidyillä omaisuudenhoitotileillä. Omaisuudenhoitotilien tilinhaltijat erottelevat omaisuudenhoitotileillä säilytettävät arvopaperit asiakaskohtaisesti alakirjanpidossaan, jota pidetään ATL:n mukaisesti. Arvopaperien hallintarekisteröinti on sallittu tilinhoitajien ulkomaisille asiakkaille, jolloin omaisuudenhoitotilin tilinhaltija hallintarekisteröinnin hoitajana merkitään arvopaperikeskuksen pitämään osakasluetteloon omistajan sijaan. Selvitys- ja säilytystoiminnan kustannukset voivat olla muun muassa tästä syystä korkeammat suomalaisille sijoittajille kuin hallintarekisteriin merkityille ulkomaisille sijoittajille. Sijoittajan maksamiin kustannuksiin vaikuttavat luonnollisesti monet muutkin tekijät, kuten esimerkiksi kaupankäyntipalkkiot, säilyttäjien oman prosessoinnin tehokkuus ja kustannukset sekä ennen kaikkea erilaiset hinnoittelustrategiat ja kilpailu.

Kilpailuoikeudellinen näkökulma

Kilpailuvirasto (nykyään Kilpailu- ja kuluttajavirasto) on vuonna 2001 arvioinut kolmessa ratkaisussaan (Dnro:t 755 ja 756/61/99, 8.1.2001, arvopaperipörssi ja 553/61/2000, 19.1.2001, arvopaperikeskus) arvo-paperipörssin ja arvopaperikeskuksen määräävää markkina-asemaa. Tuolloin arvopaperikeskuksella ja arvopaperipörssillä todettiin molemmilla olevan kilpailunrajoituslain (480/1992) 3 §:n 2 momentin mukainen määräävä markkina-asema.

Kilpailuvirasto katsoi, ettei määräävän markkina-aseman toteaminen edellytä monopoliasemaa tai täydellistä kilpailun puuttumista. Arvioitaessa tapauskohtaisesti määräävän markkina-aseman olemassaoloa kiinnitettiin huomiota siihen, onko asiakkaiden mahdollista solmia taloudellisesti realistisia vaihtoehtoisia liikesuhteita muiden toimittajien kanssa. Arvopaperipörssillä ja arvopaperikeskuksella katsottiin olevan määräävä markkina-asema, mutta ne eivät tällöin välttämättä syyllisty määräävän markkina-aseman väärinkäyttöön.

Selostetuissa tapauksissa kilpailuvirasto ei ryhtynyt jatkotoimenpiteisiin arvopaperipörssiä kohtaan, koska arvopaperipörssi muutti hinnoitteluaan ja asian kilpailuvirastossa vireille saataneet tahot peruuttivat hakemuksensa. Sen sijaan arvopaperikeskuksen hinnoittelua, jota kilpailuvirasto oli tutkinut oma-aloitteisesti, virasto kehotti muuttamaan.

Arvopaperikeskuksen palveluista perittävien maksujen on AOJL:n voimassa olevan 2 luvun 24 §:n nojalla oltava eri asiakasryhmät huomioon ottaen kohtuulliset ja tasapuoliset, mikä sen tulee pyydettyessä voida osoittaa Finanssivalvonnalle. Finanssivalvonta ei ole käyttänyt laissa säädettyä valtuutustaan.

Vaikka kansallisen lainsäädännön nojalla on ollut mahdollista perustaa useita arvopaperipörssiä ja arvopaperikeskuksia Suomeen, on sekä pörssi- että arvopaperikeskustoiminta on vapautunut tosiasialliselle ja laaja-alaiselle kilpailulle vasta MiFID:n ja EU:n arvopaperikeskusasetuksen myötä, kun kilpailu on laajentunut ja edelleen laajentumassa EU:ssa ja kansainvälisesti.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Keskeiset ehdotukset

Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta

EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantultua useista arvopaperikeskus- ja selvitystoimintaa koskevista säännöksistä säädetään AOJL:n sijasta EU:n arvopaperikeskusasetuksessa. Lakiin ehdotetaan poistoja, teknisluonteisia viittauksia EU:n arvopaperikeskusasetukseen ja systematiikkaa koskevaa uudelleenjärjestämistä. Lisäksi lakiin ehdotetaan siirrettäväksi OYL:sta arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien osakkeiden osalta arvo-osuusjärjestelmää koskevia säännöksiä. Muutosehdotusten suuresta määrästä johtuen esitetään, että voimassa oleva AOJL kumotaan ja annetaan uusi samanniminen laki. Lain soveltamisala vastaisi voimassa olevaa lakia samoin kuin kansallista arvo-osuusjärjestelmää koskevat osat.

Lakiin ehdotetaan lukuisia informatiivisia viittauksia EU:n arvopaperikeskusasetukseen. Asetuksessa ei kuitenkaan säännellä tyhjentävästi arvopaperikeskuksen toimintaa. Esimerkiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja tilinhoitajien toiminnasta ei ole EU-säännöksiä, jolloin arvopaperikeskuksen ja sen osapuolten toiminnan eheyden säilyttämiseksi kansallista sääntelyä tarvitaan edelleen.

Lain 1 luvun yleisiin säännöksiin ehdotetaan uusia määritelmiä, joilla tuotaisiin lain systematiikkaan mukaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen säännöksiä niitä kuitenkaan toistamatta tai selittämättä. Lain 2 lukuun, joka käsittelee arvopaperikeskuksen toimintaa, ehdotetaan lisättäväksi tarpeelliset viittaukset EU:n arvopaperikeskusasetukseen silloin, kun asiasta säädetään kansallisen lain sijaan EU:n arvopaperikeskusasetuksessa. Lain 2 lukuun ehdotetaan siirrettäväksi keskusvastapuolia koskeva sääntely voimassa olevan lain 4 luvusta, sillä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 648/2012 OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä, jäljempänä *markkinarakennetoimija-asetus*, voimaantulon jälkeen keskusvastapuolisääntelyä ei muutamaa pykälää lukuun ottamatta enää juuri lainkaan ole kansallisessa laissa. Niiltä osin kuin kansallinen lainsäädäntö ei ole ristiriidassa EU:n arvopaperikeskusasetuksen kanssa, laissa ehdotetaan säilytettäväksi arvo-osuusjärjestelmää ja selvitystoimintaa koskevia kansallisia säännöksiä.

Voimassa oleva lain 3 luvun selvitysyhteisöä koskeva sääntely ehdotetaan yhdistettäväksi arvopaperikeskusta koskevaan sääntelyyn, sillä asetuksen mukaan selvitysjärjestelmää ylläpidetään arvopaperikeskuksen toimesta eikä erilliselle selvitysyhteisösääntelylle ole siten tarvetta.

Muutoksena voimassa olevan lain 5 ja 6 lukuihin uuden lain 3 luvussa ehdotetaan yhdistettäväksi samaan lukuun selvitysosapuolia ja tilinhoitajia koskeva sääntely. Selvitysosapuoli ja tilinhoitaja ovat usein yksi ja sama toimija, joten olisi luontevaa, että niitä koskeva sääntely on yhdessä luvussa.

Arvopaperikeskuksen velvollisuutta tarjota liikkeeseenlaskijoiden kustantamia sijoittajille maksuttomia arvo-osuustilejä ei ehdoteta säilytettäväksi. Muutosehdotus perustuu EU:n arvopaperikeskusasetuksen arvopaperikeskukselle pakollisten tehtävien luetteloon, johon ei kuulu sijoittajatasoisten tilien ylläpitovelvollisuus. Jatkossa ei siten ole mahdollista vaatia arvopaperikeskusta tarjoamaan sijoittajille maksuttomia tilejä kilpailuneutraliteetin säilyttämiseksi. Arvopaperikeskus voi edelleenkin tarjota maksuttomia tilejä, mutta tällöin tarjoaminen perustuu vapaaehtoiseen liiketoimintapäätökseen ja yhtiöiden kanssa tehtäviin sopimuksiin eikä lain velvoittavaan säännökseen.

Lain 4 luvussa olisivat arvo-osuusjärjestelmää, hallintarekisteröintiä sekä kirjaus- ja selvitysrahastoa koskeva sääntely. Lukuun ehdotetaan siirrettäväksi voimassa olevan lain 8 luvun 1 §:n sääntely hallintarekisteröinnistä. Arvo-osuusjärjestelmää, hallintarekisteröintiä sekä kirjaus- ja selvitysrahastoa koskevat säännökset ehdotetaan pidettävän joitakin teknisiä täsmennyksiä lukuun ottamatta ennallaan.

Voimassa olevan lain 7 luvun säännöksiä arvopaperin ja rahoitusvälineen liittämistä arvo-osuusjärjestelmään ehdotetaan muutettavaksi siten, että jatkossa siirtokelpoisten arvopaperien, jotka otetaan kaupankäynnin kohteeksi tai joilla käydään kauppaa kauppapaikoilla, liittämistä arvo-osuusjärjestelmään säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa. Perusteena muutokselle on EU:n arvopaperikeskusasetuksen säännös, jonka mukaan kauppapaikoilla kaupankäynnin kohteena olevien arvopaperien tulee olla arvo-osuusmuodossa. Säännös on sisällytynyt jo voimassa olevaan lakiin, mutta uutta olisi se, että velvollisuus saattaa arvopaperit arvo-osuusmuotoon koskisi jatkossa myös monenkeskistä kaupankäyntijärjestelmää sekä organisoitua kaupankäyntijärjestelmää. Kansalliseen arvo-osuusjärjestelmään voitaisiin luonnollisesti edelleen liittää muitakin kuin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa tarkoitettuja arvopapereita.

Lain 6 lukuun ehdotetaan siirrettäväksi säännöksiä OYL:sta ja osuuskuntalaista (421/2013), jäljempänä *OKL*. Muutosehdotus perustuu kansalliseen harkintaan. Ehdotuksella pyritään helpottamaan arvo-osuusjärjestelmää koskevan sääntelyn selkeyttä ja ymmärrettävyyttä, vaikkei aineellista sisältöä näiltä osin ehdotetakaan muutettavan. OYL:sta siirtyvien säännösten lisäksi 6 luvussa ehdotetaan säädettäväksi rajat ylittävästä soveltamisalasta, jonka mukaan luvun säännöksiä sovellettaisiin siitä riippumatta, laskeeko suomalainen yhtiö arvopaperinsa liikkeeseen Suomessa toimivassa arvopaperikeskuksessa vai ulkomailla. Liikkeeseenlaskijalla on EU:n arvopaperikeskusasetuksen nojalla oikeus valita arvopaperikeskus, jossa arvopaperit lasketaan liikkeeseen. Osakeyhtiön tai osuuskunnan olisi kuitenkin tehtävä ulkomaisen arvopaperikeskuksen kanssa sopimus, jonka nojalla arvopaperikeskuksen, sen kanssa samaan konserniin kuuluvan yhteisön tai arvopaperikeskuksen osapuolen on toimitettava viipymättä yhtiölle tai osuuskunnalle tiedot omistajista tai hallintarekisteröinninhoitajista. EU:n arvopaperikeskusasetus ei sisällä säännöksiä erilaisista arvo-osuustilimalleista, jolloin yksilöllisen asiakasrottelun tarkempi sisältö määräytyy liikkeeseenlaskuvaltion kansallisen lainsäädännön mukaan. Ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa on kuitenkin noudatettava OYL:a ja muuta vastaavaa lainsäädäntöä EU:n arvopaperikeskusasetuksen 49 artiklassa säädetyllä tavalla.

EU:n arvopaperikeskusasetuksen kirjoitusasu on poikkeussäännön osalta tulkinnanvarainen. Suomalaisen yhtiön valitessa ulkomaisen arvopaperikeskuksen on mahdollista, että syntyy tilanne, jossa suomalaisen yhtiön liikkeeseen laskemia osakkeita säilytetään moniportaisesti

myös suomalaisten sijoittajien lukuun Suomessa, vaikka AOTL:ssa kielletään kirjaamasta suomalaisen tai suomalaisen yhteisön tai säätiön omistamia arvo-osuuksia hallintarekisteröidylle arvo-osuustilille. Suomessa toimiva arvopaperien säilyttäjä voi nimittäin olla osapuolena ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa tai säilyttäjä voi olla ulkomaisen arvopaperikeskuksen osapuolen asiakas. ATL:ssa tarkoitettu arvopaperien säilytys on arvo-osuusjärjestelmän ulkopuolista säilytystä, johon ei sovelleta AOJL:a tai AOTL:a. Säilyttäjä ei myöskään ole mainituissa laeissa tarkoitettu hallintarekisteröinnin hoitaja vaan ATL:ssa tarkoitettu säilyttäjä, jonka säilytettäväksi suomalaisyhtiön osake on tullut ulkomaisen arvopaperikeskuksen kautta.

Tilanne on mahdollinen siksi, että EU:n arvopaperikeskusasetuksessa ei säädetä arvopaperien säilytysjärjestelmistä eikä Suomen lainsäädännöllä ole mahdollista säätää ulkomaisten arvo-osuusjärjestelmää vastaavien järjestelmien sisällöstä. Lisäksi EU:n arvopaperikeskusasetuksessa turvataan liikkeeseenlaskijan valintaoikeus.

Lain uudessa 7 luvussa ehdotetaan säädettävän arvopaperikeskuksen elvytys- ja kriisinratkaisusuunnitelmasta. Ehdotus perustuisi kansalliseen harkintaan. Arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusta on odotettavissa lähivuosien aikana EU-sääntelyä, joten ehdotetuilla säännöksillä katettaisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksessa jäsenvaltioille asetettu velvoite säätää arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusuunnitelmasta siihen saakka, kunnes EU-sääntely arvopaperikeskusten kriisinratkaisusta ja sen edellyttämät kansallisen lainsäädännön muutokset ovat voimassa. Ehdotuksilla pyritään turvaamaan Rahoitusvakausvirastolle riittävät valtuudet arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusuunnitelman laatimiseksi. Kriisinratkaisusuunnitelmaan on sisällytettävä toimintavaihtoehtoja arvopaperikeskuksen vaikeuksien ratkaisemiseksi ja laajan rahoitustoimialan tai rahoitusjärjestelmän epävakauden korjaamiseksi. Arvopaperikeskus on toimija, jonka kohdalla ennakkollinen puuttuminen on korostuneen tärkeässä asemassa, joten kriisinratkaisu koskee tilannetta, jossa arvopaperikeskus on jo vakavissa taloudellisissa vaikeuksissa.

Lain 8 luvun seuraamuksia koskeviin säännöksiin ehdotetaan lisättäväksi EU:n arvopaperikeskusasetuksen edellyttämät säännökset rikkomusten ilmoittamisesta sekä hallinnollisten seuraamusten määräämisestä. Rikkomuksista ilmoittamista koskeva säännös ehdotetaan lisättäväksi lain 2 lukuun. Laissa lueteltaisiin ne EU:n arvopaperikeskusasetuksen säännökset, joiden rikkomisesta tai laiminlyönnistä tulisi lähtökohtaisesti määrätä FivaL:ssa säädetty seuraamusmaksu.

Salassapitoa koskeviin säännöksiin ehdotetaan muutosta, jonka mukaan arvopaperikeskuksella olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa arvo-osuusjärjestelmästä sekä asiakas-kohtaisilta arvopaperitileiltä tietoja sisäpiirin omistusta koskeviin rekistereihin ja vaikuttavassa asemassa olevien henkilöiden tekemistä henkilökohtaisista liiketoimista pidettäviin rekistereihin.

Osakeyhtiölaki

OYL:n 4 luvussa säädetään yhtiön osakkeiden kuulumisesta AOJL:ssa tarkoitettuun arvo-osuusjärjestelmään. Voimassa olevassa laissa ei ole EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukaisista liikkeeseenlaskijan valintaoikeutta, jonka mukaan yhtiö voi valita arvopaperikeskuksen, jossa se laskee osakkeensa liikkeeseen. Lakia on muutettava siten, että yhtiön osakkeet voidaan liittää myös ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukaan arvopaperisiin sovelletaan liikkeeseenlaskijan valintaoikeudesta huolimatta edelleen arvopaperien liikkeeseenlaskijan kotipaikan kansallista yhtiöoikeutta ja muuta vastaavaa lainsäädäntöä. Siten OYL:n säännökset tulevat sovellettavaksi myös silloin, kun yhtiön osakkeet liitetään ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Liikkeeseenlaskijan valintaoikeuden johdosta

OYL:a muutettaisiin myös siten, että arvo-osuusjärjestelmään liittämistä, osakeoikeuksien käyttöä, osakasluettelon pitoa ja julkisuutta sekä osakkeiden poistamista arvo-osuusjärjestelmästä koskevia säännöksiä voidaan soveltaa yhtiön liittäessä osakkeet ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään.

Yhtiön liittäessä osakkeensa ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään arvopaperikeskuksen ja sen osapuolten tehtäviin ja vastuuseen sovelletaan EU:n arvopaperikeskusasetusta ja niiden kotipaikan kansallista lainsäädäntöä. Suomen lainsäädännössä ja OYL:ssa ei voida säätää ulkomaisen arvopaperikeskuksen tai sen osapuolten tehtävistä ja vastuusta. Tästä johtuen lakia on muutettava niin, että arvopaperikeskusta tai sen osapuolia velvoittavan sääntelyn sijaan yhtiöllä tai sen hallituksella on vastuu muun muassa osakasluettelon pitämisestä ja julkisuudesta sekä osakeoikeuksien järjestämisestä, kun osakkeet liitetään arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään.

OYL:n vaatimus osakasluettelon pitämisestä arvopaperikeskuksessa voi rajoittaa osakkeiden liittämistä sellaiseen ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, jossa arvopaperikeskus ei itse tarjoa osakasluettelon pitämiseen liittyviä palveluita. Tästä syystä OYL:n mukainen velvollisuus osakasluettelon pitämisestä ehdotetaan siirrettäväksi arvopaperikeskukselta arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan yhtiön hallitukselle. Yhtiön valitsemaa arvo-osuusjärjestelmää tai ulkomaista arvo-osuusjärjestelmää koskevassa lainsäädännössä voidaan määrätä tarkemmin osakasluettelon pidosta. AOJL:ssa tarkoitettuun suomalaiseen arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan yhtiön osakasluettelon pidosta ehdotetaan OYL:n lisäksi säädettäväksi AOJL 4 luvun 3 §:ssä. Arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien yhtiöiden osakasluettelot olisi pidettävä nähtävänä siten, että jokaisella on Suomessa mahdollisuus tutustua osakasluettelon julkisiin tietoihin.

Koska osakkeisiin sovelletaan liikkeeseenlaskijan valintaoikeudesta huolimatta edelleen liikkeeseenlaskijan kotipaikan kansallista yhtiöoikeutta, ei OYL:n arvo-osuusjärjestelmään liittämistä ja siitä poistamista tai osakeoikeuksien käyttämistä arvo-osuusjärjestelmässä koskevia säännöksiä ole tarpeen muuttaa asetuksen johdosta.

Vaikka asiasta ei ole nimenomaisia säännöksiä, voidaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukaiseen liikkeeseenlaskijan valintaoikeuteen lähtökohtaisesti katsoa kuuluvan myös oikeus laskea arvopapereita liikkeeseen useammassa eri arvo-osuusjärjestelmässä sekä siirtää tiettyssä arvo-osuusjärjestelmässä liikkeeseen lasketut arvopaperit toiseen arvo-osuusjärjestelmään. Lakiin ei ehdoteta erillisiä säännöksiä yhtiön päätöksenteosta kyseisissä tilanteissa. Käytännössä mainittujen oikeuksien käyttöön vaikuttavat muun muassa EU:n arvopaperikeskusasetuksen liikkeeseenlaskun eheyttä koskevat vaatimukset sekä OYL:n yleiset säännökset muun muassa osakasluettelon pitämisestä ja osakkaan oikeuksien käyttämisestä.

Asetuksen edellyttämät OYL:n muutokset ehdotetaan toteutettavaksi kumoamalla lain 4 luku ja siirtämällä lukuun sisältyvät keskeiset yhtiöoikeudelliset arvo-osuusjärjestelmään liittämistä, osakeoikeuksien käyttöä, osakasluetteloita ja sen julkisuutta sekä osakkeiden poistamista arvo-osuusjärjestelmästä koskevat säännökset lain 3 ja 6 lukuun. Kumottavan 4 luvun säännökset oikeuksien kirjaamisesta, odotusluettelosta ja osakkeiden poistamisesta arvo-osuusjärjestelmästä ehdotetaan siirrettäväksi AOJL:n 6 lukuun, jota sovellettaisiin silloin, kun yhtiön arvopaperit on liitetty arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmää vastaavaan järjestelmään.

OYL:n lisäksi OKL:n arvo-osuusjärjestelmää koskevat säännökset on asetuksen johdosta tarpeen muuttaa OYL:a vastaavalla tavalla.

Laki Finanssivalvonnasta

FivaL:n säännöstä viranomaisyhteistyöstä talousrikollisuuden ehkäisyssä ja torjunnassa ehdotetaan muutettavan siten, että yhteistyövelvoite koskisi myös muiden rikosten kuin talousrikosten ehkäisyä ja torjuntaa. Muutos varmistaisi sen, että Finanssivalvonta voisi esimerkiksi luovuttaa tiedossaan olevista rahanpesun esirikoksista tietoa rahanpesun selvittelykeskukselle. Finanssivalvonta voisi myös luovuttaa muiden valtioiden viranomaisten antamaa rikosten ehkäisyyn ja torjuntaan liittyvää tietoa säännöksessä tarkoitetuille viranomaisille eli rahanpesun selvittelykeskukselle, poliisille, Harmaan talouden selvityksyksikölle, Verohallinnolle ja muille asianomaisille viranomaisille. Edelleen luovutettavaan tietoon sovellettaisiin nykytilaa vastaavasti FivaL:n 71 §:ää ja viranomaisten tietojenvaihtoa koskevia sopimuksia.

FivaL:iin ehdotetaan tehtäväksi EU:n arvopaperikeskusasetuksen edellyttämät säännökset hallinnollisten seuraamusten määräämisestä ja julkistamisesta. Seuraamusmaksun suuruus olisi oikeushenkilölle määrättyä enintään 10 prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta ja luonnolliselle henkilölle määrättyä enintään viisi miljoonaa euroa. Lain nykyiset rikosoikeudelliset rangaistussäännökset toiminnan luvattomasta harjoittamisesta ehdotetaan pidettäväksi voimassa. Finanssivalvonnalle ehdotetaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukaisesti toimivaltuutta kieltää pysyvästi tiettyjä henkilöitä toimimasta arvopaperikeskuksen johtotehtävissä, jos henkilö on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tai laiminlyönyt EU:n arvopaperikeskusasetuksen tiettyjä säännöksiä.

Lisäksi ehdotetaan muutettavaksi FivaL:iin sisältyvää säännöstä Finanssivalvonnan velvollisuudesta ilmoittaa tiettyjä seuraamuksia koskevat tiedot Euroopan valvontaviranomaisille, kuten myös säännöstä Finanssivalvonnan oikeudesta saada tietoja esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselta AOJL:ssa säädettyjen rangaistussäännösten esitutkinnasta ja oikeudenkäyntimenettelystä EU:n arvopaperikeskusasetuksessa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi.

Poikkeussäännön käyttäminen

EU:n arvopaperikeskusasetus pitää sisällään poikkeuksen erityisehdon täyttävälle jäsenvaltiolle. EU:n arvopaperikeskusasetuksen 38 artiklan 5 kohdan mukaan: ”Arvopaperikeskuksen ja sen osallistujien on kuitenkin tarjottava yksilöllistä asiakaserottelua sellaisen jäsenvaltion kansalaisille ja asukkaille ja siihen sijoittautuneille oikeushenkilöille, jossa tätä edellytetään sen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti, jonka nojalla arvopaperit on luotu, sellaisena kuin se on voimassa 17 päivänä syyskuuta 2014. Tätä velvoitetta sovelletaan niin pitkään kuin kansallista lainsäädäntöä ei ole muutettu tai kumottu ja sen tavoitteet ovat edelleen voimassa.”

Esityksessä ehdotetaan, että Suomessa pidetään voimassa nykyinen sääntely, jolloin 38 artiklan 5 kohdan mukaista poikkeusta on sovellettava. Suomalaisten sijoittajien suomalaiset osakeomistukset tulisi jatkossakin kirjata suoraan hallituille arvo-osuustileille Suomessa toimivassa arvopaperikeskuksessa. Poikkeussääntö esitetään sovellettavaksi, jotta omistuksen yleisöjulkisuus ja viranomaisten tietojensaanti voidaan pitää Suomessa vähintään nykytasolla. Suomessa suoran omistuksen järjestelmää pidetään tärkeänä osakeomistuksen yleisöjulkisuuden toteuttamiseksi sekä viranomaisten tietojensaannin varmistamiseksi.

Kansallisella lainsäädännöllä ei kuitenkaan voida rajoittaa muissa maissa käytössä olevia arvopapereiden säilytysjärjestelmiä. Kun poikkeussäännön alaiset suomalaiset arvopaperit olisivat toisessa jäsenvaltiossa toimivan arvopaperikeskuksen hallinnoimia, sovellettaisiin siinä maassa noudatettavia yksilöllisen erottelun malleja. Balkanin maita lukuun ottamatta Euroopassa yleisin malli on säilyttäjän pyytämä yksilöllinen erottelu arvopaperikeskuksessa eikä

suoran omistuksen järjestelmä. Yksilöllinen erottelu ei tällaisissa erilaisissa kansallisissa alamuodoissa välttämättä sisällä täydellisiä yksityiskohtaisia asiakastietoja, vaan erottelu voi olla pelkästään yleisellä tunnuksella eroteltu asiakastili arvopaperikeskustasolla, jolloin yksityiskohtaiset asiakastiedot ovat vain säilyttäjätasolla. Kun liikkeeseenlaskijan valintaoikeutta ei voida kansallisella lainsäädännöllä rajoittaa, voivat tavoitteet yleisöjulkisuuden ja viranomaisien tietojensaannin turvaamisesta jäädä ulkomaille osin toteutumatta. Lisäksi Suomessa liikkeeseen lasketut arvopaperit voivat siirtyä ulkomaille myös arvopaperikeskusten välisten linkkien kautta. Ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa liikkeeseen lasketun osakkeen omistustiedot löytyvät siten OYL:n mukaisesti yhtiön pääkonttorista, eivät Suomessa toimivan arvopaperikeskuksen asiakaspääteeltä.

Poikkeussäännön käyttöönottamisen oikeudellinen riski

Poikkeussääntö on neuvoteltu EU:n arvopaperikeskusasetukseen Euroopan parlamentin aloitteesta. Poikkeussäännön kirjoitustapa on kuitenkin tulkinnanvarainen ja se on yhteensopimaton asetuksen muiden keskeisten säännösten kanssa, joiden tavoitteena on avata kilpailua. Säännöksen kirjaimellinen lukutapa voi myös johtaa haasteisiin asetuksen täytäntöönpanossa, sillä kansallista lainsäädäntöä ei ahtaan tulkinnan mukaan voitaisi muuttaa lainkaan. Poikkeussäännös voi sen sanamuodon mukaan olla jäsenvaltiossa voimassa vain niin kauan kuin lainsäädäntöä ei ole kumottu tai muutettu. EU:n arvopaperikeskusasetus sisältää kuitenkin voimassa olevan kansallisen sääntelyn kanssa päällekkäistä sääntelyä, jolloin kansallisen lain säännökset tulisi kumota tai vähintäänkin muuttaa asetuksen mukaisiksi.

Poikkeussäännöllä ei myöskään voida rajoittaa asetuksen muiden artikloiden soveltamista. Esimerkiksi liikkeeseenlaskijan valintaoikeutta tai arvopaperien siirtoa linkeillä arvopaperikeskuksesta toiseen ei voida kuitenkaan rajoittaa poikkeussäännöllä.

Oikeudellisesti sitovan tulkinnan asetuksen poikkeussäännöksen tulkinnasta tekee lopulta Euroopan unionin tuomioistuin, mikäli asia tulee sen ratkaistavaksi.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Hallintarekisteröinnin avaaminen suomalaisille sijoittajille

Arvopaperikeskusten välisen kilpailun täysimääräinen avaaminen edellyttäisi hallintarekisteröinnin täydellistä avaamista myös suomalaisille sijoittajille. Hallintarekisteröinnin avaaminen hajaannuttaisi kuitenkin omistuksia koskevan tiedon myös arvopaperien säilyttäjille, jolloin omistuksen yleisöjulkisuuden turvaamiseksi olisi tarpeen kehittää uusi malli, jolla tiedot kerätäisiin automaattisesti suoraan omistustiedon lähteeltä eli suomalaisilta säilyttäjiltä.

Suomalaiset luottolaitokset voisivat rakentaa viranomaisien tilitietokyselyjen tehostamiseksi yhteisen tietojenkyselyjärjestelmän. Viranomaisia varten kehitettävää kyselyjärjestelmää voitaisiin hyödyntää myös yleisön tekemiä kyselyjä varten, jolloin noin 200—400 yleisökyselyyn käsittely vuodessa yli 100 000 viranomaiskyselyn rinnalla tuottaisi synergiahyötyjä. Järjestelmän perustamiskustannukset olisivat noin 25 000—75 000 euroa jokaista toimijaa kohti. Koska pankit ovat tiedon alkulähde osakeomistuksien osalta jo nyt, olisi kyselyjärjestelmän luomisessa kyse pikemminkin tietojärjestelmien sopeuttamisesta muuttuneeseen lainsäädäntöön kuin suuren kokoluokan järjestelmä uudistuksesta. Säilyttäjien ja tilinhoitajien tietojärjestelmissä olevat omistustiedot voitaisiin kerätä esimerkiksi Patentti- ja rekisterihallituksen, jäljempänä PRH, toimesta jokaisen saataville. Reaaliaikainen tietojenkeruujärjestelmä voisi kuitenkin koskea vain Suomessa toimivia säilyttäjiä, eikä ulkomaille toimivia säilyttäjiä voitaisi velvoittaa toimittamaan omistustietoja.

EU:n arvopaperikeskusasetuksen ja kansallisen lainsäädännön yhteensovittaminen

AOJL:n, OYL:n ja muiden liitelakien muutosehdotusten vaihtoehtona olisi, ettei lainsäädäntömuutoksia tehtäisi lainkaan. EU:n arvopaperikeskusasetus on sellaisenaan sovellettavaa oikeutta, eikä sen voimaantulo edellytä mitään toimia jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön muuttamiseksi. Tilanne, jossa lainsoveltajat ja normiadressaatit joutuisivat ratkaisemaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen ja voimassaolevan lainsäädännön välistä suhdetta yksittäistapauksissa, olisi kuitenkin kohtuuton ja epätoivottava. Vaikka kansallisella lainsäädännöllä ei voida selittää tai toistaa asetuksen säännöksiä, johtaisi vaihtoehto, jossa asetuksen säännösten kanssa ristiriidassa olevia kansallisen lain säännöksiä ei kumottaisi, lopputulokseen, jossa lainsäädännön selkeys ja ymmärrettävyys heikkenisivät merkittävästi.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 EU:n arvopaperikeskusasetuksen taloudelliset vaikutukset

EU:n arvopaperikeskusasetus on osa laajempaa sääntelypakettia kilpailun ja tehokkuuden lisäämiseksi arvopaperimarkkinoilla ja yksi kulmakivistä markkinoiden yhtenäistämiseksi. Asetuksen tarkoituksena on lisätä kilpailua arvopaperikeskusten välillä sallimalla palvelujen tarjoaminen jäsenvaltiosta toiseen niin sanotulla EU-passilla, edellyttämällä pakollisia linkkejä arvopaperikeskusten välillä ja mahdollistamalla yrityksille arvopapereiden vapaa liikkeeseenlaskuoikeus missä tahansa arvopaperikeskuksessa EU:n alueella tai kolmannen maan hyväksytyssä arvopaperikeskuksessa. Asetus edistää kaupankäynnin kohteena olevien arvopapereiden selvitystoiminnan tehokkuutta edellyttämällä yhteisiä käsittelysääntöjä, toimitusaikoja ja käytäntöjä sekä yhteisiä teknisiä ja toiminnallisia standardeja.

Asetuksen taloudellisten vaikutusten arviointi on monimuotoisuutensa vuoksi haasteellista, koska vaikutukset ovat riippuvaisia eri markkinaosapuolten valinnoista. Aitoa kilpailua syntyy ainoastaan, jos osapuolet kilpailuttavat aidosti arvopaperikeskuksia. Yhtenäiset toimintaperiaatteet ja standardit edistävät tehokkuutta, jolloin keskeistä taloudellisten hyötyjen osalta on yleensä yhtenäisiin EU-laajuisiin ratkaisuihin siirtyminen. Integraatiohyötyjen saavuttamiseksi on tavallisesti luovuttava sellaisista kansallisista erityispiirteistä, jotka ovat yhteen sopimattomia valitun yhtenäisen EU-ratkaisun kanssa ja estäisivät yhtenäisiä markkinoita. Yleensä tällaiset muutokset tapahtuvat vaiheittain ja hitaasti, koska sijoittamiskäyttäytymisen ja käytäntöjen vaihtaminen sekä järjestelmämuutokset vaativat aikaa. Yhdentymiskehityksen vaikutuksia arvioitaessa on otettava huomioon, että juridis-taloudellisten argumenttien vastapainona saattaa olla esimerkiksi arvopaperiomistuksen läpinäkyvyys. Suomessa arvopaperiomistuksen julkisuus on kansainvälisessä vertailussa poikkeuksellisen laajaa. Mikäli kansallisia lainsäädäntöjä yhdenmukaistettaessa joudutaan kuitenkin tekemään kompromisseja, olisi hyvin todennäköistä, että kansainvälisiin menettelyihin mukautuminen merkitsisi joistakin Suomessa hyväksi koetuista menettelyistä luopumista.

Vaikutukset sijoittajille

Arvopapereihin sijoittavat kotitaloudet tulevat todennäköisesti havaitsemaan eurooppalaisten sijoittamisedellytyksien kehittymistä. Sijoittajat voivat aikaisempaa edullisemmin ja monipuolisemmin sijoittaa EU-alueen arvopapereihin. Kansainvälisiä sijoituspalveluita tulee olemaan aikaisempaa monipuolisemmin ja edullisemmin saatavilla sekä kotimaassa että rajan yli. Se, miten hinnoittelu- tai kustannuserot näkyvät eri osapuolille riippuu osittain siitä, miten arvopaperikeskusten ja muiden sijoittamishallinnollisten toimintojen kulut jakautuvat sijoittajien ja

liikkeeseenlaskijoiden välillä sekä miten laajasti hinnoittelu on palvelukohtaisesti läpinäkyvää tai sisällytetty palvelu- ja pakettihintoihin.

Vaikutus yrityksille ja liikkeeseenlaskijoille

Arvopaperikeskusten välisen kilpailun avaaminen merkitsee suomalaisille yrityksille pääomansaannin parantumista, kun ulkomaisten sijoittajien sijoitukset suomalaisyhtiöihin helpottuvat entisestään. Liikkeeseenlaskijoilla on jatkossa mahdollisuus käyttää osakkeiden liikkeeseenlaskuun muutakin kuin kotimaista arvopaperikeskusta, mikä lisää kilpailua ja alentaa sen vuoksi todennäköisesti liikkeeseenlaskijoiden kustannuksia. Arvopaperikeskusten kustannustasot ja katemarginaalit vaihtelevat merkittävästi EU-alueella. EFi:n keskimääräinen hinnoittelutaso on julkisten tilinpäätöstietojen valossa selvästi korkeimpien joukossa EU-alueella. EFi:n hinnoittelutasoa on vertailtu muissa Pohjoismaissa toimivien arvopaperikeskusten hinnoitteluun. Pohjoismaiden arvopaperikeskukset on valittu vertailun kohteeksi sen vuoksi, että suoran omistuksen järjestelmä on ainakin osin käytössä kaikissa Pohjoismaissa, jolloin vertailu kohdistuu sellaisiin maihin, joissa on Suomen järjestelmää vastaava arvo-osuustilirakenne käytössä. Esimerkiksi EFi:n keskimääräiset tapahtumakohtaiset veloitukset ovat noin kaksinkertaisia verrattuna muihin pohjoismaisiin arvopaperikeskuksiin, kun vertaillaan tilinpäätöstietojen mukaisia tuottoja suhteessa selvitettyjen tapahtumien määrään. Tällöin voi olla odotettavissa, että kansainvälisen kilpailun avautuminen ohjaa suomalaisia liikkeeseenlaskijoita jollain aikavälillä ulkomaisten arvopaperikeskusten asiakkaisiksi.

Vaikutukset arvopaperikeskuksen osapuolille

EU:n arvopaperikeskusasetus avaa osallistujille jatkossa syrjimättömät mahdollisuudet toimia eri arvopaperikeskusten osapuolina. Osapuolet voivat myös arvopaperikeskusten välisiä linkkejä hyväksikäyttäen keskittää hallinnoimansa arvopaperimassan haluamaansa arvopaperikeskukseen. EU-alueella osapuolten mahdollisuus kilpailuttaa arvopaperikeskuksia kasvaa oleellisesti, mikä johtaa todennäköisesti siihen, että arvopaperikeskuspalvelujen hintalaatusuhde paranee merkittävästi. Tätä edesauttavat myös vaatimukset arvopaperikeskusten aikaisempaa läpinäkyvämmistä hinnoitteluperiaatteista. Koska osapuolet voivat linkkien kautta keskittää arvopaperikeskusyhteytensä yhteen arvopaperikeskukseen, tämä on todennäköisesti omiaan keskittämään säilytyspalveluja Euroopan suurien finanssikeskusten arvopaperikeskuksiin.

Vaikutukset arvopaperikeskuksille

Arvopaperikeskukset ovat käytännössä muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta perustuneet kansallisiin monopolirakenteisiin erityisesti osakkeiden liikkeeseenlaskun osalta. Arvopaperikeskusten suhteelliset kustannustasot vaihtelevat merkittävästi, mikä johtuu muun muassa suurtuotannon eduista, sisäisistä tehokkuuseroista, tuotejakautumasta, säilytysmallijakautumasta, lisäpalvelujen laajuudesta sekä keskusvastapuolen ja säilyttäjien käyttämän sisäisen selvityksen laajuudesta.

Koska suurtuotannon edut ovat merkittäviä arvopaperikeskustoiminnassa, pienten arvopaperikeskusten kilpailutilanne voi muuttua vaikeaksi avautuvilla markkinoilla. Tämä johtaa mahdollisesti keskittymiskehitykseen avautuvilla arvopaperikeskusmarkkinoilla. Erityisesti Euroclear-konsernin ja Clearstream ryhmittymän (Clearstream-konserni ja sen läheiset niin sanottuun *Link-up markets*-yhteistyöhön kuuluvat arvopaperikeskukset EU-alueella Kyproksella, Espanjassa, Itävallassa, Kreikassa, Luxemburgissa, Saksassa ja Tanskassa) sisällä on odotettavissa rakennemuutoksia. Nämä ryhmät kattavat jo nyt yli 80 prosenttia markkinoista.

4.2 Poikkeussäännön soveltamisen taloudelliset vaikutukset

EU:n arvopaperikeskusasetuksen 38 artiklan 5 kohdan poikkeuksen soveltaminen Suomessa saattaa rajoittaa niitä hyötyjä, joita suomalaiset yhtiöt, arvopaperien säilyttäjät ja sijoittajat voisivat saada kilpailutilanteen muutoksesta. Poikkeussäännön soveltamisen takia Suomessa kilpailu avautuu vain rajoitetusti. Suomessa liikkeeseen lasketut suomalaiset osakkeet jäänevät jonkinlaiseen erityisasemaan yhteisillä sisämarkkinoilla. Konkreettisia vaikutuksia on kuitenkin vaikea ennakoita, koska tuleva kehitys voi olla monimuotoista. Esimerkiksi kansainväliset sijoittajat voivat siirtää arvopaperikeskusten välisten linkkien kautta suomalaisia arvopapereita toisiin arvopaperikeskuksiin ja kotimaiset sijoittajat voivat muuttaa sijoitustensa allokaation painopistettä.

Vaikutukset sijoittajille ja säilyttäjille

Poikkeussäännön soveltamisen takia EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukainen kilpailu ei vapaudu kokonaan Suomessa ja siten on mahdollista, etteivät säilyttäjille aiheutuvat kustannukset laske samalla lailla kuin EU-alueella keskimäärin. Viime kädessä sijoittajat maksavat säilyttäjien kustannukset. Sijoituskustannusten laskiessa EU-alueella suomalaiset arvopaperit voivat kuitenkin jäädä tästä kehityksestä ulkopuolelle, minkä takia sijoittajille voi sijoituskustannusten suhteen olla kannattavampaa sijoittaa muualle EU-alueelle kuin Suomeen.

Vaikutukset arvopaperikeskuksille

On epätodennäköistä, että Suomen markkinoille perustettaisiin uusia arvopaperikeskuksia, sillä Suomessa toimivien arvopaperikeskusten tulee taata suomalaisen liikkeeseenlaskijan osakkeiden omistuksen suoraan rekisteröiminen suomalaisille osakkeenomistajille, mikä on kalliimpaa toteuttaa kuin osakeomistusten hallintarekisteröinti. Arvopaperikeskuksen perustamisen sijaan ulkomaiset arvopaperikeskukset mahdollisesti tyytyisivät tarjoamaan palveluitaan Suomessa EU-passinsa turvin, mutta ulkomaiset arvopaperikeskukset joutuisivat kuitenkin ylläpitämään suoran omistuksen mahdollistavaa arvo-osuusjärjestelmää Suomessa. Suomen markkinoille aikovan arvopaperikeskuksen on tällöin tehtävä ylimääräisiä ja suurehkoja investointeja tullessaan monista maista poikkeavalle markkinalle, jolloin markkinoille tulo ei ole houkuttelevaa, etenkin jos arvopaperikeskus tietää joutuvansa kilpailemaan monopolistisilla markkinoilla. Arvopaperikeskuksen nykyisen aseman säilyessä Suomessa on vaikea arvioida EFi:n harjoittaman hinnoittelun mahdollista kehitystä. EFi:n vahvan markkina-aseman ansiosta voi olla mahdollista, ettei sen hinnoittelutaso laske. Toisaalta arvopaperikeskuskilpailun avautuessa liikkeeseenlaskijoille, EFi saattaa joutua laskemaan hinnoitteluaan säilyttääkseen asiakkaansa. EFi:n voittomarginaali on keskimäärin noin kymmenen prosenttiyksikköä suurempi verrattuna muihin pohjoismaisiin arvopaperikeskuksiin. Uusi kilpailutilanne voi luonnollisesti johtaa myös EFi:n voittomarginaalin pienenemiseen, jos se laskee hinnoittelutasoaan arvopaperikeskusten välisen kilpailun lisääntyessä.

Markkinat ja kilpailukyky

Tilinpäätöstietoihin perustuvan vertailun nojalla EFi:n hinnoittelutaso on korkeampi verrattuna muihin Pohjoismaisiin ja EU-alueen suuriin arvopaperikeskuksiin. Suomessa on lähtökohdaisesti kallis arvopaperikeskuksen palveluiden hintataso, ja kilpailun lisääntyessä EU:n sisämarkkinoilla on hyvin todennäköistä, että hinnat tulevat laskemaan EU-alueella keskimäärin. Suomessa nimenomainen hintatason lasku voi jäädä kuitenkin tapahtumatta kilpailun avautuessa täällä vain osittain, koska esityksessä ehdotetaan sovellettavan asetuksen 38 artiklan 5 kohdan mukaista poikkeusta.

Kilpailun lisääntyessä EU:n sisämarkkinoilla voi Suomen suoran omistuksen hintatason ero kasvaa verrattuna muihin muihin EU-maihin. Tämä voi myöhemmin merkitä sijoitusvarallisuuden siirtymistä markkinoille, joissa arvopaperiomistukseen liittyvät kustannukset ovat pienempiä kuin Suomessa. Korkeilla osakekaupankäynnin tapahtumakustannuksilla on tuskin suurta vaikutusta pienten sijoittajien kuten kotitalouksien sijoittamiseen. Sijoitusvarallisuuden ollessa suuri tapahtumakustannuksetkin kasvavat, joten suhteellisen suuret tapahtumakustannukset voivat ajaa sijoitusvarallisuutta ja etenkin institutionaalisten sijoittajien varoja muualle. Sijoitusvarallisuus voi esimerkiksi ohjautua muihin suomalaisiin sijoituskohteisiin tai ohjautua muiden valtioiden markkinoille.

Vuonna 2004 annetun MiFID:n tavoitteena on ollut muun muassa helpottaa sijoituspalveluiden tarjoamista jäsenvaltiosta toiseen ja lisätä kilpailua arvopaperimarkkinoilla. MiFID:ssä säädetään sijoituspalveluiden tarjoamisen ja sijoitustoiminnan harjoittamisen vapaudesta. EU:ssa toimiluvan saaneelle sijoituspalveluyritykselle ei saa asettaa toisen jäsenvaltion toimesta lisävaatimuksia direktiivin soveltamisalaan kuuluvien säännösten osalta. Ulkomainen sijoituspalveluntarjoaja saa siten tarjota palveluja rajan yli, kun sillä on toimilupa kotivaltiossaan ja suomalainen sijoittaja voi ostaa sijoituspalvelua EU:n alueella vapaasti eikä hän ole sidottu käyttämään Suomessa toimivia palvelun tarjoajia.

Ulkomaiset toimijat ovat markkinoineet palveluitaan Suomeen yhä enenevässä määrin ja toimijoiden hinnoittelu esimerkiksi arvopaperien välityksessä ja säilytyksessä on ollut aggressiivista. Ulkomaiselle toimijalle ei kuitenkaan MiFID:n mukaisesti voida asettaa lisävaatimuksia ja toimija noudattaa ainoastaan kotivaltionsa säännöksiä. Arvo-osuuslainsäädäntö ei tule edes sovellettavaksi, jolloin palveluntarjoaja voi tarjota ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa liikkeeseen lasketun osakkeen arvopaperien säilytysmuodoksi hallintarekisteröintiä.

Kansainväliset markkinat sijoituspalvelun tarjoamiseksi aiheuttavat sen, että suomalaisten omistuksia koskeva tieto on jo nyt hajaantunutta ja Suomessa saatavilla olevat tiedot muodostavat vain osan kokonaisuudesta. Liikkeeseenlaskijan valinta-oikeus lisännee vielä entisestään saatavilla olevien omistustietojen hajaantuneisuutta. Epätasaisten kilpailuolosuhteiden vuoksi onkin jollain aikavälillä oletettavissa, että arvopaperisäilytystä siirtyy kiihtyvään tahtiin ulkomaille ja suomalaisen lainsäädännön ulottumattomiin.

Arvopaperikeskuksen elvytys- ja kriisinratkaisu

Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisua koskevassa hallituksen esityksessä (HE 175/2014 vp) on arvioitu uuden EU:n kriisinratkaisusäätelyn vaikutuksia. Luottolaitoksille ja sijoituspalveluyrityksille on säädetty EU-lainsäädännössä mittavammat elvytykseen ja kriisinratkaisuun liittyvät velvoitteet kuin arvopaperikeskuksille. Koska arvopaperikeskus ei ole velvollinen suorittamaan vakaumaksuja, sille ei aiheudu rahaston ylläpitämiseen liittyviä vuosittaisia kustannuksia.

Rahoitusvakausrähdön toiminta rahoitetaan toimialalta perittävänä maksuina. Arvopaperikeskukselle aiheutuisi kustannuksia siitä, että se on ehdotuksen mukaan velvollinen maksamaan Rahoitusvakausrähdön hallintomaksun. Hallintomaksua maksavat sadat luottolaitokset sekä noin kymmenen sijoituspalveluyritystä. Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten hallintomaksu perustuu yhtäältä arviolle sen viranomaiselle aiheuttamasta työmäärästä sekä toisaalta näkemykseen ja arvioon siitä, millä todennäköisyydellä kukin toimija voi aiheuttaa rahoitusmarkkinoilla niin sanotun järjestelmäriskin. Luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten maksuperuste on jaettu niin sanottuun perusmaksuun ja suhteelliseen maksuun. Perusmaksu on vakio kaikille toimijoille. Perusmaksun on tarkoitus kattaa aivan pienimmistä toimijoista aiheutuvat

työperäiset kustannukset. Arvopaperikeskuksen perusmaksuksi ehdotetaan 300 euroa, mikä vastaa luottolaitoksilta ja sijoituspalveluyrityksiltä perittäviä kustannuksia.

Arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusuunnitelman arvioidaan olevan vuositasolla keskikokoisien tai suuren luottolaitoksen kriisinratkaisusuunnitelmaa vastaava ja edellyttävän virastolta noin 0,5 henkilötyövuotta.

Hallintomaksun toinen osa muodostuu suhteellisesta maksusta. Sen tarkoitus on painottaa suurten toimijoiden osuutta viraston toimintakulujen rahoittamisessa sillä perusteella, että suurten toimijoiden todennäköisyys lisätä järjestelmäriskiä on pieniä toimijoita suurempi. Tällä hetkellä luottolaitokset kattavat arviolta 99 prosenttia Rahoitusvakausviraston toimintamenoista. Koska Rahoitusvakausvirasto aloitti toimintansa vuoden 2015 alussa, sille ei ole vielä vakiintunut toimintamenoja, johon arvopaperikeskuksen suhteellinen hallintomaksu olisi mahdollista perustaa.

Arvopaperikeskus on rahoitusmarkkinoiden vakauden kannalta merkittävä toimija, jonka järjestelmäriski on siksi huomattava. Suhteellisen osuuden perustana pidettäisiin arvopaperikeskuksen liikevaihtoa, joka on pysynyt suhteellisen vakaana viime vuosina. Vuonna 2014 arvopaperikeskuksen liikevaihto oli 39,5 miljoonaa euroa. Alustavasti arvioidaan, että arvopaperikeskuksen kriisinratkaisun suunnittelu veisi noin 0,5 henkilötyövuotta. Siten suhteellinen maksu olisi 0,0013 prosenttia arvopaperikeskuksen liikevaihdosta eli vuoden 2014 liikevaihdon perusteella 51 350 euroa. Vertailuna luottolaitosten suhteellinen maksu on sidottu niiden taseen kokoon ja on 0,0006 prosenttia niiden taseesta, kun taas sijoituspalveluyritysten maksu on sidottu liikevaihtoon ja on 0,03 prosenttia liikevaihdosta. Lisäksi on huomattava, että Rahoitusvakausviraston on mahdollista periä hallintomaksu alennettuna, mikäli viraston kustannukset tämän sallivat.

4.3 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

EU:n arvopaperikeskusasetus vaikuttaa viranomaisten mahdollisuuksiin saada tietoa arvopaperikaupoista ja arvopaperien omistajista. Esimerkiksi Verohallinto, ulosottoviranomaiset, Tulli ja sosiaaliviranomaiset hyödyntävät tietojen keruussa nykyisiä arvopaperikeskuksen tuottamia palveluja. EU:n arvopaperikeskusasetus merkitsee tietojen hajaantumista keskitettyä kansallista järjestelmästä useaan EU-alueen arvopaperikeskuksen järjestelmään.

Jos viranomaiset haluavat selvittää yksittäisen suomalaisen sijoittajan omistamien suomalaisten pörssiosakkeiden määrää ja arvoa, tilanne voi olla se, että arvopaperin liikkeeseenlaskija on saattanut käyttää ulkomaista arvopaperikeskusta, jolloin ainoa toinen liittymäpinta Suomeen on arvopaperin suomalainen liikkeeseenlaskija. Tällöin viranomaisten tiedonsaanti pyritään turvaamaan liikkeeseenlaskijan kautta tehtävällä kyselyllä, mikä edellyttää tietopyyntöä kaikkiin säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena oleviin yhtiöihin, jotka on rekisteröity Suomessa. Jos arvopaperikaupan ketjun muu osapuoli, kuten välittäjä tai säilyttäjä, on myös suomalainen, tietopyynnön kohdentaminen tapahtuisi ensisijaisesti näihin tahoihin ja vasta toissijaisesti liikkeeseenlaskijaan, koska välittäjillä ja säilyttäjillä on käytettävissään tai saatavissaan ajantasaiset arvopaperikauppaa ja omistusta koskevat tiedot. Tarpeen mukaan viranomaiset voivat myös pyytää ulkomaisilta toimijoilta tietoja selvittäessään suomalaisten sijoittajien pörssiosakkeiden määrää tai arvoa. Säännellyllä markkinalla ja monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tehdyistä arvopaperikaupoista välitetään tiedot Finanssivalvonnalle.

Arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusuunnitelman laadinta työllistää Rahoitusvakuusvirastoa erityisesti lain voimaantuloa seuraavina muutamana vuotena. Kustannukset katettaisiin arvopaperikeskukselta perittävänä hallintomaksuna.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Osakeomistuksen yleisöjulkisuus

Suomalaisen yhtiön Suomessa liikkeeseen lasketut osakkeet kirjataan suoralle arvo-osuustilille, jos osakkeet ovat suomalaisen tai suomalaisen yhteisön tai säätiön omistamia. Tästä syystä suomalaisten osakeomistusta koskevaan arvopaperikeskuksessa pidettyyn rekisteriin on voitu rakentaa ajantasaisesti omistuksen julkisuutta palveleva kansainvälisesti poikkeuksellinen järjestelmä. Arvopaperin liikkeeseenlaskijalla on EU:n arvopaperikeskusasetuksen johdosta jatkossa oikeus valita arvopaperikeskus, jossa arvopaperit lasketaan liikkeeseen. Käytännössä tämä tulee merkitsemään sitä, että tiedot suomalaisten yhtiöiden arvopaperien omistajista saattavat hajaantua usealle arvopaperikeskukselle tai joissain maissa arvopaperikeskusten kanssa samaan konserniin kuuluvalle osakasluetteloiden ylläpitoa tarjoavalle yritykselle. Kun yksilöllinen asiakaserottelu voi valtiosta riippuen tarkoittaa myös moniportaisesti hallittuja, mutta eroteltuja arvo-osuustilejä, voi tietoa osakkeenomistajista hajautua arvopaperikeskusten lisäksi yksilöllistä asiakaserottelua tarjoaville arvopaperien säilyttäjäille. Asetuksen salliman liikkeeseenlaskijan valinta-oikeuden myötä EFi:n ylläpitämän rekisterin merkitys saattaa jollain aikavälillä vähentyä, kun se ei sisällä kuin osaksi tiedot suomalaisten osakeomistuksista suomalaisissa yhtiöissä.

Voimassa olevan lain mukaan suomalaisten yhtiöiden osakasluettelot ovat ajantasaisesti saatavilla arvopaperikeskuksessa. Osakasluettelolle merkitään nykykäytännön mukaan edellisen selvityspäivän lopun mukainen tieto arvopaperiomistuksista.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien yhtiöiden suomalaisten omistajien yleisöjulkisuus toteutetaan nykyisin arvopaperikeskuksen yleisöpäätteillä ja mahdollisilla paperiraporteilla. Arvioiden mukaan yleisöpäätteitä katsotaan aktiivisimmin yhtiökokouskausina keväisin. Esimerkiksi viranomaiset eivät käy katsomassa osakasluetteloita arvopaperikeskuksessa paikan päällä vaan viranomaisten tiedonsaanti on hoidettu joko datatoimitusten tai kyselyjen kautta. Siten viranomaiset kysyvät yleensä yksittäisiä henkilöjä koskevia tietoja suoraan luottolaitoksilta, sijoituspalveluyrityksiltä ja arvopaperikeskukselta.

Sijoittajille maksuttomat arvo-osuustilit

Arvopaperikeskuksen velvollisuutta tarjota liikkeeseenlaskijoiden kustantamia sijoittajille maksuttomia arvo-osuustilejä ei ehdoteta säilytettäväksi. Muutosehdotus perustuu EU:n arvopaperikeskusasetuksen arvopaperikeskukselle pakollisten tehtävien luetteloon, johon ei kuulu sijoittajatasoisten tilien ylläpitovelvollisuus. Arvopaperikeskus voi edelleenkin tarjota maksuttomia tilejä, mutta tällöin tarjoaminen perustuu vapaaehtoiseen liiketoimintapäätökseen eikä lain velvoittavaan säännökseen.

Monia suomalaisen yhtiön liikkeeseen laskemia osakkeita säilytetään sijoittajille maksuttomilla arvo-osuustileillä. Maksuttomien tilien lukumäärä on hieman yli 70 000 tiliä 1,37 miljonnasta arvo-osuustilistä. Mikäli arvopaperikeskus ei jatkossa tarjoaisi suomalaisten yhtiöiden kustantamia arvo-osuustilejä, on mahdollista, että osa 70 000 arvo-osuustilin sijoittajista saataisi katsoa maksullisen arvo-osuustilin kustannukset liian korkeiksi ja siten luopua suorasta osakeomistuksesta. Toisaalta MiFID on tuonut paljon kilpailua sijoituspalvelun tarjoamiseen

ja arvo-osuustilit hinnoitellaan usein osaksi sijoituspalvelukokonaisuutta, jolloin arvo-osuustilin hoitajia kilpailuttamalla sijoittaja löytäneen itselleen sopivan palveluntarjoajan.

5 Asian valmistelu

Rahoitusmarkkinoista vastannut elinkeinoministeri Jan Vapaavuori asetti 21 päivänä maaliskuuta 2014 työryhmän arvioimaan, miten arvopaperien säilytysmallien laajentuminen ja yhdyntyvät markkinarakenteet voidaan mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla toteuttaa ottaen huomioon tärkeät osakeomistuksen julkisuuteen liittyvät näkökohdat, sekä valmistelemaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantulon johdosta tarvittavat lainsäädäntömuutokset.

Työryhmä luovutti 1 päivänä heinäkuuta 2014 ministeri Vapaavuorelle hallituksen esitykseen muotoon laaditun muistionsa (Arvopaperien säilytysmallien laajentumisen ja yhdyntyvien markkinarakenteiden toteutumisen arviointi sekä EU:n arvopaperikeskusasetuksen täytäntöönpanon valmistelu, VM 033:00/2014). Työryhmän keskeisin ehdotus oli hallintarekisteröinnin avaaminen suomalaisille ja omistustietojen keskittäminen julkiseen omistajarekisteriin, jota ehdotettiin pidettävän PRH:ssa. EU:n arvopaperikeskusasetusta ja sen vaikutuksia Suomen arvopaperimarkkinoille sekä viranomaisten toimintaan on käsitelty tarkemmin kyseisessä muistiossa, joka on esityö tälle hallituksen esitykselle. Työryhmämuistion laadinnassa on monin paikoin hyödynnetty professori Eva Liljeblomin raporttia arvopaperien moniportaisen hallinnan ja hallintarekisteröinnin laajentamisen taloudellisista vaikutuksista.

EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantuloa valmistelleen työryhmän muistioon saatiin runsaasti lausuntopalautetta. Lausunnon toimittivat: oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Suomen Pankki, Finanssivalvonta, korkein hallinto-oikeus, valtakunnansyyttäjänvirasto, Helsingin poliisilaitos, keskusrikospoliisi, Poliisihallitus, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Tietosuojaavaltuutetun toimisto, Verohallinto, Verohallinnon harmaan talouden selvitysyksikkö, Akava ry, Arvopaperimarkkinayhdistys ry, Elinkeinoelämän keskusliitto ry, EFi, Finanssialan Keskusliitto ry, Nasdaq Helsinki Oy, Hallitusammattilaiset ry, Suomen Journalistiliitto ry, Keskuskauppakamari, Osakesäästäjien Keskusliitto ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Transparency International Suomi ry, Suomen Pörssisäätiö ja Työeläkevakuuttajat ry. Tutkivan journalismin yhdistys ry, Oikeustoimittajat ry, Taloustoimittajat ry ja Poliitiikan toimittajat ry, jäljempänä *Toimittajayhdistykset*, toimittivat yhteisen lausunnon. Innovatics Ky, Listayhtiöiden neuvottelukunta, Viestinnän Keskusliitto ry, valtakunnanvoudinvirasto sekä PRH toimittivat lausunnon oma-aloitteisesti.

Lausunnonantajat tukivat pääpiirteissään EU:n arvopaperikeskusasetuksen tavoitetta kilpailun avaamisesta, mutta EU:n arvopaperikeskusasetuksen tulkinta ja hallintarekisteröinnin laajentaminen jakoivat lausunnonantajien mielipiteitä. Lisäksi lausunnonantajat kiinnittivät huomiota erityisesti esityksen vaikutuksiin osakeomistuksen yleisöjulkisuuteen, harmaan talouden torjuntaan ja omistustietojen keräämisestä aiheutuviin kustannuksiin. Myös näkemykset siitä, velvoittaako EU:n arvopaperikeskusasetus avaamaan Suomessa hallintarekisteröinnin myös suomalaisille sijoittajille, jakoivat lausunnonantajia.

AOJL:iin ehdotettiin lukuisia teknisluonteisia täsmennyksiä ja korjausehdotuksia. Pääsääntöisesti ehdotukset koskivat lakitekniikkaa ja säännösten keskinäistä järjestystä eri luvuissa tai lukujen välillä. Saadut ehdotukset on valtaosin otettu huomioon.

Hallituksen esityksestä laadittiin uusi ehdotus valtiovarainministeriön rahoitusmarkkinaosastolla syksyn 2014 aikana. Valmisteluun yksittäisten säädösten osalta osallistuivat oikeusministeriö, Suomen Pankki, Finanssivalvonta, EFi, Finanssialan Keskusliitto sekä Elinkeinoelämän

keskusliitto. Virkatyönä laaditusta hallituksen esityksestä järjestettiin marraskuussa 2014 lausuntokierros, jossa pyydettiin lausuntoja esitettyyn pakollista yksilöllistä asiakaserottelua koskevana malliin, joka poikkesi merkittävästi kesällä lausunnoilla olleesta mallista. Lausuntokierroksella oli malli, jossa yksilöllinen asiakaserottelu olisi tarkoittanut sekä suoraan hallittua että yksilöllisesti asiakaseroteltua omaisuudenhoitotiliä. Yksilöllisesti eroteltujen omaisuudenhoitotilien yleisöjulkisuus olisi toteutettu osaksluettelosta erillisillä luetteloilla arvopaperikeskuksessa.

Lausuntoja saatiin seuraavilta viranomaisilta ja yhteisöiltä: oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Suomen Pankki, Finanssivalvonta, Helsingin hallinto-oikeus, valtakunnansyyttäjänvirasto, valtakunnanvoudinvirasto, Helsingin poliisilaitos, keskusrikospoliisi, Poliisihallitus, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Tietosuojavaltuutetun toimisto, Verohallinto, Verohallinnon harmaan talouden selvitysyksikkö, Akava ry, Elinkeinoelämän keskusliitto ry, EFi, Finanssialan Keskusliitto ry, Nasdaq Helsinki Oy, Hallitusammattilaiset ry, Suomen Journalistiliitto ry, Keskuskauppakamari, Osakesäästäjien Keskusliitto ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Transparency International Suomi ry, Suomen Pörssisäätiö, Työeläkevakuuttajat ry, Toimittajayhdistykset, Viestinnän Keskusliitto ry, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry sekä Suomen Yrittäjät ry.

Esitetty malli pakollisesta erotteluvaatimuksesta, joka perustui asetuksen 38 artiklan 5 kohdan poikkeussäännökseen, koettiin epäselväksi ja kustannustehottomaksi. Lisäksi esitetyllä mallilla ei katsottu myöskään olevan tosiasiallisia, kilpailua lisääviä vaikutuksia. Lausuntojen johdosta päädyttiin siten luopumaan esitetystä yksilöllistä asiakaserottelua koskevasta mallista, jonka mukaan yksilöllisellä asiakaserottelulla olisi tarkoitettu suoraan hallittujen tilien lisäksi myös moniportaisesti eroteltuja, yhden asiakkaan lukuun hallittuja tilejä. Lausuntojen johdosta varsinkin hallintarekisteröintiä koskeviin säännöksiin on tehty lukuisia teknisiä korjauksia ja täsmennyksiä. Muutoksilla on parannettu ehdotuksen ymmärrettävyyttä ja luettavuutta. Esityksen jatkovalmistelun aikana valtiovarainministeriö teki tiivistä yhteistyötä oikeusministeriön kanssa. Ennen esityksen antamista kuultiin työ- ja elinkeinoministeriötä, PRH:ta, Finanssivalvontaa, Verohallintoa, Finanssialan keskusliittoa ja EFi:ä, joiden esittämien huomautusten johdosta esitykseen tehtiin pieniä teknisiä tarkennuksia.

Virkatyönä laaditusta esityksestä järjestettiin lokakuussa 2015 ylimääräinen lausuntokierros. Lausunnoissa pyydettiin keskittymään erityisesti osakeomistuksen yleisöjulkisuutta koskevaan osaan sekä säännöksiin, joilla turvataan viranomaisten tiedonsaantia silloin, kun tiedot arvopaperien omistajista ovat ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa tai ulkomaisessa säilyttäjäpankissa.

Lausuntoja saatiin seuraavilta viranomaisilta ja yhteisöiltä: oikeusministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Suomen Pankki, Finanssivalvonta, korkein hallinto-oikeus, Helsingin hallinto-oikeus, valtakunnansyyttäjänvirasto, valtakunnanvoudinvirasto, Helsingin poliisilaitos, keskusrikospoliisi, Poliisihallitus, Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Tietosuojavaltuutetun toimisto, Verohallinto, Verohallinnon harmaan talouden selvitysyksikkö, PRH, Rahoitusvakausvirasto, Akava ry, Elinkeinoelämän keskusliitto ry, EFi, Finanssialan Keskusliitto ry, Nasdaq Helsinki Oy, Hallitusammattilaiset ry, Suomen Journalistiliitto ry, Keskuskauppakamari, Osakesäästäjien Keskusliitto ry, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry, Transparency International Suomi ry, Suomen Pörssisäätiö, Työeläkevakuuttajat ry, Toimittajayhdistykset, Viestinnän Keskusliitto ry, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry, Suomen Yrittäjät ry Ammattiliitto PRO, Listayhtiöiden neuvottelukunta, Taloustoimittajat sekä Innovatics Ky.

Lausuntojen johdosta esitykseen tehtiin teknisiä tarkennuksia virkatyönä yhteistyössä oikeusministeriön kanssa. Lisäksi esityksestä poistettiin hallintarekisteröinnin laajennusta koskevat

HE 28/2016 vp

ehdotukset kokonaisuudessaan. Osa lausunnonantajien kommentteista on liittynyt hallintarekisteröinnin laajentamiseen, jolloin ne ovat sittemmin käyneet tarpeettomiksi ottaa huomioon. Osa kommentteista ei ole lisäksi koskenut EU:n arvopaperikeskusasetuksen täytäntöönpanoa kanssa tai ne ovat koskeneet sellaisia yleisempiä muutostarpeita, joita ei riittävällä tasolla ole pystytty tämän esityksen yhteydessä arvioimaan.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Samaan aikaan tämän esityksen kanssa eduskunnan käsiteltävänä on valtiovarainministeriössä valmisteltu hallituksen esitys sijoitusrahastolain ja Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta (HE 3/2016 vp). Esityksissä muutetaan FivaL:a ja Finanssivalvonnan valvontamaksusta annettua lakia samoilta osin kuin tässä esityksessä on esitetty muutettavaksi.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta

I OSA YLEISET SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRITELMÄT

1 luku Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin, että lakia sovelletaan arvo-osuusjärjestelmään ja selvitystoiminnan harjoittamiseen Suomessa.

Pykälän *2 momentti* olisi kokonaan uusi. EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaan tultua arvopaperikeskuksiin ja selvitystoimintaan sovellettaisiin tämän lain ohella asetuksen säännöksiä muun muassa toimiluvasta, taloudellisista toimintaedellytyksistä, toiminnan järjestämisestä ja tarjottavista palveluista. Asetus korvaisi siten joiltain osin voimassa olevan lain säännökset. EU:n arvopaperikeskusasetus on sellaisenaan suoraan sovellettavaa oikeutta, joten voimassa olevaan lakiin on tarpeellista tehdä asianmukaiset viittaussäännökset silloin, kun asiasta säädetään lain sijaan asetuksessa. Asetuksen tarkoituksena on yhdenmukaistaa rahoitusvälineiden toimitusta koskevat säännökset unionissa ja edistää arvopaperikeskusten toiminnan järjestämisen avulla luotettavaa, tehokasta ja joustavaa rahoitusvälineiden toimitusta. Asetuksella ei kuitenkaan rajoiteta erityisiä rahoitusvälineitä, kuten esimerkiksi kasvihuonekaasujen päästöoikeuksien kauppaa, koskevien säännösten soveltamista.

EU:n arvopaperikeskusasetuksen nojalla annetaan lisäksi teknisiä sääntelystandardeja, jotka eivät ole tätä esitystä annettaessa kuitenkaan vielä voimassa.

Pykälän *3 momentti* olisi niin ikään kokonaan uusi. Momentissa selvennettäisiin lain säännöksiin suhdetta keskusvastapuolen toimintaa koskevaan markkinarakennetoimija-asetukseen.

Pykälän *4 momentissa* selvennettäisiin voimassa olevaa lakia vastaavasti, että Suomessa kotipaikkaa pitävään arvopaperikeskukseen ja keskusvastapuoleen sovelletaan OYL:a, jollei tästä laista, EU:n arvopaperikeskusasetuksesta, markkinarakennetoimija-asetuksesta tai muusta arvopaperikeskusta tai selvitystoimintaa koskevasta lainsäädännöstä muuta johdu.

2 §. Valvonta. Pykälässä säädettäisiin voimassa olevan lain 1 luvun 2 §:ää vastaavasti, että lain noudattamista valvoo Finanssivalvonta.

3 §. Määritelmät. Voimassa olevan lain määritelmiä koskevaan luetteloon ehdotettaisiin tehtäväksi EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantulon johdosta välttämättömät lisäykset ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään ja ulkomaiseen arvopaperikeskukseen sekä viittaukset asetuksen määritelmiin silloin, kun voimassa olevan lain sijaan määritelmän sisältö tulisi asetuksesta eikä laista. Lisäksi ehdotetaan lisättäväksi hallintarekisteröinnin hoitajaa sekä osakasluetteloa koskevat määritelmät.

Pykälän *1 momentin* luettelon kaksi ensimmäistä kohtaa vastaisivat nykytilaa ja kohtaan kolme lisättäisiin ulkomaisen arvo-osuusjärjestelmän määritelmä, jolla tarkoitettaisiin ETA-alueen tai kolmannen maan arvo-osuusjärjestelmää vastaavaa järjestelmää. Vastaavalla järjestelmällä ei kuitenkaan tarkoita kansallisen arvo-osuusjärjestelmän kanssa yhdenmukaista järjestelmää. Ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään sisältyvissä sijoittajansuojamekanismeissa

saattaa olla merkittäviäkin eroja kotimaiseen arvo-osuusjärjestelmään verrattuna. Myös siviilioikeudelliset vastuusäännökset, kuten esimerkiksi AOTL 30 §:ssä tarkoitettu ankara vahingonkorvausvelvollisuus voivat poiketa Suomen lainsäädännöstä. Ulkomaisessa arvo-osuusjärjestelmässä ei välttämättä myöskään ole ehdotetussa 4 luvussa tarkoitettua ennakkollisesti kartutettua kirjausrahastoa.

Kohdat 4 ja 5 vastaisivat nykytilaa ja 6 kohtaan lisättäisiin ulkomaisen arvopaperikeskuksen määritelmä. Ulkomainen arvopaperikeskus olisi määritelmän mukaan sellainen yhtiö, joka olisi saanut EU:n arvopaperikeskusasetuksessa tarkoitettua toimiluvan hoitaa arvopaperikeskuksen tehtäviä ETA-valtiossa tai joka on kolmannessa maassa saadun toimiluvan perusteella asetuksen 25 artiklan nojalla tunnustettu arvopaperikeskus. Määritelmä tarvitaan kansalliseen lakiin, jotta aineellisissa säännöksissä voitaisiin viitata kotimaisen arvopaperikeskuksen ohella myös ulkomaiseen yhtiöön. EU:n arvopaperikeskusasetuksen artiklakohtaisessa soveltamisalassa voi olla eroja riippuen siitä, onko arvopaperikeskukselle myönnetty toimilupa ETA-valtiossa vai kolmannessa maassa.

Keskusvastapuolia koskeva määritelmäluettelon 7 kohta vastaa voimassa olevaa lakia. Luettelon 8 kohdassa viitattaisiin selvitysapuolen määritelmän osalta EU:n arvopaperikeskusasetuksen 2 artiklan 1 kohdan 19 alakohtaan ja 43 alakohtaan, joiden nojalla yhteisölle myönnettäisiin oikeus antaa rahoitusvälineitä koskevia kauppvoja selvitysyhteisön selvitettäväksi. Selvitystoiminnan määritelmässä luettelon 9 kohdassa viitattaisiin rahoitusvälineiden kaupasta johtuvien velvoitteiden määrittämiseen tai EU:n arvopaperikeskusasetuksen 2 artiklan 1 kohdan 7 alakohdassa tarkoitettuun velvoitteiden toteuttamiseen. EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukaan arvopaperikeskus harjoittaa aina selvitystoimintaa pakollisena ydinpalveluna. Rahoitusvälineillä tehtyjen kauppajien toteuttamisen ulkopuolella tehtyihin luovutuksiin sovelletaan AOTL:n kirjaamista koskevia säännöksiä.

Luettelon 10 kohdan määritelmässä tilinhoitajista määriteltäisiin tilinhoitajan olevan arvopaperikeskuksen osapuoli. Ulkoistamisella tarkoitettaisiin 11 kohdan mukaan arvopaperikeskuksen toimintaan liittyvää järjestelyä, jonka perusteella muu palvelun tarjoaja tuottaa arvopaperikeskukselle toiminnon tai palvelun, jonka arvopaperikeskus olisi muutoin itse suorittanut. Määritelmä ETA-valtiosta 12 kohdassa vastaisi nykytilaa.

Hallintarekisteröinnin hoitaja määriteltäisiin säännöksen 13 kohdassa. Hallintarekisteröinnin hoitajalla tarkoitettaisiin yhteisöä, joka merkittäisiin omistajaluetteloon arvo-osuuden omistajan sijaan. Nykytilaa vastaavasti hallintarekisteröinnin hoitajana voisi toimia kaupintatilin tilinhaltija, arvopaperikeskus, tilinhoitaja, ATL:ssä tarkoitettu säilyttäjä sekä muu taho, joka voi AOTL:n nojalla toimia omaisuudenhoitotilin tilinhaltijana. Jos osakeyhtiö laskee arvo-osuudet liikkeeseen ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa, arvopaperikeskukseen ja sen osapuoliin sovelletaan kyseisen ETA-valtion lainsäädäntöä.

Osakasluettelo määriteltäisiin 14 kohdassa viittaamalla OYL:n 3 luvun 15 §:n 1 momenttiin. Kohdassa 15 määriteltäisiin osapuoli EU:n arvopaperikeskusasetuksen 2 artiklan 1 kohdan 19 alakohdan mukaiseksi osallistujaksi.

4 §. Viranomaisten välinen yhteistyö ja tietojenvaihto. Pykälä olisi kokonaan uusi ja siinä säädettäisiin arvopaperikeskusasetuksen 14 artiklassa tarkoitettujen kansallisten viranomaisten velvollisuudesta tehdä yhteistyötä ja vaihtaa tietoja keskenään. Esimerkiksi arvopaperikeskuksen, joka aikoo tarjota palveluja tai muuttaa palveluntarjontaansa toisessa maassa, tulee ilmoittaa tästä kotivaltionsa viranomaiselle, jolla on velvollisuus tarkistaa arvopaperikeskuksen palvelukyky isäntävaltiossa. Isäntävaltion viranomaisilla on oikeus pyytää arvopaperikeskusta raportoimaan toiminnastaan isäntävaltiossa. Kotivaltion ja isäntävaltion viranomaisten tulee

sopia valvontayhteistyöstä tilanteissa, joissa arvopaperikeskuksen toiminta on laajuudeltaan merkittävää isäntävaltiossa.

II OSA **ARVOPAPERIKESKUKSEN, KESKUSVASTAPUOLEN, SELVITYSOSAPUOLEN JA TILINHOITAJAN TOIMINTA**

2 luku **Arvopaperikeskuksen toimilupa, omistajat, hallinto ja toiminta sekä keskusvastapuoli**

1 §. *Toimilupa ja arvopaperikeskuksen toiminnan aloittaminen.* Nykytilaa vastaavasti *1 momentissa* säädettäisiin, että arvopaperikeskustoiminnan harjoittaminen edellyttää toimilupaa. Ehdotetun *2 momentin* mukaan toimilupaviranomaisena olisi nykytilaa vastaavasti valtiovarainministeriö.

Pykälän *3 momentissa* säädettäisiin, että arvopaperikeskuksen toimiluvan myöntämisen edellytyksistä sekä toimiluvan myöntämismenettelystä säädettäisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 16—21 artiklassa.

Pykälän *4 momenttiin* ehdotetaan lisättäväksi velvollisuus liittää toimilupahakemukseen riittävät selvitykset selvitystoiminnassa mahdollisesti syntyvien tappioiden jakamisesta sekä tappionvaaran kattamisesta. Lisäyksen tarkoitus on varmistaa selvitystoiminnasta aiheutuvien tappioiden kattaminen, kun selvitysyhteisöä koskeva sääntely ehdotetaan yhdistettäväksi arvopaperikeskusta koskevaan sääntelyyn.

Pykälän *5 momentissa* säädettäisiin nykytilasta poikkeavasti, ettei arvopaperikeskuksen pääkonttorin tarvitsisi sijaita Suomessa. EU:n arvopaperikeskusasetuksen 23 artiklan nojalla arvopaperikeskusten välistä kilpailua avataan, jolloin arvopaperikeskuksella on vapaus tarjota palveluja toisessa jäsenvaltiossa. Kilpailun avaamisesta johtuen säädettäisiin, että arvopaperikeskuksen kotipaikan olisi sijaittava Suomessa.

Vaikka EU:n arvopaperikeskusasetuksessa säädetään toimiluvan myöntämisen edellytyksistä sekä toimiluvan myöntämismenettelystä, ei asetus sisällä säännöksiä kansallisen toimilupaviranomaisen päätöksestä valittamisesta. Tästä syystä *6 momentissa* ehdotetaan säädettävän, että valituksen tekemisestä sillä perusteella, ettei valtiovarainministeriö ole antanut toimilupapäätöstä säädetyssä määräajassa, säädettäisiin 8 luvun 8 §:n 2 momentissa.

Pykälän *7 momentti* vastaisi voimassa olevaa lakia eli valtiovarainministeriön olisi ennen asian ratkaisemista pyydettävä hakemuksesta Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto.

Pykälän *8 momenttiin* ehdotetaan lisättäväksi viittaus EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteen B jaksoon, jonka sisältämiä oheispalveluja koskien valtiovarainministeriöllä olisi oikeus asettaa toimiluvan hakijaa kuultuaan, arvopaperikeskuksen liiketoimintaa koskevia, valvonnan tai rahoitusmarkkinoiden vakauden kannalta välttämättömiä rajoituksia ja ehtoja.

Pykälän *9 momentti* vastaisi voimassa olevaa lakia.

2 §. *Toimilupa eurooppayhtiölle.* Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 2 luvun 6 §:ää.

3 §. *Arvopaperikeskuksen tehtävät.* Pykälän *1 momentissa* ehdotetaan säädettävän, että arvopaperikeskus ylläpitäisi arvo-osuusjärjestelmää. EU:n arvopaperikeskusasetuksesta seuraa, että arvopaperikeskuksen tehtävänä on myös arvopapereiden selvitysjärjestelmän ylläpito.

Pykälän 2 momentin mukaan arvopaperikeskus olisi velvollinen hakemaan luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) mukaista luottolaitoksen toimilupaa, jos se harjoittaisi EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteen jaksossa C tarkoitettua pankkipalvelujen tyyppistä oheispalvelua.

Koska arvopaperikeskuksen tehtävistä säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksessa, ei kansallisessa laissa ole tarpeen säätää asetuksen alaan kuuluvista tehtävistä. Tästä johtuen voimassa olevasta laista poistettaisiin muun muassa säännös, jonka mukaan arvo-osuusjärjestelmästä voitaisiin kerätä tietoja AML:n 13 luvussa tarkoitettuun sisäpiiriin omistusta koskevaan rekisteriin, 28 §:ssä tarkoitettuun arvopaperikeskuksen sisäpiirirekisteriin, Sipilä:n 7 luvun 19 §:ssä tarkoitettuun sijoituspalveluyrityksen sisäpiirirekisteriin, RKL:n 2 luvun 43 §:ssä tarkoitettuun pörssin sisäpiirirekisteriin ja SRL:n 101 a §:ssä tarkoitettuun rahastoyhtiön sisäpiirirekisteriin. Arvopaperikeskus voisi kuitenkin jatkossakin tarjota voimassa olevassa laissa tarkoitettua palvelua, sillä kyseessä olisi EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteessä B tarkoitettu osakasrekistereihin liittyvä palvelu. Lain 8 luvun 2 §:n salassapitosäännökseen ehdotetun uuden 3 momentin perusteella arvo-osuusjärjestelmästä voitaisiin myös yhä luovuttaa salassapitosäännösten estämättä tietoja kyseisiin rekistereihin.

4 §. *Finanssivalvonnan myöntämät luvat.* Pykälä olisi uusi ja sen 1 momentissa säädettäisiin, että Finanssivalvonta myöntää arvopaperikeskukselle luvan perustaa linkki ulkomaisen arvopaperikeskuksen kanssa. EU:n arvopaperikeskusasetuksen 48 artiklassa tarkoitettulla linkillä arvopapereita voidaan siirtää arvopaperikeskusten välillä. Tällöin on äärimmäisen tärkeää, että viranomaisen arvioi linkin luotettavuuden sekä linkkiin sisältyvät riskit ennen kuin linkki perustetaan. Linkin on oltava molempiin suuntiin turvallinen, jotta arvopaperikeskusten osapuolten ja niiden asiakkaiden arvopaperit ovat turvassa siirrosta huolimatta.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että Finanssivalvonta myöntäisi lisäksi arvopaperikeskukselle luvan ulkoistaa EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteen jaksossa A tarkoitettuja ydinpalveluja. Toimilupaviranomaisena valtiovaraministeriö myöntää arvopaperikeskukselle toimiluvan tarjota asetuksessa tarkoitettuja ydinpalveluja, mutta toimivaltainen viranomainen ulkoistuksen osalta olisi Finanssivalvonta.

5 §. *Taloudelliset toimintaedellytykset ja osakkeiden hankinta.* Pykälän 1 momentissa viitattaisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 47 artiklaan arvopaperikeskuksen taloudellisista toimintaedellytyksistä sekä 27 artiklan 7 kohtaan osakkeiden hankinnan osalta. Artiklan 47 mukaan Euroopan pankkiviranomainen laatii tiiviissä yhteistyössä ESMA:n, ja Euroopan keskuspankkijärjestelmän kanssa teknisien sääntelystandardien luonnoksia tarkentaakseen arvopaperikeskuksen pääomaa, jakamatonta voittoa ja rahastoja koskevat vaatimuksia. Komissio hyväksyy tekniset sääntelystandardit.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan lain 2 luvun 8 §:n 6 momenttia.

6 §. *Arvopaperikeskuksen kotipaikan siirto Euroopan talousalueella.* Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 2 luvun 13 §:ää.

7 §. *Arvopaperikeskuksen osallistuminen sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella.* Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 2 luvun 14 §:ää.

8 §. *Arvopaperikeskuksen toiminnan järjestäminen.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi, että toiminnanjärjestämisvelvollisuudesta viitattaisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 26 artiklaan.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että sen lisäksi mitä edellä mainitussa artiklassa säädetään eturistiriitojen tunnistamisesta, arvopaperikeskuksen on otettava huomioon jatkossakin ne eturistiriitatilanteet, jotka voivat vaikeuttaa arvopaperikeskukselle 13 §:ssä säädetyn valvontatehtävän luotettavaa hoitamista.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevan lain 2 luvun 15 §:n 3 momenttia.

Pykälän nykyinen 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi, sillä 26 artiklaan sisältyy komissiolle delegoitu valtuus antaa ESMA:n luonnostelemia teknisiä sääntelystandardeja, jolloin Finanssivalvonnan määräystenantovaltuus olisi päällekkäinen ja siten tarpeeton.

9 §. Selvitystoiminnan turvaaminen. Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 3 luvun 3 §:ää. Momenttien järjestystä ehdotetaan kuitenkin muutettavaksi. Voimassa olevan lain viitaukset selvitysyhteisöön ehdotetaan muutettavaksi arvopaperikeskukseksi. Muutosehdotus perustuu arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskevan sääntelyn yhdistämiseen.

10 §. Kansainvälinen yhteistoiminta. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 2 luvun 17 §:ää. Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan kuitenkin lisättäväksi viittaukset EU:n arvopaperikeskusasetuksen artikloihin, jotka koskevat pakollisia liittymiä arvopaperikeskuksen ja toisten markkinainfrastruktuurien välillä.

11 §. Arvopaperikeskuksen sidonnaisuus. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 2 luvun 18 §:ää.

12 §. Arvopaperikeskuksen varautuminen. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 2 luvun 19 §:ää.

13 §. Arvopaperikeskuksen valvontatehtävä. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 2 luvun 20 §:ää.

14 §. Arvopaperikeskuksen säännöt. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 26 artiklan 4 kohtaan ja 43 artiklaan, joissa säädetään arvopaperikeskuksen säännöistä. Asetuksessa ei kuitenkaan säädetä sääntöjen sisällöstä. Sääntöjen sisällöllä on kuitenkin merkitystä arvo-osuusjärjestelmän ja selvitystoiminnan yleisen luotettavuuden takia, jolloin niistä ehdotetaan annettavan kansallista sääntelyä. Pykälässä ehdotetaan yhdistettäväksi voimassa olevan lain arvopaperikeskuksen ja selvitysyhteisön sääntöjä koskevat lainkohdat yhdeksi pykäläksi. Sisällöltään 2 momentin ehdotus arvopaperikeskuksen säännöistä vastaisi pääosin voimassa olevan lain 2 luvun 22 §:ää ja 3 luvun 4 §:ää kuitenkin siten, että selkeästi päällekkäiset sääntökohdat ehdotetaan yhdistettäväksi ja niistä voimassa olevan lain sääntöjä koskevista säännöksistä, joista olisi asetuksessa sääntelyä, ei enää säädettäisi kansallisesti.

15 §. Arvopaperikeskuksen sääntöjen vahvistaminen. Pykälän 1—3 momentit vastaisivat voimassa olevan lain 2 luvun 23 §:ää. Pykälän mukaan sääntöjen vahvistaminen kohdistuisi jatkossa sekä arvopaperikeskuksen toimintaan että selvitystoimintaan, kun arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskeva sääntely yhdistettäisiin. Selvitysyhteisöä koskevan sääntelyn yhdistämisen takia pykälään ehdotetaan erotettavaksi omaksi 4 momentikseen valtiovarainministeriön mahdollisuus määrätä selvitystoiminnan järjestämisestä, jos tärkeä yleinen etu vaatii selvitystoiminnan järjestämistä eikä selvitystoimintaa koskevia sääntöjä tai niiden muutosta ole hakemuksen hylkäämisen takia tai muusta syystä vahvistettu.

Pykälän 5 momentin mukaan tilinhoitajan, selvitysosapuolen ja arvo-osuuden liikkeeseenlaskijan olisi jatkossakin sitouduttava noudattamaan arvopaperikeskuksen sääntöjä.

16 §. Henkilökohtaiset liiketoimet. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 2 luvun 25 §:ää. Säännös on kansallinen.

17 §. Velvollisuus tehdä sisäpiiri-ilmoitus. Pykälä vastaa teknistä uudelleenmuotoilua lukuun ottamatta voimassa olevan lain 2 luvun 26 §:ää. Säännös on kansallinen.

18 §. Sisäpiiri-ilmoitus. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 2 luvun 23 §:ää. Säännös on kansallinen.

19 §. Arvopaperikeskuksen sisäpiirirekisteri. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 2 luvun 28 §:ää. Säännös on kansallinen.

20 §. Tilintarkastus. Pykälän 1 momentissa viitattaisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 26 artiklan 6 kohtaan.

Pykälän 2 momentin mukaan arvopaperikeskuksen tilintarkastajista vähintään yhden olisi oltava tilintarkastuslain (1141/2015) 1 luvun 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettu KHT-tilintarkastaja tai mainitun säännöksen 5 kohdassa tarkoitettu tilintarkastusyhteisö.

21 §. Finanssivalvonnan määräystenantovaltuudet. Pykälän 1 momentin mukaan Finanssivalvonta voisi antaa tarkempia määräyksiä eturistiriitojen tunnistamisesta ja ehkäisemisestä, kun ne voisivat vaikuttaa arvopaperikeskukselle 13 §:ssä säädetyn valvontatehtävän hoitamiseen. Voimassa olevan lain 2 luvun 30 §:n 1 momentin muut määräystenantovaltuudet ehdotetaan kumottavaksi.

Pykälän 2 momentti vastaisi pääosin sisällöltään voimassa olevan lain 30 §:ää ja ainoastaan viittaukset määräystenantovaltuuksia koskeviin lainkohtiin ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan muuttunutta pykälien numerointia. Ainoa uusi valtuus olisi valtuus antaa tarkempia määräyksiä edellä 21 §:n 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsitteystä arvopaperikeskuksessa.

22 §. Rikkomuksista ilmoittaminen. Pykälä olisi uusi. Säännös perustuu asetuksen 65 artiklan 2 ja 3 kohtaan. Rikkomuksista ilmoittamista koskevan pykälän ehdotetut säännökset vastaavat luottolaitostoiminnasta annetun lain ja SipaL:n säännöksiä rikkomusten sisäisestä ilmoittamisesta luottolaitoksissa ja sijoituspalveluyrityksissä.

Ehdotetun 1 momentin mukaan arvopaperikeskuksella on oltava menettelytavat, joita noudattamalla arvopaperikeskuksen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa arvopaperikeskuksen sisällä riippumattoman kanavan kautta EU:n arvopaperikeskusasetusta koskevien säännösten epäilystä rikkomisesta. Ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilön henkilötiedot ovat salassa pidettäviä, jollei laissa toisin säädetä.

Arvopaperikeskuksen olisi 2 momentin mukaan säilytettävä viiden vuoden ajan edellä 1 momentissa tarkoitettut tarpeelliset tiedot. Tiedot olisi poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen olisi tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus olisi tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen säilyttämisen tarpeellisuuden tarkistamisesta. Tarkistamisesta olisi tehtävä merkintä.

Ehdotetun pykälän 3 momentin mukaan ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä henkilöllä ei olisi tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin. Tietosuojavaltuutettu

voisi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen, rekisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden.

Arvopaperikeskuksen tulisi *4 momentin* mukaan toteuttaa asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet ilmoitusten tekijöiden suojelemiseksi.

23 §. *Keskusvastapuolen toimilupa ja valvonta.* Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 4 luvun 1 §:ää keskusvastapuolen toiminnasta ja valvonnasta. Keskusvastapuolta koskeva sääntely ehdotetaan siirrettäväksi kokonaisuudessaan 2 lukuun.

24 §. *Keskusvastapuolen toiminta.* Pykälä vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain 4 luvun 2 §:ää keskusvastapuolen toiminnasta.

25 §. *Sopimukset määräysosapuolen maksukyvyttömyyden varalta.* Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 4 luvun 3 §:ää.

26 §. *Luvun säännösten soveltaminen keskusvastapuoleen.* Pykälä olisi uusi ja perustuu kansalliseen harkintaan. Pykälässä säädettäisiin arvopaperikeskuksen sääntöjen vahvistamista, henkilökohtaisia liiketoimia, sisäpiiri-ilmoituksia ja sisäpiirirekisteriä, tilintarkastusta sekä Finanssivalvonnan määräystenantovaltuuksia koskevien säännöksiä soveltumisesta suomalaisen keskusvastapuoleen.

3 luku **Selvitysosapuoli ja tilinhoitaja**

Luvun otsikointia ehdotetaan muutettavaksi kattamaan selvitysosapuolien lisäksi myös tilinhoitajat. Muutoksella selkeytetään oikeustilaa, kun voimassa olevassa laissa selvitysosapuolista ja tilinhoitajista säädetään eri luvuissa. Selvitysosapuolet ja tilinhoitajat ovat kuitenkin tosiasiassa usein sama yhteisö, joka toimii kahdessa eri roolissa arvopaperikeskuksen ja selvitysyhteisön osapuolena ja arvo-osuustilin tilinhoitajana. Tällöin on luontevaa säännellä näitä saman toimijan eri rooleja yhdessä luvussa.

1 §. *Selvitysosapuolen oikeuksien myöntäminen.* Pykälä ehdotetaan muutettavaksi säätämällä uusi *1 momentti*, jossa viitattaisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 33 artiklaan. Kyseisessä artiklassa säädetään selvitysjärjestelmälle julkistetuista osallistumisperusteista, jotka mahdollistavat oikeudenmukaisen ja avoimen pääsyn kaikille osallistujiksi aikoville oikeushenkilöille. Perusteiden on oltava avoimia, objektiivisia ja syrjimättömiä sen varmistamiseksi, että pääsy arvopaperikeskukseen on oikeudenmukaista ja avointa, ottaen asianmukaisesti huomioon rahoitusjärjestelmän vakautteen liittyvät riskit ja markkinoiden toimivuus. Osallistumista rajoittavat vaatimukset sallitaan ainoastaan, jos niillä pyritään perustellusti hallitsemaan arvopaperikeskukseen kohdistuvaa yksilöityä riskiä. Voimassa olevan lain viittaukset selvitysyhteisöön ehdotetaan muutettavaksi arvopaperikeskukseksi.

Voimassa olevan lain 1 momentti ehdotetaan siirrettäväksi *uudeksi 2 momentiksi*, jolloin voimassa olevan lain momentit siirtyisivät järjestyksessä alaspäin. Ehdotettu *3 momentti* vastaa pääosin voimassa olevan lain 5 luvun 1 §:n 2 momenttia, mutta säännökseen ehdotetaan lisättävän maininta ulkomaisesta arvopaperikeskuksesta. Voimassa olevan lain *4 momentissa* valtiovarainministeriölle annettu valtuus antaa asetuksella tarkempia säännöksiä selvitysosapuolelle asetettavista vaatimuksista ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana. Ehdotettu *5 momentti* vastaa voimassa olevan lain 5 luvun 1 §:n 4 momenttia.

2 §. *Velvollisuus hakea selvitysosapuoleksi.* Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 5 luvun 3 §:ää. Pykälän viittaukset selvitysyhteisöön ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi selvi-

tysjärjestelmään ja arvopaperikeskukseen. Säännös perustuu kansalliseen harkintaan ja sillä pyritään turvaamaan selvitystoiminnan luotettavuutta.

3 §. *Selvitysosapuolen aseman turvaaminen.* Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 5 luvun 4 §:ää. Pykälän viittaukset selvitysyhteisöön ehdotetaan muutettavaksi arvopaperikeskukseen.

4 §. *Selvitysosapuolen varmistamisvelvollisuus.* Pykälän *1 momentissa* säädettäisiin voimassa olevan lain 5 luvun 5 §:ää vastaavasti, että selvitysosapuolen olisi arvopaperien hallinnan siirroilla, asiakkaan rahavarojen säilyttämisellä, arvo-osuuksien huolellisella kirjauksella tai muutoin riittävän huolellisesti varmistettava, että kaupasta tai muusta luovutuksesta johtuvat rahasuoritusta koskevat velvoitteet tai arvopaperien toimitusvelvoitteet voitaisiin täyttää arvopaperikeskuksen sääntöjen mukaisesti. Voimassa olevan lain 2 momentti ehdotetaan kumottavaksi EU:n arvopaperikeskusasetuksen selvityskuria koskevien säännösten takia. Pykälän *2 momentin* mukaan vahingonkorvausvelvollisuudesta säädettäisiin 8 luvun 4 §:ssä.

5 §. *Arvopaperikeskuksen ja selvitysosapuolen panttioikeus.* Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 5 luvun 6 §:ää. Pykälän viittaukset selvitysyhteisöön ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi arvopaperikeskukseen.

6 §. *Tilinhoitajan oikeuksien myöntäminen.* Pykälä ehdotetaan siirrettäväksi voimassa olevan lain 6 luvun 4 §:stä uudeksi 3 luvun 6 §:ksi. Pykälän *1 momenttiin* tehtäisiin teknisiä täsmennyksiä tilinhoitajan oikeuksien myöntämisestä ulkomaiselle arvopaperikeskukselle samalla kun maininta selvitysyhteisöstä poistettaisiin. Pykälän *2 momentti* vastaisi voimassa olevaa lakia, samoin kuin *4 ja 6 momentit*.

Pykälän *3 momenttia* tilinhoitajan oikeuksien myöntämistä valtiovarainministeriön määräämin ehdoin sellaiselle ulkomaiselle yhteisölle, joka täyttää SipaL:ssa säädetyt edellytykset, ehdotetaan muutettavaksi siten, että tilinhoitajan sallittaisiin ulkoistaa toiminta myös sellaiselle yhteisölle, jolla ei ole 6 §:ssä tarkoitettuja tilinhoitajan oikeuksia. Rahoitusalan toimijat keskittävät yleensä toimintojaan konsernin sisällä eri yhtiöihin, jolloin ei ole kohtuullista vaatia, että jokaisen konsernin sisäisen yksittäisen oikeushenkilön olisi haettava osapuolioikeuksia arvopaperikeskukselta. Muutoksella ei kuitenkaan poisteta tilinhoitajan vastuuta ulkoistettavasta toiminnasta, josta tilinhoitaja vastaisi täysimääräisesti.

Pykälän *5 momenttiin* ehdotetaan lisättäväksi valtiovarainministeriölle velvollisuus pyytää Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto ennen ehtojen määräämistä koskevan päätöksen tekemistä.

7 §. *Tilinhoitajan oikeuksien myöntämistä koskevan asian ratkaiseminen.* Pykälä ehdotetaan siirrettäväksi voimassa olevan lain 6 luvun 5 §:stä uudeksi 3 luvun 7 §:ksi. Pykälän *1 momentissa* ehdotetaan voimassa olevasta laista poiketen, että arvopaperikeskuksen olisi ratkaistava tilinhoitajan oikeuksia koskeva hakemus kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta. Muutos vastaisi EU:n arvopaperikeskusasetuksen 33 artiklan määräaika- ja osallistumista koskevista vaatimuksista.

Pykälän *2 ja 3 momentti* vastaisivat voimassa olevaa lakia. Kun hallintolain käyttö on nimenomaisesti suljettu pois, jolloin siinä olevat tiedoksiannon tapaa koskevat säännökset eivät tule sovellettaviksi, tulee arvopaperikeskuksen säännöissä määrätä tiedoksiannon tavasta.

8 §. *Tilinhoitajan oikeuksien peruuttaminen.* Pykälä ehdotetaan siirrettäväksi voimassa olevan lain 6 luvun 6 §:stä uudeksi 3 luvun 8 §:ksi. Pykälää ei ehdoteta sisällöltään muutettavaksi

kuin ainoastaan 3 momentin osalta, jossa voimassa olevasta laista poiketen säädettäisiin, että kun tilinhoitajan oikeudet on peruttu, siirtyisi kirjaustoiminta viipymättä arvopaperikeskuksen hoitoon. Voimassa olevan lain mukaan kirjaustoiminta tulee siirtää välittömästi. Muutosehdotus yhtenäistäisi momentin säännöksiä, kun arvopaperikeskuksen on samaan aikaan viipymättä huolehdittava tilinhoitajan kirjaustoiminnan lopettamisesta.

9 §. Tilinhoitajan toiminnan rajoittaminen. Pykälä ehdotetaan siirrettäväksi voimassa olevan lain 6 luvun 7 §:stä uudeksi 3 luvun 9 §:ksi. Pykälää ei ehdoteta sisällöltään muutettavaksi.

10 §. Arvopaperikeskus tilinhoitajana. Pykälä ehdotetaan siirrettäväksi voimassa olevan lain 6 luvun 8 §:stä uudeksi 3 luvun 10 §:ksi. Arvopaperikeskus voi jatkossakin voimassa olevaa lakia vastaavasti toimia tilinhoitajana. Arvopaperikeskusta ei kuitenkaan voida enää jatkossa laissa velvoittaa tarjoamaan nykyisen kaltaisia sijoittajalle maksuttomia tilejä, kun arvopaperikeskukselle sallitut palvelut määritellään jatkossa EU:n arvopaperikeskusasetuksessa, joka ei tunnista voimassa olevan lain mukaista maksuttoman arvo-osuustilin tarjoamisvelvollisuutta. Arvopaperikeskus voi jatkossakin tarjota maksuttomia arvo-osuustilejä, mutta siihen ei enää jatkossa olisi lakisääteistä velvollisuutta ja tällöin tileistä aiheutuvista kuluista tulisi erikseen sopia. Aiemmin liikkeeseenlaskijat ovat vastanneet sijoittajalle maksuttomien arvo-osuustilien kuluista.

11 §. Sijoituspalvelutoiminnan menettelytapasäännösten soveltaminen selvitysosapuoleen ja tilinhoitajaan. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 5 luvun 7 §:ää lisättynä tilinhoitajalla.

12 §. Finanssivalvonnan määräystenantovaltuudet. Pykälää ei ehdoteta muutettavaksi sisällöllisesti, vaan pykälään ehdotetaan tehtäväksi uudet viittaussäännöt edellä muutettuihin pykälisiin.

III OSA ARVO-OSUUSJÄRJESTELMÄ

4 luku Arvo-osuusjärjestelmä, hallintarekisteröinti sekä kirjaus- ja selvitysrahasto

Luvun otsikointia ehdotetaan muutettavaksi kattamaan arvo-osuusjärjestelmän lisäksi myös hallintarekisteröinti sekä kirjaus- ja selvitysrahasto. Muutoksella helpotetaan lain luettavuutta, kun luvun otsikosta käy paremmin ilmi, mitä säännökset koskevat. Luvusta ehdotetaan siirrettäväksi tilinhoitajia koskevat säännökset 3 lukuun.

1 §. Arvo-osuus. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 1 §:ää.

2 §. Arvo-osuustilit. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 2 §:ää.

3 §. Luettelot. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 3 §:ää.

4 §. Hallintarekisteröinti. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 8 luvun 1 §:ää. Säännös koskee kuitenkin vain Suomen arvo-osuusjärjestelmää.

5 §. Kirjausrahasto. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 9 §:ää.

6 §. Toissijainen vastuu tilinhoitajan korvattavista vahingoista. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 10 §:ää.

7 §. Vakuusmaksu. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaavat voimassa olevan lain 6 luvun 11 §:ää.

Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että tilinhoitajan, joka tulee kirjausrahaston jäseneksi sen jälkeen, kun 1 momentissa tarkoitettu kirjausrahaston pääoma on kartutettu vähimmäismääräänsä, olisi suoritettava vakuusmaksun ennakkona 1,5 prosenttia rahaston pääoman vähimmäismäärästä. Kirjausrahaston vähimmäispääoma on 20 miljoonaa euroa, jolloin voimassa olevan lain kolmen prosentin vaatimus vakuusmaksun ennakkosta on 600 000 euroa. Muutosehdotusta perustellaan sillä, ettei 600 000 euron ennakkomaksu ole kohtuullinen tilinhoitajalle, joka on vasta aloittamassa toimintaansa ja jonka toiminta ei ole siten laajaa. Ennako ei kuitenkaan vastaa tilinhoitajan osuutta kirjausrahastolla katettavista vastuista, jotka määräytyvät 2 momentin mukaan. Ehdotetulla alemmalla ennakkomaksulla voidaan siten helpottaa alalle tulon kynnystä, kun vakuusmaksun ennakkoksi määräytyisi 300 000 euroa.

8 §. *Kirjausrahaston vakuusmaksun määrääminen ja varainhallinta.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 12 §:ää.

9 §. *Kirjausrahaston säännöt ja hallinto.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 13 §:ää. Valtiovarainministeriön on pyydettävä Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto sääntöjen vahvistamisesta.

10 §. *Kirjausrahaston maksuvelvollisuus.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 14 §:ää.

11 §. *Korvattavat saamiset.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 15 §:ää.

12 §. *Korvausten maksaminen.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 16 §:ää.

13 §. *Kirjausrahaston tiedottamisvelvollisuus.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 17 §:ää.

14 §. *Selvitysrahasto.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 18 §:ää.

15 §. *Kirjausrahaston tuotto ja varojen palauttaminen.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 19 §:ää.

16 §. *Asian saattaminen Finanssivalvonnan käsiteltäväksi.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 6 luvun 20 §:ää.

5 luku **Arvopaperin ja rahoitusvälineen liittäminen arvo-osuusjärjestelmään**

1 §. *EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa tarkoitetut arvo-osuudet.* Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että sellaisten siirtokelpoisten arvopapereiden, jotka otetaan kaupankäynnin kohteeksi tai joilla käydään kauppaa kauppapaikoilla, liittämisestä arvo-osuusjärjestelmään säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa. Sellaisenaan sovellettavan asetuksen voimaantulon jälkeen kansallista harkintavaltaa ei enää ole sellaisten siirtokelpoisten arvopapereiden osalta, jotka otetaan kaupankäynnin kohteeksi tai joilla käydään kauppaa kauppapaikoilla. Uusi pykälä ei kuitenkaan muuta vallitsevaa oikeustilaa, vaan tarjoaa suomalaiselle liikkeeseenlaskijalle mahdollisuuden liittää liikkeeseen laskemansa arvopaperit myös ETA-alueen tai kolmannen maan arvo-osuusjärjestelmää vastaavaan järjestelmään. Muutoksella mahdollistetaan asetuksen keskeinen tavoite eli kilpailun avaaminen eri arvopaperikeskusten välillä. Säännös mahdollistaa myös asetuksen 3 artiklassa tarkoitettujen ulkomaisten liikkeeseenlaskijoiden arvopapereiden liittämisen tässä laissa tarkoitettuun arvo-osuusjärjestelmään. Niin ikään jos tässä laissa tarkoitettuun arvopaperikeskukseen siirretään arvopapereita EU:n arvopaperikeskusasetuksen 48 artiklassa tarkoitettujen linkkien avulla, liitetään tällaiset arvopaperit arvo-osuusjärjestelmään.

Voimassa olevan lain 7 luvun 1 §:n 2 momentti vastaisi pääpiirteissään 2 momenttia.

Ehdotettu 3 momentti vastaisi voimassa olevan lain 7 luvun 1 §:n 3 momenttia. Viittaus OYL:n 4 luvun soveltamiseen muutettaisiin kuitenkin viittaukseksi tämän lain 6 luvuksi. Muutosehdotus perustuu ehdotukseen siirtää OYL:n 4 luvun säännöksiä tähän lakiin.

Nykyinen 4 momentti ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, sillä EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklan mukaan kaikkien unioniin sijoittautuneiden liikkeeseenlaskijoiden, jotka laskevat liikkeeseen tai ovat laskeneet liikkeeseen siirtokelpoisia arvopapereita, jotka otetaan kaupankäynnin kohteeksi tai joilla käydään kauppaa kauppapaikoilla, on huolehdittava siitä, että tällaiset arvopaperit muutetaan arvo-osuusmuotoon pysäytysjärjestelmässä tai lasketaan liikkeeseen suoraan aineettomassa muodossa. Tällöin Finanssivalvonnalla ei ole yksittäisen rahoitusvälineen kohdalla harkintavaltaa myöntää poikkeuksia arvo-osuusjärjestelmään liittamisestä.

2 §. Muut kuin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa tarkoitetut arvo-osuudet. Pykälä vastaa pääsääntöisesti voimassa olevan lain 7 luvun 2 §:ää. Pykälän 1 momenttia ehdotetaan tarkennettavaksi siten, että arvopaperikeskus voi liikkeeseenlaskijan hakemuksesta hyväksyä muun arvopaperin tai rahoitusvälineen kuin 1 §:ssä tarkoitetun arvopaperin liitettäväksi arvo-osuusjärjestelmään. Voimassa olevassa laissa oikeus koskee osaketta. Muutoksella halutaan täsmentää EU:n arvopaperikeskusasetuksen arvo-osuusmuotoisuutta koskevan 3 artiklan vaikutuksia arvo-osuusjärjestelmässä. Lisäksi arvopaperikeskuksen ei enää jatkossa edellytetä ilmoittavan ennen päätöksen tekemistä Finanssivalvonnalle, vaan ilmoitus Suomen Pankille riittäisi.

Pykälän 2—4 momentit vastaisivat nykytilaa. Ehdotettu 5 momentti vastaa voimassa olevan lain 7 luvun 2 §:n 6 momenttia.

Voimassa olevan lain 5 momentti ehdotetaan kumottavan tarpeettomana, sillä EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklan mukaan kaikkien unioniin sijoittautuneiden liikkeeseenlaskijoiden, jotka laskevat liikkeeseen tai ovat laskeneet liikkeeseen siirtokelpoisia arvopapereita, jotka otetaan kaupankäynnin kohteeksi tai joilla käydään kauppaa kauppapaikoilla, on huolehdittava siitä, että tällaiset arvopaperit muutetaan arvo-osuusmuotoon pysäytysjärjestelmässä tai lasketaan liikkeeseen suoraan aineettomassa muodossa. Arvopaperit on kirjattava asetuksen mukaan arvo-osuusmuotoon sovittuna toimituspäivänä tai sitä ennen, paitsi jos ne on jo näin kirjattu. Näin ollen valtiovarainministeriöllä ei ole toimivaltaa säätää tarkemmin ajankohdasta, jonka jälkeen liikkeeseen laskettavat ja RKL:ssa tarkoitetulla säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteeksi otettavat arvopaperit tai rahoitusvälineet olisi liitettävä arvo-osuusjärjestelmään.

3 §. Muut kuin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa tarkoitetut ulkomaiset arvopaperit. Pykälä vastaa pääpiirteissään voimassa olevan lain 7 luvun 3 §:ää. Pykälän otsikkoa kuitenkin ehdotetaan muutettavaksi viittaamaan muihin kuin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa tarkoitettuihin siirtokelpoisiin kaupankäynnin kohteena oleviin ulkomaisiin arvopapereihin. Pykälässä tarkoitettuja arvopapereita olisivat esimerkiksi yksityisten ulkomaisten yhtiöiden osakkeet, jotka haluttaisiin liittää arvo-osuusjärjestelmään.

4 §. Liikkeeseenlaskutili. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 7 luvun 4 §:ää. Pykälän 2 ja 3 momenttiin ehdotetaan kuitenkin tehtäväksi täsmennys, jonka mukaan liikkeeseenlaskutilille olisi kirjattava arvo-osuuksien lukumäärän sijasta määrä. Muutos vastaisi AOTL:n 2 §:n 1 momentin 2 kohtaa. Lisäksi pykälän 2 ja 3 momentista ehdotetaan poistettavan viittaus paikasta, josta täydelliset lainaehdot olisivat saatavissa. Ehdotus liittyy T2S:n muutoksiin, jotka

edellyttävät kansainvälisten standardien käyttöä arvo-osuuslajien tietojen välityksessä. Vapaamuotoisessa muodossa olevan tiedon käyttökelpoisuus on arvo-osuusjärjestelmän osapuolille rajallinen ja tarpeettoman yksityiskohtainen tekninen vaatimus. Vastaava tieto voidaan pitää ajantasaisesti saatavilla muulla tavoin kuin edellyttämällä, että se olisi teknisesti arvo-osuusjärjestelmätietona saatavilla.

5 §. *Arvopaperin ja rahoitusvälineen poistaminen arvo-osuusjärjestelmästä.* Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 7 luvun 5 §:ää. Ainoastaan pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että arvopaperit tai rahoitusvälineet saa poistaa arvo-osuusjärjestelmästä, jollei Finanssivalvonta ole kolmen kuukauden kuluessa ilmoittanut, että se vastustaa poistamista. Voimassa olevan lain mukaan arvopaperikeskuksen selvitys on käsiteltävä kolmen kuukauden kuluessa sen saapumisesta. Muutosehdotuksen tarkoituksena on helpottaa Finanssivalvonnan työtaakkaa selvien ja riidattomien tapausten osalta.

6 luku Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet ja osuudet

Lukuun ehdotetaan siirrettäväksi voimassa olevasta OYL:sta ja OKL:sta arvo-osuusjärjestelmään kuuluvia osakeyhtiöitä ja osuuskuntia koskevia säännöksiä. Muutoksella on tarkoitus selventää oikeustilaa jatkossa, kun sellaisella liikkeeseenlaskijalla, jonka arvopaperit on otettu kaupankäynnin kohteeksi säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä tai jonka arvopapereilla käydään kauppaa kauppapaikoilla, on EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukaan oikeus valita myös ulkomainen arvopaperikeskus.

1 §. *Soveltamisala.* Luvun 1 §:n 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi luvun soveltamisalaa koskeva säännös, jonka mukaan 6 lukua sovelletaan Suomen lain mukaan rekisteröityihin osakeyhtiöihin ja osuuskuntiin, joiden osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että luvun säännöksiä sovellettaisiin myös silloin, kun osakkeet ja osuudet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Jos osakkeet tai osuudet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, tarkoitettaisiin tässä laissa mainitulla arvo-osuustilillä EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteen A jakson 2 kohdan mukaista tiliä, joka voi olla joko loppuasiakkaan nimellä oleva tili tai asiakkaan lukuun hallittava tili. Säännöksellä on tarkoitus varmistaa tämän luvun säännösten soveltaminen riippumatta siitä, lasketaanko osakkeet liikkeeseen kotimaisessa tai ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa. Liikkeeseenlaskuun sovellettaisiin kuitenkin jatkossakin kansallista yhtiölainsäädäntöä.

2 §. *Ulkomaisen arvopaperikeskuksen kanssa tehtävä sopimus osakkeiden tai osuuksien omistajia koskevien tietojen luovutuksesta viranomaisille.* Säännös olisi kokonaisuudessaan uusi ja koskisi Suomen lain mukaan rekisteröidyn osakeyhtiön tai osuuskunnan ja ulkomaisen arvopaperikeskuksen välistä sopimussuhdetta, jonka tarkoituksena olisi turvata viranomaisten tietojensaantia. Ehdotetun 1 momentin mukaan liikkeeseenlaskijan ja ulkomaisen arvopaperikeskuksen olisi sovittava, että arvopaperikeskus tai sen osapuoli toimittaa sille tarvittavat tiedot osakkeen- ja osuudenomistajista ilman aiheetonta viivytystä.

Lähtökohtaisesti tiedot olisi toimitettava suomalaiselle viranomaiselle ja virka-apupyynnön nojalla tarvittaessa ulkomaiselle viranomaiselle, jolla on oikeus saada arvopaperien omistajatietoja. Yhtiön olisi siten sopimuksin varmistettava, että ulkomaiselta arvopaperikeskukselta ja sen osapuolelta olisi saatavilla osakkeenomistajista OYL:n 3 luvun 15 §:n 2 momentissa tai OKL:n 4 luvun 14 §:n 2 momentissa tarkoitettut tiedot. Omistajatiedoilla tarkoitettaisiin osakasluetteloon tai jäsen- ja omistajaluetteloon merkittyä tahoa, joka voisi olla joko lopullinen sijoittaja tai hallintarekisteröinnin hoitaja. Yhtiön valitsemasta ulkomaisesta arvopaperikeskuksesta ja sen säilytysjärjestelmään sovellettavasta laista riippumatta yhtiöllä tulisi olla tieto

siitä, mitkä osakkeet ovat suoraan omistettuja ja mitä osakkeita säilytetään hallintarekisteröintiä vastaavalla tavalla. Jos suomalainen liikkeeseenlaskija ei tekisi momentissa tarkoitettua sopimusta, voisi Finanssivalvonta määrätä yhtiölle seuraamusmaksun, kuten 7 luvun 6 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi. Liikkeeseenlaskija voisi pääsääntöisesti osoittaa varmistaneensa viranomaisen lakisääteisten tehtävien hoitamista varten tarvittavien tietojen saannin asianmukaisesti tehdyllä sopimuksella. Sopimus olisi laadittava kirjallisesti.

Kun säännöksen tarkoituksena olisi turvata viranomaisten riittävä tiedonsaanti, pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi osakeyhtiön tai osuuskunnan velvollisuudesta toimittaa sopimus etukäteen ennen sen voimaantuloa Finanssivalvonnalle. Sopimuksen voimaantulo ei olisi viranomaisen hyväksynnästä riippuvainen, vaan momentin tarkoituksena on antaa viranomaiselle mahdollisuus varmistaa sopimuksen riittävä sisältö ja esimerkiksi sopimussakkojen tehokas ennalta estävä vaikutus sopimusrikkomusten varalta. Finanssivalvonta voisi huomauttaa sopimuksen mahdollisista puutteista liikkeeseenlaskijalle.

Kun arvo-osuudet lasketaan liikkeeseen ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa tai kun arvo-osuuksia siirretään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 48 artiklassa tarkoitetuilla linkeillä, määräytyvät yksilöllisen asiakaserottelun sisältö ja käytettävät tilimallit ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmää vastaavaan järjestelmään sovellettavan lainsäädännön mukaan. Asetus koskee ainoastaan arvopaperikeskusta ja sen osapuolta, eikä Suomen lainsäädännössä voida määrittellä, miten arvopaperien säilytys ja yksilöllinen asiakaserottelu järjestetään ulkomaisessa arvopaperikeskuksen tai sen osapuolien järjestelmissä. Yksilöllinen asiakaserottelu voi siten tarkoittaa myös moniportaisesti hallittua arvo-osuustiliä, jolla säilytetään yhden asiakkaan lukuun hallittavia arvo-osuuksia. Yhtiöllä tulisi kuitenkin olla tieto siitä, mitkä osakkeet ovat suoraan omistettuja ja mitä osakkeita säilytetään hallintarekisteröintiä vastaavalla tavalla.

EU:n arvopaperikeskusasetuksessa ei säädetä osakasluetteloiden ylläpidosta, joten ulkomaisen arvopaperikeskuksen valinneen osakeyhtiön osakasluettelon yleisöjulkisuus määräytyisi OYL:n pääsäännön mukaan eli osakasluettelo olisi saatavilla yhtiön pääkonttorista.

3 §. Oikeuksien kirjaaminen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi oikeuksien kirjaamisesta osakeyhtiön tai osuuskunnan liittäessä osakkeensa tai osuutensa arvo-osuusjärjestelmään. Yhtiö ja osuuskunta voi EU:n arvopaperikeskusasetuksen nojalla jatkossa liittää osakkeensa ja osuutensa suomalaisen arvo-osuusjärjestelmän sijaan myös ulkomaisen arvopaperikeskuksen ylläpitämään ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, jolloin ulkomaisen arvopaperikeskuksen tehtäviin ja vastuuseen ei sovelleta Suomen lainsäädäntöä. Yhtiön valitseman ulkomaisen arvopaperikeskuksen ja sen osapuolten välinen tehtävänjako ja vastuut voivat poiketa suomalaisen arvopaperikeskusympäristön vastaavista. Tämän johdosta oikeuksien kirjaamista koskevat säännökset on kirjoitettava sellaiseen yleiseen muotoon, että osakkeiden liittäminen ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään on jatkossa mahdollista EU:n arvopaperikeskusasetuksen edellyttämällä tavalla. Oikeuksien kirjaamista koskevat säännökset ehdotetaan arvopaperikeskusta ja sen osapuolia velvoittavan sääntelyn sijaan muutettavaksi siten, että yhtiön ja osuuskunnan on huolehdittava siitä, että osakkeen- ja osuudenomistajien sekä muiden oikeudenhaltijoiden oikeudet tulevat asianmukaisesti turvatuiksi, kun osakkeet ja osuudet liitetään arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään.

Pykälän 1 momentin mukaan yhtiön tai osuuskunnan on huolehdittava, että osakas tai osuuden omistaja voi vaatia oikeutensa kirjaamista arvopaperikeskuksen osapuolelta ja että oikeudet tulevat kirjatuksi siten, että jokaisen osakkeen tai osuuden yhteys arvo-osuustilikirjaukseen voidaan selvittää. Yhtiön ja osuuskunnan velvollisuutta lukuun ottamatta ehdotus vastaa sisällöltään OYL:n 4 luvun 8 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi arvo-osuusjärjestelmään liitettävän yhtiön osakekirjan tai osuuskunnan osuuskirjan antamisesta arvopaperikeskuksen osapuolelle. Suomessa tässä tarkoitettuja arvopaperikeskuksen osapuolia ovat edellä 1 luvun 3 §:ssä tarkoitettut tilinhoitajat. Ehdotuksen mukaan yhtiön on huolehdittava siitä, että arvopaperikeskuksen osapuoli tekee osakekirjaan merkinnän liittämistä arvo-osuusjärjestelmään. Yhtiön velvollisuutta lukuun ottamatta ehdotus vastaa sisällöltään OYL:n 4 luvun 8 §:n 1 momenttia ja OKL:n 15 luvun 8 §:n 1 momenttia.

Pykälän 3 momentti vastaa pääosin OYL:n 4 luvun 8 §:n 2 momenttia ja OKL 15 luvun 8 §:n 2 momenttia kuitenkin siten, että yhtiön ja osuuskunnan on huolehdittava, että osake tai osuus ja oikeudenhaltijan oikeus tulevat kirjatuksi arvo-osuustilille.

4 §. Ilmoittautumisajan päättymisen vaikutus. Ehdotus vastaa voimassa olevan OYL:n 4 luvun 9 §:ää ja OKL:n 15 luvun 9 §:n 1 momenttia.

5 §. Yhteistilille kirjattavat osakkeet. Ehdotus vastaa pääosin voimassa olevan OYL:n 4 luvun 10 §:n 1 momenttia kuitenkin siten, että arvo-osuusjärjestelmään liittyvän yhtiön on huolehdittava arvo-osuustilin avaamisesta passiivisten osakkeenomistajien lukuun.

6 §. Odotusluettelo. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi yhtiön tai osuuskunnan hallituksen arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osakkeista tai osuuksista pitämästä odotusluettelosta. Pykälän 1 momentti poikkeaa OYL:n 4 luvun 4 §:stä ja OKL:n 15 luvun 4 §:stä, jonka mukaan odotusluettelo pidetään arvopaperikeskuksessa. Yhtiö ja osuuskunta voi EU:n arvopaperikeskusasetuksen nojalla jatkossa liittää osakkeensa suomalaisen arvo-osuusjärjestelmän sijaan myös ulkomaisen arvopaperikeskuksen ylläpitämään ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, jolloin ulkomaisen arvopaperikeskuksen tehtäviin ja vastuuseen ei sovelleta Suomen lainsäädäntöä. Hallituksen velvollisuuteen pitää odotusluettelo sovellettaisiin yhtiön ja osuuskunnan johdon yleistä huolellisuusvelvollisuutta ja käytännössä hallitus voisi OYL:n ja OKL:n yleisten periaatteiden mukaisesti järjestää odotusluettelon pidon parhaaksi katsomallaan tavalla, esimerkiksi ulkoistamalla luettelon pitämisen ulkopuoliselle palveluntarjoajalle.

Pykälän 2 momentti vastaa voimassa olevan OYL:n 4 luvun 4 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, jäsen- ja omistajaluetteloon merkittäväksi ilmoitetun saannon merkitsemistä odotusluetteloon silloin, kun arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osuuskunnan säännöissä on rajoitettu osuuden tai osakkeen luovutusta. Ehdotus vastaa voimassa olevaa OKL:n 15 luvun 4 §:n 2 momenttia.

7 §. Osakkeiden ja osuuksien poistaminen arvo-osuusjärjestelmästä. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi pantinhaltijan ja ulosmittausvelkojan oikeuksien turvaamisesta poistettaessa yhtiön osakkeet tai osuuskunnan osuudet arvo-osuusjärjestelmästä. Ehdotus poikkeaa voimassa olevan OYL:n 4 luvun 12 §:n 2 momentista ja OKL:n 15 luvun 2 §:n 2 momentista siten, että laissa ei edellytetä osake- ja osuuskirjojen antamista aina arvo-osuusjärjestelmästä poiston yhteydessä. Jos osakekirjoja ei anneta, täytyy muulla tavoin osoittaa, että pantti- ja muut oikeudet säilyvät eli merkitä kyseiset oikeudet osakas- tai jäsen- ja omistajaluetteloon.

IV OSA ARVOPAPERIKESKUKSEN ELVYTYS- JA KRIISINRATKAISU

7 luku Arvopaperikeskuksen elvytys- ja kriisinratkaisu

Luku olisi kokonaisuudessaan uusi ja siinä säädettäisiin arvopaperikeskuksen elvytys- ja kriisinratkaisusta. Säännöksillä laitettaisiin kansallisesti täytäntöön EU:n arvopaperikeskusasetuk-

sen 22 artiklan 2 ja 3 kohta, joissa säädetään arvopaperikeskuksen velvollisuudesta laatia elvytysuunnitelma ja toimivaltaisen viranomaisen velvollisuudesta laatia riittävä kriisinratkaisusuunnitelma, jolla varmistetaan vähintäänkin arvopaperikeskuksen ydinpalvelujen jatkuvuus myös poikkeusoloissa. Asetuksen johdantolauseen 27 mukaan arvopaperikeskusta varten olisi laadittava riittävä kriisinratkaisusuunnitelma, jota ylläpidetään jäsenvaltioiden asiaa koskevan kansallisen lainsäädännön mukaisesti, sanotun kuitenkin rajoittamatta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2014/59/EU luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten elvytys- ja kriisinratkaisukehyksestä sekä neuvoston direktiivin 82/891/ETY, Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivien 2001/24/EY, 2002/47/EY, 2004/25/EY, 2005/56/EY, 2007/36/EY, 2011/35/EU, 2012/30/EU ja 2013/36/EU ja asetusten (EU) N:o 1093/2010 ja (EU) N:o 648/2012 muuttamisesta soveltamista. Arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusta on odotettavissa lähivuosien aikana EU-säätelyä, joten tämän luvun säännöksillä katetaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen velvoite arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusuunnitelmasta siihen saakka, kunnes EU-säätely arvopaperikeskusten kriisinratkaisusta ja sen edellyttämät kansallisen lainsäädännön muutokset ovat voimassa. Arvopaperikeskuksen velvollisuudesta maksaa Rahoitusvakausviraston hallintomaksua säädetään Rahoitusvakausviraston hallintomaksusta annetussa laissa (1197/2014).

Elvytys- ja kriisinratkaisulainsäädännön tarkoituksena on, että arvopaperikeskuksen mahdolliset ongelmat voidaan havaita riittävän ajoissa ja että niihin pystytään puuttumaan asianmukaisin välinein. Tarkoituksena on pyrkiä valvonnalla ja elvytysuunnitelmalla ennalta estämään tilanne, jossa arvopaperikeskuksen toimintaan puututtaisiin.

1 §. Kriisinratkaisuviranomainen. Pykälässä säädettäisiin 7 luvussa tarkoitettujen kriisinratkaisun suunnittelun kuulumisesta rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa (1195/2014), jäljempänä *kriisinratkaisulaki*, tarkoitettu Rahoitusvakausvirastolle, jollei tässä laissa tai kriisinratkaisulaissa toisin säädetä. Rahoitusvakausvirasto toimii jo Suomessa toimiluvan saaneiden sijoituspalveluyritysten ja luottolaitosten kriisinratkaisuviranomaisena, jolloin on luontevaa, että myös rahoitusmarkkinoiden keskeisen infrastruktuurin tuottajana toimivan arvopaperikeskuksen kriisinratkaisu keskitetään samalle viranomaiselle. Muilta osin tässä laissa tarkoitettujen viranomaisten tehtävienjako säilyisi ennallaan. Ensisijaisesti arvopaperikeskuksen kriisinratkaisuun sovellettaisiin tämän luvun säännöksiä. Jos arvopaperikeskus olisi toimiluvan saanut luottolaitos, tällaiseen arvopaperikeskukseen sovellettaisiin kuitenkin kriisinratkaisulain säännöksiä sellaisenaan. Rajan yli palveluja tarjoavan arvopaperikeskuksen kriisinratkaisuun sovellettaisiin kuitenkin sen kotivaltion kriisinratkaisua koskevia säännöksiä.

2 §. Velvollisuus laatia elvytysuunnitelma. Arvopaperikeskuksen velvollisuudesta laatia elvytysuunnitelma ja toimittaa se toimivaltaiselle viranomaiselle eli Finanssivalvonnalle säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 22 artiklan 2 kohdassa. Asetuksessa ei säädetä elvytysuunnitelman sisällöstä tai valvontaviranomaisen mahdollisuudesta puuttua elvytysuunnitelmassa esiintyviin mahdollisiin puutteisiin. Kun arvopaperikeskus on järjestelmäriskin kannalta merkittävä toimija, sen elvytysuunnitelman sisältöön ja suunnitelman ajantasaisuuteen olisi kiinnitettävä erityistä huomiota, jotta valvontaviranomaisilla olisi mahdollisuus puuttua ongelmatilanteisiin ennen kriisinratkaisuun ryhtymistä.

Arvopaperikeskus on toimija, jonka kohdalla ennakollinen puuttuminen on korostuneen tärkeässä asemassa. Kriisinratkaisu koskee tilannetta, jossa arvopaperikeskus on vakavissa taloudellisissa vaikeuksissa.

3 §. Velvollisuus laatia kriisinratkaisusuunnitelma. Pykälän 1 momentissa säädettäisiin Rahoitusvakausviraston velvollisuudesta laatia arvopaperikeskukselle kriisinratkaisusuunnitelma EU:n arvopaperikeskusasetuksen 22 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Suunnitelmaa laadittaessa

olisi kuultava valtiovarainministeriötä, Suomen Pankkia sekä Finanssivalvontaa. Finanssivalvonta ja Suomen Pankki ovat arvopaperikeskuksen toimintaa valvovia viranomaisia, kun taas valtiovarainministeriö on toimilupaviranomainen, jolloin niillä on hallussaan sellaisia tietoja arvopaperikeskuksesta, jotka voivat vaikuttaa suunnitelman laadintaan. Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan olisi sen vuoksi avustettava virastoa kriisinratkaisusuunnitelman laatimisessa. Kuulemisen tapa ja muoto ovat viraston harkinnassa.

Ehdotetussa *2 momentissa* säädettäisiin velvollisuudesta sisällyttää suunnitelmaan toimintavaihtoehtoja arvopaperikeskuksen vakavien taloudellisten vaikeuksien ratkaisemiseksi sekä laajan rahoitustoimialan tai rahoitusjärjestelmän epävakauden korjaamiseksi. Tässä esityksessä ei ehdoteta säädettävän virastolle valtuuksia toteuttaa kriisinratkaisutoimia vaan tältä osin ehdotetaan seurattavan EU-lainsäädännön kehittymistä. On todennäköistä, että arvopaperikeskuksen toiminnot olisi myytävä kokonaan tai osissa joko valtiolle tai yksityiselle toimijoille arvopaperikeskuksen toiminnan jatkuvuuden ja arvo-osuuksien haltijoiden oikeuksien turvaamiseksi. Muita kriisinratkaisuvälineitä kuin liiketoiminnan myynti ei todennäköisesti olisi käytettävissä, koska arvopaperikeskuksen kriisinratkaisussa ei ole ainakaan vielä vastaavia ulkopuolisia rahoituslähteitä kuin luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisussa. Tämä olisi otettava huomioon toimintavaihtoehtoja arvioitaessa.

Riittävien ja asianmukaisten tietojen saamiseksi virasto voisi ehdotetun *3 momentin* mukaan velvoittaa arvopaperikeskuksen avustamaan kriisinratkaisusuunnitelman laadinnassa ja suunnitelman päivittämisessä sekä toimittamaan emoyrityksen kriisinratkaisusuunnitelman viraston käyttöön.

Pykälän *4 momentissa* ehdotetaan säädettävän viraston, valtiovarainministeriön, Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan yhteistyövelvoitteesta kriisinratkaisusuunnitelman laatimiseksi.

4 §. Kriisinratkaisusuunnitelman tarkastaminen. Pykälän *1 momentin* mukaan viraston olisi tarkastettava arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusuunnitelma vuosittain, sillä on tärkeää, että kriisinratkaisusuunnitelma pohjautuu ajantasaiseen tietoon arvopaperikeskuksesta.

Pykälän *2 momentin* mukaan edellytys ajantasaisesta tiedosta tarkoittaisi lisäksi, että kriisinratkaisusuunnitelma olisi lisäksi tarkastettava arvopaperikeskuksen oikeudelliseen tai toiminnalliseen rakenteeseen, liiketoimintaan tai rahoitusasemaan kohdistuneen jokaisen sellaisen muutoksen jälkeen, joka voisi vaikuttaa merkittävästi suunnitelman toteuttamiskelpoisuuteen tai muuten edellyttäisi suunnitelman tarkastamista.

5 §. Kriisinratkaisusuunnitelman sisältö. Pykälän *1 momentin* mukaan kriisinratkaisusuunnitelmassa olisi varmistettava arvopaperikeskuksen tarjoamien ydinpalvelujen jatkuvuus, arvo-osuuden haltijoiden oikeussuojan tarve sekä arvopaperikeskuksen toiminnan merkitys rahoitusmarkkinoiden vakaudelle. Mikäli arvopaperikeskuksen taloudellinen tilanne olisi niin heikko, ettei sen katsottaisi enää pystyvän hoitamaan ydinpalvelujaan eli käytännössä selvitysjärjestelmän ylläpitämistä, arvopaperikeskuksen toiminta tulisi silloin käytännössä siirtää kokonaisuutena toiselle arvopaperikeskukselle. Vastaava velvollisuus siirtää arvopaperikeskuksen toiminta toiselle arvopaperikeskukselle sisältyy EU:n arvopaperikeskusasetuksen 20 artiklan 5 kohtaan, jossa säädetään arvopaperikeskuksen toimintojen siirtämisestä tilanteessa, jossa arvopaperikeskus menettää toimilupansa. Arvo-osuusjärjestelmä on merkittävä osa kansallista siviilioikeusjärjestelmää ja sen säilyminen toiminnallisena kokonaisuutena on rahoitusmarkkinoiden vakauden ja yleisen edun kannalta erittäin tärkeää.

Ehdotetun 2 *momentin* mukaan kriisinratkaisusuunnitelmassa olisi yllä mainitusta syystä otettava huomioon tässä laissa säädetty velvollisuus turvata arvopaperikauppojen selvitystoiminta sekä varautumisvelvollisuus poikkeusolojen varalta.

6 §. *Kriisinratkaisusuunnitelman laatimiseksi tarvittavat tiedot.* Pykälän 1 *momentissa* ehdotetaan säädettävän, että arvopaperikeskuksen olisi toimitettava virastolle kriisinratkaisusuunnitelman laatimiseksi, ylläpitämiseksi ja täytäntöön panemiseksi tarvittavat tiedot ja selvitykset. Tällaisia tietoja ja selvityksiä ovat soveltuvin osin valtiovarainministeriön asetuksessa luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusuunnitelmien laatimiseksi toimitettavista ja niihin sisällytettävistä tiedoista (1284/2014) tarkoitetut tiedot. Mikäli 1 *momentissa* tarkoitetut tiedot ja selvitykset olisivat Suomen Pankin tai Finanssivalvonnan hallussa, ehdotetun 2 *momentin* mukaan Suomen Pankin tai Finanssivalvonnan olisi viraston pyynnöstä toimitettava virastolle tiedot ja selvitykset.

7 §. *Kriisinratkaisusuunnitelmia koskeva tiedonantovelvollisuus.* Ehdotetun säännöksen 1 *momentin* mukaan viraston olisi toimitettava tässä luvussa tarkoitetut kriisinratkaisusuunnitelmat ja arvopaperikeskuksen emoyrityksen kriisinratkaisusuunnitelmat sekä niihin tehdyt muutokset valtiovarainministeriölle, Suomen Pankille ja Finanssivalvonnalle. Säännöksellä olisi tarkoitus turvata viranomaisten tiedonsaanti tilanteissa, joissa arvopaperikeskus kuuluu konserniin ja sen emoyrityksen kriisinratkaisusuunnitelma on laadittu sen kotivaltiossa toimivaltaisen kriisinratkaisuviranomaisen toimesta.

EU:n arvopaperikeskusasetuksessa ei säädetä arvopaperikeskusten kriisinratkaisusta vastaavien ETA-alueella toimivien viranomaisten yhteistyöstä, tietojenvaihdosta tai päätöksenteosta, kun arvopaperikeskus toimii usean ETA-valtion alueella. Pykälän 2 *momentissa* säädettäisiin, että virastolla on velvollisuus tehdä yhteistyötä niiden viranomaisten kanssa, jotka vastaavat arvopaperikeskuksen emoyrityksen kriisinratkaisusuunnitelmasta. Viraston oikeuteen luovuttaa arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusuunnitelmaa koskevia tietoja toisen ETA-valtion viranomaiselle sovelletaan viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Pykälässä ei tarkemmin rajoitettaisi niitä tilanteita tai tietoja, joita virasto voi antaa tai vastaanottaa viranomaisyhteistyön puitteissa.

V OSA ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

8 luku Erinäiset säännökset

1 §. *Salassapitovelvollisuus.* Pykälän 1 *momentti* vastaisi pääosin voimassa olevan lain 8 luvun 2 §:n 1 *momenttia*. *Momenttiin* ehdotetaan kuitenkin lisättäväksi viittaus yhteisöön, jolle arvopaperikeskuksen toimintaa on ulkoistettu, sekä keskusvastapuoleen. Pykälän 2 *momentista* ehdotetaan lisäksi poistettavaksi viittaukset selvitysyhteisöön.

Ehdotettu 3 *momentti* olisi uusi. Sen mukaan arvopaperikeskuksella olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa arvo-osuusjärjestelmästä tietoja sisäpiirin omistusta koskeviin rekistereihin ja vaikuttavassa asemassa olevien henkilöiden tekemistä henkilökohtaisista liiketoimista pidettäviin rekistereihin. Nykyisen lain 2 luvun 16 §:n 2 *momentti* sisältää vastaavan tyypisen säännöksen, jonka mukaan arvopaperikeskus voi kyseisen säännöksen 1 *momentissa* tarkoitettujen tehtävien lisäksi kerätä arvo-osuusjärjestelmästä tietoja *momentissa* tarkemmin yksilöidyissä laeissa tarkoitettuihin sisäpiirin omistusta koskeviin rekistereihin. Ehdotettua säännöstä ei ole jatkossa mielekäästä sisällyttää arvopaperikeskuksen tehtäviä koskevaan 2 luvun 3 §:ään, sillä EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantultua arvopaperikeskukselle sallituista tehtävistä säädettäisiin asetuksen liitteen jaksoissa A—C.

Ehdotettu säännös vastaisi osin lain aiempaa säännöstä mutta ilman, että siinä nimenomaisesti yksilöitäisiin eri lakeihin sisältyvät sisäpiirirekisterit, joihin tietoja voitaisiin luovuttaa. Säännöksen yleinen viittaus sisäpiirirekistereihin mahdollistaisi sen, että jatkossa eri lakien sisältämien sisäpiirirekisterinpitösäännösten muuttuessa ei kyseistä lainsäädäntöä tarvitsisi aina muuttaa. Lisäksi arvo-osuusjärjestelmän tietoja voisi luovuttaa myös muihin kuin lakisääteisiin sisäpiirirekistereihin. Sisäpiirirekistereihin luovutettavien tietojen lisäksi säännöksessä ehdotetaan oikeutta luovuttaa tietoja myös vaikuttavassa asemassa olevien henkilöiden tekemistä henkilökohtaisista liiketoimista pidettäviin rekistereihin. Lainsäädännössä on asetettu eri markkinaosapuolille, kuten esimerkiksi sijoituspalveluyrityksille, velvollisuus säilyttää tietoja sijoituspalvelulain 7 luvun 11 §:n 3 momentissa tarkoitettujen vaikuttavassa asemassa olevien henkilöiden tekemistä henkilökohtaisista liiketoimista. Arvopaperikeskus voisi ehdotetun säännöksen perusteella luovuttaa tietoja arvo-osuusjärjestelmästä myös kyseisten tietojen säilyttämiseksi pidettäviin rekistereihin.

2 §. Tiedonantovelvollisuus. Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 8 luvun 3 §:ää. Pykälästä kuitenkin ehdotetaan poistettavaksi viittaukset selvitysyhteisöön. Pykälän ehdotetaan lisättäväksi viittaus yhteisöön, jolle arvopaperikeskuksen toimintaa on ulkoistettu sekä keskusvastapuoleen. Lisäksi *1 momentissa* ehdotettuun säännökseen, jonka mukaan tuomioistuimelle annetaan tietoja oikeudenkäymiskaaren 17 luvun nojalla, ehdotetaan lisättäväksi muu lainsäädäntö. Perusteena on, että hallintotuomioistuimissa sovelletaan todisteluun eräiltä osin oikeudenkäymiskaaren 17 luvun säännöksiä hallintolainkäyttölaisissa olevien viittaussäännösten kautta. Tuomioistuimen pyytäessä lausuntoa joltakin taholta, joka on velvollinen antamaan tietoja viranomaiselle salassapitosäännösten estämättä, lähtökohtana on pidettävä sitä, että tuomioistuimella on samantasoinen oikeus saada asian käsittelyssä tarvittavia tietoja kuin viranomaisella. Tämän tietojensaantioikeuden perusta ei ole hallintotuomioistuinten osalta pelkästään oikeudenkäymiskaaren 17 luku.

3 §. Asiakkaan tunteminen. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 8 luvun 4 §:ää. Pykälän *1 momenttiin* ehdotetaan lisättävän selvitysosapuoli. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 3 momentti*, jonka mukaan pykälän säännöksiä arvopaperikeskuksesta sovellettaisiin myös suomalaiseen keskusvastapuoleen. Näin ollen voimassa olevan lain 3 momentti siirtyisi *4 momentiksi*.

4 §. Vahingonkorvaus. Pykälä vastaa voimassa olevan lain 8 luvun 7 §:ää.

5 §. Rikemaksu. Pykälä vastaisi voimassa olevan lain 8 luvun 8 §:ää.

6 §. Seuraamusmaksu. Pykälän *1 momenttiin* ehdotetaan lisättäväksi *uusi 5 kohta*. Uusi 5 kohta koskisi liikkeeseenlaskijalle määrättävää hallinnollista seuraamusta, jos liikkeeseenlaskija ei ole ulkomaisen arvopaperikeskuksen valittuaan tehnyt tämän kanssa säännöksessä tarkoitettua sopimusta siitä, että ulkomainen arvopaperikeskus tai sen osapuoli toimittaa tiedot yhtiölle sen omistajista. Seuraamusmaksu voitaisiin säännöksen mukaan määrätä, mikäli sopimusta ei ole tehty tai sen sisältö ei vastaa 6 luvun 2 §:n 1 momentissa tarkoitettua. Ehdotettu *6 kohta* koskisi 3 §:n säännöstä asiakkaiden tuntemisesta ja vastaisi voimassa olevan säännöksen 5 kohtaa.

Pykälään lisättäisiin *uusi 2 momentti*, jossa ehdotetaan säädettäväksi seuraamusmaksun soveltamisesta EU:n arvopaperikeskusasetukseen perustuvien säädösten osalta. Säännös perustuu asetuksen 63 artiklan 1 kohtaan lukuun ottamatta ehdotetun 2 momentin *12 kohtaa*, joka perustuisi kansalliseen harkintaan. Rikkomusten ilmoittamista koskevan säännöksen 1 momentin rikkomiseen ehdotetaan sovellettavaksi ankarampaa seuraamusmaksua EU:n arvopaperikeskusasetukseen perustuvien rikkomusten tavoin. Tätä voidaan pitää tarkoituksenmukaisena siksi, että kyseinen säännös on väärinkäytösten ennaltaehkäisyyn, niiden paljastumisen ja rahoit-

tusmarkkinoiden luotettavan toiminnan kannalta erittäin keskeinen. Vastaava ratkaisu omakuttiin hallituksen esityksessä eduskunnalle laiksi luottolaitostoiminnasta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 39/2014 vp), jossa luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin ja SipaL:iin lisätyn vastaavan säännöksen rikkomiseen sovelletaan vastaavan suuruista seuraamusmaksusäännöstä. Seuraamusmaksu olisi sovellettavissa sekä arvopaperikeskuksen laiminlyöntiin laattia 1 momentissa tarkoitetut menettelytavat että säännöksessä tarkoitetun salassapitovelvollisuuden rikkomiseen.

Uuden 2 momentin mukaan FivaL:n 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä olisivat 1 momentissa säädetyn lisäksi seuraavien EU:n arvopaperikeskusasetuksen ja tämän lain säännösten rikkominen tai laiminlyönti:

- 1) 16, 25 ja 54 artiklan säännökset asetuksen liitteen jaksoissa A—C tarkoitettujen palvelujen tuottamisesta;
- 2) 20 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 57 artiklan 1 kohdan b alakohdan säännös totuudenvastaisten tietojen toimittamisesta ja muusta lainvastaisesta menettelystä toimilupaa hankittaessa;
- 3) 47 artiklan 1 kohdan säännös pääomavaatimuksista;
- 4) 26—30 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen toiminnan järjestämistä koskevista vaatimuksista;
- 5) 32—35 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen liiketoiminnan menettelytapasäännöksistä;
- 6) 37—41 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen palveluja koskevista vaatimuksista;
- 7) 43—47 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen liiketoiminnan vakautta koskevista vaatimuksista;
- 8) 48 artiklan säännös arvopaperikeskusten välisistä linkeistä;
- 9) 49—53 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen määräävän aseman väärinkäytöstä sekä erityyppisten pääsyoikeuksien myöntämisestä;
- 10) 59 artiklan 3 kohdan säännös nimettyjen luottolaitosten luottoriskeihin liittyvistä, toiminnan vakautta koskevista erityisvaatimuksista;
- 11) 59 artiklan 4 kohdan säännös nimettyjen luottolaitosten likviditeettiriskeihin liittyvistä, toiminnan vakautta koskevista erityisvaatimuksista; sekä
- 12) 2 luvun 21 §:n 1 momentin säännös rikkomuksista ilmoittamisesta.

Lisäksi ehdotetaan siirrettäväksi nykyinen 2 momentti uudeksi 3 momentiksi. Uuden 3 momentin mukaan FivaL:n 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ovat tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädetyn lisäksi kyseisissä momenteissa tarkoitettuja säännöksiä koskevat tarkemmat säännökset, määräykset ja EU:n arvopaperikeskusasetuksen perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten säännökset. EU:n arvopaperikeskusasetuksen perusteella annettujen ja sitä tarkentavien komission asetusten ja päätösten säännösten lisääminen säännökseen on tarpeen, koska kyseinen asetus sisältää useita valtuuksia komissiolle antaa asetusta tarkentavaa sääntelyä. Kyse on lähinnä selventävästä ja täsmentävästä sääntelystä, koska lain tai EU:n arvopape-

rikeskusasetuksen säännöksen rikkomisena on jo lähtökohtaisesti pidettävä myös sitä, että rikotaan kyseisen säännöksen perusteella annettua tarkempaa määräystä tai säännöstä. Säännöksessä tarkoitettuja tarkempia säännöksiä, määräyksiä ja asetuksia ei kuitenkaan voida yksilöidä tarkemmin, koska niiden valmistelu on vasta aloitettu.

7 §. *Hallinnollisten seuraamusten määrääminen ja täytäntöönpano.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 8 luvun 9 §:ää.

8 §. *Muutoksenhaku valtiovarainministeriön päätökseen.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 8 luvun 5 §:ää. Pykälään on kuitenkin tehty muutettujen pykälien edellyttämät uudet viittaukset.

9 §. *Muutoksenhaku Finanssivalvonnan päätökseen.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 8 luvun 6 §:ää.

10 §. *Salassapitovelvollisuuden rikkominen.* Pykälä vastaa pääosin voimassa olevan lain 8 luvun 11 §:n säännöstä. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi rikkomusten ilmoittamista koskevaan 2 luvun 22 §:ään liittyvän salassapitovelvollisuuden rikkominen.

11 §. *Arvopaperikeskuksen toiminnan luvaton harjoittaminen.* Rangaistussäännös toiminnan luvattomasta harjoittamisesta ehdotetaan pidettäväksi voimassa. Yksilön vastuu kyseisen laiminlyönnin osalta olisi siten lähtökohtaisesti rikosoikeudellista ja asetuksen mukaisia hallinnollisia seuraamuksia voitaisiin pääsääntöisesti soveltaa kyseisiin oikeushenkilöihin. Säännös perustuu asetuksen 61 artiklan 1 kohdan toiseen alakohtaan, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat hallinnollisten seuraamusten sijasta säätää rikosoikeudellisista seuraamuksista. Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 8 luvun 13 §:ää. Rangaistussäännös perustuu kansalliseen harkintaan. Rangaistussäännöksen soveltamisalaa ei ehdoteta laajennettavan nykyisestä.

12 §. *Keskusvastapuolen toiminnan luvaton harjoittaminen.* Rangaistussäännös toiminnan luvattomasta harjoittamisesta ehdotetaan pidettäväksi voimassa. Yksilön vastuu kyseisen laiminlyönnin osalta olisi siten lähtökohtaisesti rikosoikeudellista ja asetuksen mukaisia hallinnollisia seuraamuksia voitaisiin pääsääntöisesti soveltaa kyseisiin oikeushenkilöihin. Pykälä vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 8 luvun 13 a §:ää.

13 §. *Finanssivalvonnan määräystenantovaltuudet.* Pykälä vastaa voimassa olevan lain 8 luvun 14 §:ää asiakkaan tuntemista ja riskienhallintaa koskevan määräystenantovaltuuden osalta. Voimassa olevan lain luettelon 1 kohta ehdotetaan kumottavaksi tarpeettomana, jolloin luetteloakaan ei enää tarvita, kun luetteloitavia kohtia on vain yksi. Vastaava Finanssivalvonnan määräystenantovaltuus olisi jatkossa SipaL:ssa.

14 §. *Voimaantulo ja siirtymäsäännökset.* Pykälän 1 ja 2 momentissa säädettäisiin lain voimaantulopäivämäärästä sekä nykyisen AOJL:n kumoamisesta uuden lain voimaantulosta lukien. EU:n arvopaperikeskusasetusta olisi sovellettava sen voimaantulosta lukien riippumatta tämän lain voimaantulosta myös siltä osin kuin tämän lain säännökset poikkeavat asetuksen säännöksistä.

Voimassa olevan lain 8 luvun 16 §:n 3 momentin siirtymäsäännös ehdotetaan kumottavaksi. Perusteena on se, ettei säännöksessä tarkoitettua valtiovarainministeriön asetusta tulla antamaan, koska AML:n 13 luvussa tarkoitettujen julkisen sisäpiirirekisterin säännökset eivät koskaan tule voimaan ja sovellettaviksi. Tämä johtuu siitä, että MAR:ssa säädetään jatkossa liikkeeseenlaskijoiden johtohenkilöiden ja heidän lähipiirinsä arvopaperikauppojen julkistamisesta. Kyseiset MAR:n säännökset ovat suoraan sovellettavia 3 päivästä heinäkuuta 2016 alkaen.

Lisäksi siirtymäsäännöksen kumoamista perustellaan sillä, että sisäpiirirekisterien ylläpitoa koskeva arvopaperikeskuksen tarjoama palvelu on vapaaehtoista lisäpalvelua, joka perustuu kunkin liikkeeseenlaskijan ja arvopaperikeskuksen väliseen sopimukseen. Näin ollen arvopaperikeskusta ei voida velvoittaa ylläpitämään kumottavaksi ehdotetussa säännöksessä tarkoitettuja tietojärjestelmiä.

Pykälän 3 *momentin* mukaan jos muualla lainsäädännössä viitataan kumottuun lakiin tai sen säännökseen, viittauksella tarkoitetaan tämän lain tultua voimaan viittausta tähän lakiin tai sen vastaavaan säännökseen.

Pykälän 4 *momentin* mukaan kumotun lain nojalla annetut Finanssivalvonnan määräykset jäävät voimaan.

Pykälän 5 *momentin* mukaan ajankohdasta, jolloin arvopaperikeskuksen olisi haettava uutta toimilupaa, säädettäisiin erikseen valtiovarainministeriön asetuksella. Valtiovarainministeriön asetus olisi annettava viimeistään kuuden kuukauden kuluessa EU:n arvopaperikeskusasetuksen 17, 26, 45, 47 ja 48 artiklan sekä tarvittaessa 55 ja 59 artiklan nojalla hyväksytyjen teknisten sääntelystandardien voimaantulosta.

Pykälän 6 *momentin* mukaan arvopaperikeskuksen velvollisuutta tarjota osakkeenomistajille maksuttomia, liikkeeseenlaskijoiden kustantamia arvo-osuustilejä ei ehdoteta säilytettävän, sillä EU:n arvopaperikeskusasetuksen arvopaperikeskukselle pakollisten tehtävien luetteloon ei kuulu maksuttomien sijoittajatasoisten tilien ylläpitovelvollisuutta. Jatkossa ei siten ole mahdollista vaatia arvopaperikeskusta tarjoamaan osakkeenomistajille maksuttomia tilejä. Arvopaperikeskus voi edelleenkin tarjota maksuttomia liikkeeseenlaskijoiden kustantamia tilejä, mutta tällöin tarjoaminen perustuu vapaaehtoiseen liiketoimintapäätökseen eikä lain velvoittavaan säännökseen.

Ehdotetulla kahden vuoden siirtymäajalla olisi tarkoitus antaa riittävästi aikaa osakkeenomistajille maksuttomien arvo-osuustilien muuttamiseen maksullisiksi, mikäli arvopaperikeskus tekisi päätöksen, jonka nojalla se ei enää tarjoaisi liikkeeseenlaskijoiden kustantamia arvo-osuustilejä. Kahden vuoden siirtymäajan kuluessa kyseiset arvo-osuustilit voitaisiin siten lakkauttaa tai siirtää jonkun toisen tilinhoitajan hoidettaviksi. Arvopaperikeskus voisi kuitenkin jatkossakin toimia arvo-osuustilien tilinhoitajana tämän lain 3 luvun 10 §:ssä säädetyllä tavalla ja veloittaa siitä hinnaston mukaisen maksun tai tarjota palvelua halutessaan osakkeenomistajille maksutta.

1.2 Osakeyhtiölaki

OYL:a ehdotetaan muutettavaksi EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukaisen liikkeeseenlaskijan valinta-oikeuden johdosta siten, että lakia soveltuisi myös silloin, kun yhtiön osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Lain 3 lukuun ehdotetaan lisättäväksi säännökset osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmään (14 a §), arvo-osuusjärjestelmään liittamisesta tai poistamisesta ilmoittamisesta (14 b §) ja osakeoikeuksien käyttämisestä arvo-osuusjärjestelmässä (14 c §). Luvun 15 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että pykälässä säädetään osakasluettelon pidosta sekä arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomissa että arvo-osuusjärjestelmään kuuluvissa yhtiöissä. Samoin luvun 17 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi sekä arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomien että arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien yhtiöiden osakasluettelon julkisuudesta. Lisäksi ehdotetaan eräitä teknisiä sanamuodon ja viittaussäännösten muutoksia.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan yhtiön osakkaan oikeudesta osallistua yhtiökokoukseen ehdotetaan säädettäväksi lain 5 luvun 6 a §:ssä. Kumottavaan OYL:n 4 lukuun sisältyvät oikeuksien kirjaamista, odotusluetteloa ja osakkeiden poistamista arvo-osuusjärjestelmästä koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäväksi AOJL:n 4 lukuun.

3 luku Osakkeet

2 §. *Osakeoikeuksien käyttäminen.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi voimassa olevaa lakia vastaavasti osakeoikeuksien käyttämisestä arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomassa yhtiössä. Momentin maininta osakeluettelosta ehdotetaan korvattavaksi maininnalla osakasluettelosta. Ehdotus liittyy luvun 15 §:n 1 momenttiin, jossa ehdotetaan voimassa olevan lain arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomien yhtiöiden erillisten osake- ja osakasluetteloiden sijaan säädettäväksi tällaisen yhtiön osakasluettelosta. Momentin viimeiseen virkkeeseen ehdotetaan voimassa olevaa lakia vastaavaa viittaussäännöstä luvun 14 c §:ään, jossa säädetään osakeoikeuksien käyttämisestä arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa yhtiössä.

9 §. *Osakekirjan antaminen.* Pykälän 1 momentin viimeisessä virkkeessä mainittu osakeluettelo ehdotetaan korvattavaksi osakasluetteloa koskevalla maininnalla. Ehdotus liittyy luvun 15 §:n 1 momenttiin, jonka mukaan arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomien yhtiöiden osakkeista pidettäisiin erillisen osake- ja osakasluettelon sijaan pelkästään yhtä osakasluetteloa.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti, jonka mukaan osakekirjoja annettaessa osakekirjan hallinta on luovutettava pantinhaltijalle tai ulosottoviranomaiselle, jos osakkeeseen kohdistuu panttioikeus, ulosmittaus tai turvaamistoimenpide. Ehdotus poikkeaa voimassa olevasta laista, jossa säädetään osakekirjan antamisesta pantinhaltijalle tai ulosottoviranomaiselle vain silloin, kun yhtiön osakkeet poistetaan arvo-osuusjärjestelmästä. Ehdotettu yleinen osakekirjojen antamiseen liittyvä säännös vastaa voimassa olevaa käytäntöä ja turvaa pantinhaltijan ja ulosottoviranomaisen oikeuksien toteuttamista osakekirjoja annettaessa.

13 §. *Velkakirjalain säännösten soveltaminen osakekirjaan ja muihin todistuksiin.* Pykälän 1 momentissa mainittu osakeluettelo ehdotetaan korvattavaksi osakasluetteloa koskevalla maininnalla 3 luvun 15 §:ään ehdotetun muutoksen johdosta.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet

14 a §. *Osakkeiden kuuluminen arvo-osuusjärjestelmään.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi yhtiön osakkeiden kuulumisesta AOJL:n 1 luvun 3 §:n 2 kohdassa tarkoitettuun arvo-osuusjärjestelmään tai mainitun lain 1 luvun 3 §:n 3 kohdassa tarkoitettuun ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmää vastaavaan järjestelmään. Ehdotus poikkeaa voimassa olevasta laista, jossa säädetään yhtiön osakkeiden kuulumisesta AOJL:ssa tarkoitettuun suomalaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Ehdotus perustuu EU:n arvopaperikeskusasetuksen 49 artiklaan, jonka mukaan liikkeeseenlaskijalla tulee olla oikeus valita se arvopaperikeskus, jossa se laskee arvopaperinsa liikkeeseen.

Ehdotuksen mukaan yhtiöjärjestyksessä ei tarvitse yksilöidä, mihin arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen vastaavaan järjestelmään yhtiön osakkeet kuuluvat, eikä laissa ehdoteta säädettäväksi erikseen päätöksenteosta siirrettäessä arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen vastaavaan järjestelmään kuuluvia osakkeita toiseen vastaavaan järjestelmään. Arvo-osuusjärjestelmästä toiseen siirtämistä koskevaan päätöksentekoon sovellettaisiin siten OYL:n mukaista yleistä toimivallanjakoa. Päätöksenteko kuuluisi lähtökohtaisesti asiaa koskevan yhtiöjärjestyksensä määräyksen puitteissa yhtiön hallituksen yleistöimivaltaan, mutta hallitus voisi saattaa asian yhtiökokouksen päätettäväksi. Hallituksen olisi arvopaperikeskuksen valintaa

koskevan päätöksenteon yhteydessä huolehdittava siitä, että lain vaatimukset muun muassa arvo-osuustilikirjauksiin perustuvan ajantasaisen osakasluettelon pidosta ja nähtävänä pitämisestä voidaan täyttää valitussa arvo-osuusjärjestelmässä tai vastaavassa ulkomaisessa järjestelmässä. Päätös osakkeiden siirtämisestä arvo-osuusjärjestelmästä toiseen ei saa johtaa epäoikeutetun edun tuottamiseen osakkeenomistajalle tai muulle henkilölle toisen osakkeenomistajan kustannuksella esimerkiksi siten, että vähemmistöosakkaiden on tosiasiaassa siirron seurauksena luovuttava omistuksestaan yhtiössä. Hallituksen päätöksentekoa osakkeiden siirtämisestä arvo-osuusjärjestelmästä toiseen rajoittavat käytännössä myös osakasluetteloa ja osakkaan oikeuksien käyttöä koskevat säännökset, joiden perusteella osakasluettelomerkintään perustuvien oikeuksien heikentäminen ei ole mahdollista ilman osakkeenomistajan suostumusta. Arvopaperikeskuksen vaihtamista koskevasta päätöksestä ilmoittamisesta osakkeenomistajille ehdotetaan säädettäväksi luvun 14 b §:n 5 momentissa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lisäksi arvo-osuusjärjestelmään liittäminen ja siitä poistamisen ajankohtaa koskevasta päätöksenteosta ja päätöksen rekisteröimisestä. Ehdotus vastaa tältä osin voimassa olevan lain 4 luvun 6 §:ää ja 11 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan viittaussäännöstä AOJL:n 6 lukuun, johon voimassa olevan lain 4 luvun oikeuksien kirjaamista arvo-osuusjärjestelmään sekä osakkeiden poistamista arvo-osuusjärjestelmästä koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäväksi.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi arvo-osuusjärjestelmään liitetyn osakkeen ja siihen liittyvien oikeuksien menettämisestä osakkeenomistajan passiivisuuden johdosta. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 4 luvun 10 §:n 2 momenttia.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi OYL:n soveltamisesta myös silloin, kun yhtiön osakkeet liitetään ulkomaisen arvopaperikeskuksen ylläpitämään arvo-osuusjärjestelmää vastaavaan järjestelmään. EU:n arvopaperikeskusasetuksen 49 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan mukaan yhtiöön sovellettavaa kansallista yhtiölainsäädäntöä sovelletaan myös silloin, kun yhtiö käyttää asetukseen perustuvaa oikeutta laskea osakkeet liikkeeseen asetuksen mukaisessa arvopaperikeskuksessa.

Yhtiön liittäessä osakkeensa ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään osakkeita ei kirjata AOTL:ssa tarkoitetuille arvo-osuustileille, vaan arvopaperikeskusasetuksen liitteen A jakson 2 kohdan mukaisille arvopaperikeskuksen ylläpitämille arvo-osuustiliä vastaaville tileille, jotka voivat olla loppuasiakkaan nimissä olevia tilejä tai tilejä, joita hallitaan asiakkaan lukuun. Tämän vuoksi momentin toisessa virkkeessä säädetään, että OYL:n arvo-osuustiliä koskevat maininnat tarkoittavat myös arvo-osuustiliä vastaavaa ulkomaisen arvopaperikeskuksen pitämää arvopaperikeskusasetuksen liitteen A jakson 2 kohdan mukaista tiliä.

Vastaavasti myös lain hallintarekisteröintiä ja hallintarekisteröityihin osakkeisiin liittyvien oikeuksien käyttöä koskevia säännöksiä sovelletaan ulkomaisessa arvo-osuusjärjestelmässä hallintarekisteröintiä vastaavalla tavalla säilytettyihin osakkeisiin.

14 b §. Päätöksestä ilmoittaminen. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi arvo-osuusjärjestelmään liittämistä ja siitä poistamista koskevasta päätöksestä ilmoittamisesta. Pykälän 1 momentti vastaa voimassa olevan lain 4 luvun 7 §:n 1 momenttia ja 2 momentti vastaa 4 luvun 7 §:n 2 momenttia. Yhtiön valitsemassa ulkomaisessa arvo-osuusjärjestelmässä ei välttämättä ole suomalaista tilinhoitajaa vastaavaa arvopaperikeskuksen osapuolta. Tämän johdosta OYL:n tilinhoitajaa koskevat maininnat ehdotetaan korvattavaksi maininnalla arvopaperikeskuksen osapuolesta.

Pykälän 3 momentin mukaan arvopaperikeskuksen säännöissä voidaan voimassa olevaa lakia vastaavasti määrätä tarkemmin arvo-osuusjärjestelmään liittämistä koskevasta ilmoitusmenetelmästä. Ilmoittamista koskevia määräyksiä voi sisältyä myös yhtiön valitseman ulkomaisen arvopaperikeskuksen sääntöihin. Ulkomaisen arvopaperikeskuksen valinneen yhtiön johdon on huolehdittava siitä, että mahdollisia ilmoittamista koskevia arvopaperikeskuksen sääntöjen määräyksiä noudatetaan.

Pykälän 4 momentissa ehdotetaan säädettäväksi voimassa olevan lain 4 luvun 11 §:n 2 momenttia vastaavasti yhtiön velvollisuudesta ilmoittaa yhtiön osakkeiden poistamisesta arvo-osuusjärjestelmästä osakkeenomistajille.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi yhtiön ilmoitusvelvollisuudesta, kun arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen vastaavaan järjestelmään kuuluvia osakkeita siirretään toiseen vastaavaan järjestelmään. Ilmoitukseen sovellettaisiin arvo-osuusjärjestelmään liittämistä tai siitä poistamista koskevaa ilmoitusta vastaavaa määräaika. Ilmoituksessa olisi annettava tiedot siirron vaikutuksista osakkeenomistajan asemaan ja ohjeet osakkeiden säilytyksen järjestämiseksi. Ilmoitus olisi toimitettava pykälän 2 momentin mukaisesti osakkeenomistajille ja julkaistava virallisessa lehdessä, sekä lähetettävä arvopaperikeskukselle ja sen osapuolille. Ilmoitus olisi toimitettava sekä sille arvopaperikeskukselle ja arvopaperikeskuksen osapuolille, josta osakkeet siirretään pois, että uudelle arvopaperikeskukselle ja sen osapuolille.

14 c §. *Osakeoikeudet arvo-osuusjärjestelmässä.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi osakeoikeuksien käyttämisestä arvo-osuusjärjestelmään liitettyssä yhtiössä. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi voimassa olevan lain 4 luvun 2 §:n 1 momenttia vastaavasti osakasluettelomerkinästä osakeoikeuksien käyttämisen edellytyksenä sekä hallintarekisteröidyn osakkeen tuottamien oikeuksien käyttämisestä viittaussäännöksellä AOJL:iin.

Pykälän 2 momentin säännökset niin sanottujen varallisuuspitoisten oikeuksien käyttämisestä vastaavat voimassa olevan lain 4 luvun 2 §:n 3 momenttia.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan viittaussäännöstä lain 5 luvun 6 a §:ään, jossa ehdotetaan säädettäväksi voimassa olevaa lakia vastaavasti arvo-osuusjärjestelmään liitetyn yhtiön osakkeenomistajan oikeudesta osallistua yhtiökokoukseen.

Osakasluettelo

15 §. *Osakasluettelo.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi osakasluettelon pitämisestä arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomassa yhtiössä. Voimassa olevasta laista poiketen tällaisten yhtiöiden ei enää tarvitsisi pitää erillisiä osake- ja osakasluetteloja. Arvo-osuusjärjestelmään kuulumattoman yhtiön osakasluettelon sisältö poikkeaisi voimassa olevan lain mukaisista osake- ja osakasluetteloista siten, että osakkeiden yksilöiminen olisi mahdollista myös muuten kuin merkitsemällä osakkeet tai osakekirjat luetteloon numerojärjestyksessä. Toisaalta osakkeiden yksilöintivaatimus vastaisi sisällöltään voimassa olevan lain vaatimusta osakkeiden tai osakekirjojen numeroinnista siten, että osakeluettelosta olisi käytävä ilmi, mitkä osakkeet kukin osakkeenomistaja omistaa.

Pykälän 2 momentissa ehdotetaan säädettäväksi osakasluettelon pitämisestä arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa yhtiössä. Ehdotuksen mukaan osakasluettelon pito arvo-osuusjärjestelmään kuuluvissa yhtiöissä olisi yhtiön hallituksen vastuulla. Ehdotus poikkeaa voimassa olevasta laista, jonka mukaan arvo-osuusjärjestelmään kuuluvista osakkeista pidetään osakasluetteloa arvopaperikeskuksessa. Yhtiö voi EU:n arvopaperikeskusasetuksen nojalla jatkossa liittää osakkeensa suomalaisen arvo-osuusjärjestelmän sijaan myös ulkomaiseen

arvo-osuusjärjestelmää vastaavaan järjestelmään, jolloin ulkomaisen arvopaperikeskuksen tehtäviin ja vastuuseen ei sovelleta Suomen lainsäädäntöä. Tästä johtuen ehdotetaan, että osakasluettelon pitäminen arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osakkeista olisi yhtiön hallituksen vastuulla. Ehdotus mahdollistaa osakkeiden liittämisen myös sellaiseen ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, jossa osakasluetteloa ei pidetä arvopaperikeskuksessa. Toisaalta osakasluetteloa olisi edelleen pidettävä arvo-osuustilikirjausten tai arvo-osuustilikirjauksia vastaavien EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteen A jakson 2 kohdan mukaisten ylätasoin tilikirjausten perusteella ja osakasluettelossa tulisi olla ajantasaiset tiedot yhtiön osakkeenomistajista. Ajantasaisuudella tarkoitetaan tässä sitä, että yhtiön omistajatietojen muutokset päivitetään osakasluetteloon vähintään jokaisen selvityspäivän lopun tietojen perusteella. Hallituksen vahingonkorvausvastuu mahdollisista osakasluettelon virheistä voisi tulla kyseeseen siinä tapauksessa, ettei hallitus olisi toiminut huolellisesti osakasluettelon pidon järjestämisessä.

Suomalaiseen arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan yhtiön osakasluettelon pidosta ehdotetaan säädettäväksi lisäksi AOJL:n 4 luvun 3 §:n 1 momentissa. Kyseisen lainkohdan mukaan suomalaisen arvopaperikeskuksen valinneiden liikkeeseenlaskijoiden osakasluettelot ja muut vastaavat omistajaluettelot olisi voimassa olevaa lakia vastaavasti pidettävä arvopaperikeskuksessa.

Sekä suomalaiseen arvo-osuusjärjestelmään että ulkomaiseen vastaavaan järjestelmään kuuluvan yhtiön osakasluettelo perustuisi arvo-osuustileihin tai niitä vastaaviin tileihin, joiden mukaiset omistajatiedot merkittäisiin osakasluetteloon suoraan tilin omistajan nimellä. Osakasluettelon pidon arvopaperikeskuksen tai muun palveluntarjoajan kanssa sopimuksin järjestäneellä yhtiön hallituksella ei olisi oikeutta tai velvollisuutta tutkia arvo-osuustilimerkintöjen taustalla olevia saantoja tai tehdä tilikirjauksista poikkeavia päätöksiä osakasluettelon sisällöstä. Osakasluettelon pitämistä koskevasta velvoitteesta ei myöskään seuraisi yhtiön hallituksen velvollisuutta selvittää arvo-osuustilikirjauksen taustalla olevia mahdollisia omistajajärjestelyjä.

Osakkeenomistajasta tai hallintarekisteröinnin hoitajasta osakasluetteloon merkittävät tiedot vastaavat voimassa olevaa lakia.

Ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan yhtiön hallintarekisteröintiä vastaavalla tavalla säilytettyjen osakkeiden osalta hallintarekisteröinnin hoitajalla tarkoitetaan ulkomaisen arvopaperikeskuksen arvo-osuustiliä vastaavalle tilille merkittyä säilyttäjää. Käytännössä muun muassa osakeoikeuksien käyttöä koskevien OYL:n säännösten asianmukainen soveltaminen edellyttää myös ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan yhtiön osalta tietoa siitä, onko osakasluettelomerkinnän perusteena olevalle arvo-osuustiliä vastaavalle ulkomaisen arvopaperikeskuksen tilille merkitty osakkeen omistaja vai hallintarekisteröintiä vastaavalla tavalla säilytetyn osakkeen säilyttäjä.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan voimassa olevan lain 4 luvun 3 §:n 2 momenttia vastaavaa säännöstä tilapäisen osakasluettelomerkinnän sisältämistä tiedoista.

Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 4 momentti, jonka mukaan yhtiöjärjestyksessä voitaisiin määrätä osakkeenomistajan kotikunnan ja syntymäajan merkitsemisestä osakasluetteloon osoitteen sijasta. Sekä arvo-osuusjärjestelmän ulkopuoliset että arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat yhtiöt voisivat muutoksen seurauksena siirtyä vuoden 2014 alusta voimaan tullutta kaupparekisterilainsäädännön muutosta vastaavaan käytäntöön, jossa osakkeenomistajan yksilöivänä tietona ilmoitettaisiin osoitteen sijaan syntymäaika ja kotikunta. Syntymäajan ja kotikunnan perusteella yksilöitävän osakkeenomistajan osoite on saatavilla väestötietojärjestelmästä, jollei tiedon antamista ole rajoitettu väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuk-

sen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n mukaisella turvakiellolla. Kaikkia yhtiöitä koskevaa pakottavaa säännöstä syntymäajan ja kotikunnan ilmoittamisesta osoitteen sijaan ei ehdoteta tällaisesta muutoksesta yhtiöille seuraavien kustannusten johdosta. Lain 5 luvun 20 §:n 1 momentin olettamassäänön mukaan jokaiselle osakkeenomistajalle, jonka osoite on yhtiön tiedossa, on lähetettävä kirjallinen yhtiökokouskutsu, jollei yhtiöjärjestyksessä määrätä toisin. Uudessa 4 momentissa tarkoitetun yhtiöjärjestyksen muutoksen yhteydessä yhtiön olisi arvioitava myös, miten yhtiökokouskutsu on lain ja yhtiöjärjestyksen mukaan toimitettava.

Voimassa olevan 15 §:n 3 momentti siirtyisi edellä mainittujen muutosten johdosta *uudeksi 5 momentiksi*. Pykälän 6 momenttiin ehdotetaan viittaussäännöstä AOJL:n 4 luvun 6 §:ään, johon voimassa olevan lain odotusluetteloa koskeva säännös ehdotetaan siirrettäväksi.

16 §. Saannon merkitseminen osakasluetteloon. Pykälän 1 momentin osakeluetteloa koskeva maininta ehdotetaan korvattavaksi maininnalla osakasluettelosta. Ehdotus liittyy 3 luvun 15 §:n 1 momentin muutokseen ja vastaa sisällöltään voimassa olevaa lakia. Säännöstä ehdotetaan myös selvennettäväksi siten, että se ei koske arvo-osuusjärjestelmään kuuluvia yhtiöitä, joiden osalta momentissa tarkoitetut toimet tulevat hoidetuiksi arvo-osuustilikirjausten perusteella pidettävän osakasluettelon sekä AOJL:n 6 luvun 6 §:ssä tarkoitetun odotusluettelon kautta. Pykälän 1 momentin soveltaminen vain arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomiin yhtiöihin vastaa voimassa olevaa lakia. Pykälän 2 ja 3 momentteihin ehdotetaan teknisiä muutoksia luvun 15 §:n 1 momentin muuttamisen johdosta.

17 §. Osakasluettelon julkisuus. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi sekä arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien että arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomien yhtiöiden osakasluetteloiden julkisuudesta. Arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomien yhtiöiden osalta säännös vastaa voimassa olevaa lakia. Momentin ensimmäisen virkkeen säännös osakasluettelon nähtävänä pidosta koskisi myös ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään kuuluvia yhtiöitä, joiden osakasluetteloa ei voida pitää nähtävänä arvopaperikeskuksen toimipaikassa Suomessa. Momentin toisen virkkeen mukaan arvo-osuusjärjestelmään kuuluva yhtiö voisi nykyistä käytäntöä vastaavasti pitää osakasluettelon jokaisen nähtävänä myös arvopaperikeskuksen toimipaikassa Suomessa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin lisäksi voimassa olevan lain 3 luvun 17 §:n 2 momenttia vastaavasti oikeudesta saada jäljennös osakasluettelosta tai sen osasta sekä voimassa olevan lain 4 luvun 5 §:n 1 momenttia vastaavasti arvo-osuusjärjestelmään liitetyn yhtiön tilapäisen osakasluettelon julkisuudesta. Momentissa tarkoitetut osakasluettelon jäljennöksen antamisesta johtuvat kulut voivat olla yhtiölle tai muulle osakasluettelon pitäjälle aiheuttavia kopiointi- tai muita vastaavia kuluja.

Pykälän 2 momentin viittaussäännöksen nojalla arvo-osuusjärjestelmään liitettyjen yhtiöiden osakkeista pidettävän odotusluettelon julkisuuteen sovellettaisiin 1 momenttia. Odotusluetteloa koskeva säännös ehdotetaan siirrettäväksi AOJL:iin.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi poikkeuksista osakasluettelon tietojen julkisuuteen. Osakasluetteloa voidaan ehdotuksen mukaan pitää yhtiön toimeksiannosta arvopaperikeskuksen tai muun palveluntarjoajan toimesta. Ehdotettu momentti ei rajoita yhtiön oikeutta saada osakasluetteloon merkittviä tietoja. Ehdotus poikkeaa voimassa olevasta laista osakkeenomistajan henkilötunnuksen julkisuuden osalta siten, että jatkossa vain henkilötunnuksen tunnusosa ei olisi julkinen. Osakasluetteloon merkittävä osakkeenomistajan syntymäaika olisi siten merkittävä nähtävänä pidettävään osakasluetteloon tai siitä annettavaan jäljennökseen.

Pykälään ehdotetaan uutta *4 momenttia*, jossa säädettäisiin väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 36 §:n mukaisen turvakiellon vaikutuksesta osakkeenomistajia koskevien tietojen julkisuuteen. Viitattu säännös koskee vain viranomaisen oikeutta luovuttaa sen pitämään rekisteriin merkittyjä henkilötietoja, kuten tietoa luonnollisen henkilön asuinpaikasta ja osoitteesta. Turvakieltosääntelyn tavoitteiden toteuttamiseksi on käytännössä tarpeen, että vastaava rajoitus koskee myös osakeyhtiön osakasluetteloon merkittyjä osakkeenomistajan asuinpaikkaa ja osoitetta kuvaavia henkilötietoja. Lain 15 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin osakasluetteloihin voitaisiin tällaisesta osakkeenomistajasta merkitä osakkeenomistajan yhteysosoite, jonka kautta muut kuin viranomaiset voisivat saada yhteyden osakkeenomistajaan. Yhteysosoitteeksi voidaan tällöin ilmoittaa osoite, josta ei ilmene henkilön asumista koskevia tarkempia tietoja.

5 luku **Yhtiökokous**

6 §. *Osakkeenomistajien osallistuminen.* Pykälän *1 momentti* vastaa voimassa olevaa lakia. Pykälän *2 momentin* viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan yhtiöön ehdotetaan muutettaviksi viittaukseen luvun uuteen 6 a §:ään. Pykälän *3 momentti* poikkeaa voimassa olevasta laista siten, että siinä ei ehdoteta enää erikseen säädettäväksi yhtiökokouksen täsmäytyspäivästä arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomassa pörssiyhtiössä. Voimassa olevan lain 5 luvun 6 §:n 3 momentin ensimmäinen virke koskee tosiasiallisesti pörssiyhtiöitä, joiden osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään vastaavaan järjestelmään. Voimassa olevaa lakia vastaavalle säännökselle ei ole enää tarvetta, koska ehdotuksen 3 luvun 14 a §:n 4 momentin mukaan tämän lain arvo-osuusjärjestelmään kuuluvia yhtiöitä koskevia säännöksiä sovelletaan myös sellaisiin yhtiöihin, joiden osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään.

6 a §. *Osakkeenomistajan osallistumisoikeus arvo-osuusjärjestelmässä.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan yhtiön osakkeenomistajan oikeudesta osallistua yhtiökokoukseen. Ehdotus vastaa voimassa olevan lain 4 luvun 2 §:n 2 momenttia.

7 §. *Ilmoittautuminen.* Pykälän *2 momentin* viittaussäännös voimassa olevan lain 4 luvun 2 §:n 2 momenttiin ehdotetaan muutettavaksi uuteen 6 a §:ään, jossa säädettäisiin voimassa olevaa lakia vastaavasti osakkeenomistajan osallistumisoikeudesta arvo-osuusjärjestelmässä.

18 §. *Kokouskutsun sisältö.* Pykälän *3 momentin 1 kohdan* viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin yhtiöihin ehdotetaan muutettavaksi uuden 6 a §:n johdosta.

19 §. *Kutsuaika.* Pykälän *1 ja 4 momentin* viittaussäännökset arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin yhtiöihin ehdotetaan muutettavaksi uuden 6 a §:n johdosta.

16 luku **Sulautuminen**

10 §. *Yhtiökokouskutsu sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille.* Pykälän *1 ja 4 momentin* viittaussäännökset arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin yhtiöihin ehdotetaan muutettavaksi uuden 5 luvun 6 a §:n johdosta.

13 §. *Lunastusmenettely.* Pykälän *1 momentin* viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin yhtiöihin ehdotetaan muutettavaksi uuden 5 luvun 6 a §:n johdosta.

17 luku **Jakautuminen**

10 §. *Yhtiökokouskutsu sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille.* Pykälän 1 ja 4 momentin viittaussäännökset arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin yhtiöihin ehdotetaan muutettavaksi uuden 5 luvun 6 a §:n johdosta.

13 §. *Lunastusmenettely.* Pykälän 1 momentin viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin yhtiöihin ehdotetaan muutettavaksi uuden 5 luvun 6 a §:n johdosta.

20 luku **Yhtiön purkaminen**

3 §. *Yhtiön päätös selvitystilaan asettamisesta.* Pykälän 2 momentin viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin yhtiöihin ehdotetaan muutettavaksi uuden 5 luvun 6 a §:n johdosta.

25 luku **Rangaistussäännökset**

2 §. *Osakeyhtiörikkomus.* Pykälän 1 momentin 1 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi edellä lain 3 lukuun ehdotettujen muutosten johdosta. Ehdotus poikkeaa sanamuodoltaan voimassa olevasta laista siten, että siinä viitataan osake- ja osakasluettelon sijaan vain osakasluetteloon. Ehdotus liittyy 3 luvun 15 §:ään, jonka mukaan myös arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomissa yhtiöissä on erillisten osake- ja osakasluetteloiden sijaan pidettävä vain osakasluettelo.

Momentin 1 kohdassa viitattaisiin osakasluettelon pitämistä koskevaan 3 luvun 15 §:ään ja osakasluettelon nähtävänä pitämistä koskevaan 3 luvun 17 §:n 1 momenttiin. Edellä 3 lukuun ehdotettujen muutosten seurauksena luvussa säädettäisiin myös arvo-osuusjärjestelmään tai sitä vastaavaan ulkomaiseen järjestelmään kuuluvan yhtiön osakasluettelon pitämisestä ja nähtävänä pitämisestä. Ehdotuksen mukaan osakasluettelon pitäminen olisi hallituksen vastuulla ja osakasluettelon nähtävänä pitäminen yhtiön vastuulla myös arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen vastaavaan järjestelmään kuuluvissa yhtiöissä. Ehdotuksen seurauksena arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan yhtiön hallituksen vastuu osakasluettelon pitämisestä vastaa arvo-osuusjärjestelmään kuulumattoman yhtiön vastuuta myös rangaistussäännösten osalta.

Voimassa olevaa lakia vastaavasti osakasluettelon pitämisen ja nähtävänä pitämisen laiminlyönti olisi rangaistavaa vain tahallisenä eikä osakasluettelon pitämiseen tai nähtävänä pitämiseen liittyvä rangaistussäännös koskisi vähäisiä tekoja tai tekoja, joista muualla laissa on säädetty ankarampi rangaistus. Nykyistä oikeustilaa vastaavasti kohdan rangaistussäännös ei koskisi velvollisuutta jäljennösten antamiseen eikä 5 luvun 23 §:n 2 momentin mukaista velvollisuutta pitää osakasluettelo nähtävillä yhtiökokouksessa. Rangaistussäännös ei koskisi myöskään odotusluettelon pitoa, josta ehdotetaan säädettäväksi AOJL:n 6 luvun 6 §:ssä.

1.3 Laki arvo-osuustileistä

4 §. Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että arvo-osuuksista pidettävään luetteloon olisi rekisteröitävä AOJL:n 5 luvun 4 §:ssä tarkoitettut seikat lukuun ottamatta arvo-osuuksien määrää. Muutosehdotus vastaa AOTL:n 2 §:n 1 momentin 2 kohdan muutosta (169/2014).

5 a §. Pykälän 3 momentin viittausta AOJL:n 2 luvun 17 §:ään ehdotetaan muutettavan 2 luvun 10 §:ksi. Säännös vastaisi muuten voimassa olevaa lakia, mutta EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantulon takia viittauksia arvopaperikeskuksen kansainväliseen yhteistoi-

mintaan ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavan vastaavalla tavalla.

16 §. Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus AOJL:ssa tarkoitettuun selvitysyhteisöön. Ehdotus perustuu kyseisen lain muutosehdotukseen, jolla arvopaperikeskuksen ja selvitysyhteisön määritelmät ehdotetaan yhdistettäväksi. Lisäksi 1 ja 4 momentin viittaussäännökset ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan AOJL:n muutoksia.

16 c §. Pykälän 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus AOJL:ssa tarkoitettuun selvitysyhteisöön. Ehdotus perustuu kyseisen lain muutosehdotukseen, jolla arvopaperikeskuksen ja selvitysyhteisön määritelmät ehdotetaan yhdistettäväksi.

19 §. Pykälän 3 momentti olisi uusi. EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantultua arvopaperikeskuksen velvollisuudesta pitää tallenteita säädetään asetuksen 29 artiklassa. Voimassa olevan lain säännökset velvollisuudesta pitää arvo-osuustilikirjausten varmistustallenteita säilytettäisiin, sillä kirjauksia tekevät arvopaperikeskuksen lisäksi myös tilinhoitajat, joiden toimintaa EU:n arvopaperikeskusasetuksessa ei säännellä.

20 §. Pykälän 2 momentti kumottaisiin, koska AOJL:ssa ei enää säädettäisi arvopaperikeskuksen liikkeeseenlaskijoiden kustannuksella pidettävistä arvo-osuustileistä. Tätä muutosta on perusteltu edellä.

29 §. Pykälän 1 ja 2 momentin viittaussäännökset ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan AOJL:n ja OYL:n muutoksia. Pykälässä tarkoitettua maksusuojaa voi saada vain tilanteissa, joissa on valittu suomalainen arvopaperikeskus.

32 §. Pykälän 1 ja 3 momentin viittaussäännökset ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan AOJL:n muutoksia.

34 §. Pykälän viittaussäännökset ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan AOJL:n muutoksia.

1.4 Laki arvopaperitileistä

2 §. Määritelmät. Pykälän 1 momentin 2 kohtaan ehdotetaan teknisiä muutoksia, jotka johtuvat arvopaperikeskusta koskevan sääntelyn muuttumisesta. Viittaus SipaL:n 2 luvun 2 §:n 4 momenttiin kattaisi sekä toimimisen AOTL:n 5 a §:ssä tarkoitettuna omaisuudenhoitotilin haltijana että tilanteen, jossa arvopaperikeskus harjoittaa säilyttämistä EU:n arvopaperikeskusasetuksessa tarkoitettuna oheispalveluna, joten näitä ei enää mainittaisi erikseen.

1.5 Laki Finanssivalvonnasta

3 c §. Viranomaisyhteistyö rikollisuuden ehkäisyssä ja torjunnassa. Finanssivalvonnan tehtäviin kuuluu talousrikollisuuden ehkäisyn ja torjunnan lisäksi esimerkiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estäminen ja selvittäminen. Voimassa olevan säännöksen ja sen otsikon viittaus talousrikollisuuteen kaventaa tarpeettomasti Finanssivalvonnan mahdollisuuksia viranomaisyhteistyöhön myös muun rikollisuuden kuin talousrikollisuuden torjunnassa. Esimerkiksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamiseen liittyvät alkurikokset, kuten huumausainerikokset ja laittoman maahantulon järjestäminen, ovat sellaisia, joita ei sellaisenaan pidetä talousrikoksina. Näistä rikoksista rikoshyötynä saadut varat muodostavat kuitenkin uhan rahoitusjärjestelmän toiminnalle ja luotettavuudelle.

Pykälän 1 ja 2 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että niissä viitataan talousrikollisuuden sijaan rikollisuuteen. Muutoksen tarkoituksena on tukea viranomaisten välistä laajempaa tietojenvaihtoa ja mahdollistaa nykyistä laajemmin se, että Finanssivalvonta antaa esimerkiksi rahanpesun selvittelykeskukselle muiden valtioiden viranomaisten rikosten estämiseen ja selvittämiseen liittyvää tietoa. Muilta viranomaisilta saadun tiedon luovuttamiseen sovellettaisiin nykytilaa vastaavasti FivaL:n 71 §:ää. Mainitun säännöksen 5 momentin mukaan Finanssivalvonta ei saa luovuttaa toisen valtion valvonta- tai muulta viranomaiselta taikka toisessa valtiossa suoritettussa tarkastuksessa saatuja salassa pidettäviä tietoja edelleen, ellei tiedon antanut viranomainen taikka sen ulkomaan, jossa tarkastus on suoritettu, muu asianomainen valvontaviranomainen ole antanut siihen nimenomaista suostumusta. Näitä tietoja voidaan käyttää ainoastaan FivaL:n mukaisten tehtävien hoitamiseen tai niihin tarkoituksiin, joita varten suostumus on annettu.

Pykälän 3 momentti vastaisi voimassa olevan säännöksen 3 momenttia.

4 §. Valvottavat. Pykälän 2 momentin 7 kohta ehdotetaan kumottavaksi, koska AOJL:ssa ei enää säädettäisi erikseen selvitysyhteisöstä. Selvitysyhteisöksi katsottavia valvottavia ei siten markkinoilla enää olisi. Momentin 7 kohtaan sisältynyt lakiviittaus edellä mainittuun lakiin siirrettäisiin momentin 8 kohtaan, johon siirrettäisiin kumottavasta 7 kohdasta myös selvitysrahasto, josta ehdotetaan säädettäväksi AOJL:ssa. Lisäksi viittaus selvitysyhteisöön ehdotetaan poistettavaksi 4 momentin 2 kohdasta. Momentin 12 kohtaan ehdotetaan lisättävän vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain säädösnumero.

6 §. Muut määritelmät. Pykälän 17 kohdasta ehdotetaan poistettavaksi viittaus selvitysyhteisöön, koska tällaisia toimijoita ei markkinoilla enää olisi.

13 §. Johtajalle kuuluvien päätösten käsittely johtokunnassa. Pykälän 1 momentin 6 kohtaa ehdotetaan muutettavaksi niin, että se vastaisi muutettavaksi ehdotetun 28 §:n otsikkoa johdon toiminnan rajoittamisesta.

20 a §. Oikeus saada tietoja esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselta. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 20 a §, jonka mukaan Finanssivalvonnalla olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada pykälässä tarkoitettujen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi välttämättömiä tietoja esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselta koskien AOJL:n 8 luvun 11 ja 12 §:ssä säädettyjen rangaistussäännösten esitutkintaa ja oikeudenkäyntimenettelyä. Tietojensaantioikeudesta säädettäisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 61 artiklan 4 kohdassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi.

28 §. Johdon toiminnan rajoittaminen. Pykälä ehdotetaan annettavan uutena ja sen otsikkoa ehdotetaan muutettavaksi. Pykälän nykyinen otsikko johdon toiminnan määräaikaisesta rajoittamisesta ei enää vastaisi säännöksen ehdotettua sisältöä, koska uusi 3 momentti koskisi johdon toiminnan pysyvää rajoittamista. Ehdotetun uuden 3 momentin mukaan Finanssivalvonta voisi pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta arvopaperikeskuksen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muuna ylimpään johtoon kuuluvana, jos tämä on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tai laiminlyönyt EU:n arvopaperikeskusasetuksen 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä. Kyseisen pysyvän kiellon asettamisen edellytyksenä olisi näin se, että rikotun tai laiminlyödyn säännöksen noudattaminen oli kuulunut kyseisen johtohenkilön velvollisuuksiin. Ehdotettu säännös perustuu asetuksen 63 artiklan 2 kohdan d alakohtaan.

Pysyvä toimintakielto on suhteellisuusperiaatteen näkökulmasta ankara seuraamus. Kiellon määräämisen tulisi käytännössä olla poikkeuksellista. Pysyvän toimintakiellon edellytyksenä

oleva rikkomusten tai laiminlyöntien toistuvuus ja vakavuus edellyttäisi käytännössä useimpien myös sitä, että henkilölle olisi jo aiemmin määrätty rikkomuksesta tai laiminlyönnistä hallinnollinen seuraamus. Kyse olisi näin ollen viimesijaisesta keinosta estää lainvastaisen menettelyn toistuminen. Finanssivalvonnan olisi siten kussakin yksittäistapauksessa harkittava, suhteellisuusperiaate huomioon ottaen, olisiko pysyvä toimintakielto tarkoituksenmukaisin valvontatoimenpide. Koska kyse olisi käytännössä usein tahallisista ja toistuvista rikkomuksista, lainvastaisen menettelyn mahdollisella jälkikäteisellä korjaamisella ei olisi säännöksen soveltamisen kannalta merkitystä. Useat EU:n arvopaperikeskusasetuksen 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista säännöksistä ovat myös luonteeltaan sellaisia, ettei niiden vastainen menettely ole esimerkiksi seurausrikosten tavoin korjattavissa.

Pykälän *1 momentti* vastaisi voimassa olevan lain 1 momenttia. Lisäksi pykälän 2 momentista poistettaisiin viittaus selvitysyhteisön omistusyhteisöön, koska tällaisia toimijoita ei markkinoilla enää olisi.

32 a §. *Omistusosuuden hankinnan kieltäminen.* Pykälän *1 ja 2 momentin* viittaus AOJL:n 2 luvun 8 §:ään ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi EU:n arvopaperikeskusasetukseen, jonka 27 artiklassa säädetään momenteissa tarkoitettusta ilmoituksesta ja selvityksistä. Lisäksi 1 momentin johtolauseesta ehdotetaan poistettavaksi viittaus selvitysyhteisöön ja selvitysyhteisön omistusyhteisöön, koska tällaisia toimijoita ei markkinoilla enää olisi.

32 b §. *Omistusosuuden hankinnan kieltämisessä noudatettava menettely.* Pykälän *5 momentin 3 kohdan* viittaus AOJL:n 2 luvun 9 §:ään ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi EU:n arvopaperikeskusasetukseen, jonka 27 artiklassa säädetään pykälässä tarkoitettusta omistusosuuden hankinnan kieltämisessä noudatettavasta menettelystä. Momentin *4 kohta* ehdotetaan puolestaan kumottavaksi, sillä laissa ei enää erikseen olisi tarvetta säätää selvitysyhteisön tai sen omistusyhteisön kohtelusta.

32 c §. *Osakkeisiin ja osuuksiin perustuvien oikeuksien rajoittaminen.* Pykälän *1 momentin* johtolauseesta ehdotetaan poistettavaksi viittaus selvitysyhteisöön ja selvitysyhteisön omistusyhteisöön, koska tällaisia toimijoita ei markkinoilla enää olisi. Momentin *1 kohdan* viittaus AOJL:n 2 luvun 8 §:ään ehdotetaan muutettavaksi viittaukseksi EU:n arvopaperikeskusasetukseen, jonka 27 artiklassa säädetään kohdassa tarkoitettusta ilmoituksesta.

38 §. *Rikemaksu.* Pykälän *1 momentin 2 kohta* ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin AOJL:n uuteen 8 luvun 5 §:ään.

40 §. *Seuraamusmaksu.* Pykälän *1 momenttia* ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä viitattaisiin AOJL:n uuteen 7 luvun 6 §:ään.

41 a §. *Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa* Pykälän *1 momenttiin* ehdotetaan lisättäväksi viittaus AOJL:n 8 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettuihin säännöksiin. Viimeksi mainitussa momentissa säädettyjen tekojen ja laiminlyöntien osalta tulisivat tällöin sovellettavaksi EU:n arvopaperikeskusasetuksen 63 artiklan 2 kohdan e—g alakohdan edellyttämät seuraamusmaksun enimmäismäärät. Kyseisen asetuksen 63 artiklan 2 kohdan g alakohdan mukaan seuraamusmaksun enimmäismäärän tulee olla oikeushenkilön osalta vähintään 20 miljoonaa euroa tai enintään 10 prosenttia kyseisen oikeushenkilön liikevaihdosta konsernitasona laskettuna.

Ehdotuksessa esitetään seuraamusmaksun enimmäismääräksi yhtenevästi luottolaitosdirektiiviin (2013/36/EU) ja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen (EU) n:o 575/2013, luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten vakavaraisuusvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o

648/2012 muuttamisesta perustuvien luottolaitostoiminnasta annetun lain ja SipaL:n säännösten rikkomusten tavoin 10 prosenttia oikeushenkilön liikevaihdosta konsernitilinpäätöksen mukaisesti laskettuna. Oikeushenkilön liikevaihdon perusteella määrättävässä seuraamusmaksussa kyetään 20 miljoonan euron absoluuttista euromääräistä ylärajaa paremmin ja oikeudenmukaisemmin ottamaan huomioon seuraamusmaksun kohteena olevan oikeushenkilön koko sekä toisaalta turvaamaan seuraamusmaksun riittävä ennaltaehkäisevyys myös suurempien yhtiöiden osalta.

50 h §. *Toiminta EU:n arvopaperikeskusasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisen viranomaisena.* Pykälä olisi uusi. Ehdotetun säännöksen mukaan Finanssivalvonta toimisi EU:n arvopaperikeskusasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena sekä vastaisi valvontayhteistyöstä muiden eurooppalaisten valvojien kanssa. Valtiovarainministeriö olisi kuitenkin arvopaperikeskuksen toimiluvan osalta toimivaltainen viranomainen, mistä ehdotetaan säädettävän AOJL 2 luvun 1 §:ssä.

71 §. *Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja.* Pykälän 4 momentista ehdotetaan poistettavaksi viittaus selvitysyhteisöön, koska tällaisia toimijoita ei markkinoilla enää olisi.

Siirtymäsäännös. Lisäksi siirtymäsäännöksen mukaan tekoon ja laiminlyöntiin, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovellettaisiin tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

1.6 Laki eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista

2 §. *Määritelmä.* Pykälän 1 momentin 1 kohdan ja 6 momentin viittaukset AOJL:iin muutettaisiin uuden lain mukaisiksi. Lisäksi 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin selvitysyhteisön sijasta arvopaperikeskuksesta, koska uudessa laissa yhdistettäisiin arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskeva sääntely.

11 §. *Luottojärjestelyn ja selvitystilin käyttö maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisen jälkeen.* Pykälän 3 momentin viittaus AOJL:iin muutettaisiin uuden lain mukaiseksi.

13 §. *Selvitysjärjestelmän säännöt.* Pykälän 2 momentin jälkimmäisestä virkkeestä poistettaisiin maininta selvitysyhteisöstä, koska käsitettä ei käytettäisi enää uudessa AOJL:ssa. Tilalle ei ehdoteta mainintaa esimerkiksi arvopaperikeskuksesta. Jos selvitysjärjestelmän säännöt ja niiden muutokset toimitetaan valtiovarainministeriön vahvistettavaksi, niitä ei tarvitse erikseen ilmoittaa käsillä olevan momentin perusteella. Lisäksi maininta optioyhteisöstä poistettaisiin vanhentuneena.

Pykälän uuteen 3 momenttiin ehdotetaan selvyiden vuoksi informatiivista säännöstä siitä, että arvopaperikeskusten ylläpitämistä arvopaperien selvitysjärjestelmistä säädetään myös EU:n arvopaperikeskusasetuksessa. Asetuksen säännökset on otettava huomioon muun muassa siten, että pykälässä asetuksen soveltamisalaan kuuluvan selvitysjärjestelmän säännöt eivät saa olla ristiriidassa asetuksen säännösten kanssa.

1.7 Sijoituspalvelulaki

1 luku Yleiset säännökset

2 §. *Poikkeukset lain soveltamisalasta.* Voimassa olevan lain 2 momentin 2 kohta ehdotetaan kumottavan ja pykälään ehdotetaan uutta 3 momenttia, jossa viitattaisiin EU:n arvopaperikes-

kusasetuksen 73 artiklaan. Kyseisessä artiklassa säädetään MiFID II:n soveltumisesta arvopaperikeskuksen tarjoamiin sijoituspalveluihin. Jos arvopaperikeskus tarjoaa yhtä tai useampaa sijoituspalvelua tai harjoittaa yhtä tai useampaa sijoitustoimintaa sen lisäksi, että se tarjoaa EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteen A ja B jaksoissa nimenomaisesti lueteltuja palveluja, sovelletaan MiFID II:a sekä MiFIR:ä. Arvopaperikeskus ei kuitenkaan tarvitse erillistä toimilupaa sijoituspalvelun tarjoamiseen. Sijoituspalvelun tarjoamista koskevat säännökset voisivat tulla sovellettaviksi käytännössä ainoastaan tilanteessa, jossa arvopaperikeskus toimisi itse arvo-osuustilin tilinhoitajana, eikä sijoittajalla olisi asiakassuhdetta arvo-osuustilin osalta toimiluvan saaneeseen sijoituspalveluyritykseen.

18 §. *Ammattimainen ja ei-ammattimainen asiakas.* Pykälän 1 kohdan e alakohtaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että kohdasta poistettaisiin AOJL:ssa tarkoitettu selvitysyhteisö ja ulkomainen selvitysyhteisö. Muutosehdotus pohjautuu arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskevan sääntelyn yhdistämiseen mainitussa laissa. Lisäksi kohtaan ehdotetaan lisättäväksi keskusvastapuoli.

2 luku Oikeus tarjota sijoituspalvelua

2 §. *Sijoituspalvelun tarjoaminen muun luvan nojalla.* Pykälän 3 momenttia ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan AOJL:n uutta lukujakoa. Oikeudesta toimia tilinhoitajana ehdotetaan säädettäväksi AOJL:n 3 luvussa.

9 luku Asiakasvarojen säilyttäminen ja muu käsittely

4 §. *Asiakkaan rahoitusvälineiden panttaaminen tai luovuttaminen.* Pykälän 4 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaukset selvitysyhteisöön ja ulkomaiseen selvitysyhteisöön poistettaisiin. Muutosehdotus pohjautuu arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskevan sääntelyn yhdistämiseen. Lisäksi kohtaan ehdotetaan lisättäväksi keskusvastapuoli. Säännös kattaisi myös arvopaperikeskusta, keskusvastapuolta ja selvitysosapuolta vastaavat ulkomaiset toimijat.

1.8 Sijoitusrahastolaki

57 b §. Pykälässä olevaa AOJL:n mukaista arvopaperikeskuksen määritelmää ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantulon johdosta muutettavaksi ehdotettua AOJL:a. Arvopaperikeskuksen määritelmää muutettaisiin AOJL:ssa kattamaan Suomessa toimivan arvopaperikeskuksen lisäksi myös EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukaisen toimiluvan saanut arvopaperikeskus ETA-valtiossa tai kolmannessa maassa.

63 §. Pykälän 1 momentissa oleva säännösviittaus AOJL:iin ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantulon johdosta muutettavaksi ehdotettua lakia.

64 §. Pykälän 2 momentissa oleva viittaus AOJL:n 8 luvun 1 §:n 2 momenttiin, joka koskee hallintarekisteröityjen arvo-osuuksien omistajan oikeuksia, ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantulon johdosta muutettavaksi ehdotettua lakia.

65 §. Pykälän 1 momentin 3 kohdassa oleva viittaus AOJL:n 8 luvun 1 §:ään, joka koskee hallintarekisteröinnin hoitajan merkitsemistä rahasto-osuudenomistajaluetteloon rahasto-osuuden hoitajaksi, ehdotetaan muutettavaksi vastaamaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantulon johdosta muutettavaksi ehdotettua lakia.

81 §. Pykälän *1 momentissa* oleva viittaus AOJL:ssa tarkoitettuun selvitysyhteisöön ja ulkomaiseen selvitysyhteisöön ehdotetaan muutettavaksi koskemaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantulon johdosta muutettavaksi ehdotetussa laissa tarkoitettua arvopaperikeskusta tai ulkomaista arvopaperikeskusta. Muutosehdotus perustuu EU:n arvopaperikeskusasetukseen, jonka mukaan selvitystoiminta ja selvitysjärjestelmän ylläpito on pakollista ydinpalvelua arvopaperikeskukselle, eikä kansallisessa sääntelyssä ole siten tarpeen erikseen säätää selvitysyhteisöstä.

1.9 Rahoitusvakuuslaki

3 §. Määritelmiä. Pykälän *2 momenttia*, jossa määritellään, mitä laissa tarkoitetaan laitoksella, ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentin *4 kohdassa* mainittaisiin AOJL:n 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettu arvopaperikeskus, 7 kohdassa tarkoitettu keskusvastapuoli ja 8 kohdassa tarkoitettu selvitysosapuoli. Muutosehdotus perustuu AOJL:n muutosehdotukseen, jolla määritelmien numerointi muuttuisi. AOJL:n muutoksella yhdistettäisiin lisäksi arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskeva sääntely, jolloin selvitysyhteisön määritelmä poistettaisiin.

1.10 Osuuskuntalaki

OKL:iin ehdotetaan OYL:a vastaavia muutoksia arvopaperikeskusasetuksen mukaisen liikkeenlaskijan valintaoikeuden johdosta. Lain 4 lukuun ehdotetaan lisättäväksi säännökset osuuskuntien ja osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmään (13 a §), arvo-osuusjärjestelmään liittämistä tai poistamista ilmoittamisesta (13 b §) sekä osuus- ja osakeoikeuksien käyttämisestä arvo-osuusjärjestelmässä (13 c §). Luvun 14 ja 16 §:ssä ehdotetaan säädettäväksi sekä arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomien että arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien osuuskuntien jäsen- ja omistajaluettelon pidosta ja julkisuudesta. Lisäksi ehdotetaan eräitä sanamuodon ja teknisiä viittaussäännösten muutoksia.

Kumottavaan OKL:n 15 lukuun sisältyvät oikeuksien kirjaamista, odotusluetteloa sekä osuuskuntien ja osakkeiden poistamista arvo-osuusjärjestelmästä koskevat säännökset ehdotetaan siirrettäväksi AOJL:n 6 lukuun.

4 luku Osuudet, osuus pääoma, osakkeet ja osake pääoma

2 §. Osuus- ja osakeoikeuksien käyttäminen. Pykälän *2 momentin* viittaussäännös ehdotetaan muutettavaksi siten, että momentissa viitataan luvun 13 c §:ään, jossa säädetään osuus- ja osakeoikeuksien käytöstä arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa osuuskunnassa. Ehdotus vastaa sisällöltään voimassa olevaa lakia ja OYL:n 3 luvun 2 §:ään ehdotettua muutosta.

8 §. Osuuskirjan ja osakekirjan antaminen. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi *uusi 4 momentti*, jossa säädetään osuus- ja osakekirjan antamisesta, kun osakkeeseen kohdistuu panttioikeus, ulosmittaus tai turvaamistoimenpide. Ehdotus vastaa OYL:iin ehdotettua 3 luvun 9 §:n 3 momenttia.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osuudet ja osakkeet

13 a §. Osuuskuntien ja osakkeiden kuuluminen arvo-osuusjärjestelmään. Pykälän *1 momentti* vastaa sisällöltään voimassa olevan lain 15 luvun 1 ja 6 §:ää sekä 11 §:n 1 momenttia. Vastavaa säännöstä ehdotetaan OYL:n 3 luvun 14 a §:n 1 momenttiin.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan viittaussäännöstä lain 15 luvusta AOJL:n 6 lukuun siirrettäviin säännöksiin.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan säädettäväksi osuuden tai osakkeen ja niihin perustuvien oikeuksien menettämisestä voimassa olevan lain 15 luvun 10 §:n 2 momenttia vastaavasti.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin OYL:iin ehdotettavaa 14 a §:n 4 momenttia vastaavasti lain soveltamisesta silloin, kun osuuskunnan osuudet ja osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään.

13 b §. Päätöksestä ilmoittaminen. Pykälän 1—3 momentit vastaavat sisällöltään voimassa olevan lain 15 luvun 7 §:ää ja pykälän 4 momentti vastaa voimassa olevan lain 15 luvun 11 §:n 2 momenttia.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi osuuskunnan ilmoitusvelvollisuudesta siirrettäessä osuudet ja osakkeet arvo-osuusjärjestelmästä toiseen. Ehdotus vastaa OYL:iin ehdotettua 3 luvun 14 b §:n 5 momenttia. Ilmoitus olisi toimitettava sekä sille arvopaperikeskukselle, josta osuudet ja osakkeet siirretään, että sille arvopaperikeskukselle, johon osuudet ja osakkeet siirretään.

13 c §. Osuus- ja osakeoikeudet arvo-osuusjärjestelmässä. Pykälän 1 ja 2 momentti vastaavat voimassa olevan lain 15 luvun 2 §:n 1 ja 3 momenttia. Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan viittaussäännöstä lain 5 luvun 7 a §:ään, jossa säädettäisiin voimassa olevaa lakia vastaavasti arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osuuteen tai osakkeeseen perustuvasta oikeudesta osallistua osuuskunnan kokoukseen.

Jäsen- ja omistajaluettelo

14 §. Jäsen- ja omistajaluettelo. Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi voimassa olevaa lakia vastaavasti arvo-osuusjärjestelmään kuulumattoman osuuskunnan jäsenluettelon sekä jäsen- ja omistajaluettelon pidosta.

Pykälän 2 momentin mukaan arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osuuskunnan hallituksen olisi pidettävä arvo-osuustilikirjauksiin perustuvaa ajantasaista jäsen- ja omistajaluettelo. Ehdotus poikkeaa voimassa olevasta laista, jonka mukaan jäsen- ja omistajaluettelo pidetään arvopaperikeskuksessa. Ehdotus vastaa OYL:n 3 luvun 15 §:n 2 momenttiin liikkeeseenlaskijan valintaoikeuden mahdollistamiseksi ehdotettua muutosta.

Pykälän 3 momentti vastaa voimassa olevan lain 15 luvun 3 §:n 2 momenttia. Voimassa olevan lain 4 luvun 14 §:n 2 momentti siirtyy edellä mainittujen muutosten seurauksena pykälän uudeksi 4 momentiksi.

Pykälän 5 momentissa ehdotetaan säädettäväksi osuuskunnan sääntöihin perustuvasta mahdollisuudesta merkitä jäsen- ja omistajaluetteloon jäsenen ja muun osuuden ja osakkeen omistajan osoitteen sijasta kotikunta ja syntymäaika. Ehdotus vastaa OYL:iin ehdotettua 3 luvun 15 §:n 4 momenttia.

Pykälän 6 momentti vastaa voimassa olevan lain 4 luvun 14 §:n 3 momenttia.

Pykälän 7 momenttiin ehdotetaan viittaussäännöstä AOJL:n odotusluettelo koskevaan 6 luvun 6 §:ään.

15 §. *Jäsenyyden ja saannon merkitseminen jäsen- ja omistajaluetteloon.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan selvennettäväksi siten, että sitä sovelletaan vain arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomiin osuuskuntiin. Ehdotus vastaa OYL:n 3 luvun 16 §:n 1 momenttia.

16 §. *Jäsen- ja omistajaluettelon julkisuus.* Pykälän 1 momentissa ehdotetaan säädettäväksi sekä arvo-osuusjärjestelmään kuulumattomien että arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien osuuskuntien jäsen- ja omistajaluettelon julkisuudesta. Ehdotetut muutokset vastaavat OYL:n 3 luvun 15 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentin viittaussäännöksen mukaan myös odotusluetteloon sovellettaisiin voimassa olevaa lakia vastaavasti jäsen- ja omistajaluettelon julkisuutta koskevaa säännöstä.

Pykälän 3 momentti vastaa OYL:iin ehdotettua 3 luvun 17 §:n 3 momenttia ja poikkeaa voimassa olevasta laista siten, että osakkeenomistajan henkilötunnuksen osalta vain henkilötunnuksen tunnusosan julkisuutta ehdotetaan rajoitettavaksi.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 36 §:n mukaisen turvakiellon vaikutuksesta osakkeenomistajia koskevien tietojen julkisuuteen. Ehdotus vastaa OYL:n 3 luvun 17 §:ään ehdotettua uutta 4 momenttia.

5 luku **Osuuskunnan kokous ja edustajisto**

7 §. *Jäsenen osallistuminen.* Pykälän 2 momentin viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osuuden tai osakkeenomistajan osallistumisoikeudesta ehdotetaan muutettavaksi uuden 7 a §:n lisäämisen johdosta. Pykälän 3 momentti vastaa OYL:n 5 luvun 6 §:n 3 momenttiin ehdotettua muutosta.

7 a §. *Osallistumisoikeus arvo-osuusjärjestelmässä.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osuuden tai osakkeen omistajan oikeudesta osallistua osuuskunnan kokoukseen. Ehdotus vastaa voimassa olevan lain 15 luvun 2 §:n 2 momenttia.

8 §. *Ilmoittautuminen.* Pykälän 2 momentin viittaussäännös ehdotetaan muutettavaksi uuden 7 a §:n lisäämisen johdosta.

19 §. *Kokouskutsun sisältö.* Pykälän 3 momentin 1 kohdan viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin osuuskuntiin ehdotetaan muutettavaksi uuden 7 a §:n johdosta.

20 §. *Kutsuaika.* Pykälän 1 ja 4 momentin viittaussäännökset arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin osuuskuntiin ehdotetaan muutettavaksi uuden 7 a §:n johdosta.

21 §. *Erityinen kutsuaika.* Pykälän 1 momentin johdantokappaleen viittaus arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin osuuskuntiin ehdotetaan muutettavaksi uuden 7 a §:n johdosta.

20 luku **Sulautuminen**

10 §. *Kutsu osuuskunnan kokoukseen sekä ilmoitus muille osuuksien, osakkeiden ja optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien haltijoille.* Pykälän 4 momentin viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin osuuskuntiin ehdotetaan muutettavaksi 5 luvun uuden 7 a §:n johdosta.

14 §. *Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastaminen.* Pykälän 1 momentin viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin osuuskuntiin ehdotetaan muutettavaksi 5 luvun uuden 7 a §:n johdosta.

21 luku **Jakautuminen**

10 §. *Kutsu osuuskunnan kokoukseen sekä ilmoitus muille osuuksien, osakkeiden ja optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien haltijoille.* Pykälän 4 momentin viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin osuuskuntiin ehdotetaan muutettavaksi 5 luvun uuden 7 a §:n johdosta.

14 §. *Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastaminen.* Pykälän 1 momentin viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin osuuskuntiin ehdotetaan muutettavaksi 5 luvun uuden 7 a §:n johdosta.

23 luku **Osuuskunnan purkaminen**

3 §. *Osuuskunnan päätös selvitystilaan asettamisesta ja rekisteristä poistamisen hakemisesta.* Pykälän 2 momentin viittaussäännös arvo-osuusjärjestelmään kuuluviin osuuskuntiin ehdotetaan muutettavaksi 5 luvun uuden 7 a §:n johdosta.

27 luku **Rangaistussäännökset**

2 §. *Osuuskuntarikkomus.* Pykälän 1 momentin 1 kohdassa ehdotetaan selvennettäväksi mainitsemalla ne jäsen- ja omistajaluettelon pitämistä ja julkisuutta koskevat 4 luvun säännökset, joiden tahallisesta laiminlyönnistä on tuomittava rangaistus osuuskuntarikkomuksesta. Ehdotuksen 4 luvun 14 §:n mukaan jäsen- ja omistajaluettelon pito olisi hallituksen vastuulla myös, kun osuuskunnan osuudet ja osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään. Saman luvun 16 §:n 1 momentin mukaan jäsen- ja omistajaluettelon nähtävänä pidon järjestäminen ja jäljennöksen antaminen olisi osuuskunnan vastuulla. Muutosten seurauksena pykälän 1 momentin 1 kohdan osuuskuntarikkomusta koskevaa säännöstä sovellettaisiin myös arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osuuskuntaan. Ehdotus vastaa OYL:n 25 luvun 2 §:n 1 momenttiin ehdotettua muutosta.

1.11 Laki kaupankäynnistä rahoitusvälineillä

2 luku **Pörssitoiminta**

16 §. *Pörssille sallittu toiminta.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, ettei pörssi voisi enää jatkossa toimia selvitysyhteisönä. Muutosehdotus johtuu EU:n arvopaperikeskusasetuksesta, jonka mukaan arvopaperikeskuksen pakollisena tehtävänä on ylläpitää arvopaperien selvitysjärjestelmää. Tästä johtuen AOJL:ssa ehdotetaan yhdistettäväksi arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskeva sääntely.

33 §. *Kauppojen selvitys.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että voimassa olevan lain viittaukset AOJL:ssa tarkoitettuun selvitysyhteisöön muutettaisiin viittaukseksi arvopaperikeskukseen.

34 §. *Kaupankäyntiosapuolen oikeus valita arvopaperikeskus.* Pykälän 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että voimassa olevan lain viittaukset AOJL:ssa tarkoitettuun selvitysyhteisöön muutettaisiin viittaukseksi arvopaperikeskukseen. Kaupankäyntiosapuolella olisi siten oikeus käyttää kauppojen selvitykseen myös muuta arvopaperikeskusta kuin pörssin

käyttämää arvopaperikeskusta. Pykälän 3 momentista muutettaisiin viittaukset selvitysyhteisöstä tarkoittamaan niin ikään arvopaperikeskusta.

4 luku Monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä

6 §. *Kauppojen selvitys.* Pykälän 2 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että voimassa olevan lain viittaukset AOJL:ssa tarkoitettuun selvitysyhteisöön muutettaisiin viittaukseksi arvopaperikeskukseen.

1.12 Laki Finanssivalvonnan valvontamaksusta

1 §. *Maksuvelvollinen.* Pykälän 1 momentin maksuvelvollisuutta koskevan luettelon 6 kohdan viittaussäännökset ehdotetaan muutettavan vastaamaan AOJL:n muutettuja säännöksiä.

4 §. *Suhteellinen valvontamaksu.* Pykälän maksuvelvollisia koskevasta luettelosta ehdotetaan poistettavan selvitysyhteisö. Muutosehdotus perustuu EU:n arvopaperikeskusasetukseen, jonka mukaan arvopaperikeskuksen pakollisena tehtävänä on ylläpitää arvopaperien selvitysjärjestelmää. Tästä johtuen AOJL:ssa ehdotetaan yhdistettäväksi arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskeva sääntely.

5 §. *Suhteellista valvontamaksua maksavan perusmaksu.* Pykälää ehdotetaan muutettavan siten, että perusmaksua ei perittäisi selvitysyhteisöltä. Muutosehdotus perustuu EU:n arvopaperikeskusasetukseen, jonka mukaan arvopaperikeskuksen pakollisena tehtävänä on ylläpitää arvopaperien selvitysjärjestelmää. Tästä johtuen AOJL:ssa ehdotetaan yhdistettäväksi arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskeva sääntely.

6 §. *Muun maksuvelvollisen perusmaksu.* Pykälän maksuvelvollisia koskevasta luettelosta ehdotetaan poistettavan selvitysyhteisön omistusyhteisö. Muutosehdotus perustuu EU:n arvopaperikeskusasetukseen, jonka mukaan arvopaperikeskuksen pakollisena tehtävänä on ylläpitää arvopaperien selvitysjärjestelmää. Tästä johtuen AOJL:ssa ehdotetaan yhdistettäväksi arvopaperikeskusta ja selvitysyhteisöä koskeva sääntely.

1.13 Laki Rahoitusvakuusviraston hallintomaksusta

1 §. *Maksuvelvollinen.* AOJL:ssa säädettäisiin Rahoitusvakuusviraston velvollisuudesta laatia arvopaperikeskukselle kriisinratkaisusuunnitelma. Tästä syystä pykälän 1 momenttiin ehdotetaan laissa tarkoitetuksi maksuvelvolliseksi lisättäväksi arvopaperikeskus.

4 §. *Suhteellinen hallintomaksu.* Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin arvopaperikeskuksen suhteellista hallintomaksua koskeva kohta. Suhteellinen hallintomaksu perustuisi arvopaperikeskuksen liikevaihtoon. Arvopaperikeskus on rahoitusmarkkinoiden vakauden ja järjestelmäriskin kannalta merkittävä toimija, ja se voi harjoittaa joissakin tilanteissa luottolaitostoimintaa. Lisäksi sen kriisinratkaisusuunnitelman laadinta vastaa työmäärältään arvion mukaan keski-kokoisen luottolaitoksen kriisinratkaisusuunnitelman laadintaa, jolloin myös sen maksun määrä vastaisi keskikokoiselle luottolaitoksille asetettua maksutasoa.

5 §. *Suhteellista hallintomaksua maksavan perusmaksu.* Arvopaperikeskuksen hallintomaksun perusosuus vastaisi 1 momentissa luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten perusmaksun suuruutta.

1.14 Laki rahoitusvakausviranomaisesta

1 luku Yleiset säännökset

2 §. *Rahoitusvakausviraston toimiala.* Säännöksen 1 momenttia ehdotetaan muutettavan siten, että Rahoitusvakausviraston tehtäväksi säädettäisiin AOJL:n 7 lukua vastaavasti arvopaperikeskuksen kriisinsuunnitelman laatiminen.

1.15 Laki luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinsuunnittelusta

1 luku Yleiset säännökset

1 §. *Soveltamisala.* Pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, jossa säädettäisiin lain soveltamisesta luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten lisäksi arvopaperikeskuksen kriisinsuunnitelman laatimiseen siten kuin siitä AOJL:ssä tarkemmin säädetään.

2 Voimaantulo

EU:n arvopaperikeskusasetus on tullut voimaan 17 päivänä syyskuuta 2014 ja jäsenvaltioiden on yhteen sovitettava kansallinen lainsäädäntö asetuksen kanssa. Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2016.

Esitys on annettava kiireellisenä, sillä arvopaperikeskuksen on haettava uutta toimilupaa EU:n arvopaperikeskusasetuksen 69 artiklan 2 kohdan nojalla. Ajankohta, jolloin toimilupaa on haettava, on riippuvainen asetuksen 17, 26, 45, 47 ja 48 artiklan sekä tarvittaessa 55 ja 59 artiklan nojalla hyväksytyjen teknisten sääntelystandardien voimaantulosta. Kyseiset tekniset sääntelystandardit ovat esitystä annettaessa Euroopan komission käsiteltävänä ja niiden odotetaan tulevan voimaan kesän 2016 aikana. Tällöin myös kansallinen lainsäädäntö on oltava voimassa, jotta arvopaperikeskuksen toimilupahakemus voidaan EU:n arvopaperikeskusasetuksen 69 artiklan 2 kohdan edellyttämällä tavalla käsitellä. Tästä syystä lakien ehdotetaan tulevan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 2016.

3 Suhde perustuslakiin ja säätämisyhteistyö

Esityksen 1. lakiehdotuksessa tulee arvioitavaksi arvopaperikeskukselle ehdotettujen tehtävien suhde perustuslain 124 §:ään. Perustuslakivaliokunta on lausunnossaan PeVL 17/2012 vp arvioinut, että eräitä arvopaperikeskuksen tehtäviä voidaan pitää perustuslain 124 §:n tarkoittaman julkisen hallintotehtävän hoitamisenä, vaikka arvopaperikeskus onkin elinkeinotoimintaa harjoittava yksityisoikeudellinen oikeushenkilö. Julkinen hallintotehtävä voidaan perustuslain 124 §:n mukaan antaa muulle kuin viranomaiselle vain lailla tai lain nojalla, jos se on tarpeen tehtävän tarkoituksenmukaiseksi hoitamiseksi eikä vaaranna perusoikeuksia, oikeusturvaa tai muita hyvän hallinnon vaatimuksia. Lausunnossaan valiokunta luonnehti arvopaperikeskuksen tekevän eräitä läheisesti hallintopäätöksiin rinnastettavia markkinatoimijoiden oikeuksia, velvollisuuksia ja etuja koskevia päätöksiä, ja viittasi siihen, että osan päätöksistä toimijat voivat toimittaa viranomaisen käsiteltäviksi ja hakea edelleen muutosta viranomaisen päätökseen hallinto-oikeudelta. Valiokunnan mielestä oli selvää, että tehtävien kuuluminen arvopaperikeskukselle täyttää perustuslain 124 §:ssä asetetun tarkoituksenmukaisuusedellytyksen. Lisäksi valiokunta viittasi siihen, että erityislaatuisten sääntelyn yhteydessä ei aina voida vaatia hallinnon yleislakien noudattamista.

Tässä esityksessä arvopaperikeskukselle ei ehdoteta uusia tehtäviä, joiden suhde perustuslain 124 §:ään tulisi arvioitavaksi. Arvopaperikeskukselle ei myöskään ehdoteta siirrettäväksi vi-

ranomaiselle kuuluvia tehtäviä, vaan jatkossakin perustuslain 124 §:ssä asetetut vaatimukset voidaan turvata edellyttämällä arvopaperikeskuksen toiminnalta luotettavuutta, ammattimaisuutta ja puolueettomuutta sekä näiden edellytysten toteutumisen riittävää valvontaa. Vaikka EU:n arvopaperikeskusasetuksen voimaantultua osa arvopaperikeskuksen tehtävistä määräytyy sellaisenaan sovellettavan asetuksen nojalla, säilyy kansallisessa laissa jatkossakin arvopaperikeskuksen toimilupaan ja sääntövahvistuksiin liittyviä säännöksiä, joilla voidaan turvata arvopaperikeskuksen toiminnan luotettavuutta erityisellä tavalla.

Lisäksi esityksen 1. lakiehdotuksessa tulee arvioitavaksi ehdotuksen suhde perustuslain 18 §:ssä säädettyyn elinkeinovapauteen. Perustuslain 18 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus lain mukaan hankkia toimeentulonsa valitsemallaan työllä, ammatilla tai elinkeinolla ja 3 momentin mukaan ketään ei saa ilman lakiin perustuvaa syytä erottaa työstä. Ehdotetussa 1. lakiehdotuksen 2 luvun 4 §:n 1 momentissa säädettäisiin, että arvopaperikeskuksen ja ulkomaisen arvopaperikeskuksen välinen linkki edellyttäisi Finanssivalvonnan myöntämää lupaa. Siirrettäessä arvopaperereita arvopaperikeskuksesta toiseen on äärimmäisen tärkeää, että viranomaisen arvioi linkin luotettavuuden sekä linkkiin sisältyvät riskit ennen kuin linkki perustetaan. Linkkien luvanvaraisuus ei loukkaa elinkeinovapautta, sillä viranomaishyväksynnällä suojataan kahta tärkeää oikeushyvää. Ensimmäinen suojattavista oikeushyvistä on arvo-osuusjärjestelmän ja selvitystoiminnan yleisen luotettavuuden ja turvallisuuden varmistaminen, sillä linkit sisältävät arvopaperikeskusten välillä yhteisiä teknisiä ratkaisuja. Turvallinen ja luotettava linkkijärjestelmä turvaa arvopaperikeskuksen asianmukaista toimintaa. Toiseksi luvanvaraisuudella turvataan perustuslain 15 §:ssä tarkoitettua omaisuuden suojaa. Linkistä huolimatta osakkeenomistajien omistusoikeuden suoja ei saa vaarantua. Tästä syystä linkkien on siten oltava molempiin suuntiin turvallisia.

Perustuslain 18 §:ssä tarkoitettun perusoikeuden rajoitukselle on siten laissa hyväksyttävät perusteet.

Esityksen 5. lakiehdotuksessa tulee myös arvioitavaksi ehdotuksen suhde perustuslain 18 §:ssä säädettyyn elinkeinovapauteen. FivaL:n 28 §:n ehdotettu 3 momentti Finanssivalvonnan oikeudesta pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta arvopaperikeskuksen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muuna ylimpään johtoon kuuluvana, jos tämä on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tai laiminlyönyt EU:n arvopaperikeskusasetuksen 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä, on ongelmallinen perustuslain turvaaman oikeuden työhön ja elinkeinovapauden näkökulmasta erityisesti siksi, ettei kieltoa ole ajallisesti rajattu.

Toisaalta kyseistä kieltoa on rajattu niin, että se voi kohdistua vain tiettyihin laissa nimenomaisesti määriteltyihin yksittäisen yhtiön johtohenkilöihin sekä tiettyihin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 63 artiklan 1 kohdassa määriteltyihin tekoihin ja laiminlyönnteihin. Lisäksi pysyvän kiellon edellytyksenä olisi se, että rikkomukset olisivat luonteeltaan sekä vakavia että toistuvia.

Pysyvän kiellon vaikutuksia elinkeinovapauden rajoittamisen näkökulmasta lieventää myös se, että kiellon kohteena olevalla henkilöllä on mahdollisuus hakeutua muihin tehtäviin.

Perustuslain 18 §:ssä tarkoitettun perusoikeuden rajoitukselle on siten laissa hyväksyttävät perusteet.

Esityksen 5. lakiehdotuksessa tulee niin ikään arvioitavaksi ehdotuksen suhde perustuslain 10 §:ssä säädettyyn yksityisyydensuojaan. FivaL:n uuden 20 a §:n mukaan Finanssivalvonnalla olisi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada pykälässä tarkoitettujen yhteistyövelvoit-

teiden täyttämiseksi välttämättömiä tietoja esitutkinta- ja syyttäviviranomaiselta koskien AOJL:n 8 luvun 11 ja 12 §:ssä säädettyjen rangaistussäännösten esitutkintaa ja oikeudenkäyntimenettelyä. Tietojensaantioikeudesta säädetäisiin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 61 artiklan 4 kohdassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi.

Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännössä on yleensä kiinnitetty huomiota perustuslain 10 §:n turvaamaan yksityiselämän suojaan ja siihen sisältyvään henkilötietojen suojaan, kun on kyse viranomaisen tiedonsaantioikeudesta salassapitosäännösten estämättä. Erityisen korostunutta suoja on ollut silloin, kun kyse on ollut yksityiselämän suojan ytimeen kuuluvaksi arvioiduista arkaluontoisista tiedoista (PeVL 3/2014 vp). Henkilötietolain (523/1999) 11 §:n mukaan rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta koskevat henkilötiedot ovat korotettua suojaa nauttivia arkaluonteisia henkilötietoja.

Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat perustuslakivaliokunnan mukaan voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta tarpeellisiin tietoihin, jos tarkoitetut tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luuteloitu, sääntelyyn on pitänyt sisällyttää vaatimus "tietojen välttämättömyydestä" jonkin tarkoituksen kannalta (PeVL 10/2014 vp, s. 6/II, PeVL 19/2012 vp, s. 3—4 ja PeVL 62/2010 vp, s. 4/I). Tosin perustuslakivaliokunta arvioi lausunnossa PeVL 67/2002 vp, että kun esitykseen sisältyvät säännökset tietojen saamisesta ja luovuttamisesta liittyivät välittömästi rahoitusmarkkinoiden valvontaan, tällaista rajattua erityistarkoitusta koskevassa sääntely-yhteydessä voitiin pitää hyväksyttävänä eräitä poikkeamia valiokunnan yleisestä tulkintalinjasta. Perustuslain 10 §:ssä tarkoitettun perusoikeuden rajoitukselle on siten laissa hyväksyttävät perusteet.

Esityksen 13. lakiehdotuksessa tulee arvioitavaksi ehdotuksen suhde perustuslain 81 §:ään. Esityksen 1. lakiehdotuksessa ehdotetaan säädettävän arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusta (1. lakiehdotuksen 7 luku). Toimivaltaiseksi viranomaiseksi ehdotetaan Rahoitusvakausvirastoa, jonka toiminnasta aiheutuvat hallinnolliset kustannukset ehdotetaan katettaviksi maksuilla, joista säädettäisiin 13. lakiehdotuksessa. Perustuslakivaliokunta on arvioinut lausunnossaan (PeVL 35/2014 vp) Rahoitusvakausviraston hallintomaksusta annettua lakia. Maksu on valtiosääntöoikeudelliselta luonteeltaan vero ja ehdotettua sääntelyä on arvioitava perustuslain 81 §:n 1 momentin kannalta. Perustuslain 81 §:n 2 momentin mukaan valtion viranomaisten toiminnastaan perimien maksujen suuruuden yleisistä perusteista on säädettävä lailla. Lakiehdotuksilla 1. ja 13. säädettäisiin siten kriisinratkaisusuunnitelman osalta toimivaltaisesta viranomaisesta ja sen oikeudesta periä hallinnollinen maksu kriisinratkaisusuunnitelmaan liittyvien kustannusten kattamiseksi. Ehdotettujen säännösten arvioidaan olevan perustuslain 81 §:n mukaisia.

Edellä sanotun perusteella arvioidaan, että lakiehdotukset voidaan hyväksyä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

I OSA

YLEISET SÄÄNNÖKSET JA MÄÄRITELMÄT

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan arvo-osuusjärjestelmään ja selvitystoiminnan harjoittamiseen Suomessa.

Tämän lain arvo-osuusjärjestelmää ja selvitystoimintaa koskevien säännösten ohella arvopaperikeskuksesta ja selvitystoiminnasta säädetään arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) 909/2014, jäljempänä *EU:n arvopaperikeskusasetus*.

Tämän lain keskusvastapuolta koskevien säännösten ohella keskusvastapuolesta säädetään OTC-johdannaisista, keskusvastapuolista ja kauppatietorekistereistä annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 648/2012, jäljempänä *markkinarakennetoimija-asetus*.

Suomessa kotipaikkaa pitävään arvopaperikeskukseen ja keskusvastapuoleen sovelletaan osakeyhtiölakia (624/2006), jollei tästä laista, EU:n arvopaperikeskusasetuksesta, markkinarakennetoimija-asetuksesta taikka muusta arvopaperikeskusta tai selvitystoimintaa koskevasta lainsäädännöstä muuta johdu.

2 §

Valvonta

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista valvoo Finanssivalvonta. Finanssivalvonnasta säädetään Finanssivalvonnasta annetussa laissa (878/2008).

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *arvo-osuudella* sellaista arvopaperimarkkinalain (746/2012) 2 luvun 1 §:ssä mainittua osaketta, osuutta tai muuta oikeutta, sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 10 §:ssä tarkoitettua muuta rahoitusvälinettä tai siihen rinnastettavaa oikeutta taikka muuta arvopaperia, joka on liitetty arvo-osuusjärjestelmään;

2) *arvo-osuusjärjestelmällä* tietojärjestelmäkokonaisuutta, joka muodostuu arvo-osuustileistä annetussa laissa (827/1991) tarkoitetuista arvo-osuustileistä ja niihin liittyvistä luetteloista;

3) *ulkomaisella arvo-osuusjärjestelmällä* ETA-alueen tai kolmannen maan arvo-osuusjärjestelmää vastaavaa järjestelmää;

4) *arvo-osuusrekisterillä* arvo-osuustileistä, arvo-osuustileille kirjatuihin arvo-osuuksista sekä arvo-osuustileihin ja arvo-osuuksiin kohdistuvista oikeuksista ja velvollisuuksista arvopaperikeskuksessa Suomessa pidettävää rekisteriä;

5) *arvopaperikeskuksella* suomalaista osakeyhtiötä, jolla on tämän lain mukainen toimilupa hoitaa arvopaperikeskuksen tehtäviä;

6) *ulkomaisella arvopaperikeskuksella* yhtiötä, joka on saanut EU:n arvopaperikeskusasetuksen mukaisen toimiluvan hoitaa arvopaperikeskuksen tehtäviä ETA-valtiossa tai joka on kolmannessa maassa toimiluvan saanut EU:n arvopaperikeskusasetuksen 25 artiklan mukaisesti tunnustettu arvopaperikeskus;

7) *keskusvastapuolella* markkinarakennetoimija-asetuksen 2 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua yhteisöä;

8) *selvitysosapuolella* yhteisöä, jolle on EU:n arvopaperikeskusasetuksen 2 artiklan 1 kohdan 19 ja 43 alakohdan nojalla myönnetty oikeus antaa rahoitusvälineitä koskevia kauppoja tai muita luovutuksia selvitysjärjestelmässä selvitettäväksi;

9) *selvitystoiminnalla* rahoitusvälineiden kaupasta johtuvien velvoitteiden määrittämistä tai EU:n arvopaperikeskusasetuksen 2 artiklan 1 kohdan 7 alakohdassa tarkoitettua velvoitteiden toteuttamista;

10) *tilinhoitajalla* arvopaperikeskuksen osapuolta, jolle arvopaperikeskus on myöntänyt oikeuden tehdä kirjauksia arvo-osuusrekisteriin;

11) *ulkoistamisella* arvopaperikeskuksen toimintaan liittyvää järjestelyä, jonka perusteella muu palvelun tarjoaja tuottaa arvopaperikeskukselle toiminnon tai palvelun, jonka arvopaperikeskus olisi muutoin itse suorittanut;

12) *ETA-valtiolla* Euroopan talousalueeseen kuuluvaa valtiota;

13) *hallintarekisteröinnin hoitajalla* yhteisöä, joka merkitään 4 luvun 3 §:ssä tarkoitettuun omistajaluetteloon arvo-osuuden omistajan sijaan;

14) *osaksluettelolla* osakeyhtiölain 3 luvun 15 §:n 1 momentissa tarkoitettua luetteloa;

15) *osapuolella* EU:n arvopaperikeskusasetuksen 2 artiklan 1 kohdan 19 alakohdan mukaisesti osallistujaa.

4 §

Viranomaisten välinen yhteistyö ja tietojenvaihto

Valtiovarainministeriön, Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan on vaihdettava tietoja tässä laissa ja EU:n arvopaperikeskusasetuksessa tarkoitettujen viranomaistehtäviensä hoitamiseksi.

II OSA

**ARVOPAPERIKESKUKSEN, KESKUSVASTAPUOLEN, SELVITYSOSAPUOLEN
JA TILINHOITAJAN TOIMINTA**

2 luku

Arvopaperikeskuksen toimilupa, omistajat, hallinto ja toiminta sekä keskusvastapuoli

1 §

Toimilupa ja arvopaperikeskuksen toiminnan aloittaminen

Arvopaperikeskuksen toimintaa tai selvitysjärjestelmän ylläpitoa ei saa harjoittaa ilman toimilupaa.

EU:n arvopaperikeskusasetuksen 11 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimilupaviranomainen on valtiovarainministeriö.

Arvopaperikeskuksen toimiluvan myöntämisen edellytyksistä sekä toimiluvan myöntämismenettelystä säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 16—21 artiklassa.

Sen lisäksi mitä EU:n arvopaperikeskusasetuksessa säädetään, toimilupahakemukseen on liitettävä riittävät selvitykset selvitystoiminnassa mahdollisesti syntyvien tappioiden jakamisesta sekä tappionvaaran kattamisesta. Arvopaperikeskus saa selvitystoiminnan lisäksi toimia selvitysosapuolena toimiluvassa määrätyn edellytyksin.

Arvopaperikeskuksen kotipaikan on sijaittava Suomessa.

Valituksen tekemisestä sillä perusteella, ettei valtiovarainministeriö ole antanut toimilupapäätöstä säädetyssä määräajassa, säädetään 8 luvun 8 §:n 2 momentissa.

Valtiovarainministeriön on ennen toimilupaa koskevan asian ratkaisemista pyydettävä hakemuksesta Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto.

Valtiovarainministeriöllä on oikeus toimiluvan hakijaa kuultuaan asettaa toimilupaan arvopaperikeskuksen liiketoimintaa koskevia, EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteen B jaksossa tarkoitettuja oheispalveluja koskevia tai valvonnan tai rahoitusmarkkinoiden vakauden kannalta välttämättömiä rajoituksia ja ehtoja.

Arvopaperikeskus voi aloittaa toimintansa välittömästi, kun toimilupa on myönnetty ja arvopaperikeskuksen säännöt on vahvistettu, jollei toimiluvan ehdoista muuta johdu. Jos toimilupa myönnetään perustettavalle yhtiölle, toiminta voidaan aloittaa, kun yhtiö on rekisteröity.

2 §

Toimilupa eurooppayhtiölle

Toimilupa arvopaperikeskuksen toiminnan harjoittamiseen on myönnettävä myös sellaiselle muussa ETA-valtiossa vastaavan luvan saaneelle eurooppayhtiön (SE) säännöistä annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 2157/2001, jäljempänä *eurooppayhtiöasetus*, tarkoitettulle eurooppayhtiölle, joka aikoo siirtää kotipaikkansa Suomeen mainitun asetuksen 8 artiklan mukaisesti. Valtiovarainministeriön on pyydettävä lupahakemuksesta kyseisen valtion arvopaperimarkkinoita valvovan viranomaisen lausunto. Kotipaikan siirtoa ei saa rekisteröidä ennen kuin toimilupa on annettu. Sama koskee eurooppayhtiön perustamista sulautumalla siten, että vastaanottava yhtiö, jonka kotipaikka on toisessa valtiossa, rekisteröidään eurooppayhtiönä Suomessa.

HE 28/2016 vp

3 §

Arvopaperikeskuksen tehtävät

Arvopaperikeskus ylläpitää tässä laissa tarkoitettua arvo-osuusjärjestelmää.
Jos arvopaperikeskus harjoittaa EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteen C jaksossa tarkoitettua toimintaa, arvopaperikeskuksella on oltava luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) mukainen luottolaitoksen toimilupa.

4 §

Finanssivalvonnan myöntämät luvat

Finanssivalvonta myöntää arvopaperikeskukselle EU:n arvopaperikeskusasetuksen 48 artiklassa tarkoitetun luvan perustaa linkki ulkomaisen arvopaperikeskuksen kanssa.

Finanssivalvonta myöntää lisäksi arvopaperikeskukselle luvan ulkoistaa EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteen jaksossa A tarkoitettuja ydinpalveluja.

5 §

Taloudelliset toimintaedellytykset ja osakkeiden hankinta

Arvopaperikeskuksen taloudellisista toimintaedellytyksistä säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 47 artiklassa ja arvopaperikeskuksen osakkeiden hankinnasta 27 artiklan 7 kohdassa.

Mitä 1 momentissa viitatuissa säännöksissä säädetään arvopaperikeskuksen osakkeiden hankinnasta, sovelletaan myös yhteisöön, jolla on arvopaperimarkkinalain 2 luvun 4 §:ssä tarkoitettulla tavalla määräysvalta arvopaperikeskuksessa (*arvopaperikeskuksen omistusyhteisö*).

6 §

Arvopaperikeskuksen kotipaikan siirto Euroopan talousalueella

Jos arvopaperikeskus aikoo siirtää kotipaikkansa toiseen ETA-valtioon eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklan mukaisesti, arvopaperikeskuksen on lähetettävä Finanssivalvonnalle jäljennös eurooppayhtiöasetuksen 8 artiklan 2 kohdassa tarkoitetusta siirtosuunnitelmasta ja 3 kohdassa tarkoitetusta selonteosta viipymättä sen jälkeen, kun arvopaperikeskus on ilmoittanut suunnitelman rekisteröitäväksi.

Rekisteriviranomainen ei saa antaa eurooppayhtiölain (742/2004) 9 §:n 5 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen mainitun pykälän 2 momentissa tarkoitetun luvan myöntämistä, että arvopaperikeskus ei ole noudattanut kotipaikan siirtoa tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräpäivästä vain, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut, ettei se vastusta kotipaikan siirtoa.

7 §

Arvopaperikeskuksen osallistuminen sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella

Jos arvopaperikeskus osallistuu rajat ylittävään sulautumiseen tai jakautumiseen Euroopan talousalueella, rekisteriviranomainen ei saa antaa tällaista sulautumista koskevaa eurooppayhtiölain 4 §:n 3 momentissa tai osakeyhtiölain 16 luvun 26 §:n 4 momentissa taikka jakautumista koskevaa osakeyhtiölain 17 luvun 25 §:n 4 momentissa tarkoitettua todistusta, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut rekisteriviranomaiselle ennen luvan myöntämistä, että arvopaperikeskus ei ole noudattanut sulautumista, jakautumista tai Suomessa tapahtuvan toiminnan lopettamista koskevia säännöksiä. Luvan saa antaa ennen kuin kuukausi on kulunut osakeyhtiölain 16 luvun 6 §:n 2 momentissa tai 17 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetusta määräpäivästä vain, jos Finanssivalvonta on ilmoittanut, ettei se vastusta sulautumista, jakautumista tai eurooppayhtiön perustamiseen liittyvää kotipaikan siirtoa.

8 §

Arvopaperikeskuksen toiminnan järjestäminen

Arvopaperikeskuksen toiminnan järjestämisestä säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 26 artiklassa.

Sen lisäksi mitä 26 artiklassa säädetään eturistiriitojen tunnistamisesta, arvopaperikeskuksen on otettava erityisesti huomioon eturistiriitatilanteet, jotka voivat vaikuttaa arvopaperikeskukselle tämän luvun 13 §:ssä säädetyn valvontatehtävän luotettavaan hoitamiseen.

Arvopaperikeskuksen hoitaessa sille tässä laissa säädettyjä tehtäviä sen toimintaan ei sovelleta hallintolakia (434/2003), viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999), kielilakia (423/2003) eikä saamen kielilakia (1086/2003). Arvopaperikeskuksen hallintoelimen jäsenen tai arvopaperikeskuksen palveluksessa olevaan ei tällöin sovelleta myöskään rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä.

9 §

Selvitystoiminnan turvaaminen

Arvopaperikeskuksen on jatkuvasti katettava selvitystoiminnassa syntyvät vastuunsa selvitysosapuolilta vaadittavilla vakuuksilla.

Arvopaperikeskuksella on oltava selvitysrahasto, jos selvitystoiminnassa nettoutetaan arvopaperien toimitus- tai maksuvelvoitteita eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annetussa laissa (1084/1999) tarkoitettulla tavalla. Selvitysrahastoa saadaan käyttää selvitystoiminnasta aiheutuvien tappioiden kattamiseen sekä arvopaperikeskuksen tai selvitysosapuolen selvitystoiminnasta johtuvan velvoitteen täyttämiseen, jollei arvopaperikeskus tai selvitysosapuoli itse täytä velvoitetta. Selvitysrahastoon suoritettavat maksuja ne selvitysosapuolet, jotka osallistuvat nettoutukseen. Selvitysrahaston hallintoon, sääntöihin, varojen hallintaan sekä tuoton ja varojen palautukseen sovelletaan, mitä tässä laissa säädetään arvopaperikeskuksen kirjausrahastosta, sen säännöistä, varojen hallinnasta sekä tuoton ja varojen palautuksesta. Rahasto saadaan kirjata arvopaperikeskuksen taseessa erilliseksi oman pääoman eräksi. Selvitysrahastoon on siirrettävä varoja siten kuin rahaston ja arvopaperikeskuksen säännöissä määrätään tai, jos rahasto on kirjattu arvopaperikeskuksen taseeseen, yhtiöjärjestyksessä määrätään. Arvopaperikeskuksen yhtiökokous voi päättää, että tietty määrä taseen osoittamasta vapaasta omasta pääomasta on siirrettävä selvitysrahastoon. Arvopaperikeskuksen säännöissä voidaan lisäksi määrätä, että selvitysosapuolten on maksettava kartutusmaksuja

selvitysrahastoon. Selvitysrahaston varoja voidaan palauttaa selvitysosapuolille tai käyttää voitonjakoon vain Finanssivalvonnan luvalla tai arvopaperikeskuksen purkautuessa.

Arvopaperikeskus voi toimintansa turvaamiseksi tehdä selvitysosapuolten kanssa sopimuksen selvitystoiminnassa mahdollisesti syntyvien tappioiden jakamisesta. Selvitysosapuolen vastuu voidaan sopimuksessa rajoittaa koskemaan vain osaa selvitystoiminnasta. Selvitysosapuolen vastuulle voidaan asettaa enimmäismäärä.

Sopimukselle on haettava valtiovarainministeriön vahvistus. Ennen sopimuksen vahvistamista ministeriön on pyydettävä asiasta lausunto Suomen Pankilta ja Finanssivalvonnalta. Selvitysosapuoli voi korvata tappionjakosopimukseen sitoutumisen osaksi tai kokonaan hankkimalla selvitystoimintaa turvaavan vakuutuksen tai takauksen.

Arvopaperikeskuksen omien varojen, mahdollisen tappionjakosopimuksen, selvitysrahaston sekä arvopaperikeskuksen hyväksi asetettujen vakuuksien, otettujen vakuutusten, annettujen takausten sekä muiden selvitystoimintaa turvaavien ennalta toteutettujen toimenpiteiden on yhdessä oltava riittävät varmistamaan selvitystoiminnan luotettavuus.

10 §

Kansainvälinen yhteistoiminta

EU:n arvopaperikeskusasetuksen 48, 50, 51 ja 53 artiklassa säädettyjen arvopaperikeskuksen ja toisen markkinainfrastruktuurin välisten liittymien lisäksi arvopaperikeskus toimii yhteistyössä arvopaperien talletuslaitosten ja säilytysyhteisöjen kanssa.

Arvopaperikeskus pitää kansainvälisen yhteistoiminnan edellyttämät tilit ja luettelot arvo-osuusrekisterissä. Yhteistoiminnasta määrätään arvopaperikeskuksen säännöissä.

11 §

Arvopaperikeskuksen sidonnaisuus

Arvopaperikeskuksen ja muun oikeushenkilön tai luonnollisen henkilön välillä oleva merkittävä sidonnaisuus ei saa estää arvopaperikeskuksen tehokasta valvontaa. Tehokasta valvontaa eivät myöskään saa estää tällaisessa sidonnaisuussuhteessa olevaan luonnolliseen henkilöön tai oikeushenkilöön sovellettavat kolmannen maan säännökset ja hallinnolliset määräykset.

Toimiluvan myöntämisen jälkeen toimilupahakemuksessa ilmoitetuissa sidonnaisuutta koskevissa tiedoissa tapahtuneet muutokset on välittömästi ilmoitettava Finanssivalvonnalta.

Merkittävällä sidonnaisuudella tarkoitetaan tässä pykälässä, mitä luottolaitostoiminnasta annetun lain 5 luvun 12 §:ssä säädetään.

12 §

Arvopaperikeskuksen varautuminen

Arvopaperikeskuksen tulee varmistaa arvo-osuusjärjestelmässä olevien tietojen säilyttäminen mahdollisimman häiriöttömästi myös poikkeusoloissa Suomessa olevilla riittäväillä tietojärjestelmillä tai muilla keskeytymättömän toiminnan kannalta riittäväillä järjestelyillä sekä osallistumalla rahoitusmarkkinoiden valmiussuunnitteluun, valmistelemalla etukäteen poikkeusoloissa tapahtuvaa toimintaa ja muilla vastaavilla toimenpiteillä.

Jos 1 momentin vaatimukset edellyttävät sellaisia toimenpiteitä, jotka selvästi poikkeavat tavanomaisena pidettävästä arvopaperikeskuksen toiminnasta ja joista aiheutuu olennaisia lisäkustannuksia, tällaiset kustannukset voidaan korvata huoltovarmuuden turvaamisesta annettussa laissa (1390/1992) tarkoitettusta huoltovarmuusrahastosta.

13 §

Arvopaperikeskuksen valvontatehtävä

Arvopaperikeskuksen on järjestettävä riittävä ja luotettava valvonta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten sekä arvopaperikeskuksen sääntöjen noudattamisen turvaamiseksi arvo-osuusjärjestelmässä ja selvitystoiminnassa.

Arvopaperikeskuksen on saatettava Finanssivalvonnan tietoon menettely, joka on ilmeisesti vastoin 1 momentissa tarkoitettuja säännöksiä tai määräyksiä taikka arvopaperikeskuksen sääntöjä, jollei menettelyä viipymättä oikaista tai asiointi muutoin korjaannu. Jos säännöksiä, määräyksiä tai sääntöjä on rikottu olennaisesti tai toistuvasti, ilmoitus on kuitenkin tehtävä aina.

Tilinhoitajien ja muiden arvopaperikeskuksen palveluja käyttävien on pyynnöstä annettava arvopaperikeskukselle tämän pykälän mukaisen valvontavelvollisuuden täyttämiseksi tarvittavat yksilöidyt tiedot.

14 §

Arvopaperikeskuksen säännöt

Arvopaperikeskuksen säännöistä säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 26 artiklan 4 kohdassa sekä 43 artiklassa.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa mainituissa säännöksissä säädetään, säännöissä on oltava määräykset ainakin:

1) arvopaperikeskuksen, tilinhoitajien ja selvitysosapuolen keskinäistä tiedonvaihtoa koskevista säännöistä ja periaatteista sekä arvo-osuuksien ja oikeudenhaltijoiden yksilöimisessä käytettävistä tunnuksista ja muista arvo-osuusjärjestelmän edellyttämistä yhteisistä käytännöistä;

2) tilinhoitajien ja selvitysosapuolten vähimmäisaukioloajoista;

3) kirjaustoiminnassa tapahtuneiden virheiden ja epäselvyyksien selvityksessä noudatettavasta menettelystä;

4) tilinhoitajien toiminnassa noudatettavista tieto- ja rekisteriturvallisuuden edellyttämistä menettelytavoista sekä tilinhoitajien tekemiä päätöksiä koskevien asiakirjojen tai niiden jäljennösten säilyttämisestä;

5) tilinhoitajan ja selvitysosapuolen oikeuksien myöntämisestä ja sitä haettaessa edellytettävistä tiedoista;

6) miten ja millä perusteilla tilinhoitajaksi ja selvitysosapuoleksi hyväksyminen ja oikeuksien peruuttaminen tapahtuu;

7) arvopaperikeskukselle lain mukaan kuuluvien valvontatehtävien hoitamisesta;

8) sääntöjä täydentävien päätösten antamista koskevan toimivallan jakautumisesta hallituksen ja toimitusjohtajan välillä;

9) sääntöjen muuttamisesta ja muutoksesta ilmoittamisesta;

10) millaisia arvopaperikauppoja tai muita luovutuksia otetaan selvitystoiminnan kohteeksi;

11) miten ja milloin selvitystoiminta järjestetään;

12) miten arvopaperikaupasta tai muusta luovutuksesta johtuvat velvoitteet määritetään selvitystoiminnassa;

13) ajankohta, jolloin 12 kohdassa tarkoitettu velvoite katsotaan ilmoitetuksi selvitetäväksi;

14) millä tavalla arvopaperikeskus vastaa 12 kohdassa tarkoitettujen velvoitteiden täyttämistä;

15) miten 12 kohdassa tarkoitettut velvoitteet on täytettävä;

16) miten arvopaperikeskuksen maksuvalmius turvataan;

17) miten 9 §:ssä tarkoitettut selvitystoimintaa turvaavat vakuudet asetetaan;

- 18) miten selvitystoiminnasta aiheutuva tappionvaara katetaan;
- 19) miten selvitystoiminta järjestetään häiriötilanteissa tai silloin, jos selvitysosapuoli laiminlyö selvitystoimintaan kuuluvia velvoitteitaan;
- 20) miten selvitysosapuolet vastaavat selvitystoiminnasta;
- 21) mitä erityisiä vaatimuksia asetetaan sellaiselle yhteisölle, joka toimii asiamiehenä selvitysosapuolen lukuun;
- 22) millaisia tarkempia vaatimuksia asetetaan sellaiselle yhteisölle, jonka määrittämät arvopaperikaupoista johtuvat velvoitteet toteutetaan selvitysjärjestelmässä;
- 23) miten arvopaperikeskus voi harjoittaa arvopaperien lainaus- ja takaisinostosopimusten selvitystoimintaa tai nettouttaa sen toiminnassa velvoitteita eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annetun lain mukaisesti;
- 24) minkä valtion lakia selvitystoimintaan sovelletaan.

15 §

Arvopaperikeskuksen sääntöjen vahvistaminen

Arvopaperikeskuksen säännöt vahvistaa hakemuksesta valtiovarainministeriö. Säännöt on vahvistettava, jos ne ovat tämän lain mukaiset ja jos saadun selvityksen perusteella voidaan pitää todennäköisenä, että ne turvaavat arvopaperikeskus- ja selvitystoiminnan luotettavan järjestämisen sekä arvo-osuusjärjestelmän ylläpidon.

Hakemus on ratkaistava kolmen kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta tai, jos hakemus on ollut puutteellinen, siitä kun hakija on antanut asian ratkaisemista varten tarvittavat asiakirjat ja selvitykset. Päätös on kuitenkin aina tehtävä kuuden kuukauden kuluessa hakemuksen vastaanottamisesta. Valtiovarainministeriön on ennen sääntöjen vahvistamista pyydettävä hakemuksesta Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto. Jos Suomen Pankin lausunto on pankin lakisääteisiin tehtäviin kuuluvissa kysymyksissä kielteinen, sääntöjä ei tule tältä osin vahvistaa.

Valtiovarainministeriö voi arvo-osuusjärjestelmää ja selvitystoimintaa kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi tai muusta erityisen painavasta syystä määrätä vahvistamisensa säännöissä olevien määräysten sisältöä muutettavaksi tai täydennettäväksi. Valtiovarainministeriön on ennen määräyksen antamista pyydettävä asiassa Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto.

Jos tärkeä yleinen etu vaatii selvitystoiminnan järjestämistä eikä selvitystoimintaa koskevia sääntöjä tai niiden muutosta ole hakemuksen hylkäämisen takia tai muusta syystä vahvistettu, valtiovarainministeriö voi määrätä selvitystoiminnan järjestämisestä.

Tilinhoitajan ja selvitysosapuolen on sitouduttava noudattamaan arvopaperikeskuksen sääntöjä. Arvo-osuuden liikkeeseenlaskijan on sitouduttava noudattamaan arvopaperikeskuksen sääntöjä ennen kuin arvo-osuus voidaan liittää liikkeeseenlaskijan hakemuksesta arvo-osuusjärjestelmään.

16 §

Henkilökohtaiset liiketoimet

Arvopaperikeskuksen on riittävin toimenpitein pyrittävä estämään arvopaperikeskuksessa vaikuttavassa asemassa olevan henkilön ryhtyminen henkilökohtaisiin liiketoimiin, jos siitä voi aiheutua eturistiriita taikka jos kyseisellä henkilöllä on arvopaperimarkkina-alaissa tarkoitettua sisäpiirintietoa taikka liikkeeseenlaskijoita tai selvitysosapuolia tai niiden liiketoimia koskevaa luottamuksellista tietoa. Tällaisen tiedon luottamuksellisuus on pyrittävä turvaamaan.

Arvopaperikeskuksen on säilytettävä tiedot henkilökohtaisista liiketoimista. Arvopaperikeskuksen on vuosittain toimitettava Finanssivalvonnalle selvitys siitä, miten arvopaperikeskus

on valvonut henkilökohtaisia liiketoimia koskevien säännösten, määräysten ja arvopaperikeskuksen sisäisten ohjeiden noudattamista, ja siitä, mihin toimenpiteisiin arvopaperikeskus on ryhtynyt, jos sanottuja säännöksiä, määräyksiä tai ohjeita ei ole noudatettu.

Arvopaperikeskuksessa vaikuttavassa asemassa olevaan ja tämän henkilökohtaisiin liiketoimiin sovelletaan, mitä sijoituspalvelulain 7 luvun 11 §:ssä säädetään sijoituspalveluyrityksessä vaikuttavassa asemassa olevasta ja tämän henkilökohtaisista liiketoimistaan.

17 §

Velvollisuus tehdä sisäpiiri-ilmoitus

Arvopaperikeskuksen 2 momentissa tarkoitetun sisäpiiriläisen on tehtävä 18 §:ää noudattaen *sisäpiiri-ilmoitus* 19 §:ssä tarkoitettuun sisäpiirirekisteriin tiedoista, jotka koskevat:

- 1) säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa olevia osakkeita; tai
- 2) sellaisia rahoitusvälineitä, joiden arvo määräytyy 1 kohdassa tarkoitettujen osakkeiden perusteella.

Arvopaperikeskuksen *sisäpiiriläisellä* tarkoitetaan:

- 1) arvopaperikeskuksen hallituksen ja hallintoneuvoston jäsentä ja varajäsentä, toimitusjohtajaa ja toimitusjohtajan varamiestä sekä tilintarkastajaa, varatilintarkastajaa ja tilintarkastusyhteisön päävastuullista tilintarkastajaa;
- 2) arvopaperikeskuksen palveluksessa olevaa muuta kuin 1 kohdassa tarkoitettua henkilöä, joka asemansa tai tehtäviensä johdosta saa säännöllisesti haltuunsa 1 momentissa tarkoitettuja osakkeita tai rahoitusvälineitä koskevaa sisäpiiritietoa.

18 §

Sisäpiiri-ilmoitus

Arvopaperikeskuksen sisäpiiriläisen on tehtävä sisäpiiri-ilmoitus neljäntoista päivän kuluessa siitä, kun hänet on nimitetty 17 §:n 2 momentissa tarkoitettuun tehtäväänsä.

Sisäpiiri-ilmoituksessa on mainittava:

- 1) vajaavaltainen, jonka edunvalvoja sisäpiiriläinen on;
- 2) yhteisö tai säätiö, jossa sisäpiiriläisellä tai 1 kohdassa tarkoitettulla vajaavaltaisella on suoraan tai välillisesti määräysvalta;
- 3) omistamansa sekä 1 kohdassa tarkoitetun vajaavaltaisen ja 2 kohdassa tarkoitetun yhteisön tai säätiön omistamat säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa olevat osakkeet ja sellaiset rahoitusvälineet, joiden arvo määräytyy kyseisten osakkeiden perusteella.

Sisäpiiriläisen on tehtävässä ollessaan seitsemän päivän kuluessa ilmoitettava arvopaperikeskukselle:

- 1) 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetuilla osakkeilla ja rahoitusvälineillä tehdyt hankinnat ja luovutukset, kun omistuksen muutos on vähintään 5 000 euroa;
- 2) muut tässä pykälässä tarkoitetuissa tiedoissa tapahtuvat muutokset.

Edellä 2 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja tietoja ei tarvitse ilmoittaa siltä osin kuin ne koskevat asunto-osakeyhtiötä, asunto-osakeyhtiölain (1599/2009) 28 luvun 2 §:ssä tarkoitettua keskinäistä kiinteistöosakeyhtiötä, aatteellista tai taloudellista yhdistystä taikka voittoa tavoittelematonta yhteisöä. Jos yhteisö käy säännöllisesti kauppaa rahoitusvälineellä, sitä koskevat tiedot on kuitenkin ilmoitettava.

Ilmoitukseen on sisällytettävä asianomaisen henkilön, yhteisön tai säätiön yksilöimiseksi tarvittavat tiedot sekä osakkeita ja muita rahoitusvälineitä koskevat tiedot.

HE 28/2016 vp

Jos 2 momentin 3 kohdassa tarkoitetut osakkeet tai rahoitusvälineet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, arvopaperikeskus voi järjestää menettelyn, jossa tiedot saadaan arvo-osuusjärjestelmästä. Tällöin erillistä ilmoitusta ei tarvitse tehdä.

19 §

Arvopaperikeskuksen sisäpiirirekisteri

Arvopaperikeskuksen on pidettävä 18 §:ssä tarkoitetuista sisäpiiri-ilmoituksista rekisteriä (*arvopaperikeskuksen sisäpiirirekisteri*), josta ilmenevät kunkin sisäpiiriläisen kohdalla sisäpiiriläisen, 18 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetun vajaan ja 2 kohdassa tarkoitetun yhteisön tai säätiön omistamat sanotussa momentissa tarkoitetut osakkeet ja rahoitusvälineet sekä eriteltyinä hankinnat ja luovutukset.

Jos ilmoitukset tehdään 18 §:n 6 momentin mukaisesti, arvopaperikeskuksen sisäpiirirekisteri voidaan tältä osin muodostaa arvo-osuusjärjestelmästä saatavista tiedoista.

Arvopaperikeskuksen sisäpiirirekisterin ylläpito on järjestettävä luotettavalla tavalla. Rekisteriin merkityt tiedot on säilytettävä viisi vuotta tiedon merkitsemisestä. Jokaisella on oikeus saada kulujen korvaamista vastaan otteita ja jäljennöksiä rekisterin tiedoista. Luonnollisen henkilön henkilötunnus ja osoite sekä muun luonnollisen henkilön kuin sisäpiiriläisen nimi eivät kuitenkaan ole julkisia.

Arvopaperikeskuksen on vuosittain toimitettava Finanssivalvonnalle selvitys sisäpiirirekisterin ylläpidon järjestämisestä, arvopaperikeskuksen sisäpiiriläisten ilmoitusvelvollisuuden valvonnasta ja siitä, mihin toimenpiteisiin arvopaperikeskus on ryhtynyt, jos sisäpiiri-ilmoitusta koskevia säännöksiä, määräyksiä tai arvopaperikeskuksen sisäisiä ohjeita ei ole noudatettu.

20 §

Tilintarkastus

EU:n arvopaperikeskusasetuksen 26 artiklan 6 kohdassa säädetään arvopaperikeskuksen tilintarkastuksesta.

Sen lisäksi mitä 26 artiklassa säädetään, arvopaperikeskuksen tilintarkastajista vähintään yhden on oltava tilintarkastuslain (1141/2015) 1 luvun 2 §:n 3 kohdassa tarkoitettu KHT-tilintarkastaja tai mainitun pykälän 5 kohdassa tarkoitettu tilintarkastusyhteisö.

21 §

Finanssivalvonnan määräystenantovaltuudet

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä eturistiriitojen tunnistamisesta ja ehkäisemisestä arvopaperikeskuksen 13 §:ssä säädetyn valvontatehtävän hoitamiseksi.

Finanssivalvonta voi antaa lisäksi tarkempia määräyksiä 16 §:n 1 momentissa tarkoitetuista liiketoimista ja 2 momentissa tarkoitettusta selvityksestä ja sen toimittamisesta Finanssivalvonnalle, 18 §:ssä tarkoitetun sisäpiiri-ilmoituksen sisällöstä ja tekotavasta, 19 §:ssä tarkoitettua arvopaperikeskuksen sisäpiirirekisterin sisällöstä ja tietojen merkintätavasta sekä 19 §:n 4 momentissa tarkoitettusta selvityksestä ja sen toimittamisesta Finanssivalvonnalle sekä 22 §:n 1 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten tekemisestä ja niiden käsittelystä arvopaperikeskuksessa. Määräysten on soveltuvin osin vastattava sijoituspalvelulain 7 luvun 23 §:n 1 mo-

mentin 5 kohdan ja mainitun pykälän 2 momentin nojalla sijoituspalveluyrityksille annettavia määräyksiä.

22 §

Rikkomuksista ilmoittaminen

Arvopaperikeskuksella on oltava menettelytavat, joita noudattamalla arvopaperikeskuksen palveluksessa olevat voivat ilmoittaa arvopaperikeskuksen sisällä riippumattoman kanavan kautta arvopaperikeskusta koskevien säännösten epäilyistä rikkomisesta. Ilmoituksen tekijän ja ilmoituksen kohteena olevan henkilön henkilötiedot ovat salassa pidettäviä, jollei laissa toisin säädetä.

Arvopaperikeskuksen on säilytettävä 1 momentissa tarkoitettut tarpeelliset tiedot. Tiedot on poistettava viiden vuoden kuluttua ilmoituksen tekemisestä, jollei tietojen edelleen säilyttäminen ole tarpeen rikostutkinnan, vireillä olevan oikeudenkäynnin, viranomaistutkinnan taikka ilmoituksen tekijän tai ilmoituksen kohteena olevan henkilön oikeuksien turvaamiseksi. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus on tutkittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen säilyttämisen tarpeellisuuden tarkistamisesta. Tarkistamisesta on tehtävä merkintä.

Ilmoituksen kohteena olevalla rekisteröidyllä henkilöllä ei ole tarkastusoikeutta 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin tietoihin. Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen, rekisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden.

Arvopaperikeskuksen tulee toteuttaa asianmukaiset ja riittävät toimenpiteet ilmoitusten tekijöiden suojelemiseksi.

23 §

Keskusvastapuolen toimilupa ja valvonta

Suomalaisen keskusvastapuolen markkinarakennetoimija-asetuksen 22 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu toimilupaviranomainen on valtiovarainministeriö. Finanssivalvonnan asemasta keskusvastapuolen toimintaa valvovana toimivaltaisena viranomaisena säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 50 d §:ssä. Keskusvastapuolen toimiluvan myöntämisedellytyksistä ja -menettelyistä säädetään markkinarakennetoimija-asetuksen 14—21 artiklassa.

24 §

Keskusvastapuolen toiminta

Keskusvastapuolen toiminnasta säädetään markkinarakennetoimija-asetuksessa.

25 §

Sopimukset määritysosapuolen maksukyvyttömyyden varalta

Markkinarakennetoimija-asetuksen 48 artiklan mukaiset sopimukset keskusvastapuolen määritysosapuolen asiakkaille kuuluvan omaisuuden ja sopimusten siirtämisestä toiselle määritysosapuolelle voidaan toteuttaa ensiksi mainittua määritysosapuolta koskevan konkurssin, yrityksen saneerausmenettelyn, talletuspankin toiminnan väliaikaisen keskeyttämisen ja muun näihin verrattavan menettelyn estämättä.

26 §

Luvun säännösten soveltaminen keskusvastapuoleen

Mitä 15 §:ssä säädetään arvopaperikeskuksen sääntöjen vahvistamisesta, 16 §:ssä henkilökohtaisista liiketoimista, 17—19 §:ssä sisäpiiri-ilmoituksista ja sisäpiirirekisteristä, 20 §:n 2 momentissa tilintarkastuksesta sekä 21 §:ssä Finanssivalvonnan määräyksenantovaltuudesta, sovelletaan suomalaiseen keskusvastapuoleen.

3 luku

Selvitysosapuoli ja tilinhoitaja

1 §

Selvitysosapuolen oikeuksien myöntäminen

Selvitysosapuolen oikeuksien myöntämisestä ja peruuttamisesta säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 33 artiklassa.

Arvopaperikeskuksen on myönnettävä selvitysosapuolen oikeudet Suomen valtiolle, Suomen Pankille, pörssille sekä sellaiselle sijoituspalvelun tarjoajalle:

- 1) jolla on kiinteä toimipaikka Suomessa;
- 2) joka täyttää selvitysosapuolelle tässä laissa, sen nojalla annetuissa säännöksissä ja määräyksissä sekä arvopaperikeskuksen selvitystoimintaa koskevissa säännöissä asetetut vaatimukset;
- 3) jonka osallistuminen selvitystoimintaan ei ole omiaan vaarantamaan tämän toiminnan tai arvopaperikeskuksen muun toiminnan luotettavuutta; ja
- 4) jonka osakepääoma, osuuspääoma tai muu vastaava pääoma on vähintään 730 000 euroa.

Selvitysosapuolen oikeudet on lisäksi myönnettävä:

1) sijoituspalvelun tarjoajalta Suomessa edellytettävää toimilupaa vastaavan toimiluvan viiranomaiselta Euroopan talousalueella saaneelle ulkomaiselle sijoituspalvelun tarjoajalle, jolla ei ole kiinteää toimipaikkaa Suomessa ja joka täyttää 1 momentin 2—5 kohdassa säädetty edellytykset;

2) keskusvastapuolelle, joka täyttää 1 momentin 2—5 kohdassa säädetty edellytykset; sekä

3) ulkomaiselle arvopaperikeskukselle.

Arvopaperikeskus voi valtiovarainministeriön määräämin ehdoin myöntää selvitysosapuolen oikeudet myös muulle 1 momentin 2—5 kohdan edellytykset täyttävälle riittävän vakavaraiselle ja riskit hallitsevalle suomalaiselle tai ulkomaiselle yhteisölle. Valtiovarainministeriön määräämissä ehdoissa on edellytettävä, että hakijana oleva yhteisö toimittaa arvopaperikeskukselle niitä selvityksiä soveltuvin osin vastaavat selvitykset, jotka on sijoituspalvelulain 3 luvun 1 §:n ja sen nojalla annetun valtiovarainministeriön asetuksen mukaan liitettävä sijoituspalveluyrityksen toimilupaa koskevaan hakemukseen.

Valtiovarainministeriön on ennen ehtojen määräämistä koskevan 3 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä pyydettävä Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto.

2 §

Velvollisuus hakea selvitysosapuoleksi

Sellaisen keskusvastapuolen, jonka määrittämät arvopaperikaupoista johtuvat velvoitteet toteutetaan säännöllisesti arvopaperikeskuksen ylläpitämässä selvitysjärjestelmässä ja jonka

toiminta voi muodostua rahoitusmarkkinoiden vakauden kannalta merkittäväksi, tulee hakea selvitysosapuolen oikeudet mainitussa arvopaperikeskuksessa.

3 §

Selvitysosapuolen aseman turvaaminen

Arvopaperikeskuksen on huolehdittava siitä, ettei selvitysosapuolille aiheudu arvopaperikeskuksen toiminnassa vaaraa tehdyn suorituksen menettämisestä ilman vastasuoritusta. Arvopaperikeskus ei saa täyttää kauppaan tai luovutukseen liittyvää velvoitetta selvitysosapuolelle varmistumatta siitä, että tämä on täyttänyt omat kauppaan tai luovutukseen liittyvät velvoitteensa.

Arvopaperikeskus saa selvitystoiminnan toteuttamiseksi avata omissa nimissään rahavarojen tilin Suomen Pankissa, ulkomaisessa keskuspankissa, talletuspankissa, ulkomaisessa luottolaitoksessa tai sen sivuliikkeessä siten, että tilille vastaanotetaan ja siltä maksetaan selvitysosapuolten ja näiden asiakkaiden suorituksia sekä selvitysosapuolille ja näiden asiakkaille tulevia suorituksia. Tällaisella tilillä olevat varat eivät kuulu arvopaperikeskukselle, ja ne on pidettävä arvopaperikeskuksen kirjanpidossa erillään arvopaperikeskuksen varoista. Arvopaperikeskuksen on pidettävä ajantasaisesti kirjaa siitä, kenelle tilillä olevat varat kuuluvat.

4 §

Selvitysosapuolen varmistamisvelvollisuus

Selvitysosapuolen on arvopaperien hallinnan siirroilla, asiakkaan rahavarojen säilyttämällä sijoituspalvelulain 9 luvun 1 §:ssä tarkoitetulla tavalla, arvo-osuustileistä annetun lain 9 tai 16 §:n mukaisella kirjauksella tai muutoin riittävän huolellisesti varmistettava, että kaupasta tai muusta luovutuksesta johtuvat rahasuoritusta koskevat velvoitteet tai arvopaperien toimivulvoitteet voidaan täyttää arvopaperikeskuksen sääntöjen mukaisesti.

Vahingonkorvausvelvollisuudesta säädetään 8 luvun 4 §:ssä.

5 §

Arvopaperikeskuksen ja selvitysosapuolen panttioikeus

Selvitysosapuolen selvitettäväksi antamaan arvopaperikauppaan liittyvien, arvopaperikeskuksen sääntöjen mukaisesti vahvistettujen velvoitteiden täyttämisen vakuudeksi on arvopaperikeskuksella panttioikeus arvo-osuuteen, joka on kaupan johdosta kirjattu arvopaperikeskuksen, selvitysosapuolen tai sijoituspalvelun tarjoajan lukuun pidettävälle, arvo-osuustileistä annetun lain 16 §:ssä tarkoitetulle kaupintatilille. Arvopaperikeskus saa panttioikeuden, jos se on suorittanut arvo-osuuksia koskevan maksun tai ottanut vastatakseen siitä.

Selvitysosapuolella on panttioikeus osapuolen omaan tai osapuolen edustaman sijoituspalvelun tarjoajan lukuun pidettävälle kaupintatilille kirjattuun asiakkaan arvo-osuuteen sitä koskevasta toimeksiannosta johtuvien velvoitteiden täyttämisen vakuudeksi, jos selvitysosapuoli on suorittanut arvo-osuuksia koskevan maksun.

Jos samoihin arvo-osuuksiin kohdistuu yhtäaikaaisesti 1 ja 2 momentissa tarkoitettu panttioikeus, 1 momentin mukaisen oikeuden haltija saa suorituksen saatavastaan ennen 2 momentin mukaisen oikeuden haltijaa.

Jos panttina olevaa omaisuutta koskeva 1 tai 2 momentissa tarkoitettu velvoite laiminlyödään, pantinhaltija saa selvityksen toteuttamiseksi muuttaa panttiomaisuuden rahaksi. Jos panttina on säännellyllä markkinalla kaupankäynnin kohteena oleva arvopaperi tai rahoitusväline, arvopaperi tai rahoitusväline voidaan muuttaa rahaksi säännellyllä markkinalla tai monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä. Rahaksi muuttamisessa voidaan myös muutoin poiketa pantinhaltijan oikeutta rajoittavista lainsäädännöksistä, jos poikkeaminen ei kohtuuttomasti vaaranna pantinomistajan, velallisen tai muiden velkojien etua. Rahaksimuuttamisoikeus on selvitysosapuolella myös, jos sijoituspalvelun tarjoaja, joka ei toimi selvitysosapuolena, jättää täyttämättä selvitettävästä kaupasta johtuvat velvoitteensa.

Mitä tässä pykälässä säädetään kaupintatilille kirjatusta arvo-osuudesta, sovelletaan myös sellaiseen myytyyn ja ostettuun arvopaperiin tai rahoitusvälineeseen, joka on luovutettu arvopaperikeskuksen tai selvitysosapuolen haltuun arvopaperikaupan tai rahoitusvälineen kaupan selvitystä varten.

6 §

Tilinhoitajan oikeuksien myöntäminen

Arvopaperikeskuksen on myönnettävä tilinhoitajan oikeudet Suomen valtiolle, Suomen Pankille, toisen ETA-valtion keskuspankille, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa (748/2012) tarkoitetulle pörssille, keskusvastapuolelle, ulkomaiselle arvopaperikeskukselle sekä sellaiselle sijoituspalvelun tarjoajalle ja selvitysosapuolelle:

- 1) jonka suunnittelema toiminta täyttää toiminnan edellyttämät tekniset vaatimukset;
- 2) jonka voidaan aikaisemman toimintansa perusteella tai muutoin perustellusti katsoa täyttävän tehtävässä tarvittavaa oikeudellista asiantuntemusta ja eettistä tasoa koskevat vaatimukset;
- 3) jonka suunnittelema toiminta ei vaaranna arvo-osuusjärjestelmän ja arvo-osuusrekisterin luotettavaa ja tarkoituksenmukaista toimintaa;
- 4) jonka osakepääoma, osuuspääoma tai muu vastaava pääoma on vähintään 730 000 euroa; ja
- 5) joka täyttää muut arvopaperikeskuksen säännöissä asetetut vaatimukset.

Arvopaperikeskuksen on lisäksi myönnettävä tilinhoitajan oikeudet sijoituspalvelun tarjoajalta Suomessa edellytettävää toimilupaa vastaavan toimiluvan toisen ETA-valtion viranomaiselta saaneelle ulkomaiselle sijoituspalvelun tarjoajalle, joka täyttää 1 momentissa säädetty vaatimukset.

Arvopaperikeskus saa myöntää tilinhoitajan oikeudet yhteisölle, joka toimii muiden lukuun ja joka täyttää 1 momentissa säädetty vaatimukset. Tilinhoitaja voi ulkoistaa toimintaansa myös sellaiselle yhteisölle, joka ei ole tässä pykälässä tarkoitettu tilinhoitaja.

Arvopaperikeskus saa myöntää tilinhoitajan oikeudet valtiovarainministeriön määräämin ehdoin muulle valtiolle, muun kuin ETA-valtion keskuspankille, 2 luvun 10 §:ssä tarkoitetulle yhteisölle sekä muulle sellaiselle ulkomaiselle yhteisölle, joka täyttää 1 momentissa säädetty vaatimukset.

Arvopaperikeskus saa myöntää tilinhoitajan oikeudet valtiovarainministeriön määräämin ehdoin myös muulle 1 momentin 1, 3 ja 5 kohdassa säädetty vaatimukset täyttävälle yhteisölle. Tällöin yhteisöllä on oikeus tehdä kirjauksia arvo-osuusrekisteriin ainoastaan omaan lukuunsa. Valtiovarainministeriön on ennen ehtojen määräämistä koskevan 3 momentissa tarkoitetun päätöksen tekemistä pyydettävä Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto.

Edellä 4 ja 5 momentissa tarkoitetuissa valtiovarainministeriön määräämissä ehdoissa on edellytettävä, että tilinhoitajan oikeuksia hakevan yrityksen omistajia voidaan pitää luotettavina. Luotettavuuden arviointiin sovelletaan sijoituspalvelulain 3 luvun 4 §:ää.

7 §

Tilinhoitajan oikeuksien myöntämistä koskevan asian ratkaiseminen

Arvopaperikeskuksen on ratkaistava tilinhoitajan oikeuksia koskeva hakemus kuukauden kuluessa sen vastaanottamisesta. Jos arvopaperikeskus tänä aikana pyytää hakijalta lisäselvitystä, sanottu määräaika lasketaan siitä päivästä, jona arvopaperikeskus vastaanottaa lisäselvityksen.

Tilinhoitajien oikeuksia myöntäessään arvopaperikeskuksen on noudatettava tasapuolisuutta.

Arvopaperikeskuksen on viipymättä annettava tilinhoitajan oikeuksia koskeva päätöksensä tiedoksi Finanssivalvonnalle. Tilinhoitajan oikeuksia hakevalla yhteisöllä on oikeus saattaa arvopaperikeskuksen päätös Finanssivalvonnan käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Finanssivalvonnan on ilmoitettava arvopaperikeskukselle asian saattamisesta Finanssivalvonnan käsiteltäväksi.

8 §

Tilinhoitajan oikeuksien peruuttaminen

Arvopaperikeskuksen on peruutettava tilinhoitajan oikeudet, jos tilinhoitaja ei enää täytä jotakin 6 §:n 1 momentin 1—4 kohdassa säädetyistä edellytyksistä tai jos Finanssivalvonta arvo-osuusjärjestelmää kohtaan tunnetun luottamuksen vahvistamiseksi taikka muusta erityisen painavasta syystä niin päättää.

Arvopaperikeskus voi peruuttaa tilinhoitajan oikeudet kokonaan tai osittain, jos:

- 1) tilinhoitajan toiminnassa on olennaisesti rikottu lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä, tilinhoitajan oikeuksia koskevaan päätökseen sisältyviä ehtoja tai rajoituksia taikka arvopaperikeskuksen sääntöjä;
- 2) tilinhoitaja ei ole toiminut kuuteen kuukauteen;
- 3) tilinhoitajan toimintaa tai osaa siitä ei ole aloitettu 12 kuukauden kuluessa oikeuksien myöntämisestä; tai
- 4) oikeuksia haettaessa on annettu olennaisesti vääriä tai puutteellisia tietoja tilinhoitajan toiminnan kannalta keskeisistä seikoista.

Kun oikeudet on peruutettu, tilinhoitajan harjoittama kirjaustoiminta siirtyy viipymättä arvopaperikeskuksen hoitoon. Arvopaperikeskuksen on viipymättä huolehdittava tilinhoitajan kirjaustoiminnan lopettamisesta.

Arvopaperikeskuksen on annettava tilinhoitajan oikeuksien peruuttamista koskeva päätöksensä viipymättä tiedoksi Finanssivalvonnalle. Tilinhoitajalla, jonka oikeudet on peruutettu, on oikeus saattaa arvopaperikeskuksen päätös Finanssivalvonnan käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Arvopaperikeskuksen antama päätös, joka on saatettu Finanssivalvonnan käsiteltäväksi, on käsitelyyn saattamisesta huolimatta toistaiseksi voimassa, jollei Finanssivalvonta toisin määrää tai asiasta muualla toisin säädetä. Finanssivalvonnan on ilmoitettava arvopaperikeskukselle asian saattamisesta Finanssivalvonnan käsiteltäväksi.

9 §

Tilinhoitajan toiminnan rajoittaminen

Oikeuksien peruuttamisen asemesta arvopaperikeskus voi rajoittaa tilinhoitajan toimintaa, jos sitä voidaan pitää riittävänä toimenpiteenä.

Arvopaperikeskus voi rajoittaa määräajaksi tilinhoitajan toimintaa, jos tilinhoitajan toiminnassa on todettu taitamattomuutta tai varomattomuutta tai jos on ilmeistä, että tilinhoitajan

HE 28/2016 vp

toiminta vaarantaa arvo-osuusjärjestelmän tai arvo-osuusrekisterin vakaata toimintaa tai sijoittajien etua.

Mitä 8 §:n 4 momentissa säädetään tilinhoitajan oikeuksien peruuttamista koskevasta päätöksestä, sovelletaan myös tilinhoitajan oikeuksien rajoittamista koskevaan päätökseen.

10 §

Arvopaperikeskus tilinhoitajana

Arvopaperikeskus voi toimia arvo-osuustilin tilinhoitajana.

11 §

Sijoituspalvelutoiminnan menettelytapasäännösten soveltaminen selvitysosapuoleen ja tilinhoitajaan

Mitä sijoituspalvelulain 7 luvun 10 §:ssä säädetään eturistiriitatilanteiden hallinnasta ja 11 §:ssä henkilökohtaisista liiketoimista, 9 luvun 1 §:ssä sijoituspalveluyrityksen velvollisuudesta pitää asiakasvarat erillään sekä 10 luvun 7 §:ssä toimeksiantojen käsittelystä, sovelletaan myös selvitysosapuoleen ja tilinhoitajaan.

Mitä arvopaperimarkkinalain 14 luvun 5 §:ssä säädetään markkinoiden väärinkäyttöön liittyvästä sijoituspalvelun tarjoajan ilmoitusvelvollisuudesta ja 16 luvun 3 §:ssä vahingonkorvausvelvollisuudesta, sovelletaan myös selvitysosapuoleen ja tilinhoitajaan.

12 §

Finanssivalvonnan määräystenantovaltuudet

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 11 §:n 1 momentissa:

- 1) tarkoitettujen eturistiriitatilanteiden hallintaan liittyvistä menettelytavoista;
- 2) tarkoitetuista henkilökohtaisista liiketoimista;
- 3) tarkoitettujen toimeksiantojen toteuttamisessa noudatettavasta menettelystä.

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 3 §:n 2 momentissa tarkoitetuilla arvopaperikeskuksen avaamilla tileillä olevien asiakasvarojen erillään pitämisestä ja asiakkaan aseman turvaamisesta selvitystoiminnassa sekä 11 §:n 2 momentissa tarkoitettun markkinoiden väärinkäyttöön liittyvän ilmoituksen sisällöstä ja tekotavasta.

III OSA

ARVO-OSUUSJÄRJESTELMÄ

4 luku

Arvo-osuusjärjestelmä, hallintarekisteröinti sekä kirjaus- ja selvitysrahasto

1 §

Arvo-osuus

Arvo-osuudesta ei anneta osakekirjaa, velkakirjaa tai muuta sellaista oikeuden olemassaoloa ja sisältöä koskevaa arvopaperia. Arvo-osuuksia ei numeroida.

HE 28/2016 vp

Mitä arvopaperista tässä tai muualla laissa säädetään, sovelletaan myös arvo-osuuteen.

2 §

Arvo-osuustilit

Arvo-osuudet sekä niihin kohdistuvat oikeudet ja rajoitukset on kirjattava arvo-osuustileille, joita pidetään arvo-osuusrekisterissä. Arvo-osuustileistä säädetään arvo-osuustileistä annetussa laissa.

Mitä arvopaperin antamisesta ja luovuttamisesta säädetään tässä tai muualla laissa, sovelletaan myös arvo-osuuden kirjaamiseen arvo-osuustilille.

3 §

Luettelot

Arvopaperikeskuksessa on pidettävä liikkeeseenlaskijoiden lukuun seuraavien arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien arvo-osuuksien omistajista liikkeeseenlaskijakohtaisia osakseluetteloita ja muita vastaavia omistajaluetteloita:

1) osake tai muu osuus yhteisön omaan pääomaan tai siihen liittyvä osinko-, korko- tai muu tuotto-oikeus taikka merkintäoikeus;

2) 1 kohdassa ja 2 momentin 1 kohdassa mainittujen oikeuksien yhdistelmä;

3) rahasto-osuus tai siihen rinnastettava yhteissijoitusyrityksen osuus.

Arvopaperikeskuksessa on pidettävä seuraavien arvo-osuusjärjestelmään kuuluvien arvo-osuuksien omistajista luetteloita:

1) osuus joukkovelkakirjalainaan tai siihen rinnastuva velallisen sitoumus taikka mainittuun osuuteen tai sitoumukseen liittyvä korko- tai muu tuotto-oikeus;

2) 1 kohdassa ja 1 momentin 1 ja 2 kohdassa mainittuja oikeuksia koskeva osto- tai myyntioikeus;

3) muu kuin 1 tai 2 kohdassa mainittu oikeus, joka perustuu sopimukseen tai sitoumukseen.

Arvopaperikeskuksessa on myös pidettävä luetteloa 2 momentissa tarkoitettujen arvo-osuuksien lukumääristä.

4 §

Hallintarekisteröinti

Jos arvo-osuus on kirjattu arvo-osuustileistä annetun lain 5 a §:ssä tarkoitettulle omaisuudenhoitotilille tai mainitun lain 16 §:ssä tarkoitettulle kaupintatilille, 3 §:ssä tarkoitettuun luetteloon on omistajan sijasta merkittävä hallintarekisteröinnin hoitaja. Luetteloon voidaan omistajan sijasta merkitä hallintarekisteröinnin hoitaja myös silloin, kun arvo-osuuden omistaa ulkomaalainen tai ulkomainen yhteisö tai säätiö. Hallintarekisteröinnin hoitajana voi toimia kaupintatilin tilinhaltija taikka arvopaperikeskus, tilinhoitaja tai muu arvo-osuustileistä annetun lain 5 a §:n 3 momentissa tarkoitettu yhteisö, joka voi saada oikeuden toimia omaisuudenhoitotilin tilinhaltijana.

Hallintarekisteröityjen osakkeiden tai muiden 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen arvo-osuuksien nojalla ei voida käyttää muita omistajalle liikkeeseenlaskijaa kohtaan arvo-osuuden omistajana kuuluvia oikeuksia kuin oikeutta nostaa varoja, muuntaa tai vaihtaa arvo-osuus ja osallistua osake- tai muuhun arvo-osuusantiin.

Hallintarekisteröinnin hoitajan on pyynnöstä ilmoitettava Finanssivalvonnalle arvo-osuuksien todellisen omistajan nimi, jos se on tiedossa, ja se, kuinka monta arvo-osuutta omistajalla on. Jollei arvo-osuuksien todellisen omistajan nimi ole tiedossa, hallintarekisteröinnin hoitajan on annettava vastaavat tiedot omistajan puolesta toimivasta asiamiehestä sekä tämän antama kirjallinen vakuutus siitä, ettei arvo-osuuksien todellinen omistaja ole suomalainen luonnollinen henkilö tai suomalainen yhteisö tai säätiö. Tiedot 3 §:n 1 momentissa tarkoitettuista arvo-osuuksista on pyynnöstä annettava myös liikkeeseenlaskijalle. Omistajan puolesta toimiva, 2 luvun 10 §:ssä tarkoitettu laitos ei kuitenkaan ole velvollinen antamaan kirjallista vakuutusta, jos kysymys on 3 §:n 2 momentissa tarkoitetuista arvo-osuuksista.

5 §

Kirjausrahasto

Tilinhoitajalle arvo-osuustileistä annetussa laissa säädetyn vahingonkorvausvastuun täyttämisen turvaamiseksi arvopaperikeskuksen hallituksen on perustettava rahasto (*kirjausrahasto*).

6 §

Toissijainen vastuu tilinhoitajan korvattavista vahingoista

Jos tilinhoitaja ei kykene täyttämään arvo-osuustileistä annetussa laissa säädettyä vahingonkorvausvelvollisuuttaan, vahingonkärsineellä on oikeus saada korvaus kirjausrahastosta. Kirjausrahastolla on tällöin oikeus periä maksamansa korvaus siltä, joka on korvauksen suorittamisesta vastuussa.

7 §

Vakuusmaksu

Tilinhoitajien on suoritettava kirjausrahastoon vakuusmaksuja. Kirjausrahaston säännöissä voidaan määrätä, että Suomen valtio, muu valtio, Suomen Pankki ja ulkomainen keskuspankki eivät ole velvollisia suorittamaan vakuusmaksuja. Vakuusmaksuja on kerättävä kirjausrahastoon siten, että kirjausrahaston pääoma on vähintään 0,0048 prosenttia arvo-osuusjärjestelmässä viiden viimeksi kuluneen vuoden aikana säilytettävänä olleiden arvo-osuuksien yhteenlasketun käyvän arvon keskiarvosta, kuitenkin vähintään 20 miljoonaa euroa.

Tilinhoitajien on suoritettava vakuusmaksuja siten, että kunkin maksuvelvollisen tilinhoitajan osuus maksuista vastaa kirjausrahaston säännöissä määriteltävällä tavalla sen osuutta kirjausrahastolla katettavista vastuista. Vakuusmaksujen on perustuttava arvo-osuusjärjestelmään tehtyjen kirjausten lukumäärään, näiden kirjausten euromäärään sekä säilytettävien arvo-osuuksien käypään arvoon. Maksun laskentaperusteen on oltava sama kullekin kirjausrahaston säännöissä määriteltävälle vakuusmaksuvelvollisten tilinhoitajien ryhmälle.

Edellä 1 momentista poiketen tilinhoitajan, joka tulee kirjausrahaston jäseneksi sen jälkeen, kun rahaston pääoma on kartutettu 1 momentissa säädettyyn vähimmäismäärään, on rahastoon liittyessään suoritettava vakuusmaksun ennakkona 1,5 prosenttia rahaston pääoman vähimmäismäärästä. Vakuusmaksun ennako luetaan tilinhoitajan hyväksi päätettäessä 8 §:n mukaisesti tilinhoitajan vakuusmaksun suuruudesta.

8 §

Kirjausrahaston vakuusmaksun määrääminen ja varainhallinta

Kirjausrahasto määrää puolivuositain rahaston säännöissä määrätyllä tavalla vakuusmaksuilla kerättävien kirjausrahaston varojen vähimmäismäärän ja kunkin maksuvelvollisen tilinhoitajan vakuusmaksun suuruuden.

Kirjausrahaston rahavarat on sijoitettava turvallisella ja kirjausrahaston maksuvalmiuden turvaavalla tavalla. Kirjausrahaston rahavaroista saatava tuotto on lisättävä kirjausrahaston pääomaan sen jälkeen, kun tuotosta on vähennetty rahaston hoidosta aiheutuvat välttämättömät hallintokulut. Kirjausrahaston rahavaroja ei saa sijoittaa kiinteistöihin tai sellaiseen osakkeeseen tai muuhun arvopaperiin, joka yksin tai yhdessä muiden arvopaperien kanssa tuottaa oikeuden hallita määrättyä huoneistoa tai kiinteistön osaa.

Vakuusmaksun suorittaneella tilinhoitajalla on kirjausrahaston säännöissä määrättävällä tavalla oikeus vaihtaa vakuusmaksuksi suoritettu omaisuuserä toiseen. Tällöin maksuvelvollisen osuus maksuista ei kuitenkaan saa vähentyä.

Jos kirjausrahaston pääoma vahingonkärsijälle suoritettua korvauksen tai 15 §:n 2 momentissa tarkoitetun palautuksen seurauksena vähenee 7 §:n 1 momentissa säädettyä vähimmäispääomaa pienemmäksi, pääoma on kartutettava uudelleen vähimmäispääoman suuruiseksi kolmen kuukauden kuluessa korvauksen tai palautuksen maksamisesta.

Kirjausrahasto voi ottaa säännöissä määrätyllä tavalla luottoa, jos sen omat varat eivät riitä rahaston vastuiden kattamiseen.

9 §

Kirjausrahaston säännöt ja hallinto

Kirjausrahaston säännöt vahvistaa hakemuksesta valtiovarainministeriö. Valtiovarainministeriön on pyydettävä sääntöjen vahvistamisesta Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan lausunto.

Säännöissä on mainittava:

- 1) rahaston nimi ja kotipaikka;
- 2) rahaston kartuttamiseksi kerättävien vakuusmaksujen määräytymisperusteet;
- 3) menettely rahastoon kerättävien vakuusmaksujen kokonaismäärän kartuttamiseksi ja maksuvelvollisen tilinhoitajan vakuusmaksun suuruudesta päättämiseksi;
- 4) vakuusmaksuiksi käteisen rahan lisäksi hyväksyttävät omaisuuserät sekä näiden erien arvostusperiaatteet;
- 5) menettelytapa, jolla rahastosta suoritetaan korvauksia;
- 6) rahaston varojen sijoittamisen ja rahaston lainanoton pääperiaatteet;
- 7) perusteet rahaston vuotuisten tuottojen maksamiseksi ja rahaston varojen palauttamiseksi vakuusmaksuvelvolliselle tilinhoitajalle;
- 8) rahaston tilikausi;
- 9) hyväksytyjen tilintarkastajien tai tilintarkastusyhteisöjen lukumäärä, valintatapa ja toimikausi;
- 10) tapa, jolla sääntöjä muutetaan ja muutoksesta ilmoitetaan.

Rahastoa hoitaa arvopaperikeskuksen hallitus noudattaen rahaston säännöissä olevia määräyksiä sen hallinnosta.

10 §

Kirjausrahaston maksuvelvollisuus

Jos tilinhoitaja ei ole suorittanut sille arvo-osuustileistä annetun lain mukaan kuuluvaa vahingonkäräjien selvää ja riidatonta korvaussaamista, vahingonkärä voi ilmoittaa asiasta Finanssivalvonnalle.

Finanssivalvonnan on 21 päivän kuluessa 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tai muutoin tiedon saatuaan päätettävä, onko kirjausrahaston suoritettava vahingonkäräjien saamiset. Suoritusvelvollisuuden määrittämisen edellytyksenä on, että 1 momentissa tarkoitetun saamisen suorittamatta jääminen on johtunut tilinhoitajan asettamisesta konkurssiin tai yrityssaneeraukseen tai sen muusta maksukyvyttömyydestä, joka ei Finanssivalvonnan arvion mukaan ole tilapäistä ja josta on saatu riittävä selvitys.

Finanssivalvonnan on annettava tieto 2 momentissa tarkoitetusta päätöksestään kirjausrahastolle, tilinhoitajalle, valtiovarainministeriölle ja arvopaperikeskukselle.

Edellä 2 momentissa tarkoitetun Finanssivalvonnan päätöksen toteuttamiseksi ja yksittäisiä vahingonkäräjien koskevien korvauspäätösten tekemiseksi tilinhoitajan on tarvittaessa toimitettava kirjausrahastolle ja Finanssivalvonnalle tiedot kaikista tilille kirjattujen oikeuksien haltijoista ja heidän 1 momentissa tarkoitetuista saamisistaan.

11 §

Korvattavat saamiset

Samalle vahingonkäräjälle maksetaan kirjausrahaston varoista korvauksena vahingonkäräjien samalta tilinhoitajalta olevan korvaussaamisen määrä, kuitenkin enintään 25 000 euroa. Kirjausrahaston velvollisuus korvata samaan vahinkotapahtumaan liittyviä vahinkoja on enintään 10 miljoonaa euroa.

Luonnollisille henkilöille suoritetaan korvaus kirjausrahastosta ennen muita vahingonkäräjien.

Vahingonkäräjälle maksettava korvaus on laskettava sen päivän käyvän arvon mukaan, jona Finanssivalvonta teki 10 §:n 2 momentin mukaisen päätöksen tai jona tilinhoitaja asetettiin maksukyvyttömyysmenettelyyn, riippuen siitä kumpi päivä on aikaisempi. Korvaus maksetaan vahingonkäräjälle, jolla on täysimääräinen oikeus tilinhoitajan hallussa oleviin saamisiin. Jos maksettavalla korvauksella on useita yhteisomistajia, otetaan kullekin yhteisomistajalle kuuluva osuus huomioon laskettaessa vahingonkäräjälle maksettavaa korvausta.

Sellaisella rikoksella hankittuja varoja, josta vahingonkärä tai sen edustaja on tuomittu rangaistukseen rikoslain (39/1889) 32 luvun 6 §:n mukaisesti rahanpesusta, 7 §:n mukaisesti törkeästä rahanpesusta, 8 §:n mukaisesti salahankkeesta törkeän rahanpesun tekemiseksi, 9 §:n mukaisesti tuottamuksellisesta rahanpesusta tai 10 §:n mukaisesti rahanpesurikkomuksesta, ei voida korvata kirjausrahastosta.

12 §

Korvausten maksaminen

Kirjausrahaston on maksettava vahingonkäräjien saamiset ilman aiheutonta viivytystä, kuitenkin viimeistään kolmen kuukauden kuluttua 10 §:n 2 momentissa tarkoitetusta Finanssivalvonnan päätöksestä. Jos tilinhoitaja on ennen 10 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöstä asetettu selvitystilaan, yrityssaneeraukseen tai konkurssiin, määräaika lasketaan asettamispäätöksestä. Korvausvelalle on maksettava korkolain (633/1982) 4 §:n mukaista viivästyskorkoa

siitä päivästä, jolloin Finanssivalvonta on tehnyt tämän lain 10 §:n 2 momentissa tarkoitetun päätöksen.

Finanssivalvonta voi erityisestä syystä myöntää kirjausrahastolle lisää aikaa vahingonkäräjien saamisten maksamiseen enintään kolme kuukautta. Kirjausrahaston on kuitenkin saamastaan lisäajasta huolimatta maksettava korvaus viipymättä, jos korvauksen maksamisen viivästyminen olisi korvauksen saajan kannalta kohtuutonta.

Jos kirjausrahasto ei ole korvannut vahingonkäräjien saamista 1 tai 2 momentissa säädettyssä ajassa, vahingonkäräjälle on syntynyt saaminen, jota vahingonkäräjällä on oikeus vaatia kirjausrahastolta.

Jos vahingonkäräjä tai sen edustaja on syytteessä 11 §:n 4 momentissa mainitusta rikoksesta, kirjausrahasto voi 1 ja 2 momentin estämättä lykätä maksujen suorittamista tuomioistuimen asiassa tekemään päätökseen asti.

13 §

Kirjausrahaston tiedottamisvelvollisuus

Kirjausrahaston on annettava kirjallisesti tieto 10 §:n 2 momentissa tarkoitetusta Finanssivalvonnan päätöksestä kaikille asianomaisen tilinhoitajan asiakkaille. Kirjausrahaston on lisäksi julkisella kuulutuksella ilmoitettava, mihin toimenpiteisiin vahingonkäräjien on ryhdyttävä saamistensa turvaamiseksi. Kuulutus on julkaistava myös tilinhoitajan toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä toimialueen virallisilla kielillä.

Kirjausrahasto voi asettaa vähintään kuuden kuukauden määräajan, jonka kuluessa vahingonkäräjien on ryhdyttävä toimenpiteisiin saamistensa turvaamiseksi. Asetetun määräajan ylittämisen johdosta ei kuitenkaan voida kieltäytyä maksamasta korvausta vahingonkäräjälle, jolla on ollut pakottava este valvoa saamisoikeutensa toteuttamista.

14 §

Selvitysrahasto

Arvopaperikeskuksen velvollisuudesta perustaa selvitysrahasto säädetään 2 luvun 9 §:n 2 momentissa.

Kirjausrahasto ja selvitysrahasto voidaan valtiovarainministeriön luvalla järkevän ja tehokkaan varainhoidon edistämiseksi yhdistää yhdeksi rahastoksi. Yhdistäminen ei saa vähentää arvopaperikeskuksen vastuunkantokykyä eikä eri rahastoihin vakuusmaksuja suorittavien yhteisöjen maksuvelvollisuus saa lisääntyä siitä, mikä se olisi silloin, kun rahastot ovat erillään.

15 §

Kirjausrahaston tuotto ja varojen palauttaminen

Vakuusmaksun suorittaneen tilinhoitajan osuus voidaan lukea tilinhoitajan varoiksi. Tilinhoitajalla ei kuitenkaan ole oikeutta vaatia osuuttaan kirjausrahastosta erotettavaksi itselleen eikä luovuttaa sitä toiselle muussa kuin 2 momentissa tarkoitetussa tapauksessa.

Jos maksuvelvollisuuden aiheuttava toiminta lopetetaan, kirjausrahaston on säännöissä määrättyllä tavalla pyynnöstä palautettava tilinhoitajalle se suhteellinen osuus rahaston määrästä, jonka se on suorittanut rahastoon. Palautus voidaan tehdä aikaisintaan, kun maksuvelvollisuuden aiheuttaneen toiminnan lopettamisesta on kulunut kolme vuotta.

Tilinhoitajan toiminnasta vahinkoa kärsineiden oikeudenhaltijoiden korvaussuamiset ovat kirjausrahaston suojan piirissä tilinhoitajan vakuusmaksujen palauttamiseen saakka. Palautettavaa osuutta ei lueta rahaston pääomaan eikä sitä voida käyttää tilinhoitajan toiminnan lopettamisen jälkeen syntyneiden korvaussuamisten maksamiseen.

16 §

Asian saattaminen Finanssivalvonnan käsiteltäväksi

Tilinhoitajalla on oikeus saattaa kirjausrahaston tämän lain nojalla tekemä päätös Finanssivalvonnan käsiteltäväksi 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

5 luku

Arvopaperin ja rahoitusvälineen liittäminen arvo-osuusjärjestelmään

1 §

EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa tarkoitettut arvo-osuudet

Sellaisten siirtokelpoisten arvopaperien liittämisestä arvo-osuusjärjestelmään, jotka otetaan kaupankäynnin kohteeksi tai joilla käydään kauppaa kauppapaikoilla, säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa.

Sijoitusrahaston osuuksien liittämisestä arvo-osuusjärjestelmään sovelletaan muutoin sijoitusrahastolain (48/1999) 10 lukua.

Arvopaperikeskuksen säännöissä voidaan määrätä, että myös muu kuin 1 momentissa tarkoitettu suomalaisen osakeyhtiön osake voidaan liittää arvo-osuusjärjestelmään. Liittämismenettelyyn sovelletaan tällöin tätä ja 6 lukua. Menettelystä on määrättävä tarkemmin arvopaperikeskuksen säännöissä. Osaketta tai osuutta, joka yksin tai yhdessä muiden osakkeiden tai osuuksien kanssa tuottaa oikeuden hallita määrättyä huoneistoa tai kiinteistön osaa, ei kuitenkaan saa liittää arvo-osuusjärjestelmään.

2 §

Muut kuin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa tarkoitettut arvo-osuudet

Arvopaperikeskus voi liikkeeseenlaskijan hakemuksesta hyväksyä muun arvopaperin tai rahoitusvälineen kuin 1 §:ssä tarkoitettun arvopaperin liitettäväksi arvo-osuusjärjestelmään. Arvopaperikeskuksen on ennen päätöksen tekemistä ilmoitettava asiasta Suomen Pankille, jos hakemus on tämän lakisääteisten tehtävien hoitamisen kannalta merkittävä.

Arvopaperikeskuksen on päätöksessään määrättävä se ajankohta, josta lukien arvopaperi tai rahoitusväline voidaan liittää arvo-osuusjärjestelmään. Arvopaperikeskus voi antaa päätöksessään tarkempia määräyksiä arvo-osuusjärjestelmään kirjattavista tiedoista ja kirjaamismenettelystä koskien ajankohtaa, jolloin arvopaperi tai rahoitusväline liitetään arvo-osuusjärjestelmään. Ennen päätöksen tekemistä arvopaperikeskuksen on tarkastettava, että liikkeeseenlaskija on varmistanut yhden tai useamman tilinhoitajan kanssa tekemässään sopimuksessa tai muutoin sen, että kaikilla arvopaperin tai rahoitusvälineen omistajilla on mahdollisuus saada oikeutensa kirjatuiksi arvo-osuusjärjestelmään.

Edellä 2 momentissa tarkoitetusta ajankohdasta lukien arvopaperin tai rahoitusvälineen omistaja tai hänen edustajansa voi hakea omistusoikeuden kirjaamista liikkeeseenlaskijan osoittamalta tilinhoitajalta. Hakijan on luovutettava arvopaperi tai rahoitusväline tilinhoitajalle ja osoitettava, että hänellä on velkakirjalain (622/1947) mukainen tai siihen rinnastettava oikeus määrätä arvopaperista tai rahoitusvälineestä. Tilinhoitajan on kirjattava arvopaperi tai rahoitusväline hakijan ilmoittamalle arvo-osuustilille noudattaen arvo-osuustileistä annettua lakia.

Tilinhoitajalle luovutettu arvopaperi tai rahoitusväline on varustettava merkinnällä sen liittämisestä arvo-osuusjärjestelmään.

Mitä tässä pykälässä säädetään rahoitusvälineestä, koskee myös 1 luvun 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettua rahoitusvälineeseen rinnastettavaa oikeutta.

3 §

Muut kuin EU:n arvopaperikeskusasetuksen 3 artiklassa tarkoitetut ulkomaiset arvopaperit

Arvopaperikeskus voi liittää arvo-osuusjärjestelmään muun kuin 1 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen arvopaperin taikka siihen kohdistuvan tai perustuvan, ulkomaisessa järjestelmässä käsiteltävän oikeuden. Liitettäviä arvo-osuuksia koskevat arvopaperit tai oikeudet on kirjattava ulkomaisessa järjestelmässä arvopaperikeskuksen ja ulkomaisen laitoksen välisen sopimuksen perusteella arvopaperikeskuksen tilille tai erotettava muulla tavalla arvo-osuuksien omistajia varten. Liitettyjen arvo-osuuksien yhteismäärän on vastattava ulkomaisessa laitoksessa erotettujen arvopaperien tai oikeuksien yhteismäärää. Arvo-osuudet voidaan liittää arvo-osuusjärjestelmään tämän lain ja arvo-osuustileistä annetun lain liikkeeseenlaskijaa koskevien säännösten estämättä. Liittämismenettelystä on määrättävä arvopaperikeskuksen säännöissä.

Arvopaperikeskus voi hyväksyä liikkeeseenlaskijan hakemuksesta ulkomaisen arvopaperin tai siihen kohdistuvan tai perustuvan oikeuden liittäminen arvo-osuusjärjestelmään. Jos liitettävästä arvo-osuudesta on annettu oikeutta osoittava todiste eikä todistetta mitätöidä liittämisen yhteydessä, arvopaperikeskuksen on varmistuttava siitä, ettei todiste joudu liikkeeseen samanaikaisesti arvo-osuuden kanssa. Sama koskee ulkomaiseen arvopaperiin kohdistuvaa tai siihen perustuvaa oikeutta, joka liitetään arvo-osuusjärjestelmään. Ennen ulkomaisen arvopaperin liittämistä arvo-osuusjärjestelmään arvopaperikeskuksen on voitava varmistua siitä, että liittäminen ja arvo-osuuksien käsittely voi tapahtua arvo-osuusjärjestelmän luotettavaa ja tarkoituksenmukaista toimintaa ja sijoittajan suojaa vaarantamatta. Liittämismenettelystä on määrättävä arvopaperikeskuksen säännöissä.

4 §

Liikkeeseenlaskutili

Liitettäessä arvo-osuus arvo-osuusrekisteriin on avattava liikkeeseenlaskutili.

Liikkeeseenlaskutilille on kirjattava samat tiedot, jotka olisi lain mukaan merkittävä asianomaisesta arvo-osuudesta annettavaan arvopaperiin, sekä liikkeeseen laskettava määrä. Edellä 4 luvun 3 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista arvo-osuuksista on liikkeeseenlaskutilille merkittävä lisäksi eräpäivät, lainan mahdollinen vakuus, lainasta maksettava korko tai mahdollinen muu hyvitys, lainan takaisinmaksuehdot ja muut olennaiset ehdot.

Edellä 3 §:n 1 momentissa tarkoitetusta arvo-osuudesta on liikkeeseenlaskutilille merkittävä arvo-osuusjärjestelmään liitettävä määrä, arvo-osuuden ulkomainen yksilöintitunnus sekä tieto arvo-osuuden sisältämän oikeuden tyypistä, tieto siitä 2 luvun 10 §:ssä tarkoitetusta ulkomaisesta laitoksesta, jossa arvo-osuutta koskevaa arvopaperia tai siihen kohdistuvaa tai perustuvaa oikeutta säilytetään, sekä tieto arvopaperin liikkeeseenlaskijasta.

5 §

Arvopaperin ja rahoitusvälineen poistaminen arvo-osuusjärjestelmästä

Arvopaperikeskus voi poistaa arvo-osuusjärjestelmästä siihen liitetyt arvopaperit ja rahoitusvälineet liikkeeseenlaskijan hakemuksesta, jos arvopaperien ja rahoitusvälineiden oikeudenhaltijoiden oikeudet eivät sen seurauksena vaarannu.

Arvopaperikeskus voi poistaa arvo-osuusjärjestelmästä siihen liitetyt arvopaperit ja rahoitusvälineet omasta aloitteestaan, jos liikkeeseenlaskija on maksukyvytön tai on olennaisesti rikkonut arvo-osuusjärjestelmään liittyviä velvoitteitaan taikka muusta niihin rinnastettavasta erityisen painavasta syystä. Edellytyksenä on lisäksi, että arvopaperien ja rahoitusvälineiden oikeudenhaltijoiden oikeudet eivät poistamisen seurauksena vaarannu.

Arvopaperikeskuksen on ennen arvopaperien ja rahoitusvälineiden poistamista arvo-osuusjärjestelmästä esitettävä Finanssivalvonnalle selvitys edellä tässä pykälässä tarkoitettujen edellytysten täytymisestä. Arvopaperit tai rahoitusvälineet saa poistaa arvo-osuusjärjestelmästä, jollei Finanssivalvonta ole kolmen kuukauden kuluessa selvityksen esittämisestä ilmoittanut, että se vastustaa poistamista.

Arvopaperin ja rahoitusvälineen poistamisesta arvo-osuusjärjestelmästä on annettava tarkemmat määräykset arvopaperikeskuksen säännöissä.

Mitä tässä pykälässä säädetään rahoitusvälineestä, koskee vastaavasti 1 luvun 3 §:n 1 kohdassa tarkoitettua rahoitusvälineeseen rinnastettavaa oikeutta.

6 luku

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet ja osuudet

1 §

Soveltamisala

Tätä lukua sovelletaan Suomen lain mukaan rekisteröityihin osakeyhtiöihin ja osuuskuntiin, joiden osakkeet ja osuudet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään.

Mitä tässä luvussa säädetään osakeyhtiön ja osuuskunnan osakkeiden ja osuuksien kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmään sovelletaan myös osakkeisiin ja osuuksiin, jotka on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Jos osakkeet tai osuudet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, mainitulla arvo-osuustilillä tarkoitetaan tässä laissa EU:n arvopaperikeskusasetuksen liitteen A jakson 2 kohdassa tarkoitettua palvelussa tarjottavaa tiliä.

2 §

Ulkomaisen arvopaperikeskuksen kanssa tehtävä sopimus osakkeiden tai osuuksien omistajia koskevien tietojen luovutuksesta viranomaisille

Osakeyhtiön tai osuuskunnan on tehtävä viranomaisen lakisääteisen tehtävän täytäntöönpanon turvaamiseksi ulkomaisen arvopaperikeskuksen kanssa sopimus, jonka nojalla arvopaperikeskus, sen kanssa samaan konserniin kuuluva yhteisö tai arvopaperikeskuksen osapuoli toimittaa viipymättä yhtiölle tai osuuskunnalle osakkeen ja osuuden omistajista osakeyhtiölain 3 luvun 15 §:n 2 momentissa tai osuuskuntalain (421/2013) 4 luvun 14 §:n 2 momentissa tarkoitettua tietoa.

Osakeyhtiön tai osuuskunnan on toimitettava 1 momentissa tarkoitettu sopimus etukäteen Finanssivalvonnalle tiedoksi.

3 §

Oikeuksien kirjaaminen

Yhtiön tai osuuskunnan on huolehdittava, että osakkeen tai osuuden omistaja voi vaatia oikeutensa kirjaamista arvopaperikeskuksen osapuolelta, kun osakeyhtiölain 3 luvun 14 a §:ssä tai osuuskuntalain 4 luvun 13 a §:ssä tarkoitettu päätös yhtiön tai osuuskunnan osakkeiden ja osuuksien kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmään on rekisteröity ja ilmoittautumisaika on alkanut. Oikeus tulee kirjata sellaisella arvopaperikeskuksen hyväksymällä tavalla, jossa jokaisen osakkeen tai osuuden yhteyden arvo-osuustilille tehtyyn kirjaukseen voi selvittää.

Jos osakkeesta tai osuudesta on annettu osake- tai osuuskirja, osakkeen tai osuuden omistajan on luovutettava se arvopaperikeskuksen osapuolelle. Yhtiön tai osuuskunnan on huolehdittava, että arvopaperikeskuksen osapuoli tekee osake- tai osuuskirjaan merkinnän osakkeiden tai osuuksien liittämistä arvo-osuusjärjestelmään.

Pantinhaltija ja muu oikeudenhaltija voi ilmoittaa oikeutensa kirjattavaksi osakkeen tai osuuden omistajan arvo-osuustilille. Yhtiön tai osuuskunnan on huolehdittava, että osake tai osuus ja haltijan oikeus voidaan hakijan tarpeellisen selvityksen perusteella kirjata osakkeen tai osuuden omistajan nimiin avattavalle arvo-osuustilille, jos osakkeen tai osuuden omistajalla ei ole arvo-osuustiliä. Panttauksen voi tässä tapauksessa kirjata ilman tilinhaltijan kirjallista suostumusta.

4 §

Ilmoittautumisajan päättymisen vaikutus

Kun ilmoittautumisaika on päättynyt, osakkeen tai osuuden omistajalle yhtiössä tai osuuskunnassa kuuluvia oikeuksia ei voi käyttää, ellei oikeutta ole kirjattu arvo-osuusjärjestelmään 3 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

5 §

Yhteistilille kirjattavat osakkeet

Yhtiön tai osuuskunnan on viimeistään ilmoittautumisajan päättyessä avattava yhteinen arvo-osuustili niiden osakkeen ja osuuden omistajien lukuun, joiden oikeuden kirjaamista arvo-osuusjärjestelmään ei ole ilmoittautumisajan kuluessa vaadittu.

6 §

Odotusluettelo

Yhtiötä tai osuuskuntaa perustettaessa tai annettaessa uusia osakkeita tai osuuksia se, jolla on oikeus osakkeeseen tai osuuteen, on merkittävä osakasluettelon tai jäsen- ja omistajaluettelon sijasta erilliseen yhtiön tai osuuskunnan hallituksen pitämään luetteloon (*odotusluettelo*), kunnes yhtiö tai osuuskunta ja osake tai osuus on rekisteröity sekä täysi maksu osuuskunnan osakkeesta tai osuudesta on suoritettu. Osakkeen tai osuuden saajan kohdalle luetteloon on tehtävä merkintä osakkeesta tai osuudesta suoritetusta maksusta.

Jos osakkeeseen kohdistuu osakeyhtiölain 3 luvun 7 §:ssä tarkoitettu lunastusoikeus tai jos vaaditaan osakeyhtiölain 3 luvun 8 §:ssä tarkoitettu osakkeen hankkimista koskeva suostumus, osakasluetteloon merkittäväksi ilmoitettu saanto on osakasluettelon sijasta merkittävä odotusluetteloon, kunnes on selvinnyt, ettei lunastusoikeutta käytetä tai kunnes suostumus on annettu.

HE 28/2016 vp

tu. Sellaisiin osakkeisiin sovelletaan osakeyhtiölain 3 luvun 7 §:n 4 momenttia ja 8 §:n 4 momenttia.

Jos osuuden tai osakkeen luovutusta on rajoitettu osuuskuntalain tai osuuskunnan sääntöjen perusteella, jäsen- ja omistajaluetteloon merkittäväksi ilmoitettu saanto on jäsen- ja omistajaluettelon sijasta merkittävä odotusluetteloon, kunnes on selvinnyt, ettei lunastusoikeutta käytetä, että suostumus annetaan taikka että osuuden siirronsaaja otetaan jäseneksi. Sellaisiin osakkeisiin sovelletaan osuuskuntalain 4 luvun 6 §:n 4 momenttia ja 7 §:n 4 momenttia.

7 §

Osakkeiden ja osuuksien poistaminen arvo-osuusjärjestelmästä

Jos osakkeeseen tai osuuteen arvo-osuustilin merkintöjen mukaan kohdistuu panttioikeus, ulosmittaus tai turvaamistoimenpide, osaketta tai osuutta ei saa poistaa arvo-osuusjärjestelmästä merkitsemättä kyseistä oikeutta osakas- tai jäsen- ja omistajaluetteloon tai antamatta samalla osake- tai osuuskirjaa, jonka hallinta luovutetaan pantinhaltijalle tai asianomaiselle ulosottoviranomaiselle.

IV OSA

ARVOPAPERIKESKUKSEN ELVYTYS- JA KRIISINRATKAISU

7 luku

Arvopaperikeskuksen elvytys- ja kriisinratkaisu

1 §

Kriisinratkaisuviranomainen

Tämän luvun mukaisen arvopaperikeskuksen kriisinratkaisun suunnittelua koskevien viranomaistehtävien hoitaminen kuuluu rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa (1195/2014) tarkoitetulle Rahoitusvakausvirastolle, jäljempänä *virasto*, jollei tässä laissa tai luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetussa laissa (1194/2014), jäljempänä *kriisinratkaisulaki*, toisin säädetä.

2 §

Velvollisuus laatia elvytyssuunnitelma

Arvopaperikeskuksen velvollisuudesta laatia elvytyssuunnitelma säädetään EU:n arvopaperikeskusasetuksen 22 artiklan 2 kohdassa.

3 §

Velvollisuus laatia kriisinratkaisusuunnitelma

Viraston on laadittava valtiovarainministeriötä, Suomen Pankkia ja Finanssivalvontaa kuultaan arvopaperikeskukselle kriisinratkaisusuunnitelma EU:n arvopaperikeskusasetuksen

22 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan on avustettava virastoa kriisinratkaisusuunnitelman laatimisessa.

Kriisinratkaisusuunnitelmaan on sisällytettävä toimintavaihtoehtoja arvopaperikeskuksen vakavien taloudellisten vaikeuksien ratkaisemiseksi ja laajan rahoitustoimialan tai rahoitusjärjestelmän epävakauden korjaamiseksi.

Virasto voi velvoittaa arvopaperikeskuksen avustamaan kriisinratkaisusuunnitelman laadinnassa ja suunnitelman päivittämisessä sekä toimittamaan arvopaperikeskuksen emoyrityksen kriisinratkaisusuunnitelman.

Tässä pykälässä tarkoitettujen viranomaisten on lisäksi tehtävä tiivistä yhteistyötä kriisinratkaisusuunnitelman laatimiseksi.

4 §

Kriisinratkaisusuunnitelman tarkastaminen

Viraston on tarkastettava arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusuunnitelma vuosittain.

Kriisinratkaisusuunnitelma on lisäksi tarkastettava jokaisen sellaisen arvopaperikeskuksen oikeudelliseen tai toiminnalliseen rakenteeseen, liiketoimintaan tai rahoitusasemaan kohdistuneen muutoksen jälkeen, joka voi vaikuttaa merkittävästi suunnitelman toteuttamiskelpoisuuteen tai muuten edellyttää suunnitelman tarkastamista. Arvopaperikeskuksen, Suomen Pankin ja Finanssivalvonnan on viipymättä ilmoitettava virastolle muuttuneet tiedot.

5 §

Kriisinratkaisusuunnitelman sisältö

Kriisinratkaisusuunnitelmassa on varmistettava arvopaperikeskuksen tarjoamien ydinpalvelujen jatkuvuus, arvo-osuudenhaltijoiden oikeussuoja sekä arvopaperikeskuksen toiminnan merkitys rahoitusmarkkinoiden vakaudelle.

Kriisinratkaisusuunnitelmassa on otettava huomioon 2 luvun 9 §:ssä säädetty selvitystoiminnan jatkuvuuden turvaamisvelvollisuus sekä 12 §:ssä säädetty arvopaperikeskuksen varautumisvelvollisuus poikkeusolojen varalta.

6 §

Kriisinratkaisusuunnitelman laatimiseksi tarvittavat tiedot

Arvopaperikeskuksen on toimitettava virastolle kriisinratkaisusuunnitelman laatimiseksi, ylläpitämiseksi ja täytäntöön panemiseksi tarvittavat tiedot ja selvitykset.

Jos 1 momentissa tarkoitettut tiedot ja selvitykset ovat Suomen Pankin tai Finanssivalvonnan hallussa, Suomen Pankin tai Finanssivalvonnan on viraston pyynnöstä toimitettava ne virastolle.

7 §

Kriisinratkaisusuunnitelmia koskeva tiedonantovelvollisuus

Viraston on toimitettava tässä luvussa tarkoitettut kriisinratkaisusuunnitelmat ja arvopaperikeskuksen emoyrityksen kriisinratkaisusuunnitelmat sekä niihin tehdyt muutokset valtiovarainministeriölle, Suomen Pankille ja Finanssivalvonnalle.

Viraston on tehtävä yhteistyötä arvopaperikeskuksen emoyrityksen kriisinratkaisusuunnitelmasta vastaavien viranomaisten kanssa.

V OSA

ERINÄISET SÄÄNNÖKSET

8 luku

Erinäiset säännökset

1 §

Salassapitovelvollisuus

Joka tilinhoitajan, keskusvastapuolen tai arvopaperikeskuksen, niiden omistusyhteisön, niiden konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen tai niiden yhteenliittymän toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä tai niiden palveluksessa ollessaan taikka niiden toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan on saanut tietää arvo-osuuden omistajan, liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, on velvollinen pitämään sen salassa, jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen. Salassa pidettäviä tietoja ei saa myöskään antaa tilinhoitajan tai arvopaperikeskuksen yhtiökokoukselle tai osuuskunnan kokoukselle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkeen- tai osuudenomistajalle. Edellä 4 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitettujen ja muiden sellaisten tietojen, jotka arvo-osuuden liikkeeseenlaskija on tässä ominaisuudessa saanut, osalta salassapitovelvollisuus koskee myös liikkeeseenlaskijan toimielimen jäsentä ja varajäsentä, sen palveluksessa olevaa tai sen toimeksiannosta tehtävää suorittavaa.

Joka selvitysosapuolen tai sellaisen yhteisön, jolle toiminta on ulkoistettu, toimielimen jäsenenä tai varajäsenenä taikka toimihenkilönä on saanut tietää arvopaperin liikkeeseenlaskijan tai muun henkilön taloudellista asemaa tai yksityistä olosuhdetta koskevan julkistamattoman seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa sitä ilmaista tai muutoin paljastaa eikä käyttää hyväksi, jos sitä ei ole säädetty tai asianmukaisessa järjestyksessä määrätty ilmaistavaksi tai jollei se, jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan sen ilmaisemiseen.

Arvopaperikeskuksella on oikeus salassapitosäännösten estämättä luovuttaa arvo-osuusjärjestelmästä tietoja sisäpiirin omistusta koskeviin rekistereihin ja sijoituspalvelulain 7 luvun 11 §:n 3 momentissa tarkoitettujen vaikuttavassa asemassa olevien henkilöiden tekemistä henkilökohtaisista liiketoimista pidettäviin rekistereihin.

2 §

Tiedonantovelvollisuus

Tilinhoitajalla, selvitysosapuolella, hallintarekisteröinnin hoitajalla, keskusvastapuolella, arvopaperikeskuksella ja yhteisöllä, jolle toiminta on ulkoistettu, niiden omistusyhteisöllä, niiden konsolidointiryhmään kuuluvalla rahoituslaitoksella sekä niiden yhteenliittymällä on velvollisuus salassapitosäännösten estämättä antaa 1 §:ssä tarkoitettuja sekä muita arvo-osuustiliä ja arvo-osuuksien omistajia koskevia tietoja viranomaiselle, jolla on lain nojalla oikeus saada sellaisia tietoja. Velvollisuudesta antaa tietoja tuomioistuimelle säädetään oikeudenkäymiskaaren 17 luvussa ja muualla laissa. Arvo-osuustilejä ja arvo-osuuksien omistajia koskevien tietojen antamisesta verotuksen toimittamista varten säädetään erikseen.

Tilinhoitajalla, selvitysosapuolella, hallintarekisteröinnin hoitajalla, keskusvastapuolella, arvopaperikeskuksella ja yhteisöllä, jolle toiminta on ulkoistettu, niiden omistusyhteisöllä ja niiden konsolidointiryhmään kuuluvalla rahoituslaitoksella on oikeus salassapitosäännösten es-

HE 28/2016 vp

tämättä antaa 1 momentissa tarkoitettuja tietoja samaan konserniin, konsolidointiryhmään tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettuun rahoitus- ja vakuutusryhmittymään kuuluvalla yhteisölle asiakaspalvelua ja muuta asiakassuhteen hoitamista, markkinointia sekä konsernin tai konsolidointiryhmän tai rahoitus- ja vakuutusryhmittymän riskienhallintaa varten, jos sen hallintoelinten jäseniä ja toimihenkilöitä koskee 1 §:ssä säädetty tai sitä vastaava salassapitovelvollisuus. Mitä tässä momentissa säädetään tietojen luovuttamisesta, ei koske henkilötietolain (523/1999) 11 §:ssä tarkoitettujen arkaluonteisten tietojen luovuttamista.

3 §

Asiakkaan tunteminen

Arvopaperikeskuksen, selvitysosapuolen ja tilinhoitajan sekä niiden konsolidointiryhmään kuuluvan rahoituslaitoksen on tunnettava asiakkaansa. Tilinhoitajalla ja arvopaperikeskuksella sekä niiden konsolidointiryhmään kuuluvalla rahoituslaitoksella on lisäksi tarvittaessa oltava tiedossaan asiakkaan todellinen edunsaaja ja henkilö, joka toimii asiakkaan lukuun. Tässä momentissa säädettyä velvollisuutta täytettäessä voidaan hyödyntää 2 momentissa tarkoitettuja järjestelmiä.

Tilinhoitajalla ja sen konsolidointiryhmään kuuluvalla rahoituslaitoksella sekä arvopaperikeskuksella on oltava riittävät riskienhallintajärjestelmät, joilla ne voivat arvioida asiakkaista toiminnalleen aiheutuvia riskejä.

Mitä tässä pykälässä säädetään arvopaperikeskuksesta, sovelletaan myös suomalaisen keskusvastapuoleen.

Asiakkaan tuntemisesta säädetään lisäksi rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen estämisestä ja selvittämisestä annetussa laissa (503/2008).

4 §

Vahingonkorvaus

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttaa toiselle vahinkoa tämän lain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten vastaisella menettelyllä, on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon.

Vahingonkorvauksen sovittelusta säädetään vahingonkorvauslain (412/1974) 2 luvussa ja korvausvastuun jakaantumisesta kahden tai useamman korvausvelvollisen kesken 6 luvussa.

5 §

Rikemaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 38 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään rikemaksu, ovat tämän lain 2 luvun 17—19 §:n säännökset sisäpiiri-ilmoituksesta ja sisäpiirirekisteristä sekä markkinarakennetoimijaasetuksen 15 ja 31—38 artiklan säännökset keskusvastapuolen toiminnasta.

6 §

Seuraamusmaksu

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä, joiden laiminlyönnistä tai rikkomisesta määrätään seuraamusmaksu, ovat:

HE 28/2016 vp

1) 2 luvun 8 §:n 2 momentin säännökset arvopaperikeskuksen toiminnan järjestämisestä sekä markkinarakennetoimija-asetuksen 16, 26—30 ja 39—50 artiklan säännökset keskusvasta puolen toiminnan järjestämisestä;

2) 2 luvun 9 §:n 1—2 ja 5 momentin säännökset selvitystoiminnan turvaamisesta;

3) 2 luvun 13 §:n säännökset arvopaperikeskuksen valvontatehtävästä;

4) 2 luvun 16 §:n ja 26 §:n säännökset henkilökohtaisista liiketoimista arvopaperikeskuksessa ja keskusvastapuolella;

5) 6 luvun 2 §:n 1 momentin säännös ulkomaisen arvopaperikeskuksen kanssa tehtävästä sopimuksesta; sekä

6) tämän luvun 3 §:n säännös asiakkaiden tuntemisesta.

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ovat 1 momentissa säädetyn lisäksi seuraavien EU:n arvopaperikeskusasetuksen ja tämän lain säännösten rikkominen tai laiminlyönti:

1) 16, 25 ja 54 artiklan säännökset asetuksen liitteen A, B ja C jaksoissa tarkoitettujen palvelujen tuottamisesta;

2) 20 artiklan 1 kohdan b alakohdan ja 57 artiklan 1 kohdan b alakohdan säännös totuuden vastaisten tietojen toimittamisesta ja muusta lain vastaisesta menettelystä toimilupaa hankittaessa;

3) 47 artiklan 1 kohdan säännös pääomavaatimuksista;

4) 26—30 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen toiminnan järjestämistä koskevista vaatimuksista;

5) 32—35 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen liiketoiminnan menettelytapasäännöksistä;

6) 37—41 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen palveluja koskevista vaatimuksista;

7) 43—47 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen liiketoiminnan vakautta koskevista vaatimuksista;

8) 48 artiklan säännös arvopaperikeskusten välisistä linkeistä;

9) 49—53 artiklan säännökset arvopaperikeskuksen määrävän aseman väärinkäytöstä sekä erityyppisten pääsyoikeuksien myöntämisestä;

10) 59 artiklan 3 kohdan säännös nimettyjen luottolaitosten luottoriskeihin liittyvien, toiminnan vakautta koskevista erityisvaatimuksista;

11) 59 artiklan 4 kohdan säännös nimettyjen luottolaitosten likviditeettiriskeihin liittyvien, toiminnan vakautta koskevista erityisvaatimuksista; sekä

12) 2 luvun 22 §:n 1 momentin säännös rikkomuksista ilmoittamisesta.

Finanssivalvonnasta annetun lain 40 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä ovat tämän pykälän 1 ja 2 momentissa säädetyn lisäksi kyseisissä momenteissa tarkoitettuja säännöksiä koskevat tarkemmat säännökset, määräykset ja EU:n arvopaperikeskusasetuksen perusteella annettujen komission asetusten ja päätösten säännökset.

7 §

Hallinnollisten seuraamusten määrääminen ja täytäntöönpano

Hallinnollisten seuraamusten määräämisestä, julkistamisesta, täytäntöönpanosta ja käsitte-lystä markkinaoikeudessa säädetään Finanssivalvonnasta annetun lain 4 luvussa.

8 §

Muutoksenhaku valtiovarainministeriön päätökseen

Muutoksenhausta valtiovarainministeriön tämän lain perusteella antamaan päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa (586/1996).

Jos 2 luvun 1 §:ssä tarkoitettua päätöstä arvopaperikeskuksen toimiluvan myöntämisestä, 2 luvun 15 §:ssä tarkoitettua päätöstä arvopaperikeskuksen sääntöjen vahvistamisesta, taikka 2 luvun 23 §:ssä tarkoitettua päätöstä keskusvastapuolen toimiluvan myöntämisestä ei ole annettu niiden antamiselle säädetyssä määräajassa, hakija voi tehdä valituksen. Valituksen katsotaan tällöin kohdistuvan hakemuksen hylkäävään päätökseen. Tällaisen valituksen voi tehdä, kunnes päätös on annettu. Valtiovarainministeriön on ilmoitettava päätöksen antamisesta valitusviranomaiselle, jos päätös on annettu valituksen tekemisen jälkeen. Muilta osin valituksen tekemisestä ja käsittelystä säädetään hallintolainkäyttölaissa.

9 §

Muutoksenhaku Finanssivalvonnan päätökseen

Muutoksenhausta Finanssivalvonnan tämän lain nojalla antamaan päätökseen säädetään hallintolainkäyttölaissa ja Finanssivalvonnasta annetun lain 73 §:ssä.

10 §

Salassapitovelvollisuuden rikkominen

Rangaistus 2 luvun 22 §:ssä ja tämän luvun 1 §:ssä säädetyin salassapitovelvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

11 §

Arvopaperikeskuksen toiminnan luvaton harjoittaminen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta harjoittaa arvopaperikeskuksen toimintaa vastoin 2 luvun 1 §:n 1 momenttia ilman toimilupaa, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *luvattomasta arvopaperikeskuksen toiminnan harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

12 §

Keskusvastapuolen toiminnan luvaton harjoittaminen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta harjoittaa keskusvastapuolen toimintaa vastoin markkinarakennetoimija-asetuksen 14 artiklaa, on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *luvattomasta keskusvastapuolen toiminnan harjoittamisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

13 §

Finanssivalvonnan määräystenantovaltuudet

Finanssivalvonta voi antaa tarkempia määräyksiä 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuista asiakkaan tunnistamisesta noudatettavista menettelytavoista ja 2 momentissa tarkoitettuista riskienhallinnasta.

14 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tällä lailla kumotaan arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annettu laki (749/2012), jäljempänä *kumottu laki*.

Jos muualla lainsäädännössä viitataan kumottuun lakiin tai sen säännökseen, viittauksella tarkoitetaan tämän lain tultua voimaan viittausta tähän lakiin tai sen vastaavaan säännökseen.

Kumotun lain nojalla annetut Finanssivalvonnan määräykset jäävät voimaan.

Ajankohdasta, jolloin arvopaperikeskuksen on viimeistään haettava EU:n arvopaperikeskusasetuksen 17 artiklan mukaista toimilupaa, säädetään valtiovarainministeriön asetuksella sen mukaan kuin Euroopan unionin säädösten täytäntöönpano edellyttää. Valtiovarainministeriön asetus on annettava viimeistään kuuden kuukauden kuluessa EU:n arvopaperikeskusasetuksen 17, 26, 45, 47 ja 48 artiklan sekä tarvittaessa 55 ja 59 artiklan nojalla hyväksytyjen teknisten sääntelystandardien voimaantulosta.

Sellaisiin arvo-osuuksien omistajien nimissä pidettyihin arvo-osuustileihin, joista aiheutuvista kustannuksista ovat vastanneet tämän lain voimaan tullessa kyseisten arvo-osuuksien liikkeeseenlaskijat, sovelletaan kahden vuoden ajan tämän lain voimaantulosta tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

2.

Laki

osakeyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan osakeyhtiölain (624/2006) 4 luku,
muutetaan 3 luvun 2 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 momentti, 15 §:n edellä oleva väliotsikko, 15—17 §, 5 luvun 6 §, 7 §:n 2 momentti, 18 §:n 3 momentin 1 kohta, 19 §:n 1 ja 4 momentti, 16 luvun 10 §:n 1 ja 4 momentti, 13 §:n 1 momentti, 17 luvun 10 §:n 1 ja 4 momentti, 13 §:n 1 momentti, 20 luvun 3 §:n 2 momentti sekä 25 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 5 luvun 6 §, 7 §:n 2 momentti, 18 §:n 3 momentin 1 kohta ja 19 §:n 1 momentti laissa 585/2009 sekä 19 §:n 4 momentti laissa 1214/2009, sekä
lisätään 3 luvun 9 §:ään uusi 3 momentti, lukuun uusi 14 a—14 c § ja niiden edelle uusi väliotsikko, sekä 5 lukuun uusi 6 a § seuraavasti:

3 luku

Osakkeet

2 §

Osakeoikeuksien käyttäminen

Osakkeen saajalla ei ole oikeutta käyttää osakkeenomistajalle yhtiössä kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuun osakasluetteloon tai hän on ilmoittanut saantonsa yhtiölle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Tämä ei kuitenkaan koske sellaista osakkeeseen perustuvaa oikeutta, jota käytetään esittämällä tai luovuttamalla osakekirja, lippu tai muu yhtiön antama erityinen todistus. Osakeoikeuksien käyttämisestä arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa yhtiössä säädetään 14 c §:ssä.

9 §

Osakekirjan antaminen

Hallitus voi antaa yhtiön osakkeista osakekirjat, jos osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään. Osakekirjaa ei kuitenkaan saa antaa ennen kuin yhtiö ja osake on rekisteröity. Osakekirja saadaan antaa vain osakasluetteloon merkitylle osakkeenomistajalle.

Jos osakkeeseen kohdistuu panttioikeus, ulosmittaus tai turvaamistoimenpide, osakekirjan hallinta luovutetaan pantinhaltijalle tai asianomaiselle ulosottoviranomaiselle.

13 §

Velkakirjalain säännösten soveltaminen osakekirjaan ja muihin todistuksiin

Jos osakekirja, väliaikaistodistus tai nimetylle henkilölle asetettu 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu todistus luovutetaan tai pantataan, sovelletaan vastaavasti, mitä velkakirjalain (622/1947) 13, 14 ja 22 §:ssä säädetään nimetylle henkilölle tai hänen määräämälleen asetuista velkakirjoista. Osakekirjan tai väliaikaistodistuksen haltija, joka yhtiön asiakirjaan tekemän merkinnän mukaan on osakkeenomistajana merkitty osakasluetteloon, rinnastetaan tällöin siihen, jolla velkakirjalain 13 §:n 2 momentin mukaan edellytetään olevan velkakirjan osoittama oikeus. Sellaiseen tämän luvun 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuun todistukseen, jota ei ole asetettu nimetylle henkilölle, sovelletaan velkakirjalain 13, 14 ja 22 §:n säännöksiä haltijavelkakirjoista.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet

14 a §

Osakkeiden kuuluminen arvo-osuusjärjestelmään

Yhtiön osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (/) tarkoitettuun arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään määrätään yhtiöjärjestyksessä. Yhtiökokouksen päätöksessä yhtiöjärjestyksen muuttamisesta on määrättävä aika, jonka kuluessa osakkeet liitetään arvo-osuusjärjestelmään (*ilmoittautumisaika*) tai poistetaan arvo-osuusjärjestelmästä, tai valtuutettava hallitus päättämään siitä. Liittämistä tai poistamista ja niiden ajankohtaa koskeva päätös on ilmoitettava rekisteröitäväksi viivytyksettä.

Osakkeenomistajien oikeuksien kirjaamiseen arvo-osuusjärjestelmään sovelletaan arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3—5 §:ää ja osakkeiden poistamiseen arvo-osuusjärjestelmästä mainitun luvun 7 §:ää.

Jollei arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:ssä tarkoitettua kirjaamista ole vaadittu kymmenen vuoden kuluessa ilmoittautumisajan päättymispäivästä, yhtiökokous voi päättää, että oikeus arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osakkeeseen ja siihen perustuvat oikeudet on menetetty. Menetettyyn osakkeeseen sovelletaan yhtiön hallussa olevia omia osakkeita koskevia säännöksiä.

Mitä tässä laissa säädetään yhtiön osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmään, sovelletaan myös kun yhtiön osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Jos yhtiön osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, tarkoitetaan tässä laissa mainitulla arvo-osuustilillä arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 909/2014 liitteen A jakson 2 kohdassa tarkoitettua palvelussa tarjottavaa tiliä.

14 b §

Päätöksestä ilmoittaminen

Yhtiön on ilmoitettava arvo-osuusjärjestelmään liittämistä koskevasta päätöksestä osakkeenomistajille viimeistään kolme kuukautta ennen ilmoittautumisajan päättymistä. Tällöin on myös annettava ohjeet siitä, kuinka osakkeenomistajan tai sen, jonka hallussa osakekirja on,

on meneteltävä saadakseen oikeuden osakkeeseen kirjatuksi arvo-osuustilille, sekä siitä, miten osakkeeseen kohdistuvat muut oikeudet voidaan kirjata.

Ilmoitus on toimitettava siten kuin kutsu yhtiökokoukseen toimitetaan. Ilmoitus on sen lisäksi, mitä yhtiökokouksekutsusta määrätään yhtiöjärjestyksessä, lähetettävä kirjallisena jokaiselle osakkeenomistajalle, jonka nimi ja osoite ovat yhtiön tiedossa, ja julkaistava virallisessa lehdessä. Ilmoitus ohjeineen on lähetettävä myös arvopaperikeskukselle ja arvopaperikeskuksen osapuolille.

Arvopaperikeskuksen säännöissä voidaan antaa tarkempia määräyksiä 1 ja 2 momentin mukaisesta menettelystä.

Yhtiön on viimeistään kolme kuukautta ennen osakkeiden poistamista arvo-osuusjärjestelmästä ilmoitettava päätöksestä osakkeenomistajille. Ilmoittamiseen sovelletaan, 2 ja 3 momenttia.

Yhtiön on viimeistään kolme kuukautta ennen osakkeiden siirtämistä arvo-osuusjärjestelmästä toiseen ilmoitettava siirrosta osakkeenomistajille. Tällöin on annettava tiedot siirron vaikutuksista osakkeenomistajan asemaan ja ohjeet osakkeiden säilytyksen järjestämisestä uudessa arvo-osuusjärjestelmässä. Ilmoittamiseen sovelletaan 2 ja 3 momenttia.

14 c §

Osakeoikeudet arvo-osuusjärjestelmässä

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osakkeen saajalla ei ole oikeutta käyttää osakkeenomistajalle yhtiössä kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty 15 §:n 2 momentissa tarkoitettuun osakasluetteloon. Hallintarekisteröidyn osakkeen tuottamien oikeuksien käyttämisestä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 4 §:n 2 momentissa.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osakkeeseen perustuva oikeus saada suoritus yhtiöstä varoja jaettaessa, oikeus saada osakkeita tai muu vastaava oikeus on sillä, jolle osake kuuluu varojenjako- tai osakeantipäätöksessä taikka muussa päätöksessä määrättyinä täsmäytyspäivinä. Myös osakkeiden lunastamista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä täsmäytyspäivä. Jollei osakeantipäätöksessä määrätä toisin, maksullisessa osakeannissa merkintäoikeus kirjataan merkinnän alkaessa asianomaiselle arvo-osuustilille ja maksuttomassa osakeannissa annettava osake kirjataan suoraan asianomaiselle arvo-osuustilille.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osakkeeseen perustuvasta oikeudesta osallistua yhtiökokoukseen säädetään 5 luvun 6 a §:ssä.

Osakasluettelo

15 §

Osakasluettelo

Jos yhtiön osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallituksen on pidettävä osakkeista ja niiden omistajista luetteloa (*osakasluettelo*), johon merkitään kunkin osakkeenomistajan nimi ja osoite sekä yksilöityjen osakkeiden tai osakekirjojen lukumäärä osakelajeittain ja osakkeiden antamispäivä. Osakasluetteloon on merkittävä myös muut erot osakkeiden tuottamisissa oikeuksissa ja velvollisuuksissa. Jos osakkeesta ei ole annettu osakekirjaa, osakasluetteloon on lisäksi merkittävä yhtiölle ilmoitettu osaketta rasittava panttioikeus tai muu vastaava oikeus.

Edellä 1 momentista poiketen hallituksen on pidettävä arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osakkeista ja niiden omistajista arvo-osuustilikirjauksiin perustuvaa ajantasaista osakasluetteloa, johon merkitään osakkeenomistajan tai hallintarekisteröinnin hoitajan nimi, henkilötunnus

taikka muu yksilöintitunnus, yhteys-, maksu- ja verotustiedot, osakkeiden lukumäärä osakelajeittain sekä se arvopaperikeskuksen osapuoli, jonka hoidossa olevalle arvo-osuustilille osakkeet on kirjattu.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvista osakkeista on 5 luvun 6 a §:ssä tarkoitettua tilapäistä merkintää varten ilmoitettava osakkeenomistajan nimi ja osoite, osakasluetteloon merkittävien osakkeiden lukumäärä osakelajeittain sekä henkilötunnus tai muu arvopaperikeskuksen määräysten mukainen yksilöintitunnus.

Yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että osakasluetteloon merkitään osakkeenomistajan osoitteen sijasta kotikunta ja syntymäaika.

Osakasluettelo on laadittava viivytyksettä yhtiön perustamisen jälkeen. Luetteloa on pidettävä luotettavalla tavalla.

Arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osakkeista pidettävästä odotusluettelosta säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 6 §:ssä.

16 §

Saannon merkitseminen osakasluetteloon

Jos yhtiön osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, osakkeen saajan yhtiölle ilmoittama saanto sekä muu osakasluetteloon merkittyä seikkaa koskeva yhtiölle ilmoitettu muutos on viivytyksettä merkittävä osakasluetteloon. Ennen merkintää saannosta ja varainsiirtoveron suorittamisesta on esitettävä luotettava selvitys. Merkintä on päivättävä. Jos osakkeeseen kohdistuu 7 §:ssä tarkoitettu lunastusoikeus tai jos vaaditaan 8 §:ssä tarkoitettu osakkeen hankkimista koskeva suostumus, merkintää ei kuitenkaan saa tehdä ennen kuin on selvinnyt, ettei lunastusoikeutta käytetä tai ennen kuin suostumus on annettu.

Jos osakkeen viimeinen luovutus on merkitty osakekirjaan tai väliaikaistodistukseen avoimella siirrolla, osakekirjaan tai väliaikaistodistukseen on kirjoitettava uuden osakkeenomistajan nimi ennen kuin saanto merkitään luetteloon. Yhtiölle esitettyyn osakekirjaan tai väliaikaistodistukseen on kirjoitettava todistus osakasluetteloon merkitsemisestä ja sen päivämäärästä.

Jos yhtiössä on vain yksi osakkeenomistaja, osakkeenomistus on viipymättä ja viimeistään kahden kuukauden kuluttua saannosta ilmoitettava merkittäväksi osakasluetteloon.

17 §

Osakasluettelon julkisuus

Osakasluettelo on pidettävä jokaisen nähtävänä yhtiön pääkonttorissa. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan yhtiön osakasluettelo voidaan kuitenkin pitää jokaisen nähtävänä arvopaperikeskuksen toimipaikassa Suomessa. Jokaisella on oikeus kulut korvattuaan saada jäljennös osakasluettelosta tai sen osasta. Mitä tässä momentissa säädetään, koskee myös 5 luvun 6 a §:ssä tarkoitetun ajankohdan mukaista osakasluetteloa yhtiökokouksen päättymiseen asti.

Arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osakkeista pidettävän arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 6 §:ssä tarkoitetun odotusluettelon julkisuuteen sovelletaan tämän pykälän 1 momenttia.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske henkilötunnuksen tunnusosaa, maksu- tai verotustietoja tai tietoa siitä, mille kaupintatilille osakkeenomistajan myytäväksi antamat osakkeet on kirjattu. Tietoon siitä, minkä arvopaperikeskuksen osapuolen hoidossa olevalle arvo-osuustilille osakkeet on kirjattu, sovelletaan, mitä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 2 §:ssä säädetään arvo-osuustiliä koskevista tiedoista.

Jos maistraatti on määrännyt väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n perusteella osakkeenomistajaa koskevien tietojen luovutusrajoituksesta ja rajoituksesta on ilmoitettu yhtiölle, osakkeenomistajasta osakasluetteloon merkityn kotikunnan, osoitteen ja muun yhteystiedon saa luovuttaa vain viranomaiselle. Tällaisesta osakkeenomistajasta osakasluetteloon merkitty yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

5 luku

Yhtiökokous

6 §

Osakkeenomistajien osallistuminen

Jokaisella osakkeenomistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen.

Osallistumisen edellytyksenä on 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti, että osakkeenomistaja on merkittynä osakasluetteloon tai hän on ilmoittanut saantonsa yhtiölle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa yhtiössä osallistumisen edellytyksenä on, että osakkeenomistaja on 6 a §:n mukaisesti merkittynä osakasluetteloon.

Hallintarekisteröintiä vastaavalla tavalla säilytettyjen osakkeiden osalta yhtiökokoukseen osallistumisen edellytyksenä on, että osakkeenomistaja on ilmoitettu merkittäväksi tilapäisesti osakasluetteloon yhtiökokoukseen osallistumista varten 6 a §:ssä säädettyä vastaavalla tavalla.

6 a §

Osakkeenomistajan osallistumisoikeus arvo-osuusjärjestelmässä

Jos yhtiön osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, oikeus osallistua yhtiökokoukseen on vain osakkeenomistajalla, joka on kahdeksan arkipäivää ennen yhtiökokousta (*yhtiökokouksen täsmäytyspäivä*) merkittynä osakasluetteloon. Lisäksi hallintarekisteröidyn osakkeen omistaja voidaan ilmoittaa tilapäisesti merkittäväksi osakasluetteloon yhtiökokoukseen osallistumista varten, jos osakkeenomistajalla on osakkeiden perusteella oikeus olla merkittynä osakasluetteloon yhtiökokouksen täsmäytyspäivänä. Tilapäistä merkintää koskeva ilmoitus on tehtävä viimeistään yhtiökokouskutsussa ilmoitettavana ajankohtana, jonka on oltava yhtiökokouksen täsmäytyspäivän jälkeen. Osakkeenomistuksessa yhtiökokouksen täsmäytyspäivän jälkeen tapahtuneet muutokset eivät vaikuta oikeuteen osallistua yhtiökokoukseen eivätkä osakkeenomistajan äänimäärään.

7 §

Ilmoittautuminen

Jos yhtiön osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallintarekisteröidyn osakkeen omistajan katsotaan ilmoittautuneen yhtiökokoukseen osallistumista varten, jos hänet on 6 a §:n mukaisesti ilmoitettu tilapäisesti merkittäväksi osakasluetteloon. Jos osakkeenomistaja osallistuu yhtiökokoukseen usean asiamiehen välityksellä, ilmoittautumisen yhteydessä on ilmoitettava osakkeet, joiden perusteella kukin asiamies edustaa osakkeenomistajaa.

18 §

Kokouskutsun sisältö

Pörssiyhtiön yhtiökokouskutsussa on lisäksi mainittava:

- 1) edellytykset, joilla osakkeenomistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen 6, 6 a ja 7 §:n mukaan;
-

19 §

Kutsuaika

Kokouskutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen yhtiökokousta, 7 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää tai 6 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa yhtiökokouksen täsmäytyspäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä mainittua päivää.

Pörssiyhtiön on toimitettava yhtiökokouskutsu viimeistään kolme viikkoa ennen yhtiökokousta. Yhtiökokouskutsu on kuitenkin toimitettava vähintään yhdeksän päivää ennen 6 a §:ssä tarkoitettua yhtiökokouksen täsmäytyspäivää.

16 luku

Sulautuminen

10 §

Yhtiökokouskutsu sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille

Kutsua sulautumisesta päättävään yhtiökokoukseen ei saa toimittaa ennen sulautumissuunnitelman rekisteröimistä. Kutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää taikka 5 luvun 6 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa määräpäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä tarkoitettua päivää.

Vastaanottavassa yhtiössä kokouskutsu voidaan toimittaa 5 luvun 19 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ajassa, jos sulautumisesta päätetään yhtiökokouksessa osakkeenomistajan vaatimuksesta ja jos yhtiön tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettua ilmoituksen ja yhtiökokouksen, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeisen ilmoittautumispäivän taikka 5 luvun 6 a §:n mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai yhtiöjärjestyksessä määrätty pidempi kutsuaika.

13 §

Lunastusmenettely

Sulautuvan yhtiön osakkeenomistaja voi sulautumisesta päättävässä yhtiökokouksessa vaatia osakkeidensa lunastamista ja hänelle on varattava siihen tilaisuus ennen kuin sulautumisesta päätetään. Vain ne osakkeet voidaan lunastaa, jotka on ilmoitettu merkittäviksi osakasluetteloon yhtiökokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeenomistajan arvo-osuustilille 5 luvun 6 a §:ssä tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Lunastusta vaativan on äänestettävä sulautumispäätöstä vastaan.

17 luku

Jakautuminen

10 §

Yhtiökokouskutsu sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille

Kutsua jakautumisesta päättävään yhtiökokoukseen ei saa toimittaa ennen jakautumissuunnitelman rekisteröimistä. Kutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää taikka 5 luvun 6 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa määräpäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä tarkoitettua päivää.

Vastaanottavassa yhtiössä kokouskutsu voidaan toimittaa 5 luvun 19 §:n 1 momentissa tarkoitetussa ajassa, jos jakautumisesta päätetään yhtiökokouksessa osakkeenomistajan vaatimuksesta ja jos yhtiön tämän pykälän 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen ja yhtiökokouksen, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitetun viimeisen ilmoittautumispäivän taikka 5 luvun 6 a §:n mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai yhtiöjärjestyksessä määrätty pidempi kutsuaika.

13 §

Lunastusmenettely

Jakautumisessa toimivaan yhtiöön jakautuvan yhtiön osakkeenomistaja voi jakautumisesta päättävässä yhtiökokouksessa vaatia jakautumisvastikkeensa lunastamista ja hänelle on varattava siihen tilaisuus ennen kuin jakautumisesta päätetään. Vain ne osakkeet oikeuttavat lunastukseen, jotka on ilmoitettu merkittäviksi osakasluetteloon yhtiökokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeenomistajan arvo-osuustilille 5 luvun 6 a §:ssä tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Lunastusta vaativan on äänestettävä jakautumispäätöstä vastaan.

HE 28/2016 vp

20 luku

Yhtiön purkaminen

3 §

Yhtiön päätös selvitystilaan asettamisesta

Kokouskutsusta sekä kokousasiakirjoista, niiden nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä säädetään 5 luvun 18—22 §:ssä. Kutsu selvitystilaan asettamisesta päättävään yhtiökokoukseen on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää taikka 5 luvun 6 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa määräpäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä tarkoitettua päivää. Kutsu on sen lisäksi, mitä yhtiöjärjestyksessä määrätään, lähetettävä kirjallisena jokaiselle osakkeenomistajalle, jonka osoite on yhtiön tiedossa.

25 luku

Rangaistussäännökset

2 §

Osakeyhtiörikkomus

Joka tahallaan

1) laiminlyö osakasluettelon pitämisen 3 luvun 15 §:n edellyttämällä tavalla taikka sen nähtävänä pitämisen 3 luvun 17 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *osakeyhtiörikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

arvo-osuustileistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan arvo-osuustileistä annetun lain (827/1991) 20 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 751/2012,
muutetaan 4 §:n 2 momentti, 5 a §:n 3 ja 4 momentti, 16 §:n 1 ja 4 momentti, 16 c §:n 3 momentti, 29 §:n 1 ja 2 momentti, 32 §:n 1 ja 3 momentti ja 34 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 751/2012, sekä
lisätään 19 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 751/2012, uusi 3 momentti seuraavasti:

4 §

Arvo-osuuksista pidettävään luetteloon on merkittävä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 5 luvun 4 §:n mukaisesti arvo-osuudesta liikkeeseenlaskutilille rekisteröitävät seikat lukuun ottamatta arvo-osuuksien määrää.

5 a §

OmaisuuDENHOITOTILIN tilinhaltijana voi toimia arvopaperikeskus, keskuspankki tai tilinhoitaja. Arvopaperikeskus voi hyväksyä tilinhaltijaksi myös sellaisen luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen, jolla on oikeus tarjota rahoitusvälineiden säilyttämistä sijoituspalveluna, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 10 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen yhteistyötahon taikka sellaisen muun ulkomaisen yhteisön, joka on riittävän julkisen valvonnan alainen ja jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät tehtävän luotettavalle hoidolle asetettavat vaatimukset.

Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 10 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen arvopaperikeskuksen hallitsemalle omaisuudenhoitotilille saadaan 1 momentin es-tämättä kirjata myös Suomen kansalaisen taikka suomalaisen yhteisön tai säätiön lukuun hallittavat mainitun lain 4 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitetut arvo-osuudet.

16 §

Arvopaperikeskuksen, keskuspankin, tilinhoitajan ja selvitysosapuolen tai niiden asiakkaiden arvo-osuudet voidaan kirjata arvopaperikeskuksen säännöissä tarkemmin määrätyllä tavalla erityiselle arvo-osuustilille (*kaupintatili*) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitetun selvitystoiminnan järjestämiseksi. Arvopaperikeskus voi hyväksyä kaupintatilin tilinhaltijaksi myös mainitun lain 2 luvun 10 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen yhteistyötahon tai sellaisen muun ulkomaisen yhteisön, joka on riittävän julkisen valvonnan alainen ja jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät tehtävän luotettavalle hoidolle asetettavat vaatimukset.

HE 28/2016 vp

Tässä pykälässä tarkoitettulle kaupintatilille kirjattuihin arvo-osuuksiin kohdistuvista pantti-oikeuksista säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 5 §:ssä.

16 c §

Arvopaperikeskus voi tehdä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettuun selvitystoimintaan liittyviä kirjauksia siitä riippumatta, minkä tilinhoitajan hoidossa arvo-osuustili on. Tilinhoitaja voi arvopaperikeskuksen sääntöjen mukaisin ehdoin tehdä selvittävänä olevaan kauppaan liittyvän väliaikaisen kirjauksen toisen tilinhoitajan hoidossa olevalle arvo-osuustilille.

19 §

Arvopaperikeskuksen velvollisuudesta pitää tallenteita säädetään arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 909/2014 29 artiklassa.

29 §

Jos liikkeeseenlaskija on maksanut arvo-osuuteen perustuvan suorituksen sille, jolla arvo-osuustilin tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua luettelon tietojen mukaan oli eräpäivänä tai osakeyhtiölain (624/2006) 3 luvun 14 c §:n 2 momentin taikka osuuskunnan tai sijoitusrahaston sääntöjen mukaan määrättyä täsmäytyspäivänä oikeus ottaa vastaan suoritus, mutta myöhemmin käy ilmi, ettei tällä ollutkaan oikeutta ottaa vastaan suoritusta, suoritus on kuitenkin pätevä, paitsi jos liikkeeseenlaskija tiesi tai hänen piti tietää maksun joutuvan väärälle henkilölle.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti uuden arvo-osuuden sekä merkintäoikeuden tai muun sellaisen oikeuden antamiseen sille, jolla arvo-osuustilin tai, sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua luettelon tietojen mukaan oli oikeus saada osuus tai oikeus.

32 §

Arvopaperikeskuksen kirjausrahastosta suoritettavasta toissijaisesta vahingonkorvausvastuusta säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 5, 6 ja 10—12 §:ssä.

Tuomioistuimen on viran puolesta ilmoitettava arvopaperikeskukselle sellaisesta vireille tulleesta tilinhoitajan vahingonkorvausvelvollisuutta koskevasta riidasta, jonka seurauksena kirjausrahasto voi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 6 §:n nojalla joutua toissijaiseen vahingonkorvausvastuuseen.

34 §

Arvopaperikeskuksella on oikeus saada tilinhoitajalta jäljennökset niistä asiakirjoista ja selostukset muista selvityksistä, joiden nojalla kirjaus on tehty arvo-osuustilille. Arvo-

osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen arvo-osuuksien liikkeeseenlaskijalla on vastaava oikeus saada tietoja arvo-osuuksien saannoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

4.

Laki

arvopaperitileistä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan arvopaperitileistä annetun lain (750/2012) 2 §:n 1 momentin 2 kohta seuraavasti:

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) *säilyttäjällä* sitä, joka harjoittaa säilyttämistä sijoituspalvelulain 2 luvun 1 §:n taikka 2 §:n 1 tai 4 momentin mukaisesti;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

5.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2 momentin 7 kohta ja 32 b §:n 5 momentin 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 752/2012,

muutetaan 3 c §, 4 §:n 2 momentin 8 ja 12 kohta sekä 4 momentin 2 kohta, 6 §:n 17 kohta, 13 §:n 1 momentin 6 kohta, 28 §, 32 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 32 b §:n 5 momentin 3 kohta, 32 c §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 38 §:n 1 momentin 2 kohta, 40 §:n 1 momentti, 41 a §:n 1 momentti ja 71 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 c §, 4 §:n 2 momentin 8 kohta ja 4 momentin 2 kohta, 28 § sekä 32 b §:n 5 momentin 3 kohta laissa 752/2012, 4 §:n 2 momentin 12 kohta, 6 §:n 17 kohta, 32 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 32 c §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta sekä 38 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 170/2014, 40 §:n 1 momentti laissa 1198/2014, 41 a §:n 1 momentti laissa 1279/2015, ja 71 §:n 4 momentti laissa 254/2013, sekä

lisätään lakiin uusi 20 a ja 50 h § seuraavasti:

3 c §

Viranomaisyhteistyö rikollisuuden ehkäisyssä ja torjunnassa

Finanssivalvonta toimii yhteistyössä rahanpesun selvittelykeskuksen, poliisin, Harmaan talouden selvitysyksikön, Verohallinnon ja muiden asianomaisten viranomaisten kanssa rikollisuuden ehkäisyssä ja torjunnassa.

Jos Finanssivalvonta valvontatoiminnassaan tai laissa säädettyjä muita tehtäviä hoitaessaan havaitsee tai epäilee, että finanssipalveluja tai finanssijärjestelmää käytetään tai aiotaan käyttää rikollisiin tarkoituksiin, Finanssivalvonnan on viipymättä ilmoitettava siitä 1 momentissa tarkoitettulle asianomaiselle viranomaiselle. Salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta säädetään 71 §:ssä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetun yhteistyön toteuttamistavasta.

4 §

Valvottavat

Toimilupavalvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

8) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (/) tarkoitettua arvopa-perikeskusta mukaan lukien sen perustama kirjausrahasto ja selvitysrahasto;

12) sellaista vaihtoehtorahastojen hoitajaa, jolle on myönnetty vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa (162/2014) tarkoitettu vaihtoehtorahastojen hoitajan toimilupa, sekä mainitun lain nojalla toimiluvan saanutta säilytysyhteisöä.

Muulla valvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

2) pörssin ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisöä;

6 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

17) *säännöillä* valvottavan yhtiöjärjestystä ja yhdistysjärjestystä sekä osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen, maksulaitoksen, säästöpankin, hypoteekkiyhdistyksen, eläkesäätiön, vakuutuskassan, työttömyyskassan, talletussuojarahaston, sijoittajien korvausrahaston, pörssin, arvopaperikeskuksen ja sijoitusrahaston sääntöjä sekä vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettuja vaihtoehtorahaston sääntöjä samoin kuin muita sääntöjä, jotka Finanssivalvonta tai muu viranomainen finanssimarkkinoita koskevien säännösten nojalla vahvistaa finanssimarkkinoilla toimivalle tai joita finanssimarkkinoilla toimivat muuten ovat finanssimarkkinoita koskevien säännösten nojalla velvolliset toiminnassaan noudattamaan;

13 §

Johtajalle kuuluvien päätösten käsittely johtokunnassa

Päätökset, jotka johtaja aikoo tehdä, on ennen niiden tekemistä saatettava tiedoksi johtokunnalle, jos ne koskevat:

6) valvottavan johdon toiminnan rajoittamista; tai

20 a §

Oikeus saada tietoja esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselta

Finanssivalvonnalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 909/2014, jäljempänä *EU:n arvopaperikeskusasetus*, 61 artiklassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi välttämättömiä tietoja esitutkinta- ja syyttäväviranomaiselta arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 11 ja 12 §:ssä säädettyjen rikosten esitutkinnasta ja oikeudenkäyntimenettelystä.

28 §

Johdon toiminnan rajoittaminen

Finanssivalvonta voi määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää henkilöä toimimasta toimilupavalvottavan hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muuna ylimpään johtoon kuuluvana, jos:

1) tämä on osoittanut tehtävänsä hoidossa ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että se voi vaarantaa vakavasti finanssimarkkinoiden valvonnalle 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumisen; tai

2) hän ei täytä niitä ammattitaito- ja luotettavuusvaatimuksia, jotka laissa erikseen säädetään.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee vastaavasti vakuutusyhdistystä, eläkesäätiötä ja vakuutuskassaa sekä luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen, vakuutusyhtiön, vakuutusyhdistyksen, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän, arvopaperikeskuksen ja pörssin omistusyhteisöä. Mitä 1 momentissa säädetään toimitusjohtajasta ja tämän sijaisesta, koskee vastaavasti eläkesäätiön asiamiestä ja tämän sijaista.

Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta arvopaperikeskuksen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muuna ylimpään johtoon kuuluvana, jos tämä on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tai laiminlyönyt EU:n arvopaperikeskusasetuksen 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä.

32 a §

Omistusosuuden hankinnan kieltäminen

Finanssivalvonta voi saatuaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 42 §:ssä, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:ssä, sijoitusrahastolain 16 §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:ssä tai 14 luvun 9 §:ssä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:ssä, maksulaitoslain 21 a §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:ssä, EU:n arvopaperikeskusasetuksessa tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:ssä tarkoitettujen ilmoituksen kieltää mainituissa lainkohdissa tarkoitettujen omistusosuuden hankkimisen luottolaitoksesta, sijoituspalveluyrityksestä, rahastoyhtiöstä, vaihtoehtorahastojen hoitajista, säilytisyhteisöstä, erityisestä säilytisyhteisöstä, vakuutusyhtiöstä sekä niiden omistusyhteisöistä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisöstä, sähkörahayhteisöstä, pörssistä, pörssin omistusyhteisöstä, arvopaperikeskuksesta, arvopaperikeskuksen omistusyhteisöstä, jos osuuden omistus vaarantaisi hankinnan kohteena olevan yrityksen tai yhteisön terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisen toiminnan tai, jos hankinnan kohteena on vakuutusyhtiö, vakuutatut edut sillä perusteella, että on perusteltua aihetta epäillä:

Finanssivalvonta voi kieltää 1 momentissa tarkoitettujen hankinnan myös, jos se ei ole saanut 32 b §:n 2 momentin mukaisen käsittelyajan kuluessa sanotussa momentissa tarkoitettuja lisätietoja taikka luottolaitostoiminnasta annetun lain 42 §:n 6 momentissa, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:n 6 momentissa, sijoitusrahastolain 16 §:n 6 momentissa, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:n 5 momentissa, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:n 6 momentissa, maksulaitoslain 21 a §:n 6 momentissa tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:n 6 momentissa tarkoitettuja tietoja tai selvityksiä. Finanssivalvonta voi niin ikään kieltää 1 momentissa tarkoitettujen hankinnan, jos se ei ole saanut kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:n 5 momentissa taikka EU:n arvopaperikeskusasetuksessa tarkoitettuja selvityksiä kahden kuukauden kuluessa omistusosuuden hankintaa koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta. Finanssivalvonta voi lisäksi kieltää hankinnan, jos

se ei ole saanut 32 b §:n 1 momentissa tarkoitettuja vaadittavia selvityksiä 60 arkipäivän kuluessa siitä, kun se lähetti ilmoitusvelvolliselle tiedon puuttuvista selvityksistä.

32 b §

Omistusosuuden hankinnan kieltämisessä noudatettava menettely

Tämän pykälän sijasta sovelletaan:

3) arvopaperikeskuksen ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisön omistusosuuden hankintaa koskevan ilmoituksen käsittelyyn EU:n arvopaperikeskusasetusta.

32 c §

Osakkeisiin ja osuuksiin perustuvien oikeuksien rajoittaminen

Finanssivalvonta voi kieltää osakkeiden tai osuuksien omistajalta oikeuden äänivallan käyttöön luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä, vaihtoehtorahastojen hoitajassa, säilytisyhteisössä, erityisessä säilytisyhteisössä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisössä, sähkörahayhteisössä, vakuutusyhtiössä sekä niiden omistusyhteisöissä, pörssissä, pörssin omistusyhteisössä, arvopaperikeskuksessa ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisössä enintään yhden vuoden ajaksi kerrallaan, jos:

1) osakkeiden tai osuuksien hankinnasta ei ole tehty luottolaitostoiminnasta annetun lain 42 §:ssä, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:ssä, sijoitusrahastolain 16 §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:ssä tai 14 luvun 9 §:ssä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:ssä, maksulaitoslain 21 a §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:ssä, EU:n arvopaperikeskusasetuksessa tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta;

38 §

Rikemaksu

Finanssivalvonta määrää rikemaksun sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

2) laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinalain 15 luvun 1 §:ssä, sijoituspalvelulain 15 luvun 1 §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 10 luvun 1 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 5 §:ssä tai vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 1 §:ssä taikka sijoitusrahastolain 144 a §:ssä tarkoitettuja säännöksiä;

40 §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksu määrätään sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinalain 15 luvun 2 §:ssä, sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:ssä, kaupan-

käynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 10 luvun 2 §:ssä, arvopaperitileistä annetun lain 15 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 6 §:ssä, maksulaitoslain 48 a §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 2 §:ssä, sijoitusrahastolain 144 b §:ssä, luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 luvun 1 §:ssä tai kriisinratkaisulain 18 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä tai päätöksiä.

41 a §

Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa

Jos seuraamusmaksu koskee luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 luvun 1 §:n 2 ja 4 momentissa, sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:n 2 ja 5 momentissa, kriisinratkaisulain 18 luvun 1 §:ssä tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitetun säännöksen rikkomista tai laiminlyöntiä, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään 10 prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta ja luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään viisi miljoonaa euroa.

50 h §

Toiminta EU:n arvopaperikeskusasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena

Finanssivalvonta toimii EU:n arvopaperikeskusasetuksen 11 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena sekä toisessa alakohdassa tarkoitettuna yhteistyön koordinoinnista vastaavana viranomaisena.

71 §

Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja

Finanssivalvonnalla on oikeus ilmoittaa valvottaville ja ulkomaisille ETA-sivuliikkeille, jos samalla velallisella havaitaan olevan niiltä huomattavia sitoumuksia tai velvoitteita taikka jos on syytä epäillä jonkin niiden asiakkaan toiminnan aiheuttavan niille vahinkoa. Lisäksi Finanssivalvonnalla on oikeus antaa valvottavia ja ulkomaisia valvottavia koskevia tietoja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulle pörssille ja monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjälle Suomessa sekä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettulle arvopaperikeskukselle ja keskusvastapuolelle sekä muuta finanssimarkkinoilla toimivaa ja muita henkilöitä koskevia tietoja pörssille, jos tietojen antaminen on välttämätöntä niille säädetyn valvontatehtävän tai niiden harjoittaman selvitystoiminnan luotettavuuden turvaamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tekoon ja laiminlyöntiin, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

6.

Laki

eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehdoista annetun lain (1084/1999) 2 §:n 1 momentin 1 kohta ja 6 momentti, 11 §:n 3 momentti sekä 13 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 829/2014 sekä 2 §:n 6 momentti ja 11 §:n 3 momentti laissa 768/2012, sekä lisätään 13 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 887/2010, uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

Määritelmiä

Selvitysjärjestelmällä tarkoitetaan tässä laissa sääntöihin perustuvaa järjestelmää:

1) jota keskuspankki, luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu luottolaitos, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettu arvopaperikeskus tai 7 kohdassa tarkoitettu keskusvastapuoli taikka edellä mainittuja vastaava ulkomainen yhteisö ylläpitää yksin tai yhdessä muiden tässä kohdassa tarkoitettujen yhteisöjen kanssa; tai

Selvitystilillä tarkoitetaan selvitysjärjestelmän osapuolen selvitysjärjestelmän toimintaan osallistuvan yhteisön lukuun pitämää arvo-osuustileistä annetun lain (827/1991) 16 §:ssä tarkoitettua kaupintatiliä ja arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua rahavarojen tiliä.

11 §

Luottojärjestelyn ja selvitystilin käyttö maksukyvyyttömyysmenettelyn alkamisen jälkeen

Arvo-osuustileistä annetun lain 16 §:ssä tarkoitetuille kaupintatileille kirjattuihin arvo-osuuksiin kohdistuvista panttioikeuksista säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 5 §:ssä.

13 §

Selvitysjärjestelmän säännöt

Selvitysjärjestelmän ylläpitäjän on ilmoitettava selvitysjärjestelmän säännöt ja niiden muutokset valtiovarainministeriölle ennen selvitysjärjestelmän toiminnan aloittamista tai sääntömuutoksen voimaantuloa. Ilmoitusvelvollisuus ei kuitenkaan koske keskuspankkia.

Arvopaperikeskusten ylläpitämistä arvopaperien selvitysjärjestelmistä säädetään lisäksi arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direk-

HE 28/2016 vp

tiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 909/2014.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki

sijoituspalvelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 2 §:n 2 momentin 2 kohta,
muutetaan 1 luvun 18 §:n 1 momentin 1 kohdan e alakohta, 2 luvun 2 §:n 3 momentti ja
9 luvun 4 §:n 4 momentti sekä
lisätään 1 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 166/2014, uusi 3 momentti seu-
raavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

2 §

Poikkeukset lain soveltamisalasta

Tämän lain soveltamisesta arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/)
1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettuun arvopaperikeskukseen ja 6 kohdassa tarkoitettuun ul-
komaiseen arvopaperikeskukseen säädetään arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan
unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen
(EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen
(EU) 909/2014 73 artiklassa.

18 §

Ammattimainen ja ei-ammattimainen asiakas

Tässä laissa *ammattimaisella asiakkaalla* tarkoitetaan:
1) rahoitusmarkkinoilla toimiluvan nojalla toimintaa harjoittavaa tai säänneltyä yhteisöä ja
siihen rinnastettavaa ulkomaista viranomaisvalvonnassa olevaa:

e) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua arvopaperi-
keskusta ja keskusvastapuolta;

2 luku

Oikeus tarjota sijoituspalvelua

2 §

Sijoituspalvelun tarjoaminen muun luvan nojalla

Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvussa säädetään oikeudesta toimia mainitussa laissa tarkoitettuna tilinhoitajana.

9 luku

Asiakasvarojen säilyttäminen ja muu käsittely

4 §

Asiakkaan rahoitusvälineiden panttaaminen tai luovuttaminen

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sijoituspalveluyritys saa luovuttaa asiakkaalleen kuuluvan rahoitusvälineen pantiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettulle arvopaperikeskukselle, keskusvastapuolelle tai selvitysosapuolelle taikka näitä vastaavalle ulkomaiselle taholle rahoitusvälinettä koskevasta kaupasta johtuvan asiakkaan velvoitteen täyttämisen vakuudeksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

sijoitusrahastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoitusrahastolain (48/1999) 57 b §, 63 §:n 1 momentti, 64 §:n 2 momentti, 65 §:n 1 momentin 3 kohta ja 81 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 765/2012, seuraavasti:

57 b §

Rahasto-osuuden hoitajana voi toimia sellainen rahastoyhtiö, luottolaitostoiminnasta annettussa laissa tarkoitettu luottolaitos tai sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys, jolla on oikeus tarjota sijoituspalvelulain 1 luvun 11 §:n 9 kohdassa tarkoitettua rahoitusvälineiden säilyttämistä, sekä toisessa ETA-valtiossa vastaavan toimiluvan saanut yhteisö. Rahasto-osuuden hoitajana voi toimia myös arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettu arvopaperikeskus sekä sellainen 6 kohdassa tarkoitettu ulkomainen arvopaperikeskus, joka on saanut arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) No 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) No 909/2014 mukaisen toimiluvan hoitaa arvopaperikeskuksen tehtäviä ETA-valtiossa tai kolmannessa maassa.

63 §

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvista rahasto-osuuksista ja niiden omistajista pidetään automaattisen tietojenkäsittelyn avulla rahasto-osuudenomistajaluetteloa arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 3 §:n mukaisesti. Rahasto-osuuden kirjaamiseen arvo-osuustilille ja rahasto-osuudenomistajaluetteloon sovelletaan tämän lain 53 §:n 2 momenttia.

64 §

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan rahasto-osuuden saajalla ei ole oikeutta käyttää rahasto-osuudenomistajalle sijoitusrahastossa kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty rahasto-osuudenomistajaluetteloon, ellei 62 §:n 2 momentista tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 4 §:n 2 momentista muuta johdu.

65 §

Sijoitusrahaston sääntöihin on otettava määräys, jonka mukaan ilmoittautumispäivän jälkeen oikeus saada sijoitusrahastosta jaettavia tuottoja on vain sillä:

3) jonka arvo-osuustilille rahasto-osuus on täsmäytyspäivänä kirjattu ja jonka rahasto-osuuden hoitaja on täsmäytyspäivänä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 4 §:n nojalla merkitty rahasto-osuudenomistajaluetteloon rahasto-osuuden hoitajaksi, jos rahasto-osuus on hallintarekisteröity.

81 §

Tehokkaan omaisuudenhoidon edistämiseksi rahastoyhtiö saa tehdä sijoitusrahaston varoihin kuuluvista arvopapereista ja rahamarkkinavälineistä lainaus- ja takaisinostosopimuksia, jos ne selvitetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettussa arvopaperikeskuksessa tai ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa taikka, jos selvitys tapahtuu muualla, jos niiden vastapuolena on sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys tai muu sijoituspalvelun tarjoaja ja niiden ehdot ovat markkinoille tavanomaiset ja yleisesti tunnetut.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

9.

Laki

rahoitusvakuuslain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahoitusvakuuslain (11/2004) 3 §:n 2 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 828/2014, seuraavasti:

3 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan *laitoksella*:

4) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettua arvopaperikeskusta, 7 kohdassa tarkoitettua keskusvastapuolta ja 8 kohdassa tarkoitettua selvitysosapuolta;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

10.

Laki

osuuskuntalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan osuuskuntalain (421/2013) 15 luku,
muutetaan 4 luvun 2 §:n 1 momentti, 14 §, 15 §:n 1 momentti, 16 §, 5 luvun 7 §:n 2 ja 3 momentti, 8 §:n 2 momentti, 19 §:n 3 momentin 1 kohta, 20 §:n 1 ja 4 momentti, 21 §:n 1 momentin johdantokappale, 20 luvun 10 §:n otsikko ja 4 momentti, 14 §:n 1 momentti, 21 luvun 10 §:n otsikko ja 4 momentti, 14 §:n 1 momentti, 23 luvun 3 §:n 2 momentti sekä 27 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohta sekä
lisätään 4 luvun 8 §:ään uusi 4 momentti, lukuun uusi 13 a—13 c § ja niiden edelle uusi väliotsikko, 14 §:n edelle uusi väliotsikko sekä 5 lukuun uusi 7 a § seuraavasti:

4 luku

Osuudet, osuuspääoma, osakkeet ja osakepääoma

2 §

Osuus- ja osakeoikeuksien käyttäminen

Osuuden tai osakkeen saajalla ei ole oikeutta käyttää osuuden tai osakkeen omistajalle osuuskunnassa kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty jäsen- ja omistajaluetteloon jäseneksi taikka osuuden tai osakkeen uudeksi omistajaksi tai hän on ilmoittanut saantonsa osuuskunnalle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Tämä ei kuitenkaan koske sellaista osuuteen tai osakkeeseen perustuvaa oikeutta, jota käytetään esittämällä tai luovuttamalla osuuskirja, osakekirja, lippu tai muu osuuskunnan antama erityinen todistus. Osuus- ja osakeoikeuksien käyttämisestä arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa osuuskunnassa säädetään 13 c §:ssä.

8 §

Osuuskirjan ja osakekirjan antaminen

Jos osuuteen tai osakkeeseen kohdistuu panttioikeus, ulosmittaus tai turvaamistoimenpide, osuus- tai osakekirjan hallinta luovutetaan pantinhaltijalle tai asianomaiselle ulosottoviranomaiselle.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osuudet ja osakkeet

13 a §

Osuuksien ja osakkeiden kuuluminen arvo-osuusjärjestelmään

Osuuskunnan osuuksien ja osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (/) tarkoitettuun arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään määrätään osuuskunnan säännöissä. Osuuskunnan kokouksen päätöksessä sääntöjen muuttamisesta on määrättävä aika, jonka kuluessa osuudet tai osakkeet liitetään arvo-osuusjärjestelmään (*ilmoittautumisaika*) tai poistetaan arvo-osuusjärjestelmästä, tai valtuutettava hallitus päättämään siitä. Liittämistä tai poistamista ja niiden ajankohtaa koskeva päätös on ilmoitettava rekisteröitäväksi viivytyksettä.

Osuuden ja osakkeen omistajien oikeuksien kirjaamiseen arvo-osuusjärjestelmään sovelletaan arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3—5 §:ää ja osuuk-sien tai osakkeiden poistamiseen arvo-osuusjärjestelmästä mainitun lain 6 luvun 7 §:ää.

Jollei arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:ssä tarkoitettua kirjaamista ole vaadittu kymmenen vuoden kuluessa ilmoittautumisaajan päättymispäivästä, osuuskunnan kokous voi päättää, että oikeus arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osuuteen tai osakkeeseen ja siihen perustuvat oikeudet on menetetty. Menetettyyn osuuteen, lisäosuuteen tai osakkeeseen sovelletaan osuuskunnan hallussa olevia omia osuuksia tai osakkeita koskevia säännöksiä.

Mitä tässä laissa säädetään osuuskunnan osuuksien ja osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmään, sovelletaan myös kun osuuskunnan osuudet ja osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Jos osuuskunnan osuudet ja osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, tarkoitetaan tässä laissa mainitulla arvo-osuustilillä arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 909/2014 liitteen A jakson 2 kohdassa tarkoitetussa palvelussa tarjottavaa tiliä.

13 b §

Päätöksestä ilmoittaminen

Osuuskunnan on ilmoitettava arvo-osuusjärjestelmään liittämistä koskevasta päätöksestä osuuden ja osakkeen omistajille viimeistään kolme kuukautta ennen ilmoittautumisaajan päättymistä. Tällöin on myös annettava ohjeet siitä, kuinka osuuden tai osakkeen omistajan tai sen, jonka hallussa osuus- tai osakekirja on, on meneteltävä saadakseen oikeuden osuuteen tai osakkeeseen kirjatuksi arvo-osuustilille, sekä siitä, miten osuuteen tai osakkeeseen kohdistuvat muut oikeudet voi kirjata.

Ilmoitus on toimitettava siten kuin kutsu osuuskunnan kokoukseen toimitetaan. Ilmoitus on sen lisäksi, mitä osuuskunnan kokouskutsusta määrätään säännöissä, lähetettävä kirjallisena jokaiselle osuuden ja osakkeen omistajalle, jonka nimi ja osoite ovat osuuskunnan tiedossa, ja julkaistava virallisessa lehdessä. Ilmoitus ohjeineen on lähetettävä myös arvopaperikeskukselle ja arvopaperikeskuksen osapuolille.

Arvopaperikeskuksen säännöissä voidaan antaa tarkempia määräyksiä 1 ja 2 momentin mukaisesta menettelystä.

Osuuskunnan on viimeistään kolme kuukautta ennen osuuksien ja osakkeiden poistamista arvo-osuusjärjestelmästä ilmoitettava päätöksestä osuuden tai osakkeen omistajille. Ilmoittamiseen sovelletaan 2 ja 3 momenttia.

Osuuskunnan on viimeistään kolme kuukautta ennen osuuksien ja osakkeiden siirtämistä arvo-osuusjärjestelmästä toiseen ilmoitettava siirrosta osuuden ja osakkeen omistajille. Tällöin on annettava tiedot siirron vaikutuksista osuuden ja osakkeen omistajan asemaan ja ohjeet osakkeiden tai osuuksien säilytyksen järjestämisestä uudessa arvo-osuusjärjestelmässä. Ilmoittamiseen sovelletaan 2 ja 3 momenttia.

13 c §

Osuus- ja osakeoikeudet arvo-osuusjärjestelmässä

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osuuden saajalla ei ole oikeutta käyttää osuuden tai osakkeen omistajalle osuuskunnassa kuuluvia oikeuksia, ennen kuin hänet on merkitty 14 §:n 2 momentissa tarkoitettuun jäsen- ja omistajaluetteloon. Hallintarekisteröidyn osuuden tuottamien oikeuksien käyttämisestä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 4 §:n 2 momentissa.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osuuteen tai osakkeeseen perustuva oikeus saada suoritus osuuskunnasta varoja jaettaessa, oikeus saada uusia osuuksia tai osakkeita niitä annettaessa tai muu vastaava oikeus on sillä, jolle osuus tai osake kuuluu varojenjako tai osuuksien tai osakkeiden antamista koskevassa tai muussa päätöksessä määrättyinä täsmäytyspäivänä. Myös osuuden tai osakkeen lunastamista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä täsmäytyspäivästä. Jollei osuuden tai osakkeen antamista koskevassa päätöksessä määrätä toisin, maksullisessa osuuden, lisäosuuden tai osakkeen antamisessa oikeus merkitä osuuksia tai osakkeita kirjataan oikeuden alkaessa asianomaiselle arvo-osuustilille ja maksuttomassa osuuden tai osakkeen antamisessa annettava osuus tai osake kirjataan suoraan asianomaiselle arvo-osuustilille.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osuuteen tai osakkeeseen perustuvasta oikeudesta osallistua osuuskunnan kokoukseen säädetään 5 luvun 7 a §:ssä.

Jäsen- ja omistajaluettelo

14 §

Jäsen- ja omistajaluettelo

Jos osuuskunnan osuuksia ja osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallituksen on pidettävä osuuskunnan jäsenistä aakkosellista luetteloa (*jäsenluettelo*). Jos myös muut kuin jäsenet omistavat osuuksia ja osakkeita, tällaiset omistajat on merkittävä luetteloon (*jäsen- ja omistajaluettelo*). Luetteloon merkitään jäsenen ja muun osuuden ja osakkeen omistajan nimi, osoite ja jäsenyyden alkamispäivä sekä hänen osuuksiensa ja osakkeiden lukumäärä osuus- ja osakelajeittain. Luettelosta on ilmentävä myös mahdolliset muut erot osuuksien ja osakkeiden tuottamisessa oikeuksissa ja velvollisuuksissa. Jos osuudesta tai osakkeesta ei ole annettu osuuskirjaa tai osakekirjaa, luetteloon on lisäksi merkittävä osuuskunnalle ilmoitettu osuutta tai osaketta rasittava panttioikeus tai muu oikeus.

Edellä 1 momentista poiketen hallituksen on pidettävä arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osuuksista ja osakkeista sekä niiden omistajista arvo-osuustilikirjauksiin perustuvaa ajantasaista jäsen- ja omistajaluetteloa, johon merkitään omistajan tai hallintarekisteröinnin hoitajan nimi, henkilötunnus taikka muu yksilöintitunnus, yhteys-, maksu- ja verotustiedot, osuuksien tai osakkeiden lukumäärä osuus- ja osakelajeittain sekä se arvopaperikeskuksen osapuoli, jonka hoidossa olevalle arvo-osuustilille osuudet tai osakkeet on kirjattu.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvista osuuksista ja osakkeista on 5 luvun 7 a §:ssä tarkoitettua tilapäistä merkintää varten ilmoitettava osuuden tai osakkeen omistajan nimi ja osoite, jäsen- ja omistajaluetteloon merkittävien osuuksien ja osakkeiden lukumäärä osuus- ja osakelajeittain sekä henkilötunnus tai muu arvopaperikeskuksen määräysten mukainen yksilöintitunnus.

Osuuskunnan entisistä jäsenistä on pidettävä luetteloa, kunnes osuuskunta on palauttanut osuuden siten kuin 17 luvussa säädetään. Jos säännöissä määrätään lisämaksuvelvollisuudesta 14 luvun mukaisesti, entisen jäsenen saa poistaa luettelosta, kun hänen lisämaksuvelvollisuutensa on päättynyt. Luettelo voidaan sisällyttää jäsen- ja omistajaluetteloon, tai sitä voidaan pitää muulla luotettavalla tavalla. Luetteloon merkitään 1 momentissa mainittujen tietojen lisäksi päivä, jona jäsenyys on päättynyt.

Säännöissä voidaan määrätä, että jäsen- ja omistajaluetteloon merkitään jäsenen ja muun osuuden ja osakkeen omistajan osoitteen sijasta kotikunta ja syntymäaika.

Luettelot on laadittava viivytyksettä osuuskunnan perustamisen jälkeen. Luetteloita on pidettävä luotettavalla tavalla.

Arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osuuksista ja osakkeista pidettävästä odotusluettelosta säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 6 §:ssä.

15 §

Jäsenyyden ja saannon merkitseminen jäsen- ja omistajaluetteloon

Jos osuuskunnan osuuksia ja osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, osuuden ja osakkeen saajan osuuskunnalle ilmoittama saanto sekä muu jäsen- ja omistajaluetteloon merkittyä seikkaa koskeva osuuskunnalle ilmoitettu muutos on viivytyksettä merkittävä luetteloon. Ennen merkintää saannosta ja varainsiirtoveron suorittamisesta on esitettävä luotettava selvitys. Merkintä on päivättävä. Jos osuuden luovuttamiseen tai hankkimiseen vaaditaan osuuskunnan suostumus tai jäsenellä on lunastusoikeus taikka osakkeeseen kohdistuu 6 §:ssä tarkoitettu lunastusoikeus tai jos osakkeen hankkimiseen vaaditaan 7 §:ssä tarkoitettu suostumus, merkintää ei kuitenkaan saa tehdä ennen kuin on selvinnyt, että suostumus on annettu tai ettei lunastusoikeutta ole käytetty.

16 §

Jäsen- ja omistajaluettelon julkisuus

Jäsen- ja omistajaluettelon ja entisten jäsenten luettelon tiedot jäsenten ja muiden osuuden ja osakkeen omistajien nimistä ja jäsenyyden alkamisesta ja päättymisestä on pidettävä jokaisen nähtävänä osuuskunnan pääkonttorissa. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa osuuskunnassa edellä mainitut jäsen- ja omistajaluettelon tiedot voidaan kuitenkin pitää jokaisen nähtävänä arvopaperikeskuksen toimipaikassa Suomessa. Jäsenellä, osuuden ja osakkeen omistajalla, velkojalla ja muulla, joka osoittaa etunsa sitä vaativan, on oikeus nähdä myös luetteloihin merkitty muu tieto. Jokaisella on oikeus kulut korvattuaan saada jäljennös luettelosta tai sen osasta siltä osin kuin hänellä on oikeus nähdä luettelon tietoja. Mitä tässä momentissa säädetään, koskee myös 5 luvun 7 a §:ssä tarkoitettua ajankohdan mukaista jäsen- ja omistajaluetteloa osuuskunnan kokouksen päättämiseen asti.

Arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osuuksista ja osakkeista pidettävän arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 6 §:ssä tarkoitettua odotusluettelon julkisuuteen sovelletaan tämän pykälän 1 momenttia.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske henkilötunnuksen tunnusosaa, maksu- tai verotustietoja tai tietoa siitä, mille kaupintatilille osuuden tai osakkeen omistajan myytäviksi antamat osuudet tai osakkeet on kirjattu. Tietoon siitä, minkä arvopaperikeskuksen osapuolen hoidossa olevalle arvo-osuustilille osuudet tai osakkeet on kirjattu, sovelletaan, mitä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 2 §:ssä säädetään arvo-osuustilää koskevista tiedoista.

Jos maistraatti on määrännyt väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n perusteella osuuden tai osakkeen omistajaa koskevien tietojen luovutusrajoituksesta ja rajoituksesta on ilmoitettu osuuskunnalle, osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluetteloon merkityn kotikunnan, osoitteen ja muun yhteystiedon saa luovuttaa vain viranomaiselle. Tällaisesta osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluetteloon merkitty yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

5 luku

Osuuskunnan kokous ja edustajisto

7 §

Jäsenen osallistuminen

Osallistumisen edellytyksenä on, että jäsen on merkitty jäsenluetteloon tai hän on 4 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoittanut saantonsa osuuskunnalle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa osuuskunnassa osallistumisen edellytyksenä on, että osuuden omistaja on merkittynä 7 a §:n mukaisesti jäsenluetteloon ennen osuuskunnan kokousta.

Hallintarekisteröintiä vastaavalla tavalla säilytettyjen osuuksien osalta osuuskunnan kokouksen osallistumisen edellytyksenä on, että jäsen on ilmoitettu merkittäväksi tilapäisesti jäsenluetteloon osuuskunnan kokoukseen osallistumista varten 7 a §:ssä säädettyä vastaavalla tavalla.

7 a §

Osallistumisoikeus arvo-osuusjärjestelmässä

Jos osuuskunnan osuudet ja osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, oikeus osallistua osuuskunnan kokoukseen on vain jäsenellä, joka on kahdeksan arkipäivää ennen osuuskunnan kokousta (*osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivä*) merkittynä jäsenluetteloon osuuden omistajaksi. Lisäksi hallintarekisteröidyn osuuden tai osakkeen omistajan voi ilmoittaa tilapäisesti merkittäväksi jäsen- ja omistajaluetteloon osuuskunnan kokoukseen osallistumista varten, jos jäsenellä on osuuden perusteella oikeus olla merkittynä jäsenluetteloon osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivänä. Tilapäistä merkintää koskeva ilmoitus on tehtävä viimeistään osuuskunnan kokouskutsussa ilmoitettavana ajankohtana, jonka on oltava osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivän jälkeen. Osuuden ja osakkeen omistuksessa osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivän jälkeen tapahtuneet muutokset eivät vaikuta oikeuteen osallistua osuuskunnan kokoukseen eivätkä jäsenen äänimäärään.

8 §

Ilmoittautuminen

Jos osuuskunnan osuudet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallintarekisteröidyn osuuden omistavan jäsenen katsotaan ilmoittautuneen osuuskunnan kokoukseen osallistumista varten, jos hänet on 7 a §:n mukaisesti ilmoitettu tilapäisesti merkittäväksi jäsenluetteloon. Jos jäsenellä voi olla osuuksien omistuksen perusteella useita ääniä ja hän osallistuu osuuskunnan kokoukseen usean asiamiehen välityksellä, ilmoittautumisen yhteydessä on ilmoitettava osuudet, joiden perusteella kukin asiamies edustaa jäsentä.

19 §

Kokouskutsun sisältö

Pörssiosuuskunnan kokouskutsussa on lisäksi mainittava:
1) edellytykset, joilla jäsenellä on oikeus osallistua osuuskunnan kokoukseen 7, 7 a ja 8 §:n mukaan;

20 §

Kutsuaika

Kokouskutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen osuuskunnan kokousta, 8 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää taikka 7 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää sen mukaan, mikä niistä on aikaisin. Pörssiosuuskunnassa kutsu on kuitenkin toimitettava aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä mainittua päivää.

Pörssiosuuskunnan on toimitettava kokouskutsu viimeistään kolme viikkoa ennen osuuskunnan kokousta. Kutsu osuuskunnan kokoukseen on kuitenkin toimitettava viimeistään yhdeksän päivää ennen osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivää.

21 §

Eriyinen kutsuaika

Kokouskutsu on aina toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään kuukautta ennen kokousta, 8 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää taikka 7 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää, jos kokouksessa käsitellään:

20 luku

Sulautuminen

10 §

Kutsu osuuskunnan kokoukseen sekä ilmoitus muille osuuksien, osakkeiden ja optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien haltijoille

Vastaanottavassa osuuskunnassa kokouskutsun voi toimittaa 5 luvun 20 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ajassa, jos sulautumisesta päätetään osuuskunnan kokouksessa jäsenen vaatimuksesta ja jos osuuskunnan tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettun ilmoituksen ja osuuskunnan kokouksen, 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettun viimeisen ilmoittautumispäivän taikka 5 luvun 7 a §:n mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai säännöissä määrätty pidempi kutsuaika.

14 §

Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastaminen

Sulautuvan osuuskunnan osakkeen, optio-oikeuden ja muiden osuuksiin tai osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltija voi vaatia osakkeidensa tai oikeuksiensa lunastamista, jollei säännöissä määrätä toisin. Lunastamista on vaadittava sulautumisesta päättävässä osuuskunnan kokouksessa tai esittämällä todisteellisesti sitä koskeva vaatimus sulautuvalle osuuskunnalle ennen osuuskunnan kokousta. Vain ne osakkeet voi lunastaa, jotka on ilmoitettu merkittäviksi jäsen- ja omistajaluetteloon osuuskunnan kokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeen omistajan arvo-osuustilille 5 luvun 7 a §:ssä tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Edellytyksenä on lisäksi, että lunastusta vaativa vastustaa sulautumispäätöstä. Ennen kuin sulautumisesta päätetään, osuuskunnan kokoukselle on ilmoitettava, kuinka monesta osakkeesta ja oikeudesta on esitetty lunastusvaatimus.

21 luku

Jakautuminen

10 §

Kutsu osuuskunnan kokoukseen sekä ilmoitus muille osuuksien, osakkeiden ja optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien haltijoille

Vastaanottavassa osuuskunnassa kokouskutsun voi toimittaa 5 luvun 20 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ajassa, jos jakautumisesta päätetään osuuskunnan kokouksessa jäsenen vaatimuksesta ja jos osuuskunnan tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettun ilmoituksen ja osuuskunnan kokouksen, 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettun viimeisen ilmoittautumispäivän taikka 5 luvun 7 a §:n mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai säännöissä määrätty pidempi kutsuaika.

14 §

Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastaminen

Jakautumisessa toimivaan osuuskuntaan jakautuvan osuuskunnan osakkeen omistaja voi vaatia jakautumisvastikkeensa lunastamista ja optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien haltija voi vaatia oikeuksiensa lunastamista, jollei säännöissä määrätä toisin. Lunastamista on vaadittava jakautumisesta päättävässä osuuskunnan kokouksessa tai esittämällä todisteellisesti sitä koskeva vaatimus jakautuvalle osuuskunnalle ennen osuuskunnan kokousta. Vain ne osakkeet oikeuttavat lunastukseen, jotka on ilmoitettu merkittäviksi jäsen- ja omistajaluetteloon osuuskunnan kokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeen omistajan arvo-osuustilille 5 luvun 7 a §:ssä tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Edellytyksenä on lisäksi, että lunastusta vaativa vastustaa jakautumispäätöstä.

23 luku

Osuuskunnan purkaminen

3 §

Osuuskunnan päätös selvitystilaan asettamisesta ja rekisteristä poistamisen hakemisesta

Kokouskutsusta sekä kokousasiakirjoista, niiden nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä säädetään 5 luvun 19—24 §:ssä. Kutsu selvitystilaan asettamisesta päättävään osuuskunnan kokoukseen on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei säännöissä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen osuuskunnan kokousta, 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää taikka 5 luvun 7 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää. Pörssiosuuskunnassa kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä mainittua päivää. Kutsu on sen lisäksi, mitä säännöissä määrätään, lähetettävä kirjallisena jokaiselle jäsenelle, jonka osoite on osuuskunnan tiedossa.

27 luku

Rangaistussäännökset

2 §

Osuuskuntarikkomus

Joka tahallaan

1) laiminlyö jäsen- tai omistajaluettelon pitämisen 4 luvun 14 §:n edellyttämällä tavalla taikka niiden nähtävänä pitämisen 4 luvun 16 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *osuuskuntarikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (748/2012) 2 luvun 16 §:n 2 momentti, 33 §:n 2 momentti, 34 §:n otsikko sekä 1 ja 3 momentti sekä 4 luvun 6 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 33 §:n 2 momentti, 34 §:n 1 momentti sekä 4 luvun 6 §:n 2 momentti laissa 257/2013, seuraavasti:

2 luku

Pörssitoiminta

16 §

Pörssille sallittu muu toiminta

Pörssi saa toimia selvitysosapuolena sekä toimia tilinhoitajana sen mukaan kuin siitä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (/).

33 §

Kauppojen selvitys

Jos pörssi käyttää kauppojen selvitykseen arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua keskusvastapuolta, pörssin, mainitussa laissa tarkoitettua arvopaerikeskuksen ja keskusvastapuolen on järjestettävä yhteistoimintansa siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

34 §

Kaupankäyntiosapuolen oikeus valita arvopaperikeskus

Kaupankäyntiosapuolella on oikeus käyttää kauppohen selvitykseen myös muuta arvopaperikeskusta kuin pörssin käyttämää arvopaperikeskusta säännellyllä markkinalla tehdyistä kaupoista johtuvien velvollisuuksiensa toteuttamiseksi, jos pörssin ja mainittujen arvopaperikeskusten yhteistoiminta on järjestetty siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

Finanssivalvonta voi kieltää kaupankäyntiosapuolta käyttämästä kauppohen selvitykseen 1 momentissa tarkoitettua muuta arvopaperikeskusta, jos sen käyttäminen todennäköisesti vaarantaa kaupankäynnin luotettavuuden tai rahoitusmarkkinoiden vakauden.

4 luku

Monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä

6 §

Kauppohen selvitys

Jos monenkeskinen kaupankäynnin järjestäjä käyttää kauppohen selvitykseen arvoosuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua keskusvastapuolta, kaupankäynnin järjestäjän, mainitussa laissa tarkoitettua arvopaperikeskuksen ja keskusvastapuolen on järjestettävä yhteistoimintansa siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki**Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain (879/2008) 1 §:n 1 momentin 6 kohta, 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 2 momentti ja 6 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentin 6 kohta ja 5 §:n 2 momentti laissa 758/2012, 4 §:n 1 momentti laissa 313/2015 ja 6 §:n 1 momentti laissa 644/2014, seuraavasti:

1 §

Maksuvelvollinen

Finanssivalvonnan valvontamaksun on velvollinen suorittamaan:

6) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 8 kohdassa tarkoitettu selvitysosapuoli ja 10 kohdassa tarkoitettu tilinhoitaja;

4 §

Suhteellinen valvontamaksu

Suhteellisen valvontamaksun maksuperuste ja maksun määrä prosentteina maksuperusteesta sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Maksuperuste	Maksun määrä prosentteina maksuperusteesta
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (610/2014) tarkoitettu talletuspankki	taseen loppusumma	0,00284
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu luottoyhteisö	taseen loppusumma	0,00284
maksulaitoslaissa tarkoitettu muu maksulaitos kuin sähkörahayhteisö	liikevaihto	0,25
maksulaitoslaissa tarkoitettu sähkörahayhteisö	taseen loppusumma	0,00284
vakuutusyhtiölaissa (521/2008) tarkoitettu vahinkovakuutusyhtiö	taseen loppusumma x 4	0,00284
vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu henkivakuutusyhtiö	taseen loppusumma	0,00284
vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu erillisyhtiö	taseen loppusumma	0,00284

HE 28/2016 vp

työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997) tarkoitettu työeläkevakuutusyhtiö	taseen loppusumma	0,00284
vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) tarkoitettu vakuutusyhdistys	taseen loppusumma x 4	0,00284
eläkesäätiölaissa tarkoitettu eläkesäätiö	taseen loppusumma	0,00284
vakuutuskassalaissa tarkoitettu eläkekassa	taseen loppusumma	0,00284
vakuutuskassalaissa tarkoitettu sairauskassa	taseen loppusumma x 4	0,00284
vakuutuskassalaissa tarkoitettu muu vakuutuskassa kuin eläkekassa tai sairauskassa	taseen loppusumma	0,00284
maatalousyrittäjän eläkelaiassa (1280/2006) tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos	taseen loppusumma	0,00284
merimieseläkelaiassa (1290/2006) tarkoitettu Merimieseläkekassa	taseen loppusumma x 0,4	0,00284
työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettu työttömyysvakuutusrahasto sekä Koulutusrahasto	taseen loppusumma	0,00284
Tapaturmavakuutuslaitosten liitto, Liikennevakuutuskeskus, Potilasvakuutuskeskus, Ympäristövakuutuskeskus ja työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitettu työttömyyskassojen tukikassa	taseen loppusumma x 4	0,00284
valtion eläkerahastosta annetussa laissa (1297/2006) tarkoitettu valtion eläkerahasto, kunnallisessa eläkelaiassa (549/2003) tarkoitettu Keva-niminen kunnallinen eläkelaitos ja kirkkolaissa (1054/1993) tarkoitettu Kirkon keskusrahaston eläkerahasto	taseen loppusumma x 0,4	0,00284
ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliike	taseen loppusumma	0,00095
kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike	taseen loppusumma	0,00284
muun kuin sähkörahayhteisöä vastaavan ulkomaisen maksulaitoksen sivuliike, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen	liikevaihto	0,11
sellaisen sähkörahayhteisöä vastaavan ulkomaisen maksulaitoksen sivuliike, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen	taseen loppusumma	0,00095
sijoitusrahastolaissa tarkoitettu rahastoyhtiö	rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	0,0022
lisämaksu rahastoyhtiölle, joka tarjoaa omaisuudenhoitoa tai sijoitusneuvontaa	omaisuudenhoidon ja sijoitusneuvonnan liikevaihto	0,34
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettun toimiluvan saanut vaihtoehtorahastojen hoitaja	vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen	0,0022

HE 28/2016 vp

	yhteismäärä	
lisämaksu vaihtoehtorahastojen hoitajalle, joka tarjoaa vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 3 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua palvelua tai 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettua liitännäispalvelua	näiden palvelutoimintojen liikevaihto	0,34
yhteisö, joka Suomessa toimiluvan nojalla sekä hallinnoi sijoitusrahastoa että hoitaa vaihtoehtorahastoa	Suomessa hallinnoitujen sijoitusrahastojen ja hoidettujen vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0022
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annettussa laissa tarkoitettu pörssi	liikevaihto	1,30 %; maksu on kuitenkin vähintään 50 000 euroa
sijoituspalvelulaissa (747/2012) tarkoitettu muu sijoituspalveluyritys kuin lain 6 luvun 1 §:n 3—5 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	liikevaihto	0,34
sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 3—5 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	liikevaihto	0,11
työttömyyskassalaissa tarkoitettu työttömyyskassa	jäsenmaksutulo	0,66
ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliike	liikevaihto	0,15
kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike	liikevaihto	0,34
sellaisen ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön sivuliike, joka ei hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	liikevaihto	0,15
sellaisen ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön sivuliike, joka hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	ulkomaisen rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	0,0018
ulkomainen ETA-rahastoyhtiö, jolla ei ole Suomessa sivuliikettä ja joka hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	ulkomaisen rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	0,0018
lisämaksu vaihtoehtorahastojen hoitajalle, jonka hoitama vaihtoehtorahasto on sijoitautunut ETA-valtioon tai kolmanteen maahan	vaihtoehtorahastojen hoitajan ulkomailla hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0011
sellaisen ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike, joka ei hoida Suomessa vaihtoehtorahastoa	liikevaihto	0,15
sellaisen ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike, joka hoitaa Suomessa vaihtoehtorahastoa	ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen	0,0018

HE 28/2016 vp

	yhteismäärä	
ETA-vaihtoehtorahastojen hoitaja, jolla ei ole Suomessa sivuliikettä ja joka hoitaa Suomessa vaihtoehtorahastoa	ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0018
kolmanteen maahan sijoittautuneen vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike	liikevaihto	0,34
kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliike	vakuutusmaksutulo	0,03

5 §

Suhteellista valvontamaksua maksavan perusmaksu

Perusmaksua ei peritä pörssiltä.

6 §

Muun maksuvelvollisen perusmaksu

Muun kuin 4 §:ssä tarkoitetun maksuvelvollisen perusmaksun määrä euroina sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Perusmaksu euroina
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu arvopaperikeskus	260 000
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu talletussuojarahasto	12 000
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu vakuusrahasasto	2 000
maksulaitoslain 7 ja 7 a §:ssä tarkoitettu oikeushenkilö	1 000
maksulaitoslain 7 ja 7 a §:ssä tarkoitettu luonnollinen henkilö	200
sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoittajien korvausrahasasto	3 000
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain mukaisesti rekisteröitymisvelvollinen vaihtoehtorahastojen hoitaja, jolla ei ole rahastoyhtiön toimilupaa	1 000
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 10 luvun 2 §:n 3 momentin mukaisella poikkeusluvalla toimiva	2 000
sijoitusrahastolaissa tarkoitettu säilytisyhteisö	3 000
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu säilytisyhteisö	3 000
yhteisö, joka on sijoitusrahastolain ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain mukainen säilytisyhteisö	5 000
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu erityinen säilytisyhteisö	2 000

HE 28/2016 vp

talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (599/2010) tarkoitettu talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö	6 000
luottolaitoksen ja vakuutusyhtiön omistusyhteisö sekä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettujen ryhmittymien omistusyhteisö	10 000
pörssin ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisö	10 000
sijoituspalveluyrityksen ja vakuutusyhdistyksen omistusyhteisö	1 000
vakuutusedustuksesta annetussa laissa tarkoitettu vakuutusmeklari	1 000 Perusmaksua korotetaan 180 euroa jokaista vakuutusmeklariyrityksen tai yksityisen elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevaa valvontamaksun määräämisvuotta edeltävän vuoden päättyessä rekisteröityä vakuutusmeklaria kohden.
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu tilinhoitaja	6 000
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu keskusvastapuoli	150 000
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu selvitysosaapuoli	12 000
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitettu selvitysrahasto ja 6 luvun 9 §:ssä tarkoitettu kirjausrahasto	2 000
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeselaskija	15 500 Perusmaksua korotetaan 16 000 euroa, jos osakkeelle on kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 5 luvun 2 §:ssä tarkoitettut likvidit markkinat.
suomalainen yhtiö, jonka liikkeeselaskema osake on otettu hakemuksesta kaupankäynnin kohteeksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla yksinomaan muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa	12 500
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeselaskija, jos kysymyksessä on tämän lain 4 §:ssä tarkoitettu maksuvelvollinen tai jos liikkeeselaskijan kotipaikka ei ole Suomessa	10 500 Perusmaksua korotetaan 11 000 euroa, jos osakkeelle on kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 5 luvun 2 §:ssä tarkoitettut likvidit

HE 28/2016 vp

	markkinat.
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan muun arvopaperin kuin osakkeen liikkeeseenlaskija	3 000
suomalainen yhtiö, jonka liikkeeseenlaskema muu arvopaperi kuin osake on otettu hakemuksesta kaupankäynnin kohteeksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla yksinomaan muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa	3 000
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa hakemuksesta olevan osakkeen liikkeeseenlaskija	4 000
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa hakemuksesta olevan muun arvopaperin kuin osakkeen liikkeeseenlaskija	1 000
Eläketurvakeskus	10 000
liikennevahinkolautakunta ja potilasvahinkolautakunta	1 000
Finanssivalvonnasta annetun lain 5 §:n 26 kohdassa tarkoitettu toimintayksikkö	18 000
ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) tarkoitettun ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön sivuliike	1 000
eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa tarkoitettu sellainen ulkomainen ETA-lisäeläkelaitos, jolla on Suomessa sivuliike	1 000
kolmannen maan luottolaitoksen edustusto	1 000
vakuutusedustuksesta annetussa laissa tarkoitettu vakuutus-edustaja, joka on rekisteröity muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa ja jolla on Suomessa sivuliike	300
markkinarakennetoimimija-asetuksen 2 artiklan 8 kohdassa tarkoitettu finanssialalla toimiva vastapuoli, 9 kohdassa tarkoitettu finanssialan ulkopuolinen vastapuoli ja 10 kohdassa tarkoitettu eläkejärjestelmä, jonka kotivaltio on Suomessa	10 000

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki**Rahoitusvakausviraston hallintomaksusta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Rahoitusvakausviraston hallintomaksusta annetun lain (1197/2014) 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti seuraavasti:

1 §

Maksuvelvollinen

Rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa (1195/2014) tarkoitetun Rahoitusvakausviraston, jäljempänä *virasto*, ja rahoitusvakausrahaston hallintomaksun on velvollinen suorittamaan:

- 1) luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:ssä tarkoitettu luottolaitos ja kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike;
- 2) sijoituspalveluyritys, jonka vähimmäispääomaan sovelletaan sijoituspalvelulain (747/2012) 6 luvun 1 §:n 1 momenttia ja kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike, jonka vähimmäispääoma vastaa sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentin vaatimuksia;
- 3) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettu arvopaperikeskus.

4 §

Suhteellinen hallintomaksu

Suhteellisen hallintomaksun maksuperuste ja maksun määrä prosentteina maksuperusteesta sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Maksuperuste	Maksun määrä prosentteina maksuperusteesta
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu talletuspankki	taseen loppusumma	0,0006
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu luottoyhteisö	taseen loppusumma	0,0006
kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike	taseen loppusumma	0,0006
sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	liikevaihto	0,03

HE 28/2016 vp

kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike, jonka vähimmäispääoma vastaa, mitä sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään	liikevaihto	0,03
arvopaperikeskus	liikevaihto	0,0013

5 §

Suhteellista hallintomaksua maksavan perusmaksu

Suhteellista hallintomaksua maksavan perusmaksun määrä euroina sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Maksu euroina
liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (1501/2001) tarkoitettu liikepankki, säästöpankkilaissa (1502/2001) tarkoitettu säästöpankkiosakeyhtiö sekä osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (423/2013) tarkoitettu osuuspankkiosakeyhtiö	300
säästöpankkilain 1 §:ssä tarkoitettu säästöpankki	300
osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 1 §:ssä tarkoitettu osuuspankki tai osuuskuntamuotoinen luottolaitos	300
muu luottolaitos	300
talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (599/2010) tarkoitettu talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö	300
luottolaitoksen omistusyhteisö	300
kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike	300
sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	300
kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike, jonka vähimmäispääoma vastaa, mitä sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään	300
arvopaperikeskus	300

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

14.

Laki

rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahoitusvakausviranomaisesta annetun lain (1195/2014) 1 luvun 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

2 §

Rahoitusvakausviraston toimiala

Rahoitusvakausvirasto, jäljempänä *virasto*, toimii kansallisena kriisintarkaisuviranomaisena rahoitusmarkkinoiden vakauden varmistamiseksi ja taloudellisiin vaikeuksiin joutuneiden luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten toiminnan uudelleenjärjestämiseksi sekä arvopaperikeskuksen kriisintarkaisusuunnitelman laatimiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki

luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain
(1194/2014) 1 luvun 1 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan myös arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa
(/) tarkoitetun arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusuunnitelman laatimiseen noudattaen, mi-
tä siitä mainitussa laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 17 päivänä maaliskuuta 2016

Pääministerin estyneenä ollessa, kunta- ja uudistusministeri

Anu Vehviläinen

Neuvotteleva virkamies Annina Tanhuanpää

2.

Laki**osakeyhtiölain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan osakeyhtiölain (624/2006) 4 luku,
muutetaan 3 luvun 2 §:n 1 momentti, 9 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 momentti, 15 §:n edellä
oleva väliotsikko, 15—17 §, 5 luvun 6 §, 7 §:n 2 momentti, 18 §:n 3 momentin 1 kohta, 19 §:n
1 ja 4 momentti, 16 luvun 10 §:n 1 ja 4 momentti, 13 §:n 1 momentti, 17 luvun 10 §:n 1 ja
4 momentti, 13 §:n 1 momentti, 20 luvun 3 §:n 2 momentti sekä 25 luvun 2 §:n 1 momentin
1 kohta, sellaisina kuin niistä ovat 5 luvun 6 §, 7 §:n 2 momentti, 18 §:n 3 momentin 1 kohta
ja 19 §:n 1 momentti laissa 585/2009 sekä 19 §:n 4 momentti laissa 1214/2009, sekä
lisätään 3 luvun 9 §:ään uusi 3 momentti, lukuun uusi 14 a—14 c § ja niiden edelle uusi vä-
liotsikko, sekä 5 lukuun uusi 6 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 luku

Osakkeet

2 §

Osakeoikeuksien käyttäminen

Osakkeen saajalla ei ole oikeutta käyttää osakkeenomistajalle yhtiössä kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuun osakeluetteloon tai hän on ilmoittanut saantonsa yhtiölle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Tämä ei kuitenkaan koske sellaista osakkeeseen perustuvaa oikeutta, jota käytetään esittämällä tai luovuttamalla osakekirja, lippu tai muu yhtiön antama erityinen todistus. Arvoosuusjärjestelmään kuuluvaan osakkeeseen sovelletaan, mitä 4 luvun 2 §:ssä säädetään.

Ehdotus

3 luku

Osakkeet

2 §

Osakeoikeuksien käyttäminen

Osakkeen saajalla ei ole oikeutta käyttää osakkeenomistajalle yhtiössä kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty 15 §:n 1 momentissa tarkoitettuun *osakas*luetteloon tai hän on ilmoittanut saantonsa yhtiölle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Tämä ei kuitenkaan koske sellaista osakkeeseen perustuvaa oikeutta, jota käytetään esittämällä tai luovuttamalla osakekirja, lippu tai muu yhtiön antama erityinen todistus. *Osakeoikeuksien käyttämisestä arvoosuusjärjestelmään kuuluvassa yhtiössä säädetään 14 c §:ssä.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 §

Osakekirjan antaminen

Hallitus voi antaa yhtiön osakkeista osakekirjat, jos osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään. Osakekirjaa ei kuitenkaan saa antaa ennen kuin yhtiö ja osake on rekisteröity. Osakekirja saadaan antaa vain osakeluetteloon merkitylle osakkeenomistajalle.

9 §

Osakekirjan antaminen

Hallitus voi antaa yhtiön osakkeista osakekirjat, jos osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään. Osakekirjaa ei kuitenkaan saa antaa ennen kuin yhtiö ja osake on rekisteröity. Osakekirja saadaan antaa vain *osakas*luetteloon merkitylle osakkeenomistajalle.

Jos osakkeeseen kohdistuu panttioikeus, ulosmittaus tai turvaamistoimenpide, osakekirjan hallinta luovutetaan pantinhaltijalle tai asianomaiselle ulosottoviranomaiselle.

13 §

Velkakirjalain säännösten soveltaminen osakekirjaan ja muihin todistuksiin

Jos osakekirja, väliaikaistodistus tai nimetylle henkilölle asetettu 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu todistus luovutetaan tai pantataan, sovelletaan vastaavasti, mitä velkakirjalain (622/1947) 13, 14 ja 22 §:ssä säädetään nimetylle henkilölle tai hänen määräämälleen asetetuista velkakirjoista. Osakekirjan tai väliaikaistodistuksen haltija, joka yhtiön asiakirjaan tekemän merkinnän mukaan on osakkeenomistajana merkitty osakeluetteloon, rinnastetaan tällöin siihen, jolla velkakirjalain 13 §:n 2 momentin mukaan edellytetään olevan velkakirjan osoittama oikeus. Sellaiseen tämän luvun 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuun todistukseen, jota ei ole asetettu nimetylle henkilölle, sovelletaan velkakirjalain 13, 14 ja 22 §:n säännöksiä haltijavelkakirjoista.

13 §

Velkakirjalain säännösten soveltaminen osakekirjaan ja muihin todistuksiin

Jos osakekirja, väliaikaistodistus tai nimetylle henkilölle asetettu 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu todistus luovutetaan tai pantataan, sovelletaan vastaavasti, mitä velkakirjalain (622/1947) 13, 14 ja 22 §:ssä säädetään nimetylle henkilölle tai hänen määräämälleen asetetuista velkakirjoista. Osakekirjan tai väliaikaistodistuksen haltija, joka yhtiön asiakirjaan tekemän merkinnän mukaan on osakkeenomistajana merkitty *osakas*luetteloon, rinnastetaan tällöin siihen, jolla velkakirjalain 13 §:n 2 momentin mukaan edellytetään olevan velkakirjan osoittama oikeus. Sellaiseen tämän luvun 12 §:n 2 momentissa tarkoitettuun todistukseen, jota ei ole asetettu nimetylle henkilölle, sovelletaan velkakirjalain 13, 14 ja 22 §:n säännöksiä haltijavelkakirjoista.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet

14 a §

Osakkeiden kuuluminen arvo-osuusjärjestelmään

Yhtiön osakkeiden kuulumisesta arvo-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (/) tarkoitettuun arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään määrätään yhtiöjärjestyksessä. Yhtiökokouksen päätöksessä yhtiöjärjestyksen muuttamisesta on määrättävä aika, jonka kuluessa osakkeet liitetään arvo-osuusjärjestelmään (**ilmoittautumisaika**) tai poistetaan arvo-osuusjärjestelmästä, tai valtuutettava hallitus päättämään siitä. Liittämistä tai poistamista ja niiden ajankohtaa koskeva päätös on ilmoitettava rekisteröitäväksi viivytyksettä.

Osakkeenomistajien oikeuksien kirjaamiseen arvo-osuusjärjestelmään sovelletaan arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3—5 §:ää ja osakkeiden poistamiseen arvo-osuusjärjestelmästä mainitun luvun 7 §:ää.

Jollei arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:ssä tarkoitettua kirjaamista ole vaadittu kymmenen vuoden kuluessa ilmoittautumisajan päättämispäivästä, yhtiökokous voi päättää, että oikeus arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osakkeeseen ja siihen perustuvat oikeudet on menetetty. Menetettyyn osakkeeseen sovelletaan yhtiön hallussa olevia omia osakkeita koskevia säännöksiä.

Mitä tässä laissa säädetään yhtiön osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmään, sovelletaan myös kun yhtiön osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Jos yhtiön osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, tarkoitetaan tässä laissa mainitulla arvo-osuustilillä arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 909/2014 liitteen A jakson 2 kohdassa tarkoitettussa palvelussa tarjottavaa tiliä.

14 b §

Päätöksestä ilmoittaminen

Yhtiön on ilmoitettava arvo-osuusjärjestelmään liittämistä koskevasta

päätöksestä osakkeenomistajille viimeistään kolme kuukautta ennen ilmoittautumisajan päättymistä. Tällöin on myös annettava ohjeet siitä, kuinka osakkeenomistajan tai sen, jonka hallussa osakekirja on, on meneteltävä saadakseen oikeuden osakkeeseen kirjatuksi arvo-osuustilille, sekä siitä, miten osakkeeseen kohdistuvat muut oikeudet voidaan kirjata.

Ilmoitus on toimitettava siten kuin kutsu yhtiökokoukseen toimitetaan. Ilmoitus on sen lisäksi, mitä yhtiökokouskutsusta määrätään yhtiöjärjestyksessä, lähetettävä kirjallisena jokaiselle osakkeenomistajalle, jonka nimi ja osoite ovat yhtiön tiedossa, ja julkaistava virallisessa lehdessä. Ilmoitus ohjeineen on lähetettävä myös arvopaperikeskukselle ja arvopaperikeskuksen osapuolille.

Arvopaperikeskuksen säännöissä voidaan antaa tarkempia määräyksiä 1 ja 2 momentin mukaisesta menettelystä.

Yhtiön on viimeistään kolme kuukautta ennen osakkeiden poistamista arvo-osuusjärjestelmästä ilmoitettava päätöksestä osakkeenomistajille. Ilmoittamiseen sovelletaan, 2 ja 3 momenttia.

Yhtiön on viimeistään kolme kuukautta ennen osakkeiden siirtämistä arvo-osuusjärjestelmästä toiseen ilmoitettava siirrosta osakkeenomistajille. Tällöin on annettava tiedot siirron vaikutuksista osakkeenomistajan asemaan ja ohjeet osakkeiden säilytyksen järjestämisestä uudessa arvo-osuusjärjestelmässä. Ilmoittamiseen sovelletaan 2 ja 3 momenttia.

14 c §

Osakeoikeudet arvo-osuusjärjestelmässä

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osakkeen saajalla ei ole oikeutta käyttää osakkeenomistajalle yhtiössä kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty 15 §:n 2 momentissa tarkoitettuun osaksluetteloon. Hallintarekisteröidyn osakkeen tuottamien oikeuksien käyttämisestä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 4 §:n 2 momentissa.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osakkeeseen perustuva oikeus saada suoritus yh-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tiöstä varoja jaettaessa, oikeus saada osakkeita tai muu vastaava oikeus on sillä, jolle osake kuuluu varojenjako- tai osakeantipäätöksessä taikka muussa päätöksessä määrätynä täsmäytyspäivänä. Myös osakkeiden lunastamista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä täsmäytyspäivästä. Jollei osakeantipäätöksessä määrätä toisin, maksullisessa osakeannissa merkintäoikeus kirjataan merkinnän alkaessa asianomaiselle arvo-osuustilille ja maksuttomassa osakeannissa annettava osake kirjataan suoraan asianomaiselle arvo-osuustilille.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osakkeeseen perustuvasta oikeudesta osallistua yhtiökokoukseen säädetään 5 luvun 6 a §:ssä.

Osake- ja osakasluettelo

15 §

Osake- ja osakasluettelo

Jos yhtiön osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallituksen on pidettävä niistä luettelo (osakeluettelo). Luetteloon merkitään osakkeet tai osakekirjat numerojärjestyksessä, niiden antamispäivä sekä osakkeenomistajan nimi ja osoite. Osakeluettelosta tulee ilmetä kunkin osakkeen laji, jos yhtiössä on erilaisia osakkeita, sekä mahdolliset muut erot osakkeiden tuottamissa oikeuksissa ja velvollisuuksissa. Jos osakkeesta ei ole annettu osakekirjaa, osakeluetteloon on lisäksi merkittävä yhtiölle ilmoitettu osaketta rasittava pantti- tai muu vastaava oikeus.

Osakeluettelon mukaisista osakkeenomistajista on pidettävä aakkosellista luettelo (osakasluettelo), jossa on oltava osakkeenomistajan nimi ja osoite sekä kunkin osakkeenomistajan osakkeiden lukumäärä osakelajeittain.

Osakasluettelo

15 §

Osakasluettelo

Jos yhtiön osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallituksen on pidettävä osakkeista ja niiden omistajista luettelo (osakasluettelo), johon merkitään kunkin osakkeenomistajan nimi ja osoite sekä yksilöityjen osakkeiden tai osakekirjojen lukumäärä osakelajeittain ja osakkeiden antamispäivä. Osakasluetteloon on merkittävä myös muut erot osakkeiden tuottamissa oikeuksissa ja velvollisuuksissa. Jos osakkeesta ei ole annettu osakekirjaa, osakasluetteloon on lisäksi merkittävä yhtiölle ilmoitettu osaketta rasittava panttioikeus tai muu vastaava oikeus.

Edellä 1 momentista poiketen hallituksen on pidettävä arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osakkeista ja niiden omistajista arvo-osuustilikirjauksiin perustuvaa ajantasaista osakasluettelo, johon merkitään osakkeenomistajan tai hallintarekisteröinnin hoitajan nimi, henkilötunnus taikka muu yksilöintitunnus, yhteys-, maksu- ja verotustiedot, osakkeiden lukumäärä osakelajeittain sekä se arvopaperikeskuksen osapuoli, jonka hoidossa olevalle arvo-osuustilille osakkeet on kirjattu.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvista osakkeista on 5 luvun 6 a §:ssä tarkoitettua tila-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Osakeluettelo ja osakasluettelo on laadittava viivytyksettä yhtiön perustamisen jälkeen. Luetteloita on pidettävä luotettavalla tavalla.

16 §

*Saannon merkitseminen **osake- ja osakas-**luetteloon*

Osakkeen saajan yhtiölle ilmoittama saanto sekä muu osakeluetteloon merkittyä seikkaa koskeva yhtiölle ilmoitettu muutos on viivytyksettä merkittävä osakeluetteloon ja osakasluetteloon. Ennen merkintää saannosta ja varainsiirtoveron suorittamisesta on esitettävä luotettava selvitys. Merkintä on päivättävä. Jos osakkeeseen kohdistuu 7 §:ssä tarkoitettu lunastusoikeus tai jos vaaditaan 8 §:ssä tarkoitettu osakkeen hankkimista koskeva suostumus, merkintää ei kuitenkaan saa tehdä ennen kuin on selvinnyt, ettei lunastusoikeutta käytetä tai ennen kuin suostumus on annettu.

Jos osakkeen viimeinen luovutus on merkitty osakekirjaan tai väliaikaistodistukseen avoimella siirrolla, osakekirjaan tai väliaikaistodistukseen on kirjoitettava uuden osakkeenomistajan nimi ennen kuin saanto merkitään luetteloihin. Yhtiölle esitettyyn osakekirjaan tai väliaikaistodistukseen on kirjoitettava todistus osakeluetteloon merkitsemisestä ja sen päivämäärästä.

Jos yhtiössä on vain yksi osakkeenomistaja, osakkeenomistus on viipymättä ja viimeistään kahden kuukauden kuluttua saan-

päistä merkintää varten ilmoitettava osakkeenomistajan nimi ja osoite, osakasluetteloon merkittävien osakkeiden lukumäärä osakelajeittain sekä henkilötunnus tai muu arvopaperikeskuksen määräysten mukainen yksilöintitunnus.

Yhtiöjärjestyksessä voidaan määrätä, että osakasluetteloon merkitään osakkeenomistajan osoitteen sijasta kotikunta ja syntymäaika.

Osakasluettelo on laadittava viivytyksettä yhtiön perustamisen jälkeen. Luettelo on pidettävä luotettavalla tavalla.

Arvo-osuusjärjestelmään liitetystä osakkeista pidettävästä odotusluettelosta säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 6 §:ssä.

16 §

Saannon merkitseminen osakasluetteloon

Jos yhtiön osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, osakkeen saajan yhtiölle ilmoittama saanto sekä muu osakasluetteloon merkittyä seikkaa koskeva yhtiölle ilmoitettu muutos on viivytyksettä merkittävä osakasluetteloon. Ennen merkintää saannosta ja varainsiirtoveron suorittamisesta on esitettävä luotettava selvitys. Merkintä on päivättävä. Jos osakkeeseen kohdistuu 7 §:ssä tarkoitettu lunastusoikeus tai jos vaaditaan 8 §:ssä tarkoitettu osakkeen hankkimista koskeva suostumus, merkintää ei kuitenkaan saa tehdä ennen kuin on selvinnyt, ettei lunastusoikeutta käytetä tai ennen kuin suostumus on annettu.

Jos osakkeen viimeinen luovutus on merkitty osakekirjaan tai väliaikaistodistukseen avoimella siirrolla, osakekirjaan tai väliaikaistodistukseen on kirjoitettava uuden osakkeenomistajan nimi ennen kuin saanto merkitään luetteloon. Yhtiölle esitettyyn osakekirjaan tai väliaikaistodistukseen on kirjoitettava todistus *osakasluetteloon* merkitsemisestä ja sen päivämäärästä.

Jos yhtiössä on vain yksi osakkeenomistaja, osakkeenomistus on viipymättä ja viimeistään kahden kuukauden kuluttua saan-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

nosta ilmoitettava merkittäväksi osakeluetteloon ja osakasluetteloon.

nosta ilmoitettava merkittäväksi *osakasluetteloon*.

17 §

17 §

Osake- ja osakasluettelon julkisuus

Osakasluettelon julkisuus

Osakeluettelo ja osakasluettelo on pidettävä yhtiön pääkonttorissa jokaisen nähtävänä.

Jokaisella on oikeus yhtiön kulut korvataan saada jäljennös osakeluettelosta ja osakasluettelosta tai niiden osasta.

Osakasluettelo on pidettävä jokaisen nähtävänä yhtiön pääkonttorissa. *Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan yhtiön osakasluettelo voidaan kuitenkin pitää jokaisen nähtävänä arvopaperikeskuksen toimipaikassa Suomessa.* Jokaisella on oikeus kulut korvattuaan saada jäljennös osakasluettelosta tai sen osasta. *Mitä tässä momentissa säädetään, koskee myös 5 luvun 6 a §:ssä tarkoitettun ajankohdan mukaista osakasluetteloa yhtiökokouksen päättymiseen asti.*

Arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osakkeista pidettävän arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 6 §:ssä tarkoitettun odotusluettelon julkisuuteen sovelletaan tämän pykälän 1 momenttia.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske henkilötunnuksen tunnusosaa, maksu- tai verotustietoja tai tietoa siitä, mille kaupintatilille osakkeenomistajan myytäväksi antamat osakkeet on kirjattu. Tietoon siitä, minkä arvopaperikeskuksen osapuolen hoidossa olevalle arvo-osuustilille osakkeet on kirjattu, sovelletaan, mitä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 2 §:ssä säädetään arvo-osuustiliä koskevista tiedoista.

Jos maistraatti on määrännyt väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n perusteella osakkeenomistajaa koskevien tietojen luovutusrajoituksesta ja rajoituksesta on ilmoitettu yhtiölle, osakkeenomistajasta osakasluetteloon merkityn kotikunnan, osoitteen ja muun yhteystiedon saa luovuttaa vain viranomaiselle. Tällaisesta osakkeenomistajasta osakasluetteloon merkitty yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 luku

(Kumotaan 4 luku)

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osakkeet

5 luku

5 luku

Yhtiökokous

Yhtiökokous

6 §

6 §

Osakkeenomistajien osallistuminen

Osakkeenomistajien osallistuminen

Jokaisella osakkeenomistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen.

Osallistumisen edellytyksenä on 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti, että osakkeenomistaja on merkittynä osakeluettelon tai hän on ilmoittanut saantonsa yhtiölle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa yhtiössä osallistumisen edellytyksenä on, että osakkeenomistaja on merkittynä osakasluettelon siten kuin 4 luvun 2 §:n 2 momentissa säädetään.

Pörssiyhtiöön, jonka osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, sovelletaan 4 luvun 2 §:n 2 momentin säännöksiä yhtiökokouksen täsmäytyspäivästä. Hallintarekisteröintiä vastaavalla tavalla säilytettyjen osakkeiden osalta yhtiökokoukseen osallistumisen edellytyksenä on, että osakkeenomistaja on ilmoitettu merkittäväksi tilapäisesti osakeluettelon yhtiökokoukseen osallistumista varten edellä mainitussa lainkohdassa säädettyä vastaavalla tavalla.

Jokaisella osakkeenomistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen.

Osallistumisen edellytyksenä on 3 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti, että osakkeenomistaja on merkittynä osakasluettelon tai hän on ilmoittanut saantonsa yhtiölle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa yhtiössä osallistumisen edellytyksenä on, että osakkeenomistaja on *6 a §:n mukaisesti merkittynä osakasluettelon.*

Hallintarekisteröintiä vastaavalla tavalla säilytettyjen osakkeiden osalta yhtiökokoukseen osallistumisen edellytyksenä on, että osakkeenomistaja on ilmoitettu merkittäväksi tilapäisesti *osakasluettelon* yhtiökokoukseen osallistumista varten *6 a §:ssä* säädettyä vastaavalla tavalla.

6 a §

Osakkeenomistajan osallistumisoikeus arvo-osuusjärjestelmässä

Jos yhtiön osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, oikeus osallistua yhtiökokoukseen on vain osakkeenomistajalla, joka on kahdeksan arkipäivää ennen yhtiökokousta (yhtiökokouksen täsmäytyspäivä) merkittynä osakasluettelon. Lisäksi hallintarekisteröidyn osakkeen omistaja voidaan ilmoittaa tilapäisesti merkittäväksi osakasluettelon yhtiökokoukseen osallistumista varten, jos osakkeenomistajalla on osakkei-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

den perusteella oikeus olla merkittynä osaksluetteloon yhtiökokouksen täsmäytyspäivänä. Tilapäistä merkintää koskeva ilmoitus on tehtävä viimeistään yhtiökokouksutsussa ilmoitettavana ajankohtana, jonka on oltava yhtiökokouksen täsmäytyspäivän jälkeen. Osakkeenomistuksessa yhtiökokouksen täsmäytyspäivän jälkeen tapahtuneet muutokset eivät vaikuta oikeuteen osallistua yhtiökokoukseen eivätkä osakkeenomistajan äänimäärään.

7 §

7 §

Ilmoittautuminen

Ilmoittautuminen

Jos yhtiön osakkeet on liitetty arvoosuusjärjestelmään, hallintarekisteröidyn osakkeen omistajan katsotaan ilmoittautuneen yhtiökokoukseen osallistumista varten, jos hänet on 4 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisesti ilmoitettu tilapäisesti merkittäväksi osaksluetteloon. Jos osakkeenomistaja osallistuu yhtiökokoukseen usean asiamiehen välityksellä, ilmoittautumisen yhteydessä on ilmoitettava osakkeet, joiden perusteella kukin asiamies edustaa osakkeenomistajaa.

Jos yhtiön osakkeet on liitetty arvoosuusjärjestelmään, hallintarekisteröidyn osakkeen omistajan katsotaan ilmoittautuneen yhtiökokoukseen osallistumista varten, jos hänet on 6 a §:n mukaisesti ilmoitettu tilapäisesti merkittäväksi osaksluetteloon. Jos osakkeenomistaja osallistuu yhtiökokoukseen usean asiamiehen välityksellä, ilmoittautumisen yhteydessä on ilmoitettava osakkeet, joiden perusteella kukin asiamies edustaa osakkeenomistajaa.

18 §

18 §

Kokouksutsun sisältö

Kokouksutsun sisältö

Pörssiyhtiön yhtiökokouksutsussa on lisäksi mainittava:

1) edellytykset, joilla osakkeenomistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen 4 luvun 2 §:n 2 momentin ja tämän luvun 6 ja 7 §:n mukaan;

Pörssiyhtiön yhtiökokouksutsussa on lisäksi mainittava:

1) edellytykset, joilla osakkeenomistajalla on oikeus osallistua yhtiökokoukseen 6, 6 a ja 7 §:n mukaan;

19 §

19 §

Kutsuaika

Kutsuaika

Kokouksutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen yhtiökokousta, 7 §:n mukaista viimeistä il-

Kokouksutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen yhtiökokousta, 7 §:n mukaista viimeistä il-

Voimassa oleva laki

moittautumispäivää tai 4 luvun 2 §:n 2 momentin mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa yhtiökokouksen täsmäytyspäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä mainittua päivää.

Pörssiyhtiön on toimitettava yhtiökokouskutsu viimeistään kolme viikkoa ennen yhtiökokousta. Yhtiökokouskutsu on kuitenkin toimitettava vähintään yhdeksän päivää ennen 4 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua yhtiökokouksen täsmäytyspäivää.

16 luku

Sulautuminen

10 §

Yhtiökokouskutsu sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille

Kutsua sulautumisesta päättävään yhtiökokoukseen ei saa toimittaa ennen sulautumissuunnitelman rekisteröimistä. Kutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää tai 4 luvun 2 §:n 2 momentin mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa määräpäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä tarkoitettua päivää.

Vastaanottavassa yhtiössä kokouskutsu voidaan toimittaa 5 luvun 19 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ajassa, jos sulautumisesta päätetään yhtiökokouksessa osakkeenomistajan vaatimuksesta ja jos yhtiön tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettua ilmoituksen ja yhtiökokouksen, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeisen ilmoittautumispäivän tai 4 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään

Ehdotus

moittautumispäivää tai 6 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa yhtiökokouksen täsmäytyspäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä mainittua päivää.

Pörssiyhtiön on toimitettava yhtiökokouskutsu viimeistään kolme viikkoa ennen yhtiökokousta. Yhtiökokouskutsu on kuitenkin toimitettava vähintään yhdeksän päivää ennen 6 a §:ssä tarkoitettua yhtiökokouksen täsmäytyspäivää.

16 luku

Sulautuminen

10 §

Yhtiökokouskutsu sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille

Kutsua sulautumisesta päättävään yhtiökokoukseen ei saa toimittaa ennen sulautumissuunnitelman rekisteröimistä. Kutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää *taikka* 5 luvun 6 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa määräpäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä tarkoitettua päivää.

Vastaanottavassa yhtiössä kokouskutsu voidaan toimittaa 5 luvun 19 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ajassa, jos sulautumisesta päätetään yhtiökokouksessa osakkeenomistajan vaatimuksesta ja jos yhtiön tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettua ilmoituksen ja yhtiökokouksen, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeisen ilmoittautumispäivän *taikka* 5 luvun 6 a §:n mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuu-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

kuukausi tai yhtiöjärjestyksessä määrätty pidempi kutsuaika.

kuusi tai yhtiöjärjestyksessä määrätty pidempi kutsuaika.

13 §

13 §

Lunastusmenettely

Lunastusmenettely

Sulautuvan yhtiön osakkeenomistaja voi sulautumisesta päättävässä yhtiökokouksessa vaatia osakkeidensa lunastamista ja hänelle on varattava siihen tilaisuus ennen kuin sulautumisesta päätetään. Vain ne osakkeet voidaan lunastaa, jotka on ilmoitettu merkittäviksi osakeluetteloon yhtiökokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeenomistajan arvo-osuustilille 4 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Lunastusta vaativan on äänestettävä sulautumispäätöstä vastaan.

Sulautuvan yhtiön osakkeenomistaja voi sulautumisesta päättävässä yhtiökokouksessa vaatia osakkeidensa lunastamista ja hänelle on varattava siihen tilaisuus ennen kuin sulautumisesta päätetään. Vain ne osakkeet voidaan lunastaa, jotka on ilmoitettu merkittäviksi *osakseluetteloon* yhtiökokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeenomistajan arvo-osuustilille *5 luvun 6 a §:ssä* tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Lunastusta vaativan on äänestettävä sulautumispäätöstä vastaan.

17 luku

17 luku

Jakautuminen

Jakautuminen

10 §

10 §

Yhtiökokouskutsu sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille

Yhtiökokouskutsu sekä ilmoitus optio-oikeuksien ja muiden osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltijoille

Kutsua jakautumisesta päättävään yhtiökokoukseen ei saa toimittaa ennen jakautumissuunnitelman rekisteröimistä. Kutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää tai 4 luvun 2 §:n 2 momentin mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa määräpäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä tarkoitettua päivää.

Kutsua jakautumisesta päättävään yhtiökokoukseen ei saa toimittaa ennen jakautumissuunnitelman rekisteröimistä. Kutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei yhtiöjärjestyksessä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää *taikka 5 luvun 6 a §:n* mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa määräpäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä tarkoitettua päivää.

Vastaanottavassa yhtiössä kokouskutsu voidaan toimittaa 5 luvun 19 §:n 1 momen-

Vastaanottavassa yhtiössä kokouskutsu voidaan toimittaa 5 luvun 19 §:n 1 momen-

Voimassa oleva laki

tissa tarkoitettussa ajassa, jos jakautumisesta päätetään yhtiökokouksessa osakkeenomistajan vaatimuksesta ja jos yhtiön tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettun ilmoituksen ja yhtiökokouksen, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettun viimeisen ilmoittautumispäivän tai 4 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai yhtiöjärjestyksessä määrätty pidempi kutsuaika.

13 §

Lunastusmenettely

Jakautumisessa toimivaan yhtiöön jakautuvan yhtiön osakkeenomistaja voi jakautumisesta päättävässä yhtiökokouksessa vaatia jakautumisvastikkeensa lunastamista ja hänelle on varattava siihen tilaisuus ennen kuin jakautumisesta päätetään. Vain ne osakkeet oikeuttavat lunastukseen, jotka on ilmoitettu merkittäviksi osakeluetteloon yhtiökokouksen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeenomistajan arvo-osuustilille 4 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Lunastusta vaativan on äänestettävä jakautumispäätöstä vastaan.

20 luku

Yhtiön purkaminen*Päätöksenteko*

3 §

Yhtiön päätös selvitystilaan asettamisesta

Kokouskutsusta sekä kokousasiakirjoista, niiden nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä säädetään 5 luvun 18—22 §:ssä. Kutsu selvitystilaan asettamisesta päättävään yhtiökokoukseen on toimitettava aikaisintaan kahatta kuukautta ja, jollei yhtiöjärjestyksessä ole

Ehdotus

tissa tarkoitettussa ajassa, jos jakautumisesta päätetään yhtiökokouksessa osakkeenomistajan vaatimuksesta ja jos yhtiön tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettun ilmoituksen ja yhtiökokouksen, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettun viimeisen ilmoittautumispäivän *taikka 5 luvun 6 a §:n* mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai yhtiöjärjestyksessä määrätty pidempi kutsuaika.

13 §

Lunastusmenettely

Jakautumisessa toimivaan yhtiöön jakautuvan yhtiön osakkeenomistaja voi jakautumisesta päättävässä yhtiökokouksessa vaatia jakautumisvastikkeensa lunastamista ja hänelle on varattava siihen tilaisuus ennen kuin jakautumisesta päätetään. Vain ne osakkeet oikeuttavat lunastukseen, jotka on ilmoitettu merkittäviksi osakeluetteloon yhtiökokouksen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeenomistajan arvo-osuustilille *5 luvun 6 a §:ssä* tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Lunastusta vaativan on äänestettävä jakautumispäätöstä vastaan.

20 luku

Yhtiön purkaminen*Päätöksenteko*

3 §

Yhtiön päätös selvitystilaan asettamisesta

Kokouskutsusta sekä kokousasiakirjoista, niiden nähtävänä pitämisestä ja lähettämisestä säädetään 5 luvun 18—22 §:ssä. Kutsu selvitystilaan asettamisesta päättävään yhtiökokoukseen on toimitettava aikaisintaan kahatta kuukautta ja, jollei yhtiöjärjestyksessä ole

Voimassa oleva laki

Ehdotus

määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää tai 4 luvun 2 §:n 2 momentin mukaista arvosuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa määräpäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä tarkoitettua päivää. Kutsu on sen lisäksi, mitä yhtiöjärjestyksessä määrätään, lähetettävä kirjallisena jokaiselle osakkeenomistajalle, jonka osoite on yhtiön tiedossa.

määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen yhtiökokousta, 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää *taikka 5 luvun 6 a §:n* mukaista arvosuusjärjestelmään liittyneitä yhtiöitä koskevaa määräpäivää. Julkisessa osakeyhtiössä kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä tarkoitettua päivää. Kutsu on sen lisäksi, mitä yhtiöjärjestyksessä määrätään, lähetettävä kirjallisena jokaiselle osakkeenomistajalle, jonka osoite on yhtiön tiedossa.

25 luku

Rangaistussäännökset

2 §

Osakeyhtiörikkomus

Joka tahallaan

1) laiminlyö osake- tai osakasluettelon pitämisen taikka niiden nähtävänä pitämisen 3 luvun säännösten edellyttämällä tavalla,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *osakeyhtiörikkomuksesta* sakkoon.

25 luku

Rangaistussäännökset

2 §

Osakeyhtiörikkomus

Joka tahallaan

1) laiminlyö *osakasluettelon* pitämisen 3 luvun 15 §:n edellyttämällä tavalla taikka *sen* nähtävänä pitämisen 3 luvun 17 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *osakeyhtiörikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki

arvo-osuustileistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan arvo-osuustileistä annetun lain (827/1991) 20 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 751/2012,
muutetaan 4 §:n 2 momentti, 5 a §:n 3 ja 4 momentti, 16 §:n 1 ja 4 momentti, 16 c §:n 3 momentti, 29 §:n 1 ja 2 momentti, 32 §:n 1 ja 3 momentti ja 34 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 751/2012, sekä
lisätään 19 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 751/2012, uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

4 §

4 §

Arvo-osuuksista pidettävään luetteloon on merkittävä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystyoiminnasta annetun lain (749/2012) 7 luvun 4 §:n nojalla arvo-osuudesta liikkeeseenlaskutilille rekisteröitävät seikat lukuun ottamatta arvo-osuuksien lukumäärää.

Arvo-osuuksista pidettävään luetteloon on merkittävä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystyoiminnasta annetun lain (/) 5 luvun 4 §:n mukaisesti arvo-osuudesta liikkeeseenlaskutilille rekisteröitävät seikat lukuun ottamatta arvo-osuuksien määrää.

5 a §

5 a §

OmaisuuDENHOITOTILIN tilinhaltijana voi toimia arvopaperikeskus, keskuspankki tai tilinhoitaja. Arvopaperikeskus voi hyväksyä tilinhaltijaksi myös luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen, jolla on oikeus tarjota rahoitusvälineiden säilyttämistä sijoituspalveluna, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystyoiminnasta annetun lain 2 luvun 17 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen yhteistyötahon taikka sellaisen muun ulkomaisen yhteisön, joka on riittävän julkisen valvonnan alainen ja jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät tehtävän luotettavalle hoidolle asetettavat vaatimukset.

Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystyoiminnasta annetun lain 2 luvun 17 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen arvopaperikeskuksen hallitsemalle omaisuudenhoitotilille saadaan 1 momentin estämättä kirjata myös Suomen kansalaisen taikka suomalaisen yhteisön tai

OmaisuuDENHOITOTILIN tilinhaltijana voi toimia arvopaperikeskus, keskuspankki tai tilinhoitaja. Arvopaperikeskus voi hyväksyä tilinhaltijaksi myös sellaisen luottolaitoksen tai sijoituspalveluyrityksen, jolla on oikeus tarjota rahoitusvälineiden säilyttämistä sijoituspalveluna, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystyoiminnasta annetun lain 2 luvun 10 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen yhteistyötahon taikka sellaisen muun ulkomaisen yhteisön, joka on riittävän julkisen valvonnan alainen ja jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät tehtävän luotettavalle hoidolle asetettavat vaatimukset.

Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystyoiminnasta annetun lain 2 luvun 10 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen arvopaperikeskuksen hallitsemalle omaisuudenhoitotilille saadaan 1 momentin estämättä kirjata myös Suomen kansalaisen taikka suomalaisen yhteisön tai

Voimassa oleva laki

säätiön lukuun hallittavat mainitun lain 6 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitetut arvo-osuudet.

16 §

Arvopaperikeskuksen, keskuspankin, tilinhoitajan, selvitysyhteisön ja selvitysosapuolen tai niiden asiakkaiden arvo-osuudet voidaan kirjata arvopaperikeskuksen säännöissä tarkemmin määrättyllä tavalla erityiselle arvo-osuustilille (*kaupintatili*) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvussa tarkoitetun selvitysyhteisön toiminnan järjestämiseksi. Arvopaperikeskus voi hyväksyä kaupintatilin tilinhaltijaksi myös mainitun lain 2 luvun 17 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen yhteistyötahon tai sellaisen muun ulkomaisen yhteisön, joka on riittävän julkisen valvonnan alainen ja jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät tehtävän luotettavalle hoidolle asetettavat vaatimukset.

Tässä pykälässä tarkoitetulle kaupintatilille kirjattuihin arvo-osuuksiin kohdistuvista panttioikeuksista säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 5 luvun 6 §:ssä.

16 c §

Arvopaperikeskus tai selvitysyhteisö voi tehdä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvussa tarkoitettuun selvitysyhteisön toimintaan liittyviä kirjauksia siitä riippumatta, minkä tilinhoitajan hoidossa arvo-osuustili on. Tilinhoitaja voi arvopaperikeskuksen sääntöjen mukaisin ehdoin tehdä selvitettävänä olevaan kauppaan liittyvän väliaikaisen kirjauksen toisen tilinhoitajan hoidossa olevalle arvo-osuustilille.

19 §

Ehdotus

säätiön lukuun hallittavat mainitun lain 4 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitetut arvo-osuudet.

16 §

Arvopaperikeskuksen, keskuspankin, tilinhoitajan ja selvitysosapuolen tai niiden asiakkaiden arvo-osuudet voidaan kirjata arvopaperikeskuksen säännöissä tarkemmin määrättyllä tavalla erityiselle arvo-osuustilille (*kaupintatili*) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa *laissa* tarkoitetun selvitystoiminnan järjestämiseksi. Arvopaperikeskus voi hyväksyä kaupintatilin tilinhaltijaksi myös mainitun lain 2 luvun 10 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen yhteistyötahon tai sellaisen muun ulkomaisen yhteisön, joka on riittävän julkisen valvonnan alainen ja jonka taloudelliset toimintaedellytykset ja hallinto täyttävät tehtävän luotettavalle hoidolle asetettavat vaatimukset.

Tässä pykälässä tarkoitetulle kaupintatilille kirjattuihin arvo-osuuksiin kohdistuvista panttioikeuksista säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 5 §:ssä.

16 c §

Arvopaperikeskus voi tehdä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta *annetussa laissa* tarkoitettuun *selvitystoimintaan* liittyviä kirjauksia siitä riippumatta, minkä tilinhoitajan hoidossa arvo-osuustili on. Tilinhoitaja voi arvopaperikeskuksen sääntöjen mukaisin ehdoin tehdä selvitettävänä olevaan kauppaan liittyvän väliaikaisen kirjauksen toisen tilinhoitajan hoidossa olevalle arvo-osuustilille.

19 §

Arvopaperikeskuksen velvollisuudesta pitää talleita säädetään arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä

Voimassa oleva laki

Ehdotus

arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 909/2014 29 artiklassa.

20 §

Arvopaperikeskuksen liikkeeseenlaskijoiden kustannuksella pidettävistä arvo-osuustileistä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 8 §:ssä.

29 §

Jos liikkeeseenlaskija on maksanut arvoosuuteen perustuvan suorituksen sille, jolla arvo-osuustilin tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun luettelon tietojen mukaan oli eräpäivänä tai osakeyhtiölain (624/2006) 4 luvun 2 §:n 3 momentin taikka osuuskunnan tai sijoitusrahaston sääntöjen mukaan määrättyinä täsmäytyspäivänä oikeus ottaa vastaan suoritus, mutta myöhemmin käy ilmi, ettei tällä ollutkaan oikeutta ottaa vastaan suoritusta, suoritus on kuitenkin pätevä, paitsi jos liikkeeseenlaskija tiesi tai hänen piti tietää maksun joutuvan väärälle henkilölle.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti uuden arvo-osuuden sekä merkintä- tai muun sellaisen oikeuden antamiseen sille, jolla arvo-osuustilin tai, sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun luettelon tietojen mukaan oli oikeus saada osuus tai oikeus.

32 §

Arvopaperikeskuksen kirjausrahastosta suoritettavasta toissijaisesta vahingonkorvausvastuusta säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 9, 10 ja 14—16 §:ssä.

Tuomioistuimen on viran puolesta ilmoitet-

20 §

(2 momentti kumotaan)

29 §

Jos liikkeeseenlaskija on maksanut arvoosuuteen perustuvan suorituksen sille, jolla arvo-osuustilin tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun luettelon tietojen mukaan oli eräpäivänä tai osakeyhtiölain (624/2006) 3 luvun 14 c §:n 2 momentin taikka osuuskunnan tai sijoitusrahaston sääntöjen mukaan määrättyinä täsmäytyspäivänä oikeus ottaa vastaan suoritus, mutta myöhemmin käy ilmi, ettei tällä ollutkaan oikeutta ottaa vastaan suoritusta, suoritus on kuitenkin pätevä, paitsi jos liikkeeseenlaskija tiesi tai hänen piti tietää maksun joutuvan väärälle henkilölle.

Mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan vastaavasti uuden arvo-osuuden sekä merkintäoikeuden tai muun sellaisen oikeuden antamiseen sille, jolla arvo-osuustilin tai, sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitetun luettelon tietojen mukaan oli oikeus saada osuus tai oikeus.

32 §

Arvopaperikeskuksen kirjausrahastosta suoritettavasta toissijaisesta vahingonkorvausvastuusta säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 5, 6 ja 10—12 §:ssä.

Tuomioistuimen on viran puolesta ilmoitet-

Voimassa oleva laki

tava arvopaperikeskukselle sellaisesta vireille tulleesta tilinhoitajan vahingonkorvausvelvollisuutta koskevasta riidasta, jonka seurauksena kirjausrahasto voi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 10 §:n nojalla joutua toissijaiseen vahingonkorvausvastuuseen.

34 §

Arvopaperikeskuksella on oikeus saada tilinhoitajalta jäljennökset niistä asiakirjoista ja selostukset muista selvityksistä, joiden nojalla kirjaus on tehty arvo-osuustilille. Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen arvo-osuuksien osalta arvo-osuuden liikkeeseenlaskijalla on vastaava oikeus saada tietoja arvo-osuuksien saannoista.

Ehdotus

tava arvopaperikeskukselle sellaisesta vireille tulleesta tilinhoitajan vahingonkorvausvelvollisuutta koskevasta riidasta, jonka seurauksena kirjausrahasto voi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 6 §:n nojalla joutua toissijaiseen vahingonkorvausvastuuseen.

34 §

Arvopaperikeskuksella on oikeus saada tilinhoitajalta jäljennökset niistä asiakirjoista ja selostukset muista selvityksistä, joiden nojalla kirjaus on tehty arvo-osuustilille. Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettujen arvo-osuuksien liikkeeseenlaskijalla on vastaava oikeus saada tietoja arvo-osuuksien saannoista.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

arvopaperitileistä annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan arvopaperitileistä annetun lain (750/2012) 2 §:n 1 momentin 2 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) *säilyttäjällä* sitä, joka harjoittaa säilyttämistä sijoituspalvelulain 2 luvun 1 tai 2 §:n tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (749/2012) 2 luvun 16 §:n 2 momentin mukaisesti taikka arvo-osuustileistä annetun lain (827/1991) 5 a §:ssä tarkoitettuna omaisuudenhoitotilin tilinhaltijana;

Ehdotus

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

2) *säilyttäjällä* sitä, joka harjoittaa säilyttämistä sijoituspalvelulain 2 luvun 1 §:n taikka 2 §:n 1 tai 4 momentin mukaisesti;

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

5.

Laki

Finanssivalvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan Finanssivalvonnasta annetun lain (878/2008) 4 §:n 2 momentin 7 kohta ja 32 b §:n 5 momentin 4 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 752/2012,

muutetaan 3 c §, 4 §:n 2 momentin 8 ja 12 kohta sekä 4 momentin 2 kohta, 6 §:n 17 kohta, 13 §:n 1 momentin 6 kohta, 28 §, 32 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 32 b §:n 5 momentin 3 kohta, 32 c §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta, 38 §:n 1 momentin 2 kohta, 40 §:n 1 momentti, 41 a §:n 1 momentti ja 71 §:n 4 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 c §, 4 §:n 2 momentin 8 kohta ja 4 momentin 2 kohta, 28 § sekä 32 b §:n 5 momentin 3 kohta laissa 752/2012, 4 §:n 2 momentin 12 kohta, 6 §:n 17 kohta, 32 a §:n 1 momentin johdantokappale ja 2 momentti, 32 c §:n 1 momentin johdantokappale ja 1 kohta sekä 38 §:n 1 momentin 2 kohta laissa 170/2014, 40 §:n 1 momentti laissa 1198/2014, 41 a §:n 1 momentti laissa 1279/2015, ja 71 §:n 4 momentti laissa 254/2013, sekä

lisätään lakiin uusi 20 a ja 50 h § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 c §

3 c §

Viranomaisyhteistyö talousrikollisuuden ehkäisyssä ja torjunnassa

Viranomaisyhteistyö rikollisuuden ehkäisyssä ja torjunnassa

Finanssivalvonta toimii yhteistyössä rahanpesun selvittelykeskuksen, poliisin, Harmaan talouden selvitysyksikön, Verohallinnon ja muiden asianomaisten viranomaisten kanssa talousrikollisuuden ehkäisyssä ja torjunnassa.

Jos Finanssivalvonta valvontatoiminnassaan tai laissa säädettyjä muita tehtäviä hoitaessaan havaitsee tai epäilee, että finanssipalveluja tai finanssijärjestelmää käytetään tai aiotaan käyttää talousrikollisuuden tarkoituksiin, Finanssivalvonnan on viipymättä ilmoitettava siitä 1 momentissa tarkoitettulle asianomaiselle viranomaiselle. Tällöin on otettava huomioon, mitä 71 §:ssä ja muualla laissa säädetään salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta.

Finanssivalvonta toimii yhteistyössä rahanpesun selvittelykeskuksen, poliisin, Harmaan talouden selvitysyksikön, Verohallinnon ja muiden asianomaisten viranomaisten kanssa rikollisuuden ehkäisyssä ja torjunnassa.

Jos Finanssivalvonta valvontatoiminnassaan tai laissa säädettyjä muita tehtäviä hoitaessaan havaitsee tai epäilee, että finanssipalveluja tai finanssijärjestelmää käytetään tai aiotaan käyttää rikollisiin tarkoituksiin, Finanssivalvonnan on viipymättä ilmoitettava siitä 1 momentissa tarkoitettulle asianomaiselle viranomaiselle. *Salassa pidettävien tietojen luovuttamisesta säädetään 71 §:ssä.*

HE 28/2016 vp

Voimassa oleva laki

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettun yhteistyön toteuttamistavasta.

4 §

Valvottavat

Toimilupavalvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

7) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoinnasta annetussa laissa (749/2012) tarkoitettua selvitysyhteisöä mukaan lukien sen perustama selvitysrahasto;

8) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoinnasta annetussa laissa tarkoitettua arvopaperikeskusta mukaan lukien sen perustama kirjausrahasto;

12) sellaista vaihtoehtorahastojen hoitajaa, jolle on myönnetty vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu vaihtoehtorahastojen hoitajan toimilupa, sekä mainitun lain nojalla toimiluvan saanutta säilytysyhteisöä.

Muulla valvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

2) pörssin, arvopaperikeskuksen ja selvitysyhteisön omistusyhteisöä;

6 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

17) *säännöllä* valvottavan yhtiöjärjestystä ja yhdistysjärjestystä sekä osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen, maksulaitoksen, säästöpankin, hypoteekkiyhdistyksen, eläkesäätiön, vakuutuskassan, työttömyyskassan, talletussuojarahaston, sijoittajien korvausrahaston, pörssin, *selvitysyhteisön*, arvopaperikes-

Ehdotus

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettun yhteistyön toteuttamistavasta.

4 §

Valvottavat

Toimilupavalvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

(7 kohta kumotaan)

8) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoinnasta annetussa laissa (/) tarkoitettua arvopaperikeskusta mukaan lukien sen perustama kirjausrahasto ja selvitysrahasto;

12) sellaista vaihtoehtorahastojen hoitajaa, jolle on myönnetty vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa (162/2014) tarkoitettu vaihtoehtorahastojen hoitajan toimilupa, sekä mainitun lain nojalla toimiluvan saanutta säilytysyhteisöä.

Muulla valvottavalla tarkoitetaan tässä laissa:

2) pörssin ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisöä;

6 §

Muut määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

17) *säännöllä* valvottavan yhtiöjärjestystä ja yhdistysjärjestystä sekä osuuskuntamuotoisen luottolaitoksen, maksulaitoksen, säästöpankin, hypoteekkiyhdistyksen, eläkesäätiön, vakuutuskassan, työttömyyskassan, talletussuojarahaston, sijoittajien korvausrahaston, pörssin, arvopaperikeskuksen ja sijoitus-

Voimassa oleva laki

kuksen ja sijoitusrahaston sääntöjä sekä vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettuja vaihtoehtorahaston sääntöjä samoin kuin muita sääntöjä, jotka Finanssivalvonta tai muu viranomainen finanssimarkkinoita koskevien säännösten nojalla vahvistaa finanssimarkkinoilla toimivalle tai joita finanssimarkkinoilla toimivat muuten ovat finanssimarkkinoita koskevien säännösten nojalla velvolliset toiminnassaan noudattamaan;

13 §

Johtajalle kuuluvien päätösten käsittely johtokunnassa

Päätökset, jotka johtaja aikoo tehdä, on ennen niiden tekemistä saatettava tiedoksi johtokunnalle, jos ne koskevat:

6) valvottavan johdon toiminnan *määräaikaista* rajoittamista; tai

Ehdotus

rahaston sääntöjä sekä vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettuja vaihtoehtorahaston sääntöjä samoin kuin muita sääntöjä, jotka Finanssivalvonta tai muu viranomainen finanssimarkkinoita koskevien säännösten nojalla vahvistaa finanssimarkkinoilla toimivalle tai joita finanssimarkkinoilla toimivat muuten ovat finanssimarkkinoita koskevien säännösten nojalla velvolliset toiminnassaan noudattamaan;

13 §

Johtajalle kuuluvien päätösten käsittely johtokunnassa

Päätökset, jotka johtaja aikoo tehdä, on ennen niiden tekemistä saatettava tiedoksi johtokunnalle, jos ne koskevat:

6) valvottavan johdon toiminnan rajoittamista; tai

20 a §

Oikeus saada tietoja esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselta

Finanssivalvonnalla on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 909/2014, jäljempänä **EU:n arvopaperikeskusasetus**, 61 artiklassa säädettyjen yhteistyövelvoitteiden täyttämiseksi välttämättömiä tietoja esitutkinta- ja syyttäjäviranomaiselta arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 11 ja 12 §:ssä säädettyjen rikosten esitutkinasta ja oikeudenkäyntimenettelystä.

Voimassa oleva laki

28 §

*Johdon toiminnan **määräaikainen** rajoittaminen*

Finanssivalvonta voi määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää henkilöä toimimasta toimilupavalvottavan hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muuna ylimpään johtoon kuuluvana, jos:

1) tämä on osoittanut tehtävänsä hoidossa ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että se voi vaarantaa vakavasti finanssimarkkinoiden valvonnalle 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumisen; tai

2) hän ei täytä niitä ammattitaito- ja luotettavuusvaatimuksia, jotka laissa erikseen säädetään.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee vastaavasti vakuutusyhdistystä, eläkesäätiötä ja vakuutuskassaa sekä luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen, vakuutusyhtiön, vakuutusyhdistyksen, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän, arvopaperikeskuksen, *selvitysyhteisön* ja pörssin omistusyhteisöä. Mitä 1 momentissa säädetään toimitusjohtajasta ja tämän sijaisesta, koskee vastaavasti eläkesäätiön asiamiestä ja tämän sijaista.

32 a §

Omistusosuuden hankinnan kieltäminen

Finanssivalvonta voi saatuaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 42 §:ssä, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:ssä, sijoitusrahastolain 16 §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:ssä tai 14 luvun 9 §:ssä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:ssä, maksulaitos-

Ehdotus

28 §

Johdon toiminnan rajoittaminen

Finanssivalvonta voi määrääjäksi, enintään viideksi vuodeksi, kieltää henkilöä toimimasta toimilupavalvottavan hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muuna ylimpään johtoon kuuluvana, jos:

1) tämä on osoittanut tehtävänsä hoidossa ilmeistä taitamattomuutta tai varomattomuutta ja on ilmeistä, että se voi vaarantaa vakavasti finanssimarkkinoiden valvonnalle 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden toteutumisen; tai

2) hän ei täytä niitä ammattitaito- ja luotettavuusvaatimuksia, jotka laissa erikseen säädetään.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee vastaavasti vakuutusyhdistystä, eläkesäätiötä ja vakuutuskassaa sekä luottolaitoksen, sijoituspalveluyrityksen, vakuutusyhtiön, vakuutusyhdistyksen, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän, arvopaperikeskuksen ja pörssin omistusyhteisöä. Mitä 1 momentissa säädetään toimitusjohtajasta ja tämän sijaisesta, koskee vastaavasti eläkesäätiön asiamiestä ja tämän sijaista.

Finanssivalvonta voi pysyvästi kieltää henkilöä toimimasta arvopaperikeskuksen hallituksen jäsenenä tai varajäsenenä, toimitusjohtajana tai toimitusjohtajan sijaisena taikka muuna ylimpään johtoon kuuluvana, jos tämä on toistuvasti ja vakavasti rikkonut tai laiminlyönyt EU:n arvopaperikeskusasetuksen 63 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuja säännöksiä.

32 a §

Omistusosuuden hankinnan kieltäminen

Finanssivalvonta voi saatuaan luottolaitostoiminnasta annetun lain 42 §:ssä, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:ssä, sijoitusrahastolain 16 §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:ssä tai 14 luvun 9 §:ssä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:ssä, maksulaitos-

Voimassa oleva laki

toslain 21 a §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:ssä, *arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 8 §:ssä* tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen kieltää mainituissa lainkohdissa tarkoitettua omistussuuden hankkimisen luottolaitoksesta, sijoituspalveluyrityksestä, rahastoyhtiöstä, vaihtoehtorahastojen hoitajasta, säilytysyhteisöstä, erityisestä säilytysyhteisöstä, vakuutusyhtiöstä sekä niiden omistusyhteisöistä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisöstä, sähkörahayhteisöstä, pörssistä, pörssin omistusyhteisöstä, arvopaperikeskuksesta, arvopaperikeskuksen omistusyhteisöstä, *selvitysyhteisöstä tai selvitysyhteisön omistusyhteisöstä*, jos osuuden omistus vaarantaisi hankinnan kohteena olevan yrityksen tai yhteisön terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisen toiminnan tai, jos hankinnan kohteena on vakuutusyhtiö, vakuutetut edut sillä perusteella, että on perusteltua aihetta epäillä:

Finanssivalvonta voi kieltää 1 momentissa tarkoitettua hankinnan myös, jos se ei ole saanut 32 b §:n 2 momentin mukaisen käsittelyajan kuluessa sanotussa momentissa tarkoitettuja lisätietoja taikka luottolaitostoinnasta annetun lain 42 §:n 6 momentissa, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:n 6 momentissa, sijoitusrahastolain 16 §:n 6 momentissa, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:n 5 momentissa, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:n 6 momentissa, maksulaitoslain 21 a §:n 6 momentissa tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:n 6 momentissa tarkoitettuja tietoja tai selvityksiä. Finanssivalvonta voi niin ikään kieltää 1 momentissa tarkoitettua hankinnan, jos se ei ole saanut kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:n 5 momentissa taikka *arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 8 §:n 5 momentissa* tarkoitettuja selvityksiä kahden kuukauden kuluessa omistussuuden hankintaa koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta. Finanssivalvonta voi lisäksi kieltää hankinnan, jos se ei ole saanut 32 b §:n 1 momentissa tarkoitettuja vaadittavia selvityksiä 60 arkipäivän kuluessa siitä, kun se lähetti ilmoitusvelvolliselle tiedon

Ehdotus

lain 21 a §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:ssä, *EU:n arvopaperikeskusasetuksessa* tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen kieltää mainituissa lainkohdissa tarkoitettua omistussuuden hankkimisen luottolaitoksesta, sijoituspalveluyrityksestä, rahastoyhtiöstä, vaihtoehtorahastojen hoitajasta, säilytysyhteisöstä, erityisestä säilytysyhteisöstä, vakuutusyhtiöstä sekä niiden omistusyhteisöistä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisöstä, sähkörahayhteisöstä, pörssistä, pörssin omistusyhteisöstä, arvopaperikeskuksesta, arvopaperikeskuksen omistusyhteisöstä, jos osuuden omistus vaarantaisi hankinnan kohteena olevan yrityksen tai yhteisön terveiden ja huolellisten liiketapaperiaatteiden mukaisen toiminnan tai, jos hankinnan kohteena on vakuutusyhtiö, vakuutetut edut sillä perusteella, että on perusteltua aihetta epäillä:

Finanssivalvonta voi kieltää 1 momentissa tarkoitettua hankinnan myös, jos se ei ole saanut 32 b §:n 2 momentin mukaisen käsittelyajan kuluessa sanotussa momentissa tarkoitettuja lisätietoja taikka luottolaitostoinnasta annetun lain 42 §:n 6 momentissa, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:n 6 momentissa, sijoitusrahastolain 16 §:n 6 momentissa, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:n 5 momentissa, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11 §:n 6 momentissa, maksulaitoslain 21 a §:n 6 momentissa tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:n 6 momentissa tarkoitettuja tietoja tai selvityksiä. Finanssivalvonta voi niin ikään kieltää 1 momentissa tarkoitettua hankinnan, jos se ei ole saanut kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:n 5 momentissa taikka *EU:n arvopaperikeskusasetuksessa* tarkoitettuja selvityksiä kahden kuukauden kuluessa omistussuuden hankintaa koskevan ilmoituksen vastaanottamisesta. Finanssivalvonta voi lisäksi kieltää hankinnan, jos se ei ole saanut 32 b §:n 1 momentissa tarkoitettuja vaadittavia selvityksiä 60 arkipäivän kuluessa siitä, kun se lähetti ilmoitusvelvolliselle tiedon puuttuvista selvityksistä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

puuttuvista selvityksistä.

32 b §

*Omistusosuuden hankinnan kieltämisessä
noudatettava menettely*

Tämän pykälän sijasta sovelletaan:

3) arvopaperikeskuksen ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisön omistusosuuden hankintaa koskevan ilmoituksen käsittelyyn arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 9 §:ää;

4) selvitysyhteisön ja selvitysyhteisön omistusosuuden hankintaa koskevan ilmoituksen käsittelyyn arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 9 §:ää.

32 b §

*Omistusosuuden hankinnan kieltämisessä
noudatettava menettely*

Tämän pykälän sijasta sovelletaan:

3) arvopaperikeskuksen ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisön omistusosuuden hankintaa koskevan ilmoituksen käsittelyyn *EU:n arvopaperikeskusasetusta*.

(4 kohta kumotaan)

32 c §

Osakkeisiin ja osuuksiin perustuvien oikeuksien rajoittaminen

Finanssivalvonta voi kieltää osakkeiden tai osuuksien omistajalta oikeuden äänivallan käyttöön luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä, vaihtoehtorahastojen hoitajassa, säilytisyhteisössä, erityisessä säilytisyhteisössä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisössä, sähkörahayhteisössä, vakuutusyhtiössä sekä niiden omistusyhteisöissä, pörssissä, pörssin omistusyhteisössä, arvopaperikeskuksessa, arvopaperikeskuksen omistusyhteisössä, *selvitysyhteisössä tai selvitysyhteisön omistusyhteisössä* enintään yhden vuoden ajaksi kerrallaan, jos:

1) osakkeiden tai osuuksien hankinnasta ei ole tehty luottolaitostoiminnasta annetun lain 42 §:ssä, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:ssä, sijoitusrahastolain 16 §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:ssä tai 14 luvun 9 §:ssä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain

32 c §

Osakkeisiin ja osuuksiin perustuvien oikeuksien rajoittaminen

Finanssivalvonta voi kieltää osakkeiden tai osuuksien omistajalta oikeuden äänivallan käyttöön luottolaitoksessa, sijoituspalveluyrityksessä, rahastoyhtiössä, vaihtoehtorahastojen hoitajassa, säilytisyhteisössä, erityisessä säilytisyhteisössä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymän omistusyhteisössä, sähkörahayhteisössä, vakuutusyhtiössä sekä niiden omistusyhteisöissä, pörssissä, pörssin omistusyhteisössä, arvopaperikeskuksessa ja arvopaperikeskuksen omistusyhteisössä enintään yhden vuoden ajaksi kerrallaan, jos:

1) osakkeiden tai osuuksien hankinnasta ei ole tehty luottolaitostoiminnasta annetun lain 42 §:ssä, sijoituspalvelulain 7 luvun 14 §:ssä, sijoitusrahastolain 16 §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 7 luvun 9 §:ssä tai 14 luvun 9 §:ssä, rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetun lain 11

Voimassa oleva laki

11 §:ssä, maksulaitoslain 21 a §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:ssä, *arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 2 luvun 8 §:ssä* tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta;

38 §

Rikemaksu

Finanssivalvonta määrää rikemaksun sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

2) laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinalain 15 luvun 1 §:ssä, sijoituspalvelulain 15 luvun 1 §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 10 luvun 1 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 8 §:ssä tai vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 1 §:ssä taikka sijoitusrahastolain 144 a §:ssä tarkoitettuja säännöksiä;

40 §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksu määrätään sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinalain 15 luvun 2 §:ssä, sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 10 luvun 2 §:ssä, arvopaperitileistä annetun lain 15 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 9 §:ssä, maksulaitoslain 48 a §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 2 §:ssä, sijoitusrahastolain 144 b §:ssä tai luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä tai päätöksiä.

Ehdotus

§:ssä, maksulaitoslain 21 a §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 2 luvun 10 §:ssä, *EU:n arvopaperikeskusasetuksessa* tai vakuutusyhtiölain 4 luvun 5 §:ssä tarkoitettua ilmoitusta;

38 §

Rikemaksu

Finanssivalvonta määrää rikemaksun sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta:

2) laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinalain 15 luvun 1 §:ssä, sijoituspalvelulain 15 luvun 1 §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 10 luvun 1 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 5 §:ssä tai vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 1 §:ssä taikka sijoitusrahastolain 144 a §:ssä tarkoitettuja säännöksiä;

40 §

Seuraamusmaksu

Seuraamusmaksu määrätään sille, joka tahallaan tai huolimattomuudesta laiminlyö tai rikkoo arvopaperimarkkinalain 15 luvun 2 §:ssä, sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:ssä, kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 10 luvun 2 §:ssä, arvopaperitileistä annetun lain 15 §:ssä, arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 6 §:ssä, maksulaitoslain 48 a §:ssä, vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 22 luvun 2 §:ssä, sijoitusrahastolain 144 b §:ssä, luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 luvun 1 §:ssä tai kriisinsäätölain 18 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä tai päätöksiä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

41 a §

41 a §

Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa

Seuraamusmaksun enimmäismäärä eräissä tapauksissa

Jos seuraamusmaksu koskee luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 luvun 1 §:n 2 ja 4 momentissa, sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:n 2 ja 5 momentissa tai kriisinratkaisulain 18 luvun 1 §:ssä tarkoitettujen säännösten rikkomista, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään 10 prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta ja luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään viisi miljoonaa euroa.

Jos seuraamusmaksu koskee luottolaitostoiminnasta annetun lain 20 luvun 1 §:n 2 ja 4 momentissa, sijoituspalvelulain 15 luvun 2 §:n 2 ja 5 momentissa, kriisinratkaisulain 18 luvun 1 §:ssä tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 6 §:n 2 momentissa tarkoitettujen säännöksen rikkomista tai laiminlyöntiä, oikeushenkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään 10 prosenttia oikeushenkilön tekoa tai laiminlyöntiä edeltävän vuoden liikevaihdosta ja luonnolliselle henkilölle määrättävä seuraamusmaksu saa olla enintään viisi miljoonaa euroa.

50 h §

Toiminta EU:n arvopaperikeskusasetuksessa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena

Finanssivalvonta toimii EU:n arvopaperikeskusasetuksen 11 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuna toimivaltaisena viranomaisena sekä toisessa alakohdassa tarkoitettuna yhteistyön koordinoinnista vastaavana viranomaisena.

71 §

71 §

Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja

Oikeus ja velvollisuus luovuttaa tietoja

Finanssivalvonnalla on oikeus ilmoittaa valvottaville ja ulkomaisille ETA-sivuliikkeille, jos samalla velallisella havaitaan olevan niiltä huomattavia sitoumuksia tai velvoitteita taikka jos on syytä epäillä jonkin niiden asiakkaan toiminnan aiheuttavan niille vahinkoa. Lisäksi Finanssivalvonnalla on oikeus antaa valvottavia ja ulkomaisia valvottavia koskevia tietoja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulle pörssille ja monenkeskisen kau-

Finanssivalvonnalla on oikeus ilmoittaa valvottaville ja ulkomaisille ETA-sivuliikkeille, jos samalla velallisella havaitaan olevan niiltä huomattavia sitoumuksia tai velvoitteita taikka jos on syytä epäillä jonkin niiden asiakkaan toiminnan aiheuttavan niille vahinkoa. Lisäksi Finanssivalvonnalla on oikeus antaa valvottavia ja ulkomaisia valvottavia koskevia tietoja kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulle pörssille ja monenkeskisen kau-

Voimassa oleva laki

pankkyjärjestäjälle Suomessa sekä arvosuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettulle arvopaperikeskukselle, *selvitysyhteisölle* ja keskusvastapuolelle sekä muuta finanssimarkkinoilla toimivaa ja muita henkilöitä koskevia tietoja pörssille, jos tietojen antaminen on välttämätöntä niille säädetyn valvontatehtävän tai niiden harjoittaman selvitystoiminnan luotettavuuden turvaamiseksi.

Ehdotus

pankkyjärjestäjälle Suomessa sekä arvosuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettulle arvopaperikeskukselle ja keskusvastapuolelle sekä muuta finanssimarkkinoilla toimivaa ja muita henkilöitä koskevia tietoja pörssille, jos tietojen antaminen on välttämätöntä niille säädetyn valvontatehtävän tai niiden harjoittaman selvitystoiminnan luotettavuuden turvaamiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tekoon ja laiminlyöntiin, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

6.

Laki

eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehtoista annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräistä arvopaperi- ja valuuttakaupan sekä selvitysjärjestelmän ehtoista annetun lain (1084/1999) 2 §:n 1 momentin 1 kohta ja 6 momentti, 11 §:n 3 momentti sekä 13 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 1 momentin 1 kohta laissa 829/2014 sekä 2 §:n 6 momentti ja 11 §:n 3 momentti laissa 768/2012, sekä

lisätään 13 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 887/2010, uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Määritelmiä

Selvitysjärjestelmällä tarkoitetaan tässä laissa sääntöihin perustuvaa järjestelmää:

1) jota keskuspankki, luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu luottolaitos, arvosuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (749/2012) 1 luvun 3 §:n 8 koh-

Ehdotus

2 §

Määritelmiä

Selvitysjärjestelmällä tarkoitetaan tässä laissa sääntöihin perustuvaa järjestelmää:

1) jota keskuspankki, luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:n 1 momentissa tarkoitettu luottolaitos, arvosuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa

Voimassa oleva laki

dassa tarkoitettu selvitysyhteisö tai edellä mainittuja vastaava ulkomainen yhteisö ylläpitää yksin tai yhdessä muiden tässä kohdassa tarkoitettujen yhteisöjen kanssa; tai

Selvitystilillä tarkoitetaan selvitysjärjestelmän osapuolen selvitysjärjestelmän toimintaan osallistuvan yhteisön lukuun pitämää arvo-osuustileistä annetun lain (827/1991) 16 §:ssä tarkoitettua kaupintatiliä ja arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 5 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua rahavarojen tiliä.

11 §

Luottojärjestelyn ja selvitystilin käyttö maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisen jälkeen

Arvo-osuustileistä annetun lain 16 §:ssä tarkoitetuille kaupintatileille kirjattuihin arvo-osuuksiin kohdistuvista panttioikeuksista säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 5 luvun 6 §:ssä.

13 §

Selvitysjärjestelmän säännöt

Selvitysjärjestelmän ylläpitäjän on ilmoitettava selvitysjärjestelmän säännöt ja niiden muutokset valtiovarainministeriölle ennen selvitysjärjestelmän toiminnan aloittamista tai sääntömuutoksen voimaantuloa. Ilmoitusvelvollisuus ei kuitenkaan koske keskuspankkia, *selvitysyhteisöä eikä optioyhteisöä*.

Ehdotus

tarkoitettu *arvopaperikeskus tai 7 kohdassa tarkoitettu keskusvastapuoli taikka* edellä mainittuja vastaava ulkomainen yhteisö ylläpitää yksin tai yhdessä muiden tässä kohdassa tarkoitettujen yhteisöjen kanssa; tai

Selvitystilillä tarkoitetaan selvitysjärjestelmän osapuolen selvitysjärjestelmän toimintaan osallistuvan yhteisön lukuun pitämää arvo-osuustileistä annetun lain (827/1991) 16 §:ssä tarkoitettua kaupintatiliä ja arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua rahavarojen tiliä.

11 §

Luottojärjestelyn ja selvitystilin käyttö maksukyvyttömyysmenettelyn alkamisen jälkeen

Arvo-osuustileistä annetun lain 16 §:ssä tarkoitetuille kaupintatileille kirjattuihin arvo-osuuksiin kohdistuvista panttioikeuksista säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 5 §:ssä.

13 §

Selvitysjärjestelmän säännöt

Selvitysjärjestelmän ylläpitäjän on ilmoitettava selvitysjärjestelmän säännöt ja niiden muutokset valtiovarainministeriölle ennen selvitysjärjestelmän toiminnan aloittamista tai sääntömuutoksen voimaantuloa. Ilmoitusvelvollisuus ei kuitenkaan koske keskuspankkia.

Arvopaperikeskusten ylläpitämistä arvopaperien selvitysjärjestelmistä säädetään lisäksi arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetussa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU) N:o 909/2014.

HE 28/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

7.

Laki

sijoituspalvelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan sijoituspalvelulain (747/2012) 1 luvun 2 §:n 2 momentin 2 kohta,
muutetaan 1 luvun 18 §:n 1 momentin 1 kohdan e alakohta, 2 luvun 2 §:n 3 momentti ja
9 luvun 4 §:n 4 momentti sekä
lisätään 1 luvun 2 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 166/2014, uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

2 §

2 §

Poikkeukset lain soveltamisalasta

Poikkeukset lain soveltamisalasta

Tämän lain soveltamisesta arvo-
osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta
annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa
tarkoitettuun arvopaperikeskukseen ja 6 koh-
dassa tarkoitettuun ulkomaiseen arvopaperi-
keskukseen säädetään arvopaperitoimituksen
parantamisesta Euroopan unionissa sekä ar-
vopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY
ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o
236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan
parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU)
909/2014 73 artiklassa.

18 §

18 §

Ammattimainen ja ei-ammattimainen asiakas

Ammattimainen ja ei-ammattimainen asiakas

Tässä laissa *ammattimaisella asiakkaalla*

Tässä laissa *ammattimaisella asiakkaalla*

Voimassa oleva laki

tarkoitetaan:

1) rahoitusmarkkinoilla toimiluvan nojalla toimintaa harjoittavaa tai säänneltyä yhteisöä ja siihen rinnastettavaa ulkomaista viranomaisvalvonnassa olevaa:

e) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua arvo-paperikeskusta, *selvitysyhteisöä ja ulkomais-ta selvitysyhteisöä*;

2 luku

Oikeus tarjota sijoituspalvelua

2 §

Sijoituspalvelun tarjoaminen muun luvan no-jalla

Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvussa säädetään oikeudesta toimia sanotussa laissa tarkoitettuina tilinhoitajana.

9 luku

Asiakasvarojen säilyttäminen ja muu kä-sittely

4 §

Asiakkaan rahoitusvälineiden panttaaminen tai luovuttaminen

Sijoituspalveluyritys saa 1 ja 2 momentin estämättä luovuttaa asiakkaalleen kuuluvan rahoitusvälineen pantiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettulle *selvitysyhteisöl-le, ulkomaiselle selvitysyhteisölle* tai selvitysosapuolelle rahoitusvälinettä koskevasta kaupasta johtuvan asiakkaan velvoitteen täyt-tämisen vakuudeksi.

Ehdotus

tarkoitetaan:

1) rahoitusmarkkinoilla toimiluvan nojalla toimintaa harjoittavaa tai säänneltyä yhteisöä ja siihen rinnastettavaa ulkomaista viranomaisvalvonnassa olevaa:

e) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua arvo-paperikeskusta ja *keskusvastapuolta*;

2 luku

Oikeus tarjota sijoituspalvelua

2 §

Sijoituspalvelun tarjoaminen muun luvan no-jalla

Arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvussa säädetään oikeudesta toimia mainitussa laissa tarkoitettuina tilinhoitajana.

9 luku

Asiakasvarojen säilyttäminen ja muu kä-sittely

4 §

Asiakkaan rahoitusvälineiden panttaaminen tai luovuttaminen

Sen estämättä, mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, sijoituspalveluyritys saa luovuttaa asiakkaalleen kuuluvan rahoitusvälineen pan-tiksi arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettulle *arvo-paperikeskukselle, keskusvastapuolelle* tai selvitysosapuolelle *taikka näitä vastaavalle ulkomaiselle taholle* rahoitusvälinettä koskevasta kaupasta johtuvan asiakkaan velvoitteen täyttämisen vakuudeksi.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

8.

Laki

sijoitusrahastolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sijoitusrahastolain (48/1999) 57 b §, 63 §:n 1 momentti, 64 §:n 2 momentti, 65 §:n 1 momentin 3 kohta ja 81 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat laissa 765/2012, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

57 b §

Rahasto-osuuden hoitajana voi toimia sellainen rahastoyhtiö, luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu luottolaitos tai sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys, jolla on oikeus tarjota sijoituspalvelulain 1 luvun 11 §:n 9 kohdassa tarkoitettua rahoitusvälineiden säilyttämistä, sekä toisessa ETA-valtiossa vastaavan toimiluvan saanut yhteisö. Rahasto-osuuden hoitajana voi toimia myös arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (749/2012) tarkoitettu arvopaperikeskus sekä vastaava Euroopan talousalueella toimiva arvopaperikeskus tai arvopaperien talletuslaitos.

57 b §

Rahasto-osuuden hoitajana voi toimia sellainen rahastoyhtiö, luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu luottolaitos tai sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys, jolla on oikeus tarjota sijoituspalvelulain 1 luvun 11 §:n 9 kohdassa tarkoitettua rahoitusvälineiden säilyttämistä, sekä toisessa ETA-valtiossa vastaavan toimiluvan saanut yhteisö. Rahasto-osuuden hoitajana voi toimia myös arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta *annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettu arvopaperikeskus sekä sellainen 6 kohdassa tarkoitettu ulkomainen arvopaperikeskus, joka on saanut arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) No 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) No 909/2014 mukaisen toimiluvan hoitaa arvopaperikeskuksen tehtäviä ETA-valtiossa tai kolmannessa maassa.*

63 §

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvista rahasto-osuuksista ja niiden omistajista pidetään automaattisen tietojenkäsittelyn avulla rahasto-osuudenomistajaluetteloa siten kuin siitä

63 §

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvista rahasto-osuuksista ja niiden omistajista pidetään automaattisen tietojenkäsittelyn avulla rahasto-osuudenomistajaluetteloa arvo-osuus-

Voimassa oleva laki

säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:ssä. Rahasto-osuuden kirjaamiseen arvo-osuustilille ja rahasto-osuudenomistajaluetteloon sovelletaan, mitä tämän lain 53 §:n 2 momentissa säädetään

Ehdotus

järjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 3 §:n mukaisesti. Rahasto-osuuden kirjaamiseen arvo-osuustilille ja rahasto-osuudenomistajaluetteloon sovelletaan tämän lain 53 §:n 2 momenttia.

64 §

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan rahasto-osuudensaajalla ei ole oikeutta käyttää rahasto-osuudenomistajalle sijoitusrahastossa kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty rahasto-osuudenomistajaluetteloon, ellei 62 §:n 2 momentista tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 1 §:n 2 momentista muuta johdu.

64 §

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan rahasto-osuuden saajalla ei ole oikeutta käyttää rahasto-osuudenomistajalle sijoitusrahastossa kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty rahasto-osuudenomistajaluetteloon, ellei 62 §:n 2 momentista tai arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 4 §:n 2 momentista muuta johdu.

65 §

Sijoitusrahaston sääntöihin on otettava määräys, jonka mukaan ilmoittautumispäivän jälkeen oikeus saada sijoitusrahastosta jaettavia tuottoja on vain sillä:

3) jos rahasto-osuus on hallintarekisteröity, jonka arvo-osuustilille rahasto-osuus on täsmäytyspäivänä kirjattu ja jonka rahasto-osuuden hoitaja on täsmäytyspäivänä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 1 §:n nojalla merkitty rahasto-osuudenomistajaluetteloon rahasto-osuuden hoitajaksi.

65 §

Sijoitusrahaston sääntöihin on otettava määräys, jonka mukaan ilmoittautumispäivän jälkeen oikeus saada sijoitusrahastosta jaettavia tuottoja on vain sillä:

3) jonka arvo-osuustilille rahasto-osuus on täsmäytyspäivänä kirjattu ja jonka rahasto-osuuden hoitaja on täsmäytyspäivänä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 4 §:n nojalla merkitty rahasto-osuudenomistajaluetteloon rahasto-osuuden hoitajaksi, jos rahasto-osuus on hallintarekisteröity.

11 luku

Sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitetun sijoitusrahaston varojen sijoittaminen

81 §

Tehokkaan omaisuudenhoidon edistämiseksi rahastoyhtiö saa tehdä sijoitusrahaston varoihin kuuluvista arvopapereista ja rahamarkkinavälineistä lainaus- ja takaisinostosopimuksia, jos ne selvitetään arvo-

11 luku

Sijoitusrahastodirektiivissä tarkoitetun sijoitusrahaston varojen sijoittaminen

81 §

Tehokkaan omaisuudenhoidon edistämiseksi rahastoyhtiö saa tehdä sijoitusrahaston varoihin kuuluvista arvopapereista ja rahamarkkinavälineistä lainaus- ja takaisinostosopimuksia, jos ne selvitetään arvo-

Voimassa oleva laki

osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitetussa selvitysyhteisössä tai ulkomaisessa selvitysyhteisössä taikka, jos selvitys tapahtuu muualla, jos niiden vastapuolena on sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys tai muu sijoituspalvelun tarjoaja ja niiden ehdot ovat markkinoille tavanomaiset ja yleisesti tunnetut.

Ehdotus

osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitetussa arvopaperikeskuksessa tai ulkomaisessa arvopaperikeskuksessa taikka, jos selvitys tapahtuu muualla, jos niiden vastapuolena on sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys tai muu sijoituspalvelun tarjoaja ja niiden ehdot ovat markkinoille tavanomaiset ja yleisesti tunnetut.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki

rahoitusvakuuslain 3 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan rahoitusvakuuslain (11/2004) 3 §:n 2 momentin 4 kohta, sellaisena kuin se on laissa 828/2014, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

3 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan *laitoksella*:

4) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (749/2012) 1 luvun 3 §:n 7 kohdassa tarkoitettua selvitysosapuolta ja 9 kohdassa tarkoitettua selvitysyhteisöä;

Ehdotus

3 §

Määritelmiä

Tässä laissa tarkoitetaan *laitoksella*:

4) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettua arvopaperikeskusta, 7 kohdassa tarkoitettua keskusvastapuolta ja 8 kohdassa tarkoitettua selvitysosapuolta;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki**osuuskuntalain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan osuuskuntalain (421/2013) 15 luku,
muutetaan 4 luvun 2 §:n 1 momentti, 14 §, 15 §:n 1 momentti, 16 §, 5 luvun 7 §:n 2 ja 3 momentti, 8 §:n 2 momentti, 19 §:n 3 momentin 1 kohta, 20 §:n 1 ja 4 momentti, 21 §:n 1 momentin johdantokappale, 20 luvun 10 §:n otsikko ja 4 momentti, 14 §:n 1 momentti, 21 luvun 10 §:n otsikko ja 4 momentti, 14 §:n 1 momentti, 23 luvun 3 §:n 2 momentti sekä 27 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohta sekä
lisätään 4 luvun 8 §:ään uusi 4 momentti, lukuun uusi 13 a—13 c § ja niiden edelle uusi väliotsikko, 14 §:n edelle uusi väliotsikko sekä 5 lukuun uusi 7 a § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

4 luku

4 luku

Osuudet, osuuspääoma, osakkeet ja osakepääoma**Osuudet, osuuspääoma, osakkeet ja osakepääoma***Yleiset säännökset**Yleiset säännökset*

2 §

2 §

*Osuus- ja osakeoikeuksien käyttäminen**Osuus- ja osakeoikeuksien käyttäminen*

Osuuden tai osakkeen saajalla ei ole oikeutta käyttää osuuden tai osakkeen omistajalle osuuskunnassa kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty jäsen- ja omistajaluetteloon jäseneksi taikka osuuden tai osakkeen uudeksi omistajaksi tai hän on ilmoittanut saantonsa osuuskunnalle ja esittänyt siitä luottettavan selvityksen. Tämä ei kuitenkaan koske sellaista osuuteen tai osakkeeseen perustuvaa oikeutta, jota käytetään esittämällä tai luovuttamalla osuuskirja, osakekirja, lippu tai muu osuuskunnan antama erityinen todistus. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osuuteen sovelletaan 15 luvun 2 §:ää.

Osuuden tai osakkeen saajalla ei ole oikeutta käyttää osuuden tai osakkeen omistajalle osuuskunnassa kuuluvia oikeuksia ennen kuin hänet on merkitty jäsen- ja omistajaluetteloon jäseneksi taikka osuuden tai osakkeen uudeksi omistajaksi tai hän on ilmoittanut saantonsa osuuskunnalle ja esittänyt siitä luottettavan selvityksen. Tämä ei kuitenkaan koske sellaista osuuteen tai osakkeeseen perustuvaa oikeutta, jota käytetään esittämällä tai luovuttamalla osuuskirja, osakekirja, lippu tai muu osuuskunnan antama erityinen todistus. *Osuus- ja osakeoikeuksien käyttämisestä arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa osuuskunnassa säädetään 13 c §:ssä.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

8 §

8 §

Osuuskirjan ja osakekirjan antaminen

Osuuskirjan ja osakekirjan antaminen

Jos osuuteen tai osakkeeseen kohdistuu panttioikeus, ulosmittaus tai turvaamistoimenpide, osuus- tai osakekirjan hallinta luovutetaan pantinhaltijalle tai asianomaiselle ulosottoviranomaiselle.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvat osuudet ja osakkeet

13 a §

Osuuksien ja osakkeiden kuuluminen arvo-osuusjärjestelmään

Osuuskunnan osuuksien ja osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (/) tarkoitettuun arvo-osuusjärjestelmään tai ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään määrätään osuuskunnan säännöissä. Osuuskunnan kokouksen päätöksessä sääntöjen muuttamisesta on määrättävä aika, jonka kuluessa osuudet tai osakkeet liitetään arvo-osuusjärjestelmään (ilmoittautumisaika) tai poistetaan arvo-osuusjärjestelmästä, tai valtuutettava hallitus päättämään siitä. Liittämistä tai poistamista ja niiden ajankohtaa koskeva päätös on ilmoitettava rekisteröitäväksi viivytyksettä.

Osuuden ja osakkeen omistajien oikeuksien kirjaamiseen arvo-osuusjärjestelmään sovelletaan arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3—5 §:ää ja osuuksien tai osakkeiden poistamiseen arvo-osuusjärjestelmästä mainitun lain 6 luvun 7 §:ää.

Jollei arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 3 §:ssä tarkoitettua kirjaamista ole vaadittu kymmenen vuoden kuluessa ilmoittautumisajan päättämispäivästä, osuuskunnan kokous voi päätää, että oikeus arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osuuteen tai osakkeeseen ja siihen perustuvat oikeudet on menetetty. Menetettyyn osuuteen, lisäosuuteen tai osakkeeseen sovelletaan osuuskunnan hallussa olevia omia

Voimassa oleva laki

Ehdotus

osuuksia tai osakkeita koskevia säännöksiä.

Mitä tässä laissa säädetään osuuskunnan osuuksien ja osakkeiden kuulumisesta arvo-osuusjärjestelmään, sovelletaan myös kun osuuskunnan osuudet ja osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään. Jos osuuskunnan osuudet ja osakkeet on liitetty ulkomaiseen arvo-osuusjärjestelmään, tarkoitetaan tässä laissa mainitulla arvo-osuustilillä arvopaperitoimituksen parantamisesta Euroopan unionissa sekä arvopaperikeskuksista ja direktiivien 98/26/EY ja 2014/65/EU sekä asetuksen (EU) N:o 236/2012 muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 909/2014 liitteen A jakson 2 kohdassa tarkoitettussa palvelussa tarjottavaa tiliä.

13 b §

Päätöksestä ilmoittaminen

Osuuskunnan on ilmoitettava arvo-osuusjärjestelmään liittämistä koskevasta päätöksestä osuuden ja osakkeen omistajille viimeistään kolme kuukautta ennen ilmoittautumisajan päättymistä. Tällöin on myös annettava ohjeet siitä, kuinka osuuden tai osakkeen omistajan tai sen, jonka hallussa osuustai osakekirja on, on meneteltävä saadakseen oikeuden osuuteen tai osakkeeseen kirjatuksi arvo-osuustilille, sekä siitä, miten osuuteen tai osakkeeseen kohdistuvat muut oikeudet voi kirjata.

Ilmoitus on toimitettava siten kuin kutsu osuuskunnan kokoukseen toimitetaan. Ilmoitus on sen lisäksi, mitä osuuskunnan kokouskutsusta määrätään säännöissä, lähetettävä kirjallisena jokaiselle osuuden ja osakkeen omistajalle, jonka nimi ja osoite ovat osuuskunnan tiedossa, ja julkaistava virallisessa lehdessä. Ilmoitus ohjeineen on lähetettävä myös arvopaperikeskukselle ja arvopaperikeskuksen osapuolille.

Arvopaperikeskuksen säännöissä voidaan antaa tarkempia määräyksiä 1 ja 2 momentin mukaisesta menettelystä.

Osuuskunnan on viimeistään kolme kuukautta ennen osuuksien ja osakkeiden poistamista arvo-osuusjärjestelmästä ilmoitettava päätöksestä osuuden tai osakkeen omista-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

jille. Ilmoittamiseen sovelletaan 2 ja 3 momenttia.

Osuuskunnan on viimeistään kolme kuukautta ennen osuuksien ja osakkeiden siirtämistä arvo-osuusjärjestelmästä toiseen ilmoitettava siirrosta osuuden ja osakkeen omistajille. Tällöin on annettava tiedot siirron vaihtuksista osuuden ja osakkeen omistajan asemaan ja ohjeet osakkeiden tai osuuksien säilytyksen järjestämisestä uudessa arvo-osuusjärjestelmässä. Ilmoittamiseen sovelletaan 2 ja 3 momenttia.

13 c §

Osuus- ja osakeoikeudet arvo-osuusjärjestelmässä

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvan osuuden saajalla ei ole oikeutta käyttää osuuden tai osakkeen omistajalle osuuskunnassa kuuluvia oikeuksia, ennen kuin hänet on merkitty 14 §:n 2 momentissa tarkoitettuun jäsen- ja omistajaluetteloon. Hallintarekisteröidyn osuuden tuottamien oikeuksien käyttämisestä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 4 luvun 4 §:n 2 momentissa.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osuuteen tai osakkeeseen perustuva oikeus saada suoritus osuuskunnasta varoja jaettaessa, oikeus saada uusia osuuksia tai osakkeita niitä annettaessa tai muu vastaava oikeus on sillä, jolle osuus tai osake kuuluu varojenjakoja tai osuuksien tai osakkeiden antamista koskevassa tai muussa päätöksessä määrättyinä täsmäytyspäivänä. Myös osuuden tai osakkeen lunastamista koskevassa päätöksessä voidaan määrätä täsmäytyspäivästä. Jollei osuuden tai osakkeen antamista koskevassa päätöksessä määrätä toisin, maksullisessa osuuden, lisäosuuden tai osakkeen antamisessa oikeus merkitä osuuksia tai osakkeita kirjataan oikeuden alkaessa asianomaiselle arvo-osuustilille ja maksuttomassa osuuden tai osakkeen antamisessa annettava osuus tai osake kirjataan suoraan asianomaiselle arvo-osuustilille.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvaan osuuteen tai osakkeeseen perustuvasta oikeudesta osallistua osuuskunnan kokoukseen sääde-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tään 5 luvun 7 a §:ssä.

Jäsen- ja omistajaluettelo

14 §

14 §

*Jäsen- ja omistajaluettelo**Jäsen- ja omistajaluettelo*

Hallituksen on pidettävä osuuskunnan jäsenistä aakkosellista luetteloa (*jäsenluettelo*). Jos myös muut kuin jäsenet omistavat osuuksia ja osakkeita, tällaiset omistajat on merkittävä luetteloon (*jäsen- ja omistajaluettelo*). Luetteloon merkitään jäsenen ja muun osuuden ja osakkeen omistajan nimi, osoite ja jäsenyyden alkamispäivä sekä hänen osuuksiensa ja osakkeiden lukumäärä osuus- ja osakelajeittain. Luettelosta on ilmentävä myös mahdolliset muut erot osuuksien ja osakkeiden tuottamissa oikeuksissa ja velvollisuuksissa. Jos osuudesta tai osakkeesta ei ole annettu osuuskirjaa tai osakekirjaa, luetteloon on lisäksi merkittävä osuuskunnalle ilmoitettu osuutta tai osaketta rasittava pantti- tai muu oikeus.

Jos osuuskunnan osuuksia ja osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallituksen on pidettävä osuuskunnan jäsenistä aakkosellista luetteloa (jäsenluettelo). Jos myös muut kuin jäsenet omistavat osuuksia ja osakkeita, tällaiset omistajat on merkittävä luetteloon (jäsen- ja omistajaluettelo). Luetteloon merkitään jäsenen ja muun osuuden ja osakkeen omistajan nimi, osoite ja jäsenyyden alkamispäivä sekä hänen osuuksiensa ja osakkeiden lukumäärä osuus- ja osakelajeittain. Luettelosta on ilmentävä myös mahdolliset muut erot osuuksien ja osakkeiden tuottamissa oikeuksissa ja velvollisuuksissa. Jos osuudesta tai osakkeesta ei ole annettu osuuskirjaa tai osakekirjaa, luetteloon on lisäksi merkittävä osuuskunnalle ilmoitettu osuutta tai osaketta rasittava panttioikeus tai muu oikeus.

Edellä 1 momentista poiketen hallituksen on pidettävä arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osuuksista ja osakkeista sekä niiden omistajista arvo-osuustilikirjauksiin perustuvaa ajantasaista jäsen- ja omistajaluetteloa, johon merkitään omistajan tai hallintarekisteröinnin hoitajan nimi, henkilötunnus taikka muu yksilöintitunnus, yhteys-, maksu- ja verotustiedot, osuuksien tai osakkeiden lukumäärä osuus- ja osakelajeittain sekä se arvopaperikeskuksen osapuoli, jonka hoidossa olevalle arvo-osuustilille osuudet tai osakkeet on kirjattu.

Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvista osuuksista ja osakkeista on 5 luvun 7 a §:ssä tarkoitettua tilapäistä merkintää varten ilmoitettava osuuden tai osakkeen omistajan nimi ja osoite, jäsen- ja omistajaluetteloon merkittävien osuuksien ja osakkeiden lukumäärä osuus- ja osakelajeittain sekä henkilötunnus tai muu arvopaperikeskuksen määräysten mukainen yksilöintitunnus.

Osuuskunnan entisistä jäsenistä on pidettä-

Osuuskunnan entisistä jäsenistä on pidettä-

Voimassa oleva laki

vä luetteloa, kunnes osuuskunta on palauttanut osuuden siten kuin 17 luvussa säädetään. Jos säännöissä määrätään lisämaksuvelvollisuudesta 14 luvun mukaisesti, entisen jäsenen saa poistaa luettelosta, kun hänen lisämaksuvelvollisuutensa on päättynyt. Luettelo voidaan sisällyttää jäsen- ja omistajaluetteloon, tai sitä voidaan pitää muulla luotettavalla tavalla. Luetteloon merkitään 1 momentissa mainittujen tietojen lisäksi päivä, jona jäsenyys on päättynyt.

Luettelot on laadittava viivytyksettä osuuskunnan perustamisen jälkeen. Luetteloita on pidettävä luotettavalla tavalla.

15 §

Jäsenyyden ja saannon merkitseminen jäsen- ja omistajaluetteloon

Osuuden ja osakkeen saajan osuuskunnalle ilmoittama saanto sekä muu jäsen- ja omistajaluetteloon merkittyä seikkaa koskeva osuuskunnalle ilmoitettu muutos on viivytyksettä merkittävä luetteloon. Ennen merkintää saannosta ja varainsiirtoveron suorittamisesta on esitettävä luotettava selvitys. Merkintä on päivättävä. Jos osuuden luovuttamiseen tai hankkimiseen vaaditaan osuuskunnan suostumus tai jäsenellä on lunastusoikeus taikka osakkeeseen kohdistuu 6 §:ssä tarkoitettu lunastusoikeus tai jos osakkeen hankkimiseen vaaditaan 7 §:ssä tarkoitettu suostumus, merkintää ei kuitenkaan saa tehdä ennen kuin on selvinnyt, että suostumus on annettu tai ettei lunastusoikeutta ole käytetty.

Ehdotus

vä luetteloa, kunnes osuuskunta on palauttanut osuuden siten kuin 17 luvussa säädetään. Jos säännöissä määrätään lisämaksuvelvollisuudesta 14 luvun mukaisesti, entisen jäsenen saa poistaa luettelosta, kun hänen lisämaksuvelvollisuutensa on päättynyt. Luettelo voidaan sisällyttää jäsen- ja omistajaluetteloon, tai sitä voidaan pitää muulla luotettavalla tavalla. Luetteloon merkitään 1 momentissa mainittujen tietojen lisäksi päivä, jona jäsenyys on päättynyt.

Säännöissä voidaan määrätä, että jäsen- ja omistajaluetteloon merkitään jäsenen ja muun osuuden ja osakkeen omistajan osoitteen sijasta kotikunta ja syntymäaika.

Luettelot on laadittava viivytyksettä osuuskunnan perustamisen jälkeen. Luetteloita on pidettävä luotettavalla tavalla.

Arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osuuksista ja osakkeista pidettävästä odotusluettelosta säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 6 §:ssä.

15 §

Jäsenyyden ja saannon merkitseminen jäsen- ja omistajaluetteloon

Jos osuuskunnan osuuksia ja osakkeita ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, osuuden ja osakkeen saajan osuuskunnalle ilmoittama saanto sekä muu jäsen- ja omistajaluetteloon merkittyä seikkaa koskeva osuuskunnalle ilmoitettu muutos on viivytyksettä merkittävä luetteloon. Ennen merkintää saannosta ja varainsiirtoveron suorittamisesta on esitettävä luotettava selvitys. Merkintä on päivättävä. Jos osuuden luovuttamiseen tai hankkimiseen vaaditaan osuuskunnan suostumus tai jäsenellä on lunastusoikeus taikka osakkeeseen kohdistuu 6 §:ssä tarkoitettu lunastusoikeus tai jos osakkeen hankkimiseen vaaditaan 7 §:ssä tarkoitettu suostumus, merkintää ei kuitenkaan saa tehdä ennen kuin on selvinnyt, että suostumus on annettu tai ettei lunastusoikeutta ole käytetty.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

*Jäsen- ja omistajaluettelon julkisuus**Jäsen- ja omistajaluettelon julkisuus*

Jäsen- ja omistajaluettelon ja entisten jäsenten luettelon tiedot jäsenten ja muiden osuuden ja osakkeen omistajien nimistä ja jäsenyyden alkamisesta ja päättymisestä on pidettävä osuuskunnan pääkonttorissa jokaisen nähtävänä.

Jäsenellä, osuuden ja osakkeen omistajalla, velkojalla ja muulla, joka osoittaa etunsa sitä vaativan, on oikeus nähdä myös luetteloihin merkitty muu tieto.

Jokaisella on oikeus osuuskunnan kulut korvattuaan saada jäljennös luettelosta tai sen osasta siltä osin kuin hänellä on oikeus nähdä luettelon tietoja *1 ja 2 momentin mukaan*.

Jäsen- ja omistajaluettelon ja entisten jäsenten luettelon tiedot jäsenten ja muiden osuuden ja osakkeen omistajien nimistä ja jäsenyyden alkamisesta ja päättymisestä on pidettävä jokaisen nähtävänä osuuskunnan pääkonttorissa. *Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa osuuskunnassa edellä mainitut jäsen- ja omistajaluettelon tiedot voidaan kuitenkin pitää jokaisen nähtävänä arvopaperikeskuksen toimipaikassa Suomessa.* Jäsenellä, osuuden ja osakkeen omistajalla, velkojalla ja muulla, joka osoittaa etunsa sitä vaativan, on oikeus nähdä myös luetteloihin merkitty muu tieto. Jokaisella on oikeus kulut korvattuaan saada jäljennös luettelosta tai sen osasta siltä osin kuin hänellä on oikeus nähdä luettelon tietoja. *Mitä tässä momentissa säädetään, koskee myös 5 luvun 7 a §:ssä tarkoitetun ajankohdan mukaista jäsen- ja omistajaluettelo osuuskunnan kokouksen päättymiseen asti.*

Arvo-osuusjärjestelmään liitetyistä osuuksista ja osakkeista pidettävän arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 6 luvun 6 §:ssä tarkoitetun odotusluettelon julkisuuteen sovelletaan tämän pykälän 1 momenttia.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske henkilötunnuksen tunnusosaa, maksu- tai verotustietoja tai tietoa siitä, mille kaupintatilille osuuden tai osakkeen omistajan myytäväksi antamat osuudet tai osakkeet on kirjattu. Tietoon siitä, minkä arvopaperikeskuksen osapuolen hoidossa olevalle arvo-osuustilille osuudet tai osakkeet on kirjattu, sovelletaan, mitä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 8 luvun 2 §:ssä säädetään arvo-osuustiliä koskevista tiedoista.

Jos maistraatti on määrännyt väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 36 §:n perusteella osuuden tai osakkeen omistajaa koskevien tietojen luovutusrajoituksesta ja rajoituksesta on ilmoitettu osuuskunnalle, osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluettelo on merkityn kotikunnan, osoitteen ja muun yhteystiedon saa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

luovuttaa vain viranomaiselle. Tällaisesta osuuden tai osakkeen omistajasta jäsen- ja omistajaluetteloon merkitty yhteysosoite voidaan luovuttaa myös muille kuin viranomaisille.

5 luku

Osuuskunnan kokous ja edustajisto

Osuuskunnan kokoukseen osallistuminen

7 §

Jäsenen osallistuminen

5 luku

Osuuskunnan kokous ja edustajisto

Osuuskunnan kokoukseen osallistuminen

7 §

Jäsenen osallistuminen

Osallistumisen edellytyksenä on, että jäsen on merkitty jäsenluetteloon tai hän on 4 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoittanut saantonsa osuuskunnalle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa osuuskunnassa osallistumisen edellytyksenä on, että osuuden omistaja on merkittynä jäsenluetteloon ennen osuuskunnan kokousta siten kuin 15 luvun 2 §:n 2 momentissa säädetään.

Pörssiosuuskuntaan, jonka osuuksia ei ole liitetty arvo-osuusjärjestelmään, sovelletaan 15 luvun 2 §:n 2 momentin säännöksiä osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivästä. Hallintarekisteröintiä vastaavalla tavalla säilytettyjen osuuksien osalta osuuskunnan kokoukseen osallistumisen edellytyksenä on, että jäsen on ilmoitettu merkittäväksi tilapäisesti jäsenluetteloon osuuskunnan kokoukseen osallistumista varten edellä mainitussa lainkohdassa säädettyä vastaavalla tavalla.

Osallistumisen edellytyksenä on, että jäsen on merkitty jäsenluetteloon tai hän on 4 luvun 2 §:n 1 momentin mukaisesti ilmoittanut saantonsa osuuskunnalle ja esittänyt siitä luotettavan selvityksen. Arvo-osuusjärjestelmään kuuluvassa osuuskunnassa osallistumisen edellytyksenä on, että osuuden omistaja on merkittynä 7 a §:n mukaisesti jäsenluetteloon ennen osuuskunnan kokousta.

Hallintarekisteröintiä vastaavalla tavalla säilytettyjen osuuksien osalta osuuskunnan kokoukseen osallistumisen edellytyksenä on, että jäsen on ilmoitettu merkittäväksi tilapäisesti jäsenluetteloon osuuskunnan kokoukseen osallistumista varten 7 a §:ssä säädettyä vastaavalla tavalla.

7 a §

Osallistumisoikeus arvo-osuusjärjestelmässä

*Jos osuuskunnan osuudet ja osakkeet on
Jos osuuskunnan osuudet ja osakkeet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, oikeus osallis-*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

tua osuuskunnan kokoukseen on vain jäsenellä, joka on kahdeksan arkipäivää ennen osuuskunnan kokousta (**osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivä**) merkittynä jäsenluetteloon osuuden omistajaksi. Lisäksi hallintarekisteröidyn osuuden tai osakkeen omistajan voi ilmoittaa tilapäisesti merkittäväksi jäsen- ja omistajaluetteloon osuuskunnan kokoukseen osallistumista varten, jos jäsenellä on osuuden perusteella oikeus olla merkittynä jäsenluetteloon osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivänä. Tilapäistä merkintää koskeva ilmoitus on tehtävä viimeistään osuuskunnan kokouskutsussa ilmoitettavana ajankohtana, jonka on oltava osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivän jälkeen. Osuuden ja osakkeen omistuksessa osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivän jälkeen tapahtuneet muutokset eivät vaikuta oikeuteen osallistua osuuskunnan kokoukseen eivätkä jäsenen äänimäärään.

8 §

Ilmoittautuminen

Jos osuuskunnan osuudet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallintarekisteröidyn osuuden omistavan jäsenen katsotaan ilmoittautuneen osuuskunnan kokoukseen osallistumista varten, jos hänet on 15 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisesti ilmoitettu tilapäisesti merkittäväksi jäsenluetteloon. Jos jäsenellä voi olla osuuksien omistuksen perusteella useita ääniä ja hän osallistuu osuuskunnan kokoukseen usean asiamiehen välityksellä, ilmoittautumisen yhteydessä on ilmoitettava osuudet, joiden perusteella kukin asiamies edustaa jäsentä.

19 §

Kokouskutsun sisältö

Pörssiosuuskunnan kokouskutsussa on lisäksi mainittava:

1) edellytykset, joilla jäsenellä on oikeus

8 §

Ilmoittautuminen

Jos osuuskunnan osuudet on liitetty arvo-osuusjärjestelmään, hallintarekisteröidyn osuuden omistavan jäsenen katsotaan ilmoittautuneen osuuskunnan kokoukseen osallistumista varten, jos hänet on 7 a §:n mukaisesti ilmoitettu tilapäisesti merkittäväksi jäsenluetteloon. Jos jäsenellä voi olla osuuksien omistuksen perusteella useita ääniä ja hän osallistuu osuuskunnan kokoukseen usean asiamiehen välityksellä, ilmoittautumisen yhteydessä on ilmoitettava osuudet, joiden perusteella kukin asiamies edustaa jäsentä.

19 §

Kokouskutsun sisältö

Pörssiosuuskunnan kokouskutsussa on lisäksi mainittava:

1) edellytykset, joilla jäsenellä on oikeus

HE 28/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

osallistua osuuskunnan kokoukseen 15 luvun 2 §:n 2 momentin ja tämän luvun 7 ja 8 §:n mukaan;

osallistua osuuskunnan kokoukseen 7, 7 a ja 8 §:n mukaan;

20 §

20 §

Kutsuaika

Kutsuaika

Kokouskutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen osuuskunnan kokousta, 8 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää tai 15 luvun 2 §:n 2 momentin mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää sen mukaan, mikä niistä on aikaisin. Pörssiosuuskunnassa kutsu on kuitenkin toimitettava aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä mainittua päivää.

Kokouskutsu on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään viikkoa ennen osuuskunnan kokousta, 8 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää *taikka 7 a §:n* mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää sen mukaan, mikä niistä on aikaisin. Pörssiosuuskunnassa kutsu on kuitenkin toimitettava aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä mainittua päivää.

Pörssiosuuskunnan on toimitettava kokouskutsu viimeistään kolme viikkoa ennen osuuskunnan kokousta. Kutsu osuuskunnan kokoukseen on kuitenkin toimitettava viimeistään yhdeksän päivää *ennen 15 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua* osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivää.

Pörssiosuuskunnan on toimitettava kokouskutsu viimeistään kolme viikkoa ennen osuuskunnan kokousta. Kutsu osuuskunnan kokoukseen on kuitenkin toimitettava viimeistään yhdeksän päivää ennen osuuskunnan kokouksen täsmäytyspäivää.

21 §

21 §

Eriyinen kutsuaika

Eriyinen kutsuaika

Kokouskutsu on aina toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään kuukautta ennen kokousta, 8 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää tai 15 luvun 2 §:n 2 momentin mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää, jos kokouksessa käsitellään:

Kokouskutsu on aina toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja viimeistään kuukautta ennen kokousta, 8 §:n mukaista viimeistä ilmoittautumispäivää *taikka 7 a §:n* mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää, jos kokouksessa käsitellään:

20 luku

20 luku

Sulautuminen

Sulautuminen

10 §

10 §

Kutsu osuuskunnan kokoukseen sekä ilmoitus muille osuuksien, osakkeiden ja optio-

Kutsu osuuskunnan kokoukseen sekä ilmoitus muille osuuksien, osakkeiden ja optio-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus**oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien
omistajille**oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien
haltijoille*

Vastaanottavassa osuuskunnassa kokouskutsun voi toimittaa 5 luvun 20 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ajassa, jos sulautumisesta päätetään osuuskunnan kokouksessa jäsenen vaatimuksesta ja jos osuuskunnan tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettun ilmoituksen ja osuuskunnan kokouksen, 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettun viimeisen ilmoittautumispäivän tai 15 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai säännöissä määrätty pidempi kutsuaika.

Vastaanottavassa osuuskunnassa kokouskutsun voi toimittaa 5 luvun 20 §:n 1 momentissa tarkoitettussa ajassa, jos sulautumisesta päätetään osuuskunnan kokouksessa jäsenen vaatimuksesta ja jos osuuskunnan tämän pykälän 3 momentissa tarkoitettun ilmoituksen ja osuuskunnan kokouksen, 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettun viimeisen ilmoittautumispäivän *taikka* 5 luvun 7 a §:n mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai säännöissä määrätty pidempi kutsuaika.

14 §

14 §

*Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden
osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityis-
ten oikeuksien lunastaminen**Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden
osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityis-
ten oikeuksien lunastaminen*

Sulautuvan osuuskunnan osakkeen, optio-oikeuden ja muiden osuuksiin tai osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltija voi vaatia osakkeidensa tai oikeuksiensa lunastamista, jollei säännöissä määrätä toisin. Lunastamista on vaadittava sulautumisesta päättävässä osuuskunnan kokouksessa tai esittämällä todisteellisesti sitä koskeva vaatimus sulautuvalle osuuskunnalle ennen osuuskunnan kokousta. Vain ne osakkeet voi lunastaa, jotka on ilmoitettu merkittäviksi jäsen- ja omistajaluetteloon osuuskunnan kokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeen omistajan arvo-osuustilille 15 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Edellytyksenä on lisäksi, että lunastusta vaativa vastustaa sulautumispäätöstä. Ennen kuin sulautumisesta päätetään, osuuskunnan kokoukselle on ilmoitettava, kuinka monesta osakkeesta ja oikeudesta on esitetty lunastusvaatimus.

Sulautuvan osuuskunnan osakkeen, optio-oikeuden ja muiden osuuksiin tai osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien haltija voi vaatia osakkeidensa tai oikeuksiensa lunastamista, jollei säännöissä määrätä toisin. Lunastamista on vaadittava sulautumisesta päättävässä osuuskunnan kokouksessa tai esittämällä todisteellisesti sitä koskeva vaatimus sulautuvalle osuuskunnalle ennen osuuskunnan kokousta. Vain ne osakkeet voi lunastaa, jotka on ilmoitettu merkittäviksi jäsen- ja omistajaluetteloon osuuskunnan kokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaativan osakkeen omistajan arvo-osuustilille 5 luvun 7 a §:ssä tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Edellytyksenä on lisäksi, että lunastusta vaativa vastustaa sulautumispäätöstä. Ennen kuin sulautumisesta päätetään, osuuskunnan kokoukselle on ilmoitettava, kuinka monesta osakkeesta ja oikeudesta on esitetty lunastusvaatimus.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

21 luku

21 luku

Jakautuminen

Jakautuminen

10 §

10 §

Kutsu osuuskunnan kokoukseen sekä ilmoitus muille osuuksien, optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien haltijoille

Kutsu osuuskunnan kokoukseen sekä ilmoitus muille osuuksien, osakkeiden ja optio-oikeuksien ja muiden erityisten oikeuksien haltijoille

Vastaanottavassa osuuskunnassa kokouskutsun voi toimittaa 5 luvun 20 §:n 1 momentissa tarkoitetussa ajassa, jos jakautumisesta päätetään osuuskunnan kokouksessa jäsenen vaatimuksesta ja jos osuuskunnan tämän pykälän 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen ja osuuskunnan kokouksen, 5 luvun 8 §:ssä tarkoitetun viimeisen ilmoittautumispäivän tai 15 luvun 2 §:n 2 momentin mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai säännöissä määrätty pidempi kutsuaika.

Vastaanottavassa osuuskunnassa kokouskutsun voi toimittaa 5 luvun 20 §:n 1 momentissa tarkoitetussa ajassa, jos jakautumisesta päätetään osuuskunnan kokouksessa jäsenen vaatimuksesta ja jos osuuskunnan tämän pykälän 3 momentissa tarkoitetun ilmoituksen ja osuuskunnan kokouksen, 5 luvun 8 §:ssä tarkoitetun viimeisen ilmoittautumispäivän taikka 5 luvun 7 a §:n mukaisen arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevan määräpäivän välinen aika on vähintään kuukausi tai säännöissä määrätty pidempi kutsuaika.

14 §

14 §

Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastaminen

Osakkeiden, optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien lunastaminen

Jakautumisessa toimivaan osuuskuntaan jakautuvan osuuskunnan osakkeen omistaja voi vaatia jakautumisvastikkeensa lunastamista ja optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien haltija voi vaatia oikeuksiensa lunastamista, jollei säännöissä määrätä toisin. Lunastamista on vaadittava jakautumisesta päätävässä osuuskunnan kokouksessa tai esittämällä todisteellisesti sitä koskeva vaatimus jakautuvalle osuuskunnalle ennen osuuskunnan kokousta. Vain ne osakkeet oikeuttavat lunastukseen, jotka on ilmoitettu merkittäviksi jäsen- ja omistajaluetteloon osuuskunnan kokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaa-

Jakautumisessa toimivaan osuuskuntaan jakautuvan osuuskunnan osakkeen omistaja voi vaatia jakautumisvastikkeensa lunastamista ja optio-oikeuksien ja muiden osuuteen tai osakkeeseen oikeuttavien erityisten oikeuksien haltija voi vaatia oikeuksiensa lunastamista, jollei säännöissä määrätä toisin. Lunastamista on vaadittava jakautumisesta päätävässä osuuskunnan kokouksessa tai esittämällä todisteellisesti sitä koskeva vaatimus jakautuvalle osuuskunnalle ennen osuuskunnan kokousta. Vain ne osakkeet oikeuttavat lunastukseen, jotka on ilmoitettu merkittäviksi jäsen- ja omistajaluetteloon osuuskunnan kokoukseen tai viimeiseen ilmoittautumispäivään mennessä taikka jos osakkeet kuuluvat arvo-osuusjärjestelmään, lunastusta vaa-

Voimassa oleva laki

tivan osakkeen omistajan arvo-osuustilille 15 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Edellytyksenä on lisäksi, että lunastusta vaativa vastustaa jakautumispäätöstä.

Ehdotus

tivan osakkeen omistajan arvo-osuustilille 5 luvun 7 a §:ssä tarkoitettuun määräpäivään mennessä. Edellytyksenä on lisäksi, että lunastusta vaativa vastustaa jakautumispäätöstä.

23 luku

Osuuskunnan purkaminen*Päätöksenteko*

3 §

Osuuskunnan päätös selvitystilaan asettamisesta ja rekisteristä poistamisen hakemisesta

23 luku

Osuuskunnan purkaminen*Päätöksenteko*

3 §

Osuuskunnan päätös selvitystilaan asettamisesta ja rekisteristä poistamisen hakemisesta

Kokouskutsusta sekä kokousasiakirjoista, niiden nähtävänä pitamisestä ja lähettämistä säädetään 5 luvun 19—24 §:ssä. Kutsu selvitystilaan asettamisesta päättävään osuuskunnan kokoukseen on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei säännöissä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen osuuskunnan kokousta, 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää tai 15 luvun 2 §:n 2 momentin mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää. Pörssi-osuuskunnassa kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä mainittua päivää. Kutsu on sen lisäksi, mitä säännöissä määrätään, lähetettävä kirjallisena jokaiselle jäsenelle, jonka osoite on osuuskunnan tiedossa.

Kokouskutsusta sekä kokousasiakirjoista, niiden nähtävänä pitamisestä ja lähettämistä säädetään 5 luvun 19—24 §:ssä. Kutsu selvitystilaan asettamisesta päättävään osuuskunnan kokoukseen on toimitettava aikaisintaan kahta kuukautta ja, jollei säännöissä ole määrätty pidempää aikaa, viimeistään kuukautta ennen osuuskunnan kokousta, 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettua viimeistä ilmoittautumispäivää taikka 5 luvun 7 a §:n mukaista arvo-osuusjärjestelmään liittyneitä osuuskuntia koskevaa määräpäivää. Pörssi-osuuskunnassa kutsu voidaan kuitenkin toimittaa aikaisintaan kolme kuukautta ennen edellä mainittua päivää. Kutsu on sen lisäksi, mitä säännöissä määrätään, lähetettävä kirjallisena jokaiselle jäsenelle, jonka osoite on osuuskunnan tiedossa.

27 luku

Rangaistussäännökset

2 §

Osuuskuntarikkomus

Joka tahallaan

27 luku

Rangaistussäännökset

2 §

Osuuskuntarikkomus

Joka tahallaan

HE 28/2016 vp

Voimassa oleva laki

1) laiminlyö jäsen- tai omistajaluettelon pitämisen taikka niiden nähtävänä pitämisen 4 luvun säännösten edellyttämällä tavalla,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *osuuskuntarikkomuksesta* sakkoon.

Ehdotus

1) laiminlyö jäsen- tai omistajaluettelon pitämisen 4 luvun 14 §:n edellyttämällä tavalla taikka niiden nähtävänä pitämisen 4 luvun 16 §:n 1 momentin edellyttämällä tavalla,

on tuomittava, jollei teko ole vähäinen tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *osuuskuntarikkomuksesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain (748/2012) 2 luvun 16 §:n 2 momentti, 33 §:n 2 momentti, 34 §:n otsikko sekä 1 ja 3 momentti sekä 4 luvun 6 §:n 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 2 luvun 33 §:n 2 momentti, 34 §:n 1 momentti sekä 4 luvun 6 §:n 2 momentti laissa 257/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 luku

Pörssitoiminta

16 §

Pörssille sallittu muu toiminta

Pörssi saa toimia selvitysosapuolena ja harjoittaa selvitysyhteisön toimintaa sekä toimia tilinhoitajana sen mukaan kuin siitä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (749/2012).

33 §

Kauppojen selvitys

Ehdotus

2 luku

Pörssitoiminta

16 §

Pörssille sallittu toiminta

Pörssi saa toimia selvitysosapuolena sekä toimia tilinhoitajana sen mukaan kuin siitä säädetään arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa (/).

33 §

Kauppojen selvitys

Voimassa oleva laki

Jos pörssi käyttää kauppojen selvitykseen arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua keskusvastapuolta, pörssin, mainitussa laissa tarkoitettua selvitysyhteisön ja keskusvastapuolen on järjestettävä yhteistoimintansa siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

34 §

Kaupankäyntiosapuolen oikeus valita selvitysyhteisö

Kaupankäyntiosapuolella on oikeus käyttää myös muuta selvitysyhteisöä kuin pörssin käyttämää selvitysyhteisöä säännellyllä markkinalla tehdyistä kaupoista johtuvien velvollisuuksiensa toteuttamiseksi, jos pörssin ja mainittujen selvitysyhteisöjen yhteistoiminta on järjestetty siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

Finanssivalvonta voi kieltää kaupankäyntiosapuolta käyttämästä 1 momentissa tarkoitettua muuta selvitysyhteisöä, jos yhteisön käyttäminen todennäköisesti vaarantaa kaupankäynnin luotettavuuden tai rahoitusmarkkinoiden vakauden.

4 luku

Monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä

6 §

Kauppojen selvitys

Jos monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä käyttää kauppojen selvitykseen arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua keskusvastapuolta, kaupankäynnin järjestäjän, mainitussa laissa tarkoitettua selvitysyhteisön ja keskusvastapuolen on järjestettävä yhteistoimintansa

Ehdotus

Jos pörssi käyttää kauppojen selvitykseen arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua keskusvastapuolta, pörssin, mainitussa laissa tarkoitettua *arvopaperikeskuksen* ja keskusvastapuolen on järjestettävä yhteistoimintansa siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

34 §

Kaupankäyntiosapuolen oikeus valita arvopaperikeskus

Kaupankäyntiosapuolella on oikeus käyttää *kauppojen selvitykseen myös muuta arvopaperikeskusta* kuin pörssin käyttämää *arvopaperikeskusta* säännellyllä markkinalla tehdyistä kaupoista johtuvien velvollisuuksiensa toteuttamiseksi, jos pörssin ja mainittujen arvopaperikeskusten yhteistoiminta on järjestetty siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

Finanssivalvonta voi kieltää kaupankäyntiosapuolta käyttämästä *kauppojen selvitykseen* 1 momentissa tarkoitettua muuta arvopaperikeskusta, jos sen käyttäminen todennäköisesti vaarantaa kaupankäynnin luotettavuuden tai rahoitusmarkkinoiden vakauden.

4 luku

Monenkeskinen kaupankäyntijärjestelmä

6 §

Kauppojen selvitys

Jos monenkeskisen kaupankäynnin järjestäjä käyttää kauppojen selvitykseen arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua keskusvastapuolta, kaupankäynnin järjestäjän, mainitussa laissa tarkoitettua *arvopaperikeskuksen* ja keskusvastapuolen on järjestettävä yhteistoimintansa

HE 28/2016 vp

Voimassa oleva laki

sa siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

Ehdotus

mintansa siten, ettei kaupankäynnin luotettavuus tai rahoitusmarkkinoiden vakaus vaarannu.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Finanssivalvonnan valvontamaksusta annetun lain (879/2008) 1 §:n 1 momentin 6 kohta, 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 2 momentti ja 6 §:n 1 momentti, sellaisina kuin ne ovat 1 §:n 1 momentin 6 kohta ja 5 §:n 2 momentti laissa 758/2012, 4 §:n 1 momentti laissa 313/2015 ja 6 §:n 1 momentti laissa 644/2014 seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Maksuvelvollinen

Finanssivalvonnan valvontamaksun on velvollinen suorittamaan:

6) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoinnasta annetun lain (749/2012) 1 luvun 3 §:n 6 kohdassa tarkoitettu selvitysosapuoli ja 9 kohdassa tarkoitettu tilinhoitaja;

4 §

Suhteellinen valvontamaksu

Suhteellisen valvontamaksun maksuperuste ja maksun määrä prosentteina maksuperusteesta sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Ehdotus

1 §

Maksuvelvollinen

Finanssivalvonnan valvontamaksun on velvollinen suorittamaan:

6) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoinnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 8 kohdassa tarkoitettu selvitysosapuoli ja 10 kohdassa tarkoitettu tilinhoitaja;

4 §

Suhteellinen valvontamaksu

Suhteellisen valvontamaksun maksuperuste ja maksun määrä prosentteina maksuperusteesta sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

HE 28/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Maksuvelvollinen	Maksuperuste	Maksun määrä prosentteina maksuperusteesta
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (610/2014) tarkoitettu talletuspankki	taseen loppusumma	0,00284
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu luottoyhteisö	taseen loppusumma	0,00284
maksulaitoslaissa tarkoitettu muu maksulaitos kuin sähkörahayhteisö	liikevaihto	0,25
maksulaitoslaissa tarkoitettu sähkörahayhteisö	taseen loppusumma	0,00284
vakuutusyhtiölaissa (521/2008) tarkoitettu vahinkovakuutusyhtiö	taseen loppusumma x 4	0,00284
vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu henkivakuutusyhtiö	taseen loppusumma	0,00284
vakuutusyhtiölaissa tarkoitettu erillisyyhtiö	taseen loppusumma	0,00284
työeläkevakuutusyhtiöistä annetussa laissa (354/1997) tarkoitettu työeläkevakuutusyhtiö	taseen loppusumma	0,00284
vakuutusyhdistyslaissa (1250/1987) tarkoitettu vakuutusyhdistys	taseen loppusumma x 4	0,00284
eläkesäätiölaissa tarkoitettu eläkesäätiö	taseen loppusumma	0,00284
vakuutuskassalaissa tarkoitettu eläkekassa	taseen loppusumma	0,00284
vakuutuskassalaissa tarkoitettu sairauskassa	taseen loppusumma x 4	0,00284
vakuutuskassalaissa tarkoitettu muu vakuutuskassa kuin eläkekassa tai sairauskassa	taseen loppusumma	0,00284
maatalousyrittäjän eläkelaislaissa (1280/2006) tarkoitettu Maatalousyrittäjien eläkelaitos	taseen loppusumma	0,00284
merimieseläkelaislaissa (1290/2006) tarkoitettu Merimieseläkekassa	taseen loppusumma x 0,4	0,00284
työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) tarkoitettu työttömyysvakuutusrahasto sekä Koulutusrahasto	taseen loppusumma	0,00284
Tapaturmavakuutuslaitosten liitto, Liikennevakuutuskeskus, Potilasvakuutuskeskus, Ympäristövakuutuskeskus ja työttömyyskassalaissa (603/1984) tarkoitettu työttömyyskassojen tukikassa	taseen loppusumma x 4	0,00284
valtion eläkerahastosta annetussa laissa (1297/2006) tarkoitettu valtion eläkerahasto, kunnallisessa eläkelaislaissa (549/2003) tarkoitettu Keva-niminen kunnallinen eläkelaitos ja kirkkolaissa (1054/1993) tarkoitettu Kirkon keskusrahaston eläkerahasto	taseen loppusumma x 0,4	0,00284
ulkomaisen ETA-luottolaitoksen sivuliike	taseen loppusumma	0,00095
kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike	taseen loppusumma	0,00284
muun kuin sähkörahayhteisöä vastaavan	liikevaihto	0,11

HE 28/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ulkomaisen maksulaitoksen sivuliike, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen		
sellaisen sähkörahayhteisöä vastaavan ulkomaisen maksulaitoksen sivuliike, jonka kotivaltio kuuluu Euroopan talousalueeseen	taseen loppusumma	0,00095
sijoitusrahastolaissa tarkoitettu rahastoyhtiö	rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	0,0022
lisämaksu rahastoyhtiölle, joka tarjoaa omaisuudenhoitoa tai sijoitusneuvontaa	omaisuudenhoidon ja sijoitusneuvonnan liikevaihto	0,34
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettun toimiluvan saanut vaihtoehtorahastojen hoitaja	vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0022
lisämaksu vaihtoehtorahastojen hoitajalle, joka tarjoaa vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 3 luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua palvelua tai 3 luvun 3 §:ssä tarkoitettua liitännäispalvelua	näiden palvelutoimintojen liikevaihto	0,34
yhteisö, joka Suomessa toimiluvan nojalla sekä hallinnoi sijoitusrahastoa että hoitaa vaihtoehtorahastoa	Suomessa hallinnoitujen sijoitusrahastojen ja hoidettujen vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0022
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettu pörssi <i>sekä arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu muu selvitysyhteisö kuin arvopaperikeskus</i>	liikevaihto	1,30 %; maksu on kuitenkin vähintään 50 000 euroa
sijoituspalvelulaissa (747/2012) tarkoitettu muu sijoituspalveluyritys kuin lain 6 luvun 1 §:n 3—5 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	liikevaihto	0,34
sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 3—5 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	liikevaihto	0,11
työttömyyskassalaissa tarkoitettu työttömyyskassa	jäsenmaksutulo	0,66
ulkomaisen ETA-sijoituspalveluyrityksen sivuliike	liikevaihto	0,15
kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike	liikevaihto	0,34
sellaisen ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön sivuliike, joka ei hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	liikevaihto	0,15
sellaisen ulkomaisen ETA-rahastoyhtiön sivuliike, joka hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	ulkomaisen rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoi-	0,0018

HE 28/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

	tusrahastojen varojen yhteismäärä	
ulkomainen ETA-rahastoyhtiö, jolla ei ole Suomessa sivuliikettä ja joka hallinnoi Suomessa sijoitusrahastoa	ulkomaisen rahastoyhtiön Suomessa hallinnoimien sijoitusrahastojen varojen yhteismäärä	0,0018
lisämaksu vaihtoehtorahastojen hoitajalle, jonka hoitama vaihtoehtorahasto on sijoitautunut ETA-valtioon tai kolmanteen maahan	vaihtoehtorahastojen hoitajan ulkomailla hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0011
sellaisen ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike, joka ei hoida Suomessa vaihtoehtorahastoa	liikevaihto	0,15
sellaisen ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike, joka hoitaa Suomessa vaihtoehtorahastoa	ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0018
ETA-vaihtoehtorahastojen hoitaja, jolla ei ole Suomessa sivuliikettä ja joka hoitaa Suomessa vaihtoehtorahastoa	ETA-vaihtoehtorahastojen hoitajan Suomessa hoitamien vaihtoehtorahastojen varojen yhteismäärä	0,0018
kolmanteen maahan sijoittautuneen vaihtoehtorahastojen hoitajan sivuliike	liikevaihto	0,34
kolmannen maan vakuutusyhtiön sivuliike	vakuutusmaksutulo	0,03

5 §

Suhteellista valvontamaksua maksavan perusmaksu

Perusmaksua ei peritä pörssiltä eikä selvitysyhteisöltä.

6 §

Muun maksuvelvollisen perusmaksu

Muun kuin 4 §:ssä tarkoitetun maksuvelvollisen perusmaksun määrä euroina sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

5 §

Suhteellista valvontamaksua maksavan perusmaksu

Perusmaksua ei peritä pörssiltä.

6 §

Muun maksuvelvollisen perusmaksu

Muun kuin 4 §:ssä tarkoitetun maksuvelvollisen perusmaksun määrä euroina sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

HE 28/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Maksuvelvollinen	Perusmaksu euroina
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu arvopaperikeskus	260 000
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu talletussuojarahasto	12 000
luottolaitostoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu vakuusraho	2 000
maksulaitoslain 7 ja 7 a §:ssä tarkoitettu oikeushenkilö	1 000
maksulaitoslain 7 ja 7 a §:ssä tarkoitettu luonnollinen henkilö	200
sijoituspalvelulaissa tarkoitettu sijoittajien korvausraho	3 000
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain mukaisesti rekisteröitymisvelvollinen vaihtoehtorahastojen hoitaja, jolla ei ole rahastoyhtiön toimilupaa	1 000
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain 10 luvun 2 §:n 3 momentin mukaisella poikkeusluvalla toimiva	2 000
sijoitusrahastolaissa tarkoitettu säilytisyhteisö	3 000
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu säilytisyhteisö	3 000
yhteisö, joka on sijoitusrahastolain ja vaihtoehtorahastojen hoitajista annetun lain mukainen säilytisyhteisö	5 000
vaihtoehtorahastojen hoitajista annetussa laissa tarkoitettu erityinen säilytisyhteisö	2 000
talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (599/2010) tarkoitettu talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö	6 000
luottolaitoksen ja vakuutusyhtiön omistusyhteisö sekä rahoitus- ja vakuutusryhmittymien valvonnasta annetussa laissa (699/2004) tarkoitettujen ryhmittymien omistusyhteisö	10 000
pörssin, ja arvopaperikeskuksen ja selvitysyhteisen omistusyhteisö	10 000
sijoituspalveluyrityksen ja vakuutusyhdistyksen omistusyhteisö	1 000
vakuutusedustuksesta annetussa laissa tarkoitettu vakuutusmeklari	1 000 Perusmaksua korotetaan 180 euroa jokaista vakuutusmeklariyrityksen tai yksityisen elinkeinonharjoittajan palveluksessa olevaa valvontamaksun määräämisvuotta edeltävän vuoden päättyessä rekisteröityä vakuutusmeklaria kohden.
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa	6 000

HE 28/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

sa tarkoitettu tilinhoitaja	
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu keskusvastapuoli	150 000
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetussa laissa tarkoitettu selvitysosapuoli	12 000
arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain 3 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitettu selvitysrahasto ja 6 luvun 9 §:ssä tarkoitettu kirjausrahasto	2 000
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseenlaskija	15 500 Perusmaksua korotetaan 16 000 euroa, jos osakkeelle on kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 5 luvun 2 §:ssä tarkoitettut likvidit markkinat.
suomalainen yhtiö, jonka liikkeeseenlaskema osake on otettu hakemuksesta kaupankäynnin kohteeksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla yksinomaan muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa	12 500
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan osakkeen liikkeeseenlaskija, jos kysymyksessä on tämän lain 4 §:ssä tarkoitettu maksuvelvollinen tai jos liikkeeseenlaskijan kotipaikka ei ole Suomessa	10 500 Perusmaksua korotetaan 11 000 euroa, jos osakkeelle on kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetun lain 5 luvun 2 §:ssä tarkoitettut likvidit markkinat.
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla Suomessa kaupankäynnin kohteena olevan muun arvopaperin kuin osakkeen liikkeeseenlaskija	3 000
suomalainen yhtiö, jonka liikkeeseenlaskema muu arvopaperi kuin osake on otettu hakemuksesta kaupankäynnin kohteeksi kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettulla säännellyllä markkinalla yksinomaan muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa	3 000
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa hakemuksesta olevan osakkeen liikkeeseenlaskija	4 000
kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa tarkoitettussa monenkeskisessä kaupankäyntijärjestelmässä kaupankäynnin kohteena Suomessa hakemuksesta olevan muun arvopaperin kuin osakkeen liikkeeseenlaskija	1 000
Eläketurvakeskus	10 000
liikennevahinkolautakunta ja potilasvahinkolautakunta	1 000
Finanssivalvonnasta annetun lain 5 §:n 26 kohdassa tarkoitettu toimintayksikkö	18 000

HE 28/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

ulkomaisista vakuutusyhtiöistä annetussa laissa (398/1995) tarkoitettun ulkomaisen ETA-vakuutusyhtiön sivuliike	1 000
eläkesäätiölaissa ja vakuutuskassalaissa tarkoitettu sellainen ulkomainen ETA-lisäeläkelaitos, jolla on Suomessa sivuliike	1 000
kolmannen maan luottolaitoksen edustusto	1 000
vakuutusedustuksesta annetussa laissa tarkoitettu vakuutus-edustaja, joka on rekisteröity muussa Euroopan talousalueeseen kuuluvassa valtiossa kuin Suomessa ja jolla on Suomessa sivuliike	300
markkinarakennetoimimija-asetuksen 2 artiklan 8 kohdassa tarkoitettu finanssialalla toimiva vastapuoli, 9 kohdassa tarkoitettu finanssialan ulkopuolinen vastapuoli ja 10 kohdassa tarkoitettu eläkejärjestelmä, jonka kotivaltio on Suomessa	10 000

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

Rahoitusvakausviraston hallintomaksusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Rahoitusvakausviraston hallintomaksusta annetun lain (1197/2014) 1 §:n 1 momentti, 4 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

1 §

Maksuvelvollinen

Maksuvelvollinen

Rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa (1195/2014) tarkoitettun Rahoitusvakausviraston, jäljempänä *virasto*, ja rahoitusvakausrahan hallintomaksun on velvollinen suorittamaan:

1) luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:ssä tarkoitettu luottolaitos ja kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike;

Rahoitusvakausviranomaisesta annetussa laissa (1195/2014) tarkoitettun Rahoitusvakausviraston, jäljempänä *virasto*, ja rahoitusvakausrahan hallintomaksun on velvollinen suorittamaan:

1) luottolaitostoiminnasta annetun lain (610/2014) 1 luvun 7 §:ssä tarkoitettu luottolaitos ja kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike;

HE 28/2016 vp

Voimassa oleva laki

2) sijoituspalvelulain (747/2012) 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys ja kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike, jonka vähimmäispääoma vastaa, mitä sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään.

Ehdotus

2) sijoituspalveluyritys, jonka vähimmäispääomaan sovelletaan sijoituspalvelulain (747/2012) 6 luvun 1 §:n 1 momenttia ja kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike, jonka vähimmäispääoma vastaa sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentin vaatimuksia;

3) arvo-osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta annetun lain (/) 1 luvun 3 §:n 5 kohdassa tarkoitettu arvopaperikeskus.

4 §

Suhteellinen hallintomaksu

Suhteellisen hallintomaksun maksuperuste ja maksun määrä prosentteina maksuperusteesta sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti

4 §

Suhteellinen hallintomaksu

Suhteellisen hallintomaksun maksuperuste ja maksun määrä prosentteina maksuperusteesta sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Maksuperuste	Maksun määrä prosentteina maksuperusteesta
luottolaitostoiminnasta annettussa laissa tarkoitettu talletuspankki	taseen loppusumma	0,0006
luottolaitostoiminnasta annettussa laissa tarkoitettu luottoyhteisö	taseen loppusumma	0,0006
kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike	taseen loppusumma	0,0006
sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	liikevaihto	0,03
kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike, jonka vähimmäispääoma vastaa, mitä sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään	liikevaihto	0,03
<i>arvopaperikeskus</i>	<i>liikevaihto</i>	<i>0,0013</i>

HE 28/2016 vp

Voimassa oleva laki

Ehdotus

5 §

Suhteellista hallintomaksua maksavan perusmaksu

Suhteellista hallintomaksua maksavan perusmaksun määrä euroina sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

5 §

Suhteellista hallintomaksua maksavan perusmaksu

Suhteellista hallintomaksua maksavan perusmaksun määrä euroina sekä maksun suorittamiseen velvolliset määräytyvät seuraavasti:

Maksuvelvollinen	Maksu euroina
liikepankeista ja muista osakeyhtiömuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (1501/2001) tarkoitettu liikepankki, säästöpankkilaisissa (1502/2001) tarkoitettu säästöpankkiosakeyhtiö sekä osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetussa laissa (423/2013) tarkoitettu osuuspankkiosakeyhtiö	300
säästöpankkilain 1 §:ssä tarkoitettu säästöpankki	300
osuuspankeista ja muista osuuskuntamuotoisista luottolaitoksista annetun lain 1 §:ssä tarkoitettu osuuspankki tai osuuskuntamuotoinen luottolaitos	300
muu luottolaitos	300
talletuspankkien yhteenliittymästä annetussa laissa (599/2010) tarkoitettu talletuspankkien yhteenliittymän keskusyhteisö	300
luottolaitoksen omistusyhteisö	300
kolmannen maan luottolaitoksen sivuliike	300
sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettu sijoituspalveluyritys	300
kolmannen maan sijoituspalveluyrityksen sivuliike, jonka vähimmäispääoma vastaa, mitä sijoituspalvelulain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa säädetään	300
<i>arvopaperikeskus</i>	300

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki

rahoitusvakaussviranomaisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rahoitusvakaussviranomaisesta annetun lain (1195/2014) 1 luvun 2 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

2 §

2 §

Rahoitusvakaussviraston toimiala

Rahoitusvakaussviraston toimiala

Rahoitusvakaussvirasto, jäljempänä *virasto*, toimii kansallisena kriisinratkaisuviranomaisena rahoitusmarkkinoiden vakauden varmistamiseksi ja taloudellisiin vaikeuksiin joutuneiden luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten toiminnan uudelleenjärjestämiseksi.

Rahoitusvakaussvirasto, jäljempänä *virasto*, toimii kansallisena kriisinratkaisuviranomaisena rahoitusmarkkinoiden vakauden varmistamiseksi ja taloudellisiin vaikeuksiin joutuneiden luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten toiminnan uudelleenjärjestämiseksi *sekä arvopaperikeskuksen kriisinratkaisusuunnitelman laatimiseksi.*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki

luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään luottolaitosten ja sijoituspalveluyritysten kriisinratkaisusta annetun lain
(1194/2014) 1 luvun 1 §:ään uusi 5 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 luku

1 luku

Yleiset säännökset

Yleiset säännökset

1 §

1 §

Soveltamisala

Soveltamisala

*Tätä lakia sovelletaan myös arvo-
osuusjärjestelmästä ja selvitystoiminnasta
annetussa laissa (/) tarkoitetun arvopape-
rikeskuksen kriisinratkaisusuunnitelman laa-
timiseen noudattaen, mitä siitä mainitussa
laissa säädetään.*

*Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .*